ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE GRADA ZAGREBA
Ulica Republike Austrije 18, Zagreb www.zzpugz.hr

GRAD ZAGREB
GRADSKI URED ZA STRATEGIJSKO PLANIRANJE I RAZVOJ GRADA
Ulica Republike Austrije 18, Zagreb

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN GRADA ZAGREBA

IZMJENE I DOPUNE 2019.

Tekstualni dio plana
KNJIGA II – OBRAZLOŽENJE PLANA

PRIJEDLOG PLANA ZA PONOVNU JAVNU RASPRAVU

srpanj, 2019.

GRAD ZAGREB

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN GRADA ZAGREBA – IZMJENE I DOPUNE 2019.
PRIJEDLOG PLANA ZA PONOVNU JAVNU RASPRAVU

KNJIGA II – OBRAZLOŽENJE PLANA

Odluka o izradi Izmjena i dopuna Generalnog urbanističkog plana grada Zagreba (Službeni glasnik Grada Zagreba br. 15/15, 12/16)	Odluka o donošenju Izmjena i dopuna Generalnog urbanističkog plana grada Zagreba (Službeni glasnik Grada Zagreba br. /)
Javna rasprava objavljena je: 15.7.2017. Ponovna javna rasprava objavljena je:	Javni uvid održan je:12.09.-26.09.2017. Ponovni javni uvid održan je:
Nositelj izrade: **Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada** Ul. Republike Austrije 18, Zagreb	
Pečat Gradskog ureda za strategijsko planiranje i razvoj Grada M.P.	Pročelnica Gradskog ureda za strategijsko planiranje i razvoj Grada **Sanja Jerković, dipl.ing.arh.** Odgovorna osoba za provođenje javne rasprave **Gordana Müller Mikić, dipl.ing.arh.** Odgovorna osoba za provođenje ponovne javne rasprave: **Novela Rimay Ferenčak, dipl.ing.arh.**
Suglasnost Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja	
Stručni izrađivač: **Zavod za prostorno uređenje Grada Zagreba** Ul. Republike Austrije 18, Zagreb	
Pečat pravne osobe koja je izradila Plan: M.P.	Odgovorna osoba izrađivača Plana: Ravnatelj Zavoda za prostorno uređenje Grada Zagreba **Ivica Rovis, dipl.iur.**
Odgovorni voditelj izrade Izmjena i dopuna plana: M.P.	**Ana-Marija Rajčić, dipl.ing.arh.**

Stručni tim u izradi Izmjena i dopuna Plana:

Nataša Aralica, dipl.ing.arh.	Jelena Bule, dipl.ing.arh.	Martina Margetić, dipl.iur.	Ana-Marija Rajčić, dipl.ing.arh.
Mirna Barac, dipl.ing.arh.	Vanja Cvjetko, dipl.ing.arh.	Katica Mihanović, dipl.ing.šum.	Ivica Rovis, dipl.iur.
Dragica Barešić, dipl.ing.arh.	Jasmina Doko, dipl.ing.agr.	Nives Mornar, dipl.ing.arh.	Lidija Sekol, dipl.ing.arh.
Dino Bečić, mag.geog.	Boris Gregurić, dipl.ing.arh.	Vladimir Ninić, dipl.ing.građ.	Jasmina Sirovec Vanić, dipl.ing.arh.
Mirela Bokulić Zubac, dipl.ing.arh.	Branko Kosić-Vukšić, dipl.iur.	Larisa Nukić, bacc.tren.	Sanja Šerbetić Tunjić, dipl.ing.arh.
Dinko Brdarić, dipl.ing.prom.	Ivan Lončarić, prof.pov. i geog.	Sabina Pavlić, dipl.ing.arh.	Dubravko Širola, dipl.ing.prom.
Marija Brković, struč.spec.comm.	Dubravka-Petra Lubin, dipl.ing.arh.	Alen Pažur, mag.geog.	Ivan Šulentić, dipl.ing.arh.
Maja Bubrić, arh.teh.	Tomislav Mamić	Zoran Radovčić, mag.oec.	Tena Žic, dipl.ing.arh.

Geoinformatička obrada: Zavod za prostorno uređenje Grada Zagreba	
Pečat Gradske skupštine Grada Zagreba: M.P.	Predsjednik Gradske skupštine Grada Zagreba: **prof.dr.sc. Drago Prgomet**
Istovjetnost ovih Izmjena i dopuna Plana s Izvornikom ovjerava: Pročelnica Gradskog ureda za strategijsko planiranje i razvoj Grada Sanja Jerković, dipl.ing.arh.	Pečat nadležnog tijela: M.P.

Sadržaj

EUROPSKA POVELJA O GRADU

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN I ODRŽIVI RAZVITAK GRADA

UVOD

I. OBRAZLOŽENJE

1. POLAZIŠTA

1.1. Položaj, značenje i posebnosti područja grada u odnosu na prostor i sustave Grada Zagreba i države
- 1.1.1. Osnovni podaci o stanju u prostoru
- 1.1.2. Prostorno razvojne i resursne značajke
- 1.1.3. Obveze iz postojećih prostornih planova višeg reda
- 1.1.4. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja u odnosu na demografske i gospodarske podatke te prostorne pokazatelje

2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVITKA I UREĐENJA

2.1. Ciljevi prostornog razvitka, državnog, međunarodnog i gradskog značenja
- 2.1.1. Značenje posebnih funkcija grada
- 2.1.2. Ciljevi demografskog razvitka
- 2.1.3. Odabir prostorne i gospodarske strukture
- 2.1.4. Infrastrukturna opremljenost
- 2.1.5. Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša
- 2.1.6. Zaštita nepokretnih kulturnih dobara

2.2. Ciljevi prostornog uređenja grada
- 2.2.1. Racionalno korištenje i zaštita prostora u donosu na postojeći i planirani broj stanovnika, gustoću stanovanja, obilježja izgrađene strukture, vrijednosti i posebnosti krajobraza, prirodnih i kulturno - povijesnih cjelina
- 2.2.2. Unapređivanje uređenja grada i komunalne infrastrukture

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

3.1. Temeljna organizacija gradskih prostora u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu
- 3.1.1. Prostorne cjeline

3.2. Organizacija, korištenje, namjena, uređenje i zaštita površina
- 3.2.1. Prikaz gospodarskih djelatnosti
- 3.2.2. Prikaz mreža društvenih djelatnosti
- 3.2.3. Prikaz prometne i telekomunikacijske mreže i kretanja u gradu
- 3.2.4. Prikaz komunalne i infrastrukturne mreže
- 3.2.5. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite površina i građevina
- 3.2.6. Područja primjene posebnih mjera uređenja i zaštite
- 3.2.7. Način i uvjeti gradnje
- 3.2.8. Studije

3.3. Sprečavanje nepovoljna utjecaja na okoliš

3.4. Smjernice niskougljičnog (bezugljičnog) razvoja Grada Zagreba do 2050

3.5. Procedure prostornog uređenja i izrada detaljnijih prostornih planova

LITERATURA I IZVORI

KARTOGRAMI

Kartogrami

1 POVIJESNI SLOJEVI
2 ZAGREB U ŠIRIM URBANIM SUSTAVIMA
3 GRANICE GRAĐEVINSKOG PODRUČJA I GRADSKIH ČETVRTI
4 URBANISTIČKI PLANOVI - STANJE
5 BESPRAVNA GRADNJA
6 NISKOKONSOLIDIRANA PODRUČJA
7 URBANE JEDINICE
8 NAMJENA POVRŠINA
9 STANOVANJE
9A STANOVANJE
Javni promet
10 GOSPODARSKE DJELATNOSTI
10A GOSPODARSKE DJELATNOSTI
Glavne prometnice i javni promet
11 JAVNE I DRUŠTVENE DJELATNOSTI
11A JAVNE I DRUŠTVENE DJELATNOSTI
Javni promet
12 SPORT, REKREACIJA, ZELENE I VODNE POVRŠINE
12A SPORT, REKREACIJA, ZELENE I VODNE POVRŠINE
Sport, rekreacija i javni promet
12B SPORT I REKREACIJA
Biciklističke staze i pješački potezi
12C SPORT I REKREACIJA
Javni promet
13 PROMETNE MREŽE
Integralni promet
13A PROMETNE MREŽE
Osnovna ulična mreža
13B MINIMALNI POPREČNI PROFILI OSNOVNE ULIČNE MREŽE
Načelni raspored površina
13C PROMETNE MREŽE
Zona bez novih javnih garaža
13D PROMETNE MREŽE
Šinski podsustavi
13E PROMETNE MREŽE
Biciklističke staze
14 INFRASTRUKTURNE MREŽE
Plinoopskrba
15 URBANA PRAVILA
16 ZAŠTITA KULTURNE BAŠTINE
17 ZAŠTITA PRIRODNE BAŠTINE
18 ZAŠTITA OD BUKE
19 POVRŠINE ZA GRADNJU
20 PROCEDURE

Kartografski prikazi

1. KORIŠTENJE I NAMJENA PROSTORA
2. MREŽA GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI
3. PROMETNA I KOMUNALNA INFRASTRUKTURNA MREŽA
3a. Promet
3b. Energetski sustav, pošta i telekomunikacije
3c. Vodnogospodarski sustav i postupanje s otpadom
4. UVJETI ZA KORIŠTENJE, UREĐENJE I ZAŠTITU PROSTORA
4a. Urbana pravila
4b. Procedure urbano-prostornog uređenja
4c. Zaštićeni i evidentirani dijelovi prirode
4d. Nepokretna kulturna dobra

Elaborati:

- GENERALNI URBANISTIČKI PLAN - KONZERVATORSKA PODLOGA - Opći i posebni uvjeti zaštite i očuvanja nepokretnih kulturnih dobara, Knjiga 1. i mapa, ZAŠTIĆENI I EVIDENTIRANI DIJELOVI PRIRODE S MJERAMA ZAŠTITE I UREĐENJA, Knjiga 2., Gradski zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode rujan 2004. - rujan 2008.;
- GENERALNI URBANISTIČKI PLAN GRADA ZAGREBA, KONZERVATORSKA PODLOGA, Opći i posebni uvjeti zaštite i očuvanja nepokretnih kulturnih dobara, zaštićene prirodne vrijednosti s mjerama zaštite, revizija 2010., dopuna 2012.;
- GENERALNI URBANISTIČKI PLAN GRADA ZAGREBA, KONZERVATORSKA PODLOGA, Opći i posebni uvjeti zaštite i očuvanja nepokretnih kulturnih dobara, izmjena i dopuna 2015.
- MJERE ZAŠTITE PRIRODE (PRIJEDLOZI ZAHTJEVA ZAŠTITE PRIRODE) ZA IZMJENE I DOPUNE GENERALNOG URBANISTIČKOG PLANA GRADA ZAGREBA - stručna podloga, Državni zavod za zaštitu prirode, 2013.**;**
- NOVI RETKOVEC - PROPOZICIJE ZA GRADNJU I UREĐENJE PROSTORA, Gradski zavod za planiranje razvoja Grada i zaštitu okoliša, siječanj 1999.;
- Grafički prikaz: PLAN ZONA UGROŽENOSTI GRADA ZAGREBA, 1:25000, Gradski zavod za planiranje razvoja Grada i zaštitu okoliša, prilog su Generalnom urbanističkom planu grada Zagreba.

EUROPSKA POVELJA O GRADU

Europska povelja o gradu iz 1993. dio je programa o politici razvoja gradova CLRAE (Conference on Local and Regional Authorities of Europe - Konferencije o lokalnim i regionalnim organima vlasti u Europi).

Okvir Povelje

Europska povelja o gradu temelji se na radu Vijeća Europe o politici razvoja grada - inspiriranom Europskom kampanjom za preporod gradova koju je Vijeće Europe organiziralo od 1980. do 1982.

Ova kampanja, tijekom koje su državne vlasti i javnost u cijeloj Europi posvetili pažnju nekim ključnim pitanjima poboljšanja života u gradovima, usmjerila se na četiri glavna područja:

- poboljšanje fizičkog stanja gradskog okoliša;
- obnavljanje postojećega stambenog fonda;
- stvaranje društveno i kulturno povoljne atmosfere u gradovima;
- razvoj zajednice i sudjelovanje javnosti.

U skladu sa zadatkom ostvarivanja ljudskih prava što ga je preuzelo Vijeće Europe, prevladavaju kvalitativni, umjesto kvantitativnih vidova uređivanja grada; pa je moto Kampanje: "Bolji život u gradovima".

Iz Kampanje je zatim u Vijeću Europe izrastao program politike razvoja grada što ga je pripremio međuvladin Komitet (odnosno Komitet kojega sačinjavaju predstavnici državnih ministarstava odgovorni za probleme gradova).

Taj je program prenesen na Stalnu konferenciju o lokalnim i regionalnim tijelima uprave u Europi (CLRAE) pri Vijeću Europe, slijedeći logiku kakva je prevladavala u mnogim zemljama članicama, a prema kojoj odluke koje se odnose na gradske zajednice uglavnom donose lokalna gradska vodstva i logiku politike decentralizacije u drugim zemljama članicama, prema kojoj se lokalnoj hijerarhiji vlasti daje povećana odgovornost za pitanja uređivanja grada.

Razrađen je prihvatljiv program značajka kojega je organiziranje većeg broja konferencija i simpozija, priprema izvještaja i rezolucija koje se temelje na tim izvještajima i upućuju gradskim vlastima u Europi, a bave se različitim vidovima gradskog razvoja (zdravlje u gradovima, obnova industrijskih gradova, politika rješavanja problema nesigurnosti u gradovima, sprečavanja kriminala i zloupotrebe droga, arhitektonsko uređenje povijesnih gradova, samopomoć i razvoj zajednica u gradovima, itd.).

Ovi događaji, svrha kojih je bila poticanje razmjene iskustava i informacija između političara, stručnjaka i javnosti, zajedno s drugim djelatnostima Stalnog komiteta, vezanima uz lokalnu demokraciju, decentralizaciju i sudjelovanja (npr. Europska povelja o lokalnoj samoupravi), predstavljali su potreban okvir i podlogu za ovu povelju.

Svrha i stajališta Povelje

Sakupivši u jednom složenom tekstu niz načela dobrog upravljanja gradom na lokalnoj razini, svrha ove povelje je da:

- ponudi praktično sredstvo i priručnik za upravljanje gradom namijenjen lokalnim vlastima;
- osigura osnovne elemente za, eventualnu, buduću konvenciju o pravima u gradu;
- dade osnovu za program međunarodnih nagrada gradovima koji se pridržavaju načela iz Povelje;
- stvori "podsjetnicu" za Vijeće Europe o pitanjima koja se odnose na izgrađenu sredinu i djeluju istodobno kao sinteza zaključaka izvedenih iz rada Vijeća Europe, posebno njegove CLRAE, na gradskoj problematici.

U pogledu stajališta, Poveljom se provlači mnoštvo posebnih i jasnih niti.

Povelja ima čvrstu dimenziju lokalne vlasti i koncentrira se na specifične odgovornosti ove razine upravljanja u razvoju gradova.

U znatnoj se mjeri koncentrira na pitanja kvalitete uređivanja grada i kakvoće življenja, u skladu s općim zadatkom Vijeća Europe da zaštiti osnovne slobode i ljudska prava. U tom smislu, rad Vijeća Europe i njegove Stalne konferencije o lokalnim i regionalnim tijelima uprave u Europi na problematici gradova razlikuje se od rada drugih međunarodnih vladinih organizacija koje u svojim programima imaju komponente planiranja grada.

Ona ukazuje na niz univerzalnih načela što predstavljaju smjernice i što se mogu lako primjenjivati od jedne do druge europske zemlje u kojima su problemi gradova po svojoj naravi, ako ne i po opsegu, vrlo slični. Ova univerzalnost posebno je značajna utoliko što je Vijeće Europe organizacija koja, nakon demokratskih promjena u središnjoj i istočnoj Europi, obuhvaća sve veći broj zemalja članica. Gradovima u tim zemljama mogao bi biti dragocijen niz načela iz Povelje koja su proizašla iz iskustva gradova u zemljama s dužom demokratskom tradicijom.

Snažan činilac koji se provlači cijelom Poveljom je ideja suradnje i solidarnosti:

- između lokalnih vlasti u pojedinim zemaljama članicama, na osiguravanju poboljšavanja kakvoće života u gradskim područjima, shvaćajući dodatne prednosti, odgovornosti i mogućnosti koje su rezultat uključivanja zemalja središnje i istočne Europe;
- između državnih i lokalnih vlada koje, preuzimanjem političkih i financijskih obveza, osiguravaju i jačaju prijenos prava odlučivanja iz centra u gradove i njihove zajednice;
- između lokalnih vlada i njihovih zajednica u ispitivanju i postizanju boljeg razumijevanja različitih potreba gradskih područja i uključivanju lokalnih stanovnika u postupke donošenja odluka;
- što je značajno, između gradova u cijeloj Europi, nadilaženjem nacionalnih granica.

U Povelji je izraženo vjerovanje da građani imaju osnovna gradska prava: pravo na zaštitu od agresije, od zagađivanja, od teške i uznemiravajuće gradske sredine, pravo na demokratsku kontrolu svojih lokalnih zajednica, pravo na pristojno stanovanje, zdravlje, zadovoljavanje kulturnih potreba i kretanje.

Nadalje, Povelja ustrajava na tome da se takva prava primjenjuju na sve stanovnike gradova bez diskriminacije zbog njihove dobi, porijekla, rase, vjerovanja, društveno-ekonomskog ili političkog položaja, fizičkih ili psihičkih nedostataka.

Dakle, zaštita tih prava izradom odgovarajućih strategija odgovornost je lokalnih i regionalnih vlasti.

Europski grad

Razvoj i ideja grada

Grad ili gradsko područje uvijek su predstavljali idealno mjesto okupljanja, mjesto na kojemu je moguće ostvariti zajednicu i društveni život bez kojega je, prema riječima Thomasa Hobbesa, "život ružan, osiromašen, samotan, surov i kratak".

Gradovi i mjesta privlače ljude koji žele u njima živjeti, raditi, odlaziti u njih kao turisti ili zbog kulturne ponude. Tradicionalno, grad je bio područje u kojemu se koncentriraju značajna sredstva i mreže utjecaja.

Etimologija riječi "citta", "cité" i "ciudad" (koje ima korijen u latinskoj riječi "civitas") uključuje dva temeljna koncepta - materijalnu, arheološku, topografsku i urbanističku ideju prema kojoj je grad stjecište ljudskog okupljanja i, riječima iz Treccanijeve Talijanske enciklopedije, "historijski i pravni fenomen koji je omogućio stvaranje osebujne temeljne jezgre života u društvu".

Grčka riječ "polis" jednako ukazuje na dva koncepta srednjovjekovnoga grada i to u njegovu teritorijalnom smislu, kao skupine građevina i prostora i, u pravnom smislu, kao politički organizirane zajednice ljudi u kojoj oni postižu zajedničke ciljeve.

Iste su ideje i u korijenu francuske riječi "cité" i španjolske riječi "ciudad", itd.

Danas se grad sve češće poistovjećuje s "gradskim područjem" (commune, municipio, Gemeinde, comune), kao "autonomnim područjem koje uključuje zajednicu stanovnika s određenim interesima", nastanjenim središtem "s organiziranim planiranjem gradnje, javnim uslugama i vlastitom administracijom".

Međutim, gradovi su složene cjeline. Oni se znatno razlikuju u pogledu urbanističkog uređenja i veličine. Njihov identitet, iako ima povijesne korijene, neprekidno se mijenja. S vremenom se većina gradova razvila u skladu s novim zahtjevima, idealima, načinom života, životnim standardom i novom kakvoćom života.

U nekim su slučajevima gradovi doživjeli promjene nabolje, zahvaljujući tome što su njihove uprave, političari i javnost bili osviješćeni i voljni surađivati ili na gore, kada to nije bio slučaj.

Usljed razvoja urbanizacije i širenja gradova javili su se novi problemi. U devetnaestom stoljeću, u doba industrijske revolucije, ljudi su se počeli masovno useljavati u gradove privučeni mogućnošću zapošljavanja i bogatstvom, misleći da siromaštvo ostavljaju za sobom.

Taj se proces nastavlja i danas u mnogim europskim zemljama. U drugima, posebice zadnjih godina, dolazi do decentralizacije, odnosno do obrnute migracije iz gradova prema predgrađima, ne samo potkraj tjedna već često i trajno, u potrazi za zdravijim i manje zagađenim okolišem, drugim poslom ili ugodnijom sredinom.

Srećom, mnogo je primjera gradova koji funkcioniraju dobro i pružaju svojim stanovnicima zadovoljavajuću kakvoću i način života, gradova u kojima je postignuta ravnoteža između gospodarskog razvoja i očuvanja visoke kvalitete okoliša, gdje je razina sudjelovanja, razvoja područja i zajednice visoka i gdje postoji osjećaj pripadnosti i ponosa zbog toga.

Međutim, mnogi gradovi nemaju tako dobru situaciju i odražavaju, kao pod povećalom, društvene teškoće i

bolnost prilagođavanja: propadanje gradskih jezgri, stvaranje sve većeg broja obespravljenosti stanovnika, propadanje povijesnih središta, preveliku gustoću prometa, buku i zagađivanje zraka i tla, nepostojanje pristupačnog smještaja dobre kvalitete, društvene i zdravstvene probleme, različite generacije i etničke skupine više ne poštuju svoje različitosti, nezaposlenost je visoka - posebice među mlađim ljudima, okolina je strana i otuđena, susjedstva su postala nesigurna zbog visoke razine kriminala i prekršaja, uglavnom vezanih uz droge.

Neki gradovi više ne udovoljavaju osnovnim zahtjevima za život u njima.

Grad i njegova okolica

Granice grada nikada nisu granice urbanog društva. Grad treba svoju okolicu radi djelatnosti koje su često veliki korisnici zemljišta, zračne luke, naselja za stanovnike grada i rekreacija na otvorenome.

I obrnuto, regija treba grad zbog usluga koje on pruža (kulturnih, medicinskih, trgovačkih) i mogućnosti zapošljavanja.

Uprave gradova i prigradskih naselja koje su previše sebične uzrokuju:

– neravnotežu, npr. skupe komunalne usluge koje su teoretski na raspolaganju svima u gradskoj aglomeraciji uglavnom plaća grad koji je često siromašniji od okolnih prigradskih područja;
– niski troškovi uređivanja prigradskih područja sprečavaju grad da razvija svoje mogućnosti;
– grad troši prirodne izvore okolnih područja (energiju i vodu), a vraća im otpad i zagađuje ih.

Skladan razvoj grada i njegove okolice zahtijeva se i odražava u regionalnom planiranju, aktivnoj suradnji gradova i lokalnih vlasti s okolnim područjima i zajedničkom odlučivanju. Rezultat je iskorištavanje mogućnosti na obostrano zadovoljstvo, izbjegavanje nepotrebnog seljenja i racionalnija upotreba prirodnih izvora.

Lokalna demokracija

Javnost nije uvijek imala dostatne mogućnosti da postavlja zahtjeve preko postojećih institucija i prava na uključivanje u demokratske procese uređivanja grada.

Taj je nedostatak posebno ozbiljan utoliko što način na koji grad funkcionira uvjetuje djelotvornost obrane demokracije i prava. Ako gradovi dobro funkcioniraju, oni predstavljaju jamstvo za ljudska prava, a ako funkcioniraju loše, ta su prava ugrožena.

Osnova razvoja grada mora biti izravno sudjelovanje građana u lokalnoj vlasti koja sama ima najveću moguću autonomiju i financijsku neovisnost.

Raison d'être politike razvoja grada

Promjena nezadovoljavajućih gradskih uvjeta u uvjete koji postaju, u najvećoj mogućoj mjeri, zadovoljavajući za većinu ljudi, postiže se spajanjem odlučne lokalne političke volje i urbanističkih rješenja koja predlažu ekipe kvalificiranih stručnjaka.

Tako ujedinjen politički i stručni pristup predstavlja ono što nazivamo politikom razvoja grada.

Na gradski život utječe mnoštvo činilaca koje treba sveobuhvatno uzeti u obzir - to su gospodarstvo, tehnologija, društveno-kulturni činioci, pravni okvir. Stoga sve akcije koje se pokreću u gradovima zahtijevaju obradu, proučavanje, znanje i odgovornost.

Politika razvoja grada "bavi se ispitivanjem odnosa između sredstava, proizvoda i djelatnosti radi postizanja ciljeva i osiguravanja usluga, promicanja razvoja gradskog područja, udruga i pojedinaca u njemu, u okviru opće mogućnosti održivog razvoja" (René Parenteau).

Politika razvoja grada utječe na zajednicu kao cjelinu i na pojedince u mnogim vidovima njihova osobnog života. Ona je glavni javni čin djelovanja i usmjeravanja i stoga bi trebala biti plod neprekidne redovito obnavljane suradnje između izabranih predstavnika i javnosti. Ona je dio institucionalnoga demokratskog nasljeđa gradova.

Grad budućnosti

Želimo li da gradovi budućnosti budu podobni za život, prikladni, lijepi i zdravi moramo već danas donijeti određene odluke. Postojeći nezadovoljavajući uvjeti trebali bi predstavljati poticaj za promišljanje o tome kakva je danas naša ideja o gradu.

Takvo se promišljanje mora temeljiti na usklađivanju djelovanja svih zainteresiranih ljudi i strukovnih skupina: stanovnika grada, djelatnika uprave, političara, državnih službenika, stručnjaka koji rade u gradu - koordinacija koja bi bila suprotna mnogim postavkama iz Atenske povelje.

Idealan grad je onaj koji uspijeva uskladiti različite grane djelatnosti i djelatnosti koje se u njemu odvijaju (promet, život, rad i odmor), koji udovoljava načinu života i odražava stavove svojih stanovnika, gdje se vodi računa o svima koji ga koriste, koji rade ili trguju u njemu, koji ga posjećuju, koji traže zabavu, kulturne događaje, informacije, znanje, koji u njemu studiraju.

Grad također tako mora postići sklad između suvremenog razvoja i očuvanja povijesnog nasljeđa i, uključujući novo, a ne uništavajući staro, očuvati načelo održivog razvoja. Grad bez prošlosti je poput čovjeka bez pamćenja. Ljudi ostavljaju tragove življenja i rada i svoje osobne povijesti u gradovima kroz svoja susjedstva, zgrade, drveće, crkve, knjižnice. Oni predstavljaju zajedničku baštinu prošlosti, omogućavajući ljudima da osjete trajnost svojih današnjih života i pripreme se za budućnost.

Gradovi moraju funkcionirati i njima se mora upravljati s uvjerenjem da se rješavanje gradskih problema ne može ograničiti isključivo na financijske mehanizme ili pitanja, niti na tradicionalna sredstva funkcionalnoga gradskog planiranja. Gradske uprave moraju nastojati koristiti metode koje se temelje na iskustvu državnih vlada, odnosno privatnih djelatnosti.

Suradnja među gradovima

Imajući u vidu stvarnu činjenicu da gradovi igraju temeljnu ulogu u regionalnom, nacionalnom, europskom i svjetskom razvoju, bitno je da se oni uključe u mreže suradnje i razmjene na regionalnim, nacionalnim i međunarodnim razinama povezivanjem, ugovorima, članstvom u međunarodnim udruženjima i nevladinim organizacijama.

Prava u gradovima

Osnovno je poštivanje, promicanje i širenje ljudskih prava za sve pojedince u gradovima, bez obzira na njihovu dob, porijeklo, rasu, vjeru, društveni, ekonomski ili politički položaj, fizički ili psihički nedostatak.

To uključuje, među ostalim, pravo na:

– osiguranje pogodnog, dobro odabranog i dobro osvijetljenog stambenog prostora i boravišta dostatne veličine, s potrebnim pogodnostima, po prihvatljivoj cijeni, koje udovoljava zahtjevima za sprečavanje onečišćavanja;
– preventivnu zdravstvenu zaštitu, osiguravanje zelenila, prostora, sunčeve svjetlosti, tišine, raslinja, ljepote;
– međusobno povezivanje različitih funkcija gradskog života;
– kulturne mogućnosti, objekte za sport i zabavu, društveni razvoj, slobodu kretanja, uključujući i skladnu ravnotežu svih korisnika javnih prometnica (javni prijevoz, osobni automobili, pješaci i biciklisti);
– osiguravanje zajedničkih objekata, mjere protiv siromaštva, posebno pomoć ugroženima;
– sigurnost, rad, dobrobit, mogućnosti za obuku i obrazovanje, kulturu i povijest.

Okoliš i priroda u gradovima

Prečesto su mnogobrojni današnji gradovi nakupine kamena, betona, čelika, stakla i asfalta, s, uglavnom, jednoličnim potezima trave ili pustare, ako uopće postoje, od kojih ima malo koristi.

Atmosfera i tlo zagađeni su otrovnim elementima i emisijama iz industrije, energana, prometa i privatnih kućanstava. Prirodni biljni i životinjski svijet potpuno je istjeran iz dijelova grada i stambene okolice.

Dakle, nikada ranije nije bilo tako neophodno utvrditi područja zaštite prirode i razviti upotrebu zelenila kao čimbenika u planiranju otvorenih prostora i područja. Ono svakom gradu daje njegovu osobitost, zanimljivu dimenziju, ima odlučujući i prepoznatljiv utjecaj na ukupan lik grada bez kojega grad gubi dio svoje individualnosti.

Gradovi moraju imati “pluća” koja ljudima omogućavaju da pobjegnu od izgrađene sredine i osjete prirodu. Biljke i životinje dio su samorazvoja pojedinca i omogućavaju djeci, rođenoj u gradskim sredinama, da dođu u dodir s prirodom.

Lokalne vlasti treba da budu dobar čuvar prirodne baštine. Njihova je odgovornost da poboljšaju gospodarenje prirodnim izvorima, postignu kvalitetu okoliša, očuvaju prirodne sustave potičući čistu i zdravu lokalnu proizvodnju, prijevoz i potrošnju.

Prvenstveno treba imati na umu da se priroda i grad međusobno ne isključuju.

NAČELA EUROPSKE POVELJE O GRADU

Prijevoz i pokretljivost

1. Bitno je smanjiti putovanja, posebno osobnim automobilima
2. Kretanje se mora organizirati tako da se ne narušava ugodno življenje u gradu i da se istodobno omoguće različiti oblici putovanja
3. Neophodno je obnoviti ulogu ulice kao društvenog prostora
4. Potrebno je podržavati obrazovanje i obuku

Okoliš i priroda u gradovima

1. Državne su vlasti odgovorne da dosljedno i razborito održavaju i upravljaju prirodnim i energetskim izvorima
2. Lokalne vlasti treba da usvoje mjere sprečavanja zagađivanja
3. Lokalna je vlast odgovorna za očuvanje prirode i zelenila
4. Očuvanje prirode činilac je razvoja pripadnosti zajednici i ponosa zbog toga

Prostorni oblik gradova

1. Gradska se središta moraju čuvati kao značajni simboli europskoga kulturnog i povijesnog nasljeđa
2. Osiguravanje otvorenih prostora u gradu i upravljanje njima sastavni su dio urbanističkog uređivanja
3. Arhitektonsko stvaralaštvo i razvoj igraju ključnu ulogu u kvaliteti urbanističkog lika gradova
4. Sve osobe imaju pravo na zdravu, sigurnu, smirenu, ugodnu i poticajanu životnu sredinu
5. Vitalnost grada ovisi o skladnim urbanim stambenim obrascima i o održavanju stambenog karaktera gradskog središta

Gradsko arhitektonsko nasljeđe

1. Zaštita gradova zahtijeva pažljivo pripremljen pravni okvir
2. Zaštita gradskog nasljeđa zahtijeva obaviještenost
3. Potrebni su odgovarajući i često izvorni financijski mehanizmi i suradnja
4. Posebno je značajno očuvanje i ponekad oživljavanje specijaliziranih obrta i tehnika
5. Urbanistička baština mora se uključiti u suvremeni život tako što će postati bitan činilac općih planova
6. Gospodarski razvoj često je moguće poticati obnovom gradske baštine

Stanovanje

1. Stanovnik grada ima pravo na osobnost svojega doma
2. Svaka osoba i obitelj imaju pravo na siguran i zdrav smještaj
3. Lokalna vlast treba u stanovanju osigurati raznolikost, mogućnost izbora i pokretljivost
4. Prava osoba i obitelji iz skupina osoba s posebnim potrebama ne mogu se očuvati isključivo djelovanjem tržišnih sila
5. Lokalna vlast treba osigurati stvaranje mogućnosti za kupovanje stana i sigurnost zakupa
6. Ponovno uređivanje starijih stambenih objekata ne smije biti na štetu postojećega društvenog tkiva

Sigurnost u gradu i sprečavanje kriminala

1. Dosljedna politika sigurnosti i sprečavanja kriminala mora se temeljiti na sprečavanju, provođenju zakona i međusobnoj podršci
2. Lokalna politika sigurnosti u gradu mora se temeljiti na najnovijim sveobuhvatnim statističkim podacima i informacijama
3. Sprečavanje kriminala uključuje sve članove zajednice
4. Djelotvorna politika sigurnosti u gradu ovisna je o bliskoj suradnji policije i lokalne zajednice
5. Potrebno je definirati i primjenjivati lokalnu politiku borbe protiv droga
6. Bitni su programi za sprečavanje recidiva i izrada alternativa uhićenju
7. Podrška žrtvama ključni je sastavni dio svake lokalne politike sigurnosti
8. Neophodno je shvatiti da je sprečavanje kriminala prioritetan zadatak, stoga se moraju povećati financijska sredstva

Osobe s povećanim potrebama i invalidne osobe u gradovima

1. Gradovi moraju biti projektirani tako da su sva mjesta dostupna svim građanima
2. Politici brige o osobama s povećanim potrebama i invalidnim osobama cilj treba biti njihovo uključivanje u društvo, a ne pretjerana zaštita
3. Najvažnija je suradnja sa i između specijaliziranih udruženja koja predstavljaju osobe s povećanim potrebama ili manjinske skupine
4. Važno je postići da kuće i radna mjesta budu na odgovarajući način prilagođeni zahtjevima osoba s povećanim potrebama i invalidnim osobama
5. Putovanje i prometne veze i javni prijevoz moraju biti na raspolaganju svim ljudima

Šport i odmor u urbanim područjima

1. Svi stanovnici grada imaju pravo sudjelovati u sportskim i rekreativnim aktivnostima
2. Sportski objekti treba da budu sigurni i dobro projektirani
3. Svi stanovnici grada imaju pravo na mogućnost razvijanja svojih sportskih sposobnosti do vrhunca svojih mogućnosti

Kultura u gradovima

1. Svi stanovnici grada imaju pravo na kulturu
2. Kulturni razvoj gradova pridonosi njihovu gospodarskom i društvenom razvoju
3. Kulturna je razmjena snažna spona ljudi različitih narodnosti, različitih vjera i naroda
4. Kulturni razvoj i istinska kulturna demokracija pretpostavljaju široku suradnju lokalnih vlasti i skupina u zajednici, dobrovoljnog i privatnog sektora
5. Kulturna višeznačnost traži mogućnost pokusa i poticaj inovativnosti
6. Skladno promicanje kulturnog turizma može biti korisno za lokalnu zajednicu

Višekulturno povezivanje u gradovima

1. Nediskriminacija je osnovni vid urbane politike
2. Lokalne vlasti treba da osiguraju djelotvorno sudjelovanje useljenika u lokalnom političkom životu
3. Kulturna i obrazovna politika u gradovima mora biti nedeskriminacijska
4. Osiguravanje jednakih mogućnosti za zapošljavanje mora biti briga državnih vlasti
5. Višekulturno povezivanje pretpostavlja cjelovito društveno i fizičko povezivanje useljeničkih zajednica u gradsku sredinu

Zdravlje u gradovima

1. Gradski okoliš preduvjet je dobrom zdravlju svih građana
2. Pouzdana i stalna dobava dobara koja udovoljavaju osnovnim potrebama ljudi glavni je činilac osiguravanja dobrog zdravlja
3. Lokalne vlasti moraju poticati inicijative i sudjelovanje u zdravstvenim akcijama u zajednicama
4. Zdravlje u gradu, što je pitanje međunarodnog značenja, pretpostavlja usklađivanje djelatnosti na razini grada s međunarodnim programima

Sudjelovanje građana, gradska uprava i urbanističko planiranje

1. Sudjelovanje građana u lokalnom političkom životu njeguje se slobodnim i demokratskim pravom na izbor predstavnika
2. Sudjelovanje građana u lokalnom političkom životu mora biti učinkovito na svim razinama lokalnoga, političkog i administrativnog ustroja
3. Građani imaju pravo da ih se pita o svim važnijim pothvatima koji utječu na budućnost zajednice
4. Upravljanje gradom i njegovo planiranje moraju se temeljiti na svim mogućim obavijestima o značajkama i posebnim elementima grada
5. Lokalne političke odluke trebale bi se temeljiti na gradskom i regionalnom planiranju koje provode ekipe stručnjaka
6. Politički izbor, konačna faza u postupku donošenja odluke, treba biti životan i razumljiv
7. Lokalna uprava treba da osigura sudjelovanje mladih u lokalnom životu

Gospodarski razvoj u gradovima

1. Lokalna uprava treba svojim zajednicama osigurati gospodarski razvoj
2. Veza između gospodarskog i društvenog razvoja nerazdvojiva je
3. Grad je, gospodarski i društveno, dio svoga okoliša ili zaleđa
4. Gospodarski rast i razvoj ovise o tome je li infrastruktura dostatna za proizvodnju, potporu i povećavanje toga rasta
5. Suradnja privatnog i javnog sektora značajan je sastavni dio gradskoga gospodarskog rasta i razvoja.

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN ZAGREBA I ODRŽIVI RAZVITAK GRADA

Na simboličkom prijelazu tisućljeća Zagreb i njegove upravljačke strukture pred izazovom su utvrđivanja cjelovite urbane strategije i modernizacije Zagreba.

Ne postoje razlozi za odgađanje toga izazova zbog nedostatka nacionalne strategije, jer su europski gradovi, kao temeljni razvojni akteri ovoga vremena, takve strategije razvili vodeći računa o razvojnim dobrima, utemeljenim na lokalnim platformama i izboru partnera u globalnom okolišu, dok su države stvarale temeljni, pravni, institucionalni i razvojni okvir za strategijske predloške i njihovu provedbu.

U još svježem ozračju konsenzusualne potpore Strategiji prostornog uređenja Hrvatske i njezinoj temeljnoj poruci o "prostoru kao temeljnom nacionalnom dobru" (Hrvatski državni sabor), može se, u planetarnoj zabrinutosti za prostor i okoliš, govoriti kako su upravo prostor i okoliš dobra s razine kojih se može djelovati na konstrukciju i formatiziranje ukupnoga zagrebačkog i hrvatskoga modernizacijskog predloška.

Ograničenost prostora i neograničenost znanja kao temeljnih razvojnih dobara, temelj su hrvatske modernizacije. Oslonac za to moguće je naći u novim modernizacijskim strategijama europskih gradova i država.

Novi se prostorni planovi Zagreba donose u okolnostima koje određuju:

- postojanje Strategije i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske koji određuju vrijednosni sustav na području prostornog uređenja, vrednujući prostor kao temeljni nacionalni resurs;

- fragmentarnost zakonske regulative, posebno Zakona o prostornom uređenju i provedbenih akata koji reguliraju izradu prostornih planova, ali ne i mjere i oblike njihove provedbe u novim vlasničkim uvjetima;

- privatni i svekoliki vlasnički legalitet, nakon donošenja Zakona o povratu imovine;

- neuređenost sustava koji bi osiguravao poštivanje vlasničkih prava, ali i provođenje javnih interesa u prostoru i mjera za njihovo usklađivanje;

- kompliciranost i birokratiziranost procedura utemeljenih na zakonskoj i podzakonskoj regulativi;

- nemogućnost da se u takvom sustavu oblikuje kvalitetni sustav urbanog planiranja, upravljanja i gospodarenja urbanim i prostornim uređivanjem Zagreba.

Budući da su dosadašnji pokušaji dograđivanja i poboljšavanja zakonskog sustava bili neuspješni, Gradski zavod za planiranje razvoja Grada i zaštitu okoliša priredio je, umjesto izoliranih prostornih i urbanističkih planova, prijedlog urbane strategije Zagreba s planskim i provedbenim mjerama, izučavajući hrvatsku tradiciju uređenja gradova i najbolje i Hrvatskoj najprimjerenije europske prakse, uzimajući u obzir nepostojanje nacionalne modernizacijske strategije, a posebno gospodarske strategije i strategije zaštite okoliša koje značajno utječu na prostorno uređenje.

Tako urbana strategija Zagreba - ZAGREB 2000+ kao sustav cjelovitih rješenja za urbano uređenje Zagreba na tradicijama njegove urbane kulture sadrži:

- već ranije izrađene, u lipnju 1999. prihvaćene dokumente:

  - Prostorni plan Grada Zagreba - koncepcija,
  - Generalni urbanistički plan Zagreba - koncepcija,
  - Generalni urbanistički plan Sesveta - koncepcija,
  - Izvješće o stanju okoliša i Program zaštite okoliša Zagreba,
  - Demografsku studiju Grada Zagreba,
  - niz pripremnih radova suradnika i Zavoda tijekom zadnjih godina;

- nove dokumente:

  - Grad Zagreb i Zagrebačka županija - Temeljna zajednička polazišta za planiranje prostora – na javnoj raspravi
  - Prostorni plan Grada Zagreba – Prijedlog – na javnoj raspravi
  - Generalni urbanistički plan Zagreba – Prijedlog,
  - Generalni urbanistički plan Sesveta – Prijedlog,
  - Sustav prostornog uređenja Hrvatske - Prijedlog temeljnih teza za Zakon o prostornom uređenju,
  - Sustav urbanog uređenja Zagreba, temeljne teze za održivu urbanu reprodukciju Zagreba.

Ako su prostor i okoliš prema Strategiji prostornog uređenja Hrvatske temeljna nacionalna dobra, onda su ona dramatično ugrožena nepostojanjem strategije utemeljene na tim dobrima.

UVOD

Generalni urbanistički plan Zagreba je dokument prostornog uređenja i dio urbane strategije Zagreba kojim se utvrđuju temeljna organizacija prostora, zaštita prirodnih, kulturnih i povijesnih vrijednosti, korištenje i namjena gradskih površina, urbana pravila za prostorno uređivanje pojedinih gradskih cjelina, te procedure i sustav urbanog uređenja grada.

Plan sadrži ciljeve prostornog razvoja i uređenja, te plan prostornog uređenja s organizacijom gradskih prostora, namjenom, uređenjem i zaštitom površina, prikazom gospodarskih i društvenih djelatnosti, prometne, telekomunikacijske i mreže komunalne infrastrukture, mjere zaštite okoliša, način i uvjete gradnje i prostornog uređenja grada. Plan operacionalizira strateške odluke definirane na razini Prostornog plana Grada Zagreba i drugih strategijskih dokumenata Zagreba. PPGZ i GUP treba da funkcioniraju sinoptički, što je moguće, budući da su izrađeni istodobno.

Kao operativni dokument Generalni urbanistički plan Zagreba ima i oblik suvremene uređajne osnove.

Plan zato uz "plan namjene površina", sadrži cjelovitu definiciju urbanih pravila za gradski prostor Zagreba i za pojedine prostore i gradske cjeline jedinstvenih fizionomijskih osobina - urbane jedinice, nastale daljnjim raščlanjivanjem prostora gradskih četvrti kao temeljnih gradskih fizionomijskih cjelina i jedinica mjesne samouprave.

Urbane su jedinice elementi raščlanjivanja urbanog teritorija i izvorno pokazuju karakter i identitet prostora. Tako se mogu operativno predočiti prostorna i kontekstualna okruženja u kojima se nove intervencije i urbana pravila urbanog uređenja Zagreba mogu pojaviti. Uz to, time se od definiranja urbanih pravila za apstraktne gradske jedinice ili pojednostavljene predodžbe o "namjeni" pojedinih prostora prelazi na sustav topofilijskih prostornih jedinica koje uključuju ljude kao nositelje razvitka i promjena u kvaliteti življenja.

Da bi mogao funkcionirati u provedbi, Plan stratešku odrednicu urbane obnove grada tematizira kao konsolidaciju i obnovu cjeline grada, ali i nizom zahvata unutar tih urbanih jedinica.

Visokodiferencirana strukturiranost urbanog rješenja praćena je diferenciranim urbanim pravilima, primjerenim tradiciji i problemima prostornog uređenja pojedinih gradskih prostora.

Prema tome, karakter je Plana dvostruk - strategijski je na općoj razini, a provedbeni na razini urbanih pravila i procedura urbanog uređenja. Te su razine, naravno, međusobno povezane.

TEMATSKI OKVIRI

Opće tematsko područje Plana je urbana konsolidacija i urbana obnova grada, reurbanizacija koja se odnosi na cjelinu grada, kako na zapuštena, preskočena, podiskorištena i zanemarivana mjesta,tako i na povijesne urbane cjeline. Pritom se pod povijesnim urbanim cjelinama ne podrazumijevaju samo prostori Gradeca, Kaptola i Donjega grada već i urbana djela moderne arhitekture i urbanizma dvadesetog stoljeća.

Urbana konsolidacija i obnova grada ne znači, kao u GUP-u 1986., oblik prostornog uređenja ranije "preskočenoga" središnjeg dijela grada između željezničke pruge i Save, već obnovu temeljne zagrebačke posebitosti - obnovu urbane kulture i kulture urbanog uređenja grada, i konsolidaciju gradske strukture na cijelom gradskom području.

Izrada novoga Generalnog urbanističkog plana Zagreba u posve novom kontekstu glavnoga grada ne znači, dakle, samo izradu temeljnoga urbanističkog razvojnog i regulativnog dokumenta, već i temeljnog dokumenta i cjelovite urbane strategije Zagreba, a posebno strategije upravljanja i gospodarenja prostorom kao temeljnim gradskim dobrom.

Urbana strategija Zagreba kao sintetski izraz ciljeva i mjera razvitka grada posebno je važna s obzirom na novi kontekst Zagreba kao međunarodnog i nacionalnog središta, novu ulogu u mreži europskih metropola i potrebu uspostavljanja kontinuiteta njegove urbane kulture. Isto tako, zbog zakonski nereguliranog sustava reprodukcije grada na nacionalnoj razini, s obzirom na atraktivnost Zagreba za investiranje i prostorno uređenje, za Zagreb je određivanje urbane strategije posebno važno.

PODRUČJE OBUHVATA

Područje Zagreba obuhvaćeno Generalnim urbanističkim planom Zagreba veliko je oko 217,68 km^2, a nalazi se između medvedničke šume (prirodne granice) i obilaznice (artificijelne granice). Na tom je području 1999. živjelo oko 700.000 stanovnika.

TEMELJNI IZVORI

U nastojanju da se, usporedo s inventurom urbanog uređenja proteklog vremena, pripravi skala novih strategijskih temelja u novim razvojnim uvjetima hrvatske države i Zagreba, zadnjih je godina proveden niz istraživanja.

Gradski zavod za planiranje razvoja Grada i zaštitu okoliša izradio je, 1993., u suradnji s Ekonomskim institutom Zagreb, Osnovne smjernice budućeg

razvitka Grada Zagreba, na temelju kojih je Gradska skupština Zagreba, 1994., prihvatila tzv. Temeljne odrednice razvitka Grada Zagreba. 1997. je na istoj razini usvojen Program Zagreb 2001. - funkcioniranje i razvitak.

Tijekom proteklih godina i na mnogim drugim razinama Gradski zavod za planiranje razvoja Grada i zaštitu okoliša i niz ravnopravno uključenih suradnika istraživali su ili planirali različite aspekte zagrebačke urbane strategije, sažete u dokumentima kao što su:

- izvješća o stanju u prostoru 2013.-2016. g.
- programi mjera za unapređivanje stanja u prostoru 1995. i 1998. i analize za isti Program 2000. - 2002.

Zavod za prostorno uređenje Grada Zagreba tijekom proteklih godina izradio je:

- izvješće o stanju u prostoru Grada Zagreba za razdoblje 2013. i 2016.

Tijekom pripreme za izradu Prostornog plana Grada Zagreba i generalnih urbanističkih planova Zagreba i Sesveta, izrađeno je nekoliko desetaka prostornih i drugih studija u kojima su istraživani raznoliki aspekti urbane strategije Zagreba. Oni su, 1995., objavljeni u knjizi “Govor o gradu”, a na početku 2000. za javnost i struku napravljena je "inventura"svih radnji u pripremi i izradi prostornog i Generalnoga urbanističkog plana Zagreba i zagrebačke urbane strategije u knjizi: ZAGREB 2000+ - nova urbana strategija.

Uz to, u Gradskom su zavodu za planiranje razvoja Grada i zaštitu okoliša izrađene sljedeće studije i programi:

- Demografski razvitak Grada Zagreba, 1998.;
- Izvješće o stanju okoliša i Program zaštite okoliša, 1999.

Treću grupu dokumenata, studija i priloga na razini države, koji su imali posebno značenje prigodom izrade Koncepcije, a u pripremi kojih je sudjelovao Zavod ili su izrađeni prema njegovoj narudžbi, predstavljaju:

- O povijesnom i urbanom razvoju Zagreba, Nada Premerl, tekst uz izložbu Zagreb - star, lijep, živ - 1094.-1994. - izložba u povodu 900. obljetnice Zagrebačke nadbiskupije, Umjetnički paviljon, 1994.;
- Darja Radović Mahečić i Sanja Štok: Regulatorne osnove Zagreba 1850. do 1950., Zagreb, 1996.;
- Muzejska djelatnost u Zagrebu i njezine prostorne odrednice, Ivo Maroević, Zagreb 1999.
- Nacionalni program demografskog razvitka, Ministarstvo obnove i razvitka, Zagreb, 1996.;
- Strategija prostornog uređenja Hrvatske, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja, Zavod za prostorno planiranje, Zagreb, srpanj 1998.;
- Program prostornog uređenja Republike Hrvatske, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja, Zavod za prostorno planiranje, Zagreb, srpanj 1998.;
- Prostorni, regionalni i demografski aspekti razvitka metropolskog područja Zagreba, dr.sc. Stanko Žuljić, Zagreb, 1997.;
- O pristupu procjenama i prognozama aktualnih demografskih kretanja u Gradu Zagrebu, prilog za izradu Prostornog plana Grada Zagreba i Generalnog urbanističkog plana, dr.sc. Stanko Žuljić, Zagreb 1998.;
- Gospodarstvo Grada Zagreba, Gradski ured za gospodarstvo, Zagreb, 1999.;
- Prometna studija Zagreba, MVA, 1999.;
- Tko je Zagreb - prinos sociološkoj analizi identiteta grada Zagreba, dr.sc. Ivan Rogić, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 1997.;
- Novi društveni čimbenici u kontinuitetu promjena Generalnoga urbanističkog plana Zagreba - utjecaj društvenih promjena na ciljeve Prostornog plana Zagreba i Generalnoga urbanističkog plana Zagreba, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb, 1998.;
- Generalni urbanistički plan i Strategija razvitka Zagreba, dr.sc. Ivan Rogić, Zagreb, 1998.;
- RKT Župe Grada Zagreba (u kontekstu raščlanjivanja jedinica mjesne samouprave), Gradski zavod za planiranje razvoja Grada i zaštitu okoliša, Zagreb, 1998.;
- Redifiniranje koncepcije razvoja željezničkog čvora Zagreb, 1999.;
- Topografija integralnog sustava športske infrastrukture grada Zagreba . osnovna programska i prostorna studija sustava športskih građevina –Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, studeni 1999;

Četvrta su grupa pojedini temeljni europski dokumenti i planerski dokumenti gradova s kojima je ostvarena suradnja tijekom izrade plana:

- Europska povelja o gradu, Stalna konferencija lokalnih i regionalnih vlasti Europe Vijeća Europe, Strasbourg, 1993.;
- The European City - Sustaining Urban Quality, Part 1 - 2, A working Conference, Ministry of Environment and Energy, Spatial Planning Department, Copenhagen 1995.;
- Piano Estrategico De Lisboa, Comuna Municipal de Lisboa, Lisabon 1992. (prevedeno);
- Municipal Plan for Kopenhagen, Proposal for revision, Kopenhagen, 1991.;
- Structure Plan for Stockholm, Stockholm, 1992.;
- Lisboa - The Atlantic Capital of Europe, Comuna Municipal de Lisboa, Lisabon 1993.;Lisboa - Plano Director Municipal, Comuna Municipal de Lisboa, Lisabon 1994., Unitary development plan, City of London, 1994.;
- STEP - Stadtentwicklungs plan für Wien, Stadtplanung Wien, 1994.;
- 5 sur 5, Plan de Mandat, 1995. - 2001. Documents Thematiques des 55 Communes du Grand Lyon, Lyon 1995.
- Berlin, Postdamer Platz, Drees & Sommer + Stadt Berlin, Berlin, 1995.;
- Paris - Seine - Rive Gauche, Paris 1996.
- München - Sozialgerechte Bodennutzung, Landeshauptstadt München - Kommunalreferat, München 1998.
- Strategie für Wien, Eine Initiative der Wiener Stadtregierung, Wien 1999.
- “Best of European Cities” (Beč, Berlin, München, Hamburg, Amsterdam, Zürich, London) - kontakti, izložbe i medijske prezentacije, kojoj se temeljem suradnje Gradskog zavoda za planiranje razvoja Grada i zaštitu okoliša s bečkim i minhenskim uredima za planiranje 1999. pridružio i Zagreb
- Declaration on Inteligent Mobilty in Urban Regions, Conference Urban 21, Berlin 2000. (autori: Beč, Berlin, Budimpešta, Ljubljana, Prag i Zagreb)

Petu grupu izvora za formuliranje plana i nove urbane strategije Zagreba dali su izravni kontakti s nekoliko europskih gradova, među kojima se posebno izdvajaju Beč, München, Lisabon, Amsterdam, Pariz i Lyon, proučavanje njihova sustava planiranja, zakonskih sustava, urbane strategije i sve razvijenijih kontakata s građanima u svim postupcima planiranja razvitka grada.

Šestu grupu čine rezultati međunarodnih seminara "Okviri metropole", s temeljnim razvojnim problemima Zagreba, organizirani u suradnji s europskom i svjetskom stručnom elitom i mladim hrvatskim arhitektima (u obliku radionica) s temama:

- Željeznička pruga kroz grad,
- Urbana pravila,
- Prostori između - Sava,
- Male promjene - urbani razvitak i lokalni okoliš.

Rezultati Seminara objavljeni su u dvije knjige i CD-zapisu 1997. i 1998.

Sedmo, izradu Plana obilježava i usvajanje nove digitalne tehnologije u planiranju.

Nakon detaljnog uvida u stručne i tehnološke mogućnosti tvrtke Geofoto, uz potporu Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja, sada Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja i Gradskog poglavarstva Grada Zagreba, prema narudžbi Državne geodetske uprave i Gradskog zavoda za planiranje razvoja Grada i zaštitu okoliša, tvrtka "Geofoto" izradila je digitalni orto – foto, sliku-kartu Zagreba u mjerilu 1:5000.

U crno-bijeloj varijanti i u boji digitalni orto-foto oblikovan je u obliku CD zapisa, a u crno-bijeloj varijanti ispis je prezentiran u obliku atlasa.

Važno je što su u izradi Plana surađivali gradski uredi, zavodi i trgovačka društva, te ministarstva, zavodi i uprave na razini Hrvatske.

Prostorni plan Grada Zagreba i generalni urbanistički planovi Zagreba i Sesveta izrađeni su tako da, osim udovoljavanja odrednicama Zakona o prostornom uređenju i gradnji i odgovarajućim podzakonskim dokumentima: Pravilniku o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obaveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova i Uredbi o javnoj raspravi u postupku donošenja prostornih planova, koncipiraju novu Strategiju razvitka Zagreba, temeljenu na reprodukciji prostora kao ključnog gradskog dobra. Zato planovi predlažu i odgovarajuće mjere u nadležnosti Zagreba u pogledu:

- institucionalne organiziranosti za provođenje planova;
- sustava gospodarenja gradskim prostorom;
- sustava Partnerstava u ostvarivanju tzv. “gradskih projekata”;
- načina suradnje i komuniciranja s urbanom javnošću.

Prijedlozi planova imaju cilj uskladiti planske odredbe i provedbu planova sa ciljem modernizacije i održivog razvitka Zagreba.

I. OBRAZLOŽENJE

Koncepcija i sam Generalni urbanistički plan grada Zagreba izrađeni su s više slojevitih ciljeva, ali jednim posebnim: izraditi plan ali i predložiti sustav reprodukcije grada, urbanu strategiju Zagreba koja će uskladiti tradicije grada i nove tehnološke i civilizacijske izazove i Zagrebu osigurati mjesto u sustavu europskih gradova i nacionalnih središta. To je projekt sustavnih promjena, kolektivnih napora i udruživanja individualnih težnji stručnjaka i građana i gradskih upravnih struktura.

Civilizacijski, kulturni i svekoliki urbani inventar na kojima Zagreb može graditi novu strategiju nove modernizacije nije skroman. Već je prva - građanska - modernizacija[1] (kraj 19. i početak 20. stoljeća) promotrena u svojoj teritorijalnoj, iako ograničenošću mogućnosti zakočenoj ekspanziji i urbanoj strukturi, odlučno nagovijestila i teritorijalna i funkcionalna svojstva današnjega Zagreba. O tome svjedoči prisutnost i modernost baštine toga vremena u današnjem Zagrebu. O njenoj prognostičkoj hrabrosti i dometima možda najbolje svjedoči smještaj zagrebačkoga željezničkog čvora potkraj stoljeća. Željeznička pruga i Glavni i Zapadni kolodvor na pustim poljima tadašnjega Zagreba, već su tada odredili vele/gradski format Zagreba.

Druga modernizacija, iako samo u fragmentima (kulturna, manjim dijelom gospodarska i znanstvena izvrsnost), to je samo potvrdila.

Potencijali Zagreba leže u "strukturama dugog trajanja", u njegovu stoljećima sustavno potvrđivanom važnom geoprometnom položaju i istodobnoj pripadnosti srednjoeuropskom i mediteranskom kulturnom ozračju.

Generalni urbanistički plan grada Zagreba prilog je novoj valorizaciji prostora i okoliša kao temeljnih javnih dobara. On se temelji na promišljanju Zagreba s pozicija urbane tradicije, urbanih potencijala i aspiracija te predlaganju sustava i mjera za njihovo nastavljanje i ostvarivanje.

Strukturalni karakter Plana

Temelj planskih odredbi, tragom ključnog planskog cilja konsolidacije urbanog prostora Zagreba, čini raščlanjivanje gradskog prostora, prema stupnju konsolidiranosti, u tri grupe:

- visokokonsolidirana gradska područja,
- konsolidirana gradska područja,
- niskokonsolidirana gradska područja.

Navedena podjela je dosljedno provedena u svim instrumentima/razinama Plana, te predstavlja:

– temelj za raščlanjivanje prostora prema stupnju konsolidiranosti i osobitostima prostora u sustav “urbanih jedinica” za koje se utvrđuju urbana pravila;
– prethodni instrument u vezi s prosudbom o povijesnim i prirodnim vrijednostima Gradskog zavoda za zaštitu i obnovu spomenika kulture i prirode;
– osnova za raščlanjivanje prostora prema kriteriju konsolidiranosti, radi utvrđivanja daljnjih procedura prostornog uređenja.

Takvu strukturalnu kompleksnost podržavaju i planske odredbe:

– za temeljne prometne i infrastrukturne sustave;
– za prostore čija se daljnja urbana reprodukcija i urbano uređenje planiraju na način provođenja tzv. gradskih projekata gdje se očekuje partnerstvo Grada i privatnog sektora.

Gradski su projekti instrumenti reprodukcije grada. Bitna pretpostavka za takve projekte je da Grad, investiranjem u javne programe (ulica, trg, park, javni promet, javna građevina), poboljšava i povećava vrijednost gradskog okoliša. U pravilu, može se reći da su to veći projekti rezultat kojih je promjena mjerila i vrijednosti postojećega grada (parcelacija, ulična mreža, tipologija, funkcija…) i da su to projekti vezani uz projekte gradske infrastrukture, posebno infrastrukture *održivog kretanja* (javnog prometa). Veličina obuhvata gradskih projekata ovisi o parcelama/utjecajnim prostorima koji koriste taj javni projekt.

Sustav gradskih projekata višestruko je važan, među ostalim i zato jer dosadašnju plošnu ili “točkastu” praksu urbanog uređivanja pretvara u sustav urbano – arhitektonskih projekata koji će se razvijati na temelju odgovarajućih programa upisanih u normativu samoga Plana.

Uloga Grada, odnosno gradskih službi i mješovitih poduzeća koja realiziraju projekt jest da pritom dobit od povećane vrijednosti gradskog prostora pravedno raspodijeli svima koji su sudjelovali u toj promjeni vrijednosti, odnosno da ostvarenu dobit reinvestira u nove vrijednosti grada.

Na taj način vođeni gradski projekti omogućuju Gradu da investira u domenu javnog (u sami grad), koristeći se sredstvima od povećavanja vrijednosti gradskog zemljišta, a ne isključivo trošenjem sredstava iz gradskog proračuna.

1. POLAZIŠTA

Strategijski identitet Zagreba

Dinamičnost razvitka Zagreba povijesna je činjenica, dominantna i u vremenima koja su Zagrebu i Hrvatskoj bila nesklona.

Na početku 20. stoljeća trebalo je graditi i potvrđivati urbanu osnovu grada Zagreba i afirmirati njegov položaj političke i kulturne metropole Hrvatske. Tu su se mogle tek nazirati konture budućega velikog grada. Gospodarski razvoj u širem europskom prostoru omogućio je Zagrebu da u godinama između dva svjetska rata, uz određena politička ograničenja, konačno potvrdi svoj položaj kao primarno polarizacijsko razvojno težište hrvatskog naroda: stvorene su pretpostavke i osigurana je nužna gospodarska osnova za budući urbani razvitak. Nakon Drugoga svjetskog rata, u uvjetima danoga političkog i gospodarskog sustava, došlo je do realne, iako donekle neselektivne, koncentracije urbanih funkcija - političkih i gospodarskih, čime je započelo prerastanje Zagreba iz tradicionalnog središta manjega srednjoeuropskog naroda u velegrad. Proces je nakon osamostaljenja Hrvatske dobio dodatno političko značenje i razvojne poticaje.

Zagreb je velegrad u procesu: dijelom se to odnosi na njegove ukupne gradske funkcije, a posebno na urbanističke dionice razvitka - i to u smislu konsolidiranja unutar novoga urbanog okvira grada i koncipiranja optimalnih putova urbane obnove.

Razvitak grada temeljen je na čimbenicima geoprometnog položaja, njegovoj središnjosti i pratećoj aglomeraciji i sinergijskom djelovanju funkcija i njihovoj kvaliteti, a dijelom na subjektivnim čimbenicima ustrajnog nastojanja na nacionalnoj emancipaciji koja se simbolički očitovala inicijativama i ostvarenjima kojima se Zagreb sustavno potvrđivao kao središte Hrvatske i hrvatskoga nacionalnog bića. Postojeća gospodarska struktura nije bila sposobna alimentirati rastućem gradu potrebnu komunalnu i drugu urbanu infrastrukturu, što je uzrokovalo poremećaje komunalne i urbanističke strukture grada i njegovu trajniju unutrašnju urbanu nekonsolidiranost. U interesu maksimalnog pojednostavljivanja masovne gradnje i uz ograničene materijalne mogućnosti, težište je stavljeno na Novi Zagreb i na druga rubna područja, čime je odgođena urbana obnova postojećega grada, posebno Trnja. Na razvitak Zagreba također su nepovoljno utjecale prečeste promjene njegova teritorijalno-administrativna ustroja, u pravilu nepodudarne s realnim i urbano-funkcionalnim granicama i gradskim utjecajima.

Nacionalne obveze Zagreba nisu samo zadane obvezujućim dokumentima nacionalnog reda, već i prirodnom obvezom nacionalnog središta za razvitak ukupnog društva i hrvatskog prostora. Prostorni poredak i uređenje odnosa nacionalnog prostora i Zagreba nije moguć bez osmišljavanja sveobuhvatne gospodarske, socijalne i demografske strategije i definiranja odnosa prema drugim gradovima i cjelokupnom hrvatskom prostoru. Početkom 21. stoljeća, novi Prostorni plan Grada Zagreba i Generalni urbanistički plan grada Zagreba postavili su novi okvir za urbano uređenje Zagreba, vodeći računa o međuzavisnosti razvitka Zagreba i ukupnoga hrvatskog prostora, položaju Zagreba u europskom sustavu gradova, ali i međuzavisnost svih sastavnica razvitka i njihovu obzirnu odnosu.

Zagreb kao nacionalno središte mora ustrajno usklađivati razvojne aspiracije i s drugim, a osobito s bližim europskim gradovima i metropolama, imajući u vidu svoje temeljne geostrategijske potencijale i njihovu sustavnu valorizaciju.

Ujedinjeni razvojnim programima i Zagreb i drugi hrvatski gradovi u tome imaju važniju ulogu i više izgleda.

Prema tome, hrvatska nacionalna strategija, u odmjeravanju sa strategijski stabiliziranim europskim sustavima, vodeći računa o osobitosti zemljopisne figure Hrvatske, mora, uz nacionalnu i pojedinačne gradske strategije, biti strategija "mreže gradova" ujedinjenih zajedničkim ciljevima i specifičnim aspiracijama pojedinih gradskih skupina i prostora u okviru ne samo države, već i Europske unije.

Razvojno profiliranje Zagreba i njegovih "regionalnih" konfiguracija mora se zato valorizirati dinamički u prostoru i vremenu, prakticirajući raznolike oblike koaliranja na zajedničkim razvojnim programima na razini zainteresiranih županija i gradova i Zagreba, koji mogu biti poticajni za ukupni nacionalni razvitak.

Nastavljanjem urbane kulture na podlozi strategijskoga geoprometnog položaja, bogatoga povijesnog i prirodnog nasljeđa, gospodarstvenih i znanstvenih potencijala, Zagreb može uskladiti sve sastavnice razvitka grada u cjelovitu i usklađenu strategiju razvitka.

Nalazeći se prečesto u povijesti u tako proturječnoj situaciji, odgovori nositelja razvitka grada na takve izazove bili su slični: visokom urbanom kulturom i sustavnom nadogradnjom na postojeće vrijednosti, nadoknaditi materijalna i druga ograničenja.

Takav odabir podrazumijeva stvaranje pozitivnog ozračja za "govor o gradu", za urbani razvitak koji će se temeljiti na visokom stupnju suglasnosti svih aktera i čimbenika razvitka Zagreba i na jasnom prezentiranju ponude partnerstva Zagreba nacionalnim i međunarodnim partnerima.

1.1. Položaj, značenje i posebnosti područja grada u odnosu na prostor i sustave Grada Zagreba i države

Zagreb je kao glavni grad i najveća urbana cjelina Republike Hrvatske odgovoran ne samo za unutrašnji gradski razvitak već i za razvitak u cjelini društva kojemu je on središte. To znači da Zagreb nije obvezan skrbiti o razvitku samo zbog unutrašnjih potreba i motiva, već i zbog posljedica koje bi daljnja centralizacija mogla izazvati na cjelokupnom hrvatskom teritoriju.

Strategija prostornog uređenja Hrvatske naznačila je oblike veza na nacionalnoj i državnoj razini. Definiranje Zagreba kao hrvatskoga središnjeg grada znači da oblici razvojne ekspanzije, posebno oni koji počivaju na preraspodjeli stanovništva, moraju biti provjereni s obzirom na njihove nepovoljne učinke u nacionalnim integracijskim procesima. Strategijski identitet Zagreba organski je dio nacionalne strategije razvitka; zbog toga posljedice promjena koje on izaziva moraju biti dvostruko valorizirane: kao promjene u gradskom okolišu i kao promjene koje utječu na procese nacionalne integracije.

Zagreb u budućnosti mora, prije svega, voditi aktivnu demografsku politiku, kooperirajući sa svim hrvatskim krajevima, županijama i gradovima. Pritom se ne smije dopustiti da Zagreb “proguta” veći dio hrvatskog stanovništva. Da bi se razriješilo ovo proturječje potrebni su cjeloviti nacionalni, regionalni i gradski programi.

Oblikovanje razvitka na naznačenoj razini prirodno upućuje Zagreb prema kooperaciji s dvije posebne skupine gradova u hrvatskom društvu: sa skupinom većih i srednjih gradova, posebno Splitom, Rijekom i Osijekom, i sa skupinom gradova s metropolskom legitimacijom (simboličkom ili povijesnom). Suradnja sa skupinom većih i srednjih gradova nužna je zbog toga što je ta skupina gradova stvarno uporište novom modernizacijskom procesu. Suradnja s gradovima s metropolskom legitimacijom omogućuje da se novi razvojni akteri rasporede po hrvatskom teritoriju bolje i poticajnije, napose s obzirom na novi raspored skupina / pokretača nove modernizacijske mijene.

Sljedeća je razina planiranje regije na razvojnom koridoru Rijeka - Zagreb - Varaždin - srednjoeuropska središta. Taj je razvojni koridor nužan za ukupnu razvojnu stabilnost i akceleraciju hrvatskog društva. Budući da je na tom pravcu Zagreb prirodno upućen u razvojnu kooperaciju s više drugih hrvatskih središta, napose s Rijekom i Varaždinom, osnovano je razvijati strategijski identitet Zagreba u sastavu posebne skupine gradova - partnera u kojoj svaki član skupine oblikuje vlastite odgovornosti za razvojnu kakvoću spomenutog pravca. Pristupačnost regionalnim dobrima, koje se bitno poboljšava tehničkim opremanjem koridora (more, granica, itd.), utječe na preraspodjelu dnevnih i tjednih putovanja gradske populacije, a time, posredno, i na učvršćivanje drukčijih teritorijalnih tradicija i novih razvojnih silnica.

Važan prostor razvojnog interesa izvan samoga grada zagrebačka je okolica, posebno prostor Zagrebačke županije, a izričito njeni manji gradovi na pristupačnim lokacijama uz prometne pravce. Sadašnji sustav planiranja, koji ne uvažava interesnu povezanost Zagreba i njegove regije, nije održiv i upućuje na neodgodivo formiranje nekog oblika zajedničkog sustava strategijskog promišljanja, odlučivanja i kooperacije tih zajednica.

Promijenjeni strategijski identitet Zagreba nalaže da se razvije kooperacijski odnos u kojemu svi akteri imaju jasno naznačene strategijske identitete. Na razvojnoj podlozi što osnažuje takav odnos, regija nije područje razvojne ekspanzije već razvojne suradnje, a time i područje na kojem počinje aktivna obrana Zagreba od izazova nekontrolirana rasta.

Zbog administrativno - teritorijalne figure Grada Zagreba kooperacija sa Zagrebačkom županijom posebno je važna. Ona je na planerskoj razini razvijena tijekom izrade Prostornog plana Grada Zagreba i Prostornog plana Zagrebačke županije utvrđivanjem temeljnih zajedničkih polazišta za planiranje.

1.1.1. Osnovni podaci o stanju u prostoru

Zagreb leži na području dodira panonskoga, peripanonskog i perialpskog prostora, odnosno na pravcu veza između panonskoga, mediteranskog, alpskog i središnjega europskog prostora.

Postanak i razvoj grada usko je vezan uz dva prirodna elementa: Medvednicu i rijeku Savu. Vrijednost položaja Zagreba istaknule su važne ceste iz Panonske nizine prema moru s jedne strane, te iz srednje Europe prema njezinom jugoistoku i dalje Bliskom Istoku, s druge strane. Upravo to križanje magistralnih prometnih koridora daje značajnu vrijednost položaju grada.

Važnost geografskog položaja grada izražava se još snažnije gradnjom cestovnih veza prema sjevernom jadranskom Primorju, no tek gradnja željeznice, koja Zagreb čini značajnim željezničkim čvorom, potiče ubrzani razvoj i definitivno ističe njegov geografski položaj. U drugoj polovici 20. stoljeća Zagreb se povezuje s važnim svjetskim središtima gradnjom i funkcioniranjem zagrebačke zračne luke Pleso.

Gubitkom strateške funkcije gradske jezgre grad se razvija izvan zidina, no jače se veže uz prigorje Medvednice, dok je prema jugu, odnosno željezničkoj pruzi i Savi, širenje polaganije. Prigradska naselja na padinama dopiru do 300 m.n.m., kote na kojima se mijenja karakter Medvednice, i šire se i prema istoku i prema zapadu. Unutar ovoga dijela nalazi se glavnina postojećih i planiranih gradskih parkova i park - šuma, javnih gradskih, sveučilišnih, znanstvenih i kulturnih institucija, uz raspon stambenih područja od izrazito gradskih predjela vila do ruralnih ambijenata, od područja potpune opremljenosti do arhitektonskih i infrastrukturnih *slumova*. Jače naseljavanje područja prema jugu počinje sredinom pedesetih godina prošlog stoljeća, stvaranjem velikoga stambenog područja Novog Zagreba na dotada isključivo poljoprivrednim površinama.

U Zagrebu je, usprkos nepovoljnim uvjetima i u ratnim i poratnim godinama, održan kontinuitet gradnje, održavanja i unapređivanja objekata komunalno - prometne infrastrukture i provođene su komunalne akcije u substandardnim gradskim prostorima. Gradski se prostori sustavno uređuju opremanjem komunalnom urbanom opremom i obnavljaju se gradske ulice i trgovi.

Sredstva su usmjerena u pripremu i opremanje građevinskog zemljišta za stambenu gradnju (u Malešnici, Jarunu, Laništu, Vrbiku, Vrbanima, Dubravi - Istok i Dubravi - Poljanice, maksimirskim Ravnicama, Horvaćanskoj - Selskoj i drugdje), što pridonosi racionalnoj gradnji i konsolidaciji, te dovršetku dijela gradskih prostora.

Veliki problem predstavlja gradnja izvan područja koja su planovima predviđena za građenje.

Grad gradi i održava objekte kulture te provodi zahvate na spomeničkim objektima i objektima koji čuvaju hrvatsko spomeničko nasljeđe. Programom revitalizacije, obnove i očuvanja kulturne i prirodne baštine unapređuje se stanje u prostoru i to povijesne cjeline Gornjega grada i Kaptola, najstarije aglomeracije Zagreba, te urbanih prostora 19. i 20. stoljeća, Donjega grada, a posebno središnjega gradskog prostora s nizom parkovnih trgova “Zelene potkove”. Posebna je pozornost posvećena programima zaštite i obnove prirode, te skrbi za okoliš.

Premda je Zagreb u dvadesetom stoljeću doživio nezapamćen rast, često u nepovoljnim uvjetima (planska privreda s težištem na industrijskom razvitku, centralizirani sustav upravljanja, rat...), javne potrebe u prostoru bile su uglavnom primjereno zadovoljene. No, sadašnje stanje je pogoršano - mnoge škole još uvijek nemaju sportske dvorane, a nastava se provodi u smjenama, standard zdravstvenih ustanova nije uvijek zadovoljavajući, sportski sadržaji nisu ravnomjerno raspoređeni na prostoru Zagreba, a izraziti je nedostatak određenih objekata socijalne zaštite (domovi umirovljenika, neodgovarajući raspored dječjih ustanova na gradskom području). Znanost i visoko školstvo pokazuju izrazitu neujednačenost standarda među pojedinim ustanovama. Kulturne su djelatnosti koncentrirane uglavnom u užem gradskom središtu, što otežava njihovu dostupnost velikom broju gradskog stanovništva.

1.1.2. Prostorno razvojne i resursne značajke

1.1.2.1. GEOPROMETNI POLOŽAJ GRADA

Važan prometno-geografski položaj daje Zagrebu posebno mjesto ne samo u nacionalnom prostoru, već i u širem sustavu europskih metropola i velikih gradova. Ta se vrijednost danas ogleda u njegovom mjestu u sustavu europske prometne mreže. Vrednovanje prometno-geografskog položaja, kao razvojnog resursa Zagreba nužno je kako bi bilo moguće odrediti valjanost pojedinih projekata, te njihov utjecaj na gospodarski i ukupni razvitak.

Većina elemenata koji formiraju ulogu Zagreba u mreži europskih metropola odnosi se na njegove prostorno-razvojne i resursne značajke i način njihove interpretacije u europskim integracijama u sklopu nekih temeljnih principa strategije urbanog razvitka, prostornog uređenja i zaštite baštine i okoliša koji su afirmirani u Europi i svijetu. Prostorno-razvojne i resursne značajke zagrebačkog prostora i očuvanje posebnosti jamstvo su brzog i lakšeg uklapanja u mrežu europskih metropola, kojima je Zagreb funkcionalno i fizionomijski povijesno pripadao.

Uloga Zagreba kao središta hrvatske države nužno se razvija brže zbog intervencija države i međunarodnih aktera u razvoj institucija koje podržavaju tu ulogu, stavljajući Zagreb u poziciju državnoga upravnog središta. Ta je uloga prvenstveno uloga integracije hrvatskoga nacionalnog prostora i bitnog čimbenika njegova ravnomjernijeg razvitka.

Važna je uloga grada Zagreba kao "središta regije", shvaćajući regiju kao fleksibilan prostor određen intenzitetom međuodnosa. Iz toga prostora Zagreb dobiva dio potrebnih prirodnih resursa (izvorišta), hrane, stanovništva koje dnevno migrira u grad na rad, radi školovanja i sl., dok istovremeno u njemu najintenzivnije ostvaruje potrebe za boravkom u prirodi, rekreacijom, sekundarnim stanovanjem. U tom su prostoru neki važni infrastrukturni objekti, npr. Zračna luka. Funkcionalnu povezanost pokazuje i intenzitet dnevnih migracija, procesa suburbanizacije i stvaranje određenoga manjeg broja satelitskih naselja u zagrebačkoj okolici. Navedenim procesima Zagreb podupire i poboljšava osobnu i obiteljsku perspektivu stanovnika tih područja, pridonoseći stabilnosti naseljenosti. Prema tome, dio prostorno-razvojnih potencijala i potreba Zagreb će i dalje nužno ostvarivati izvan svoga administrativnog teritorija, što nameće koordinirano planiranje s tim prostorom.

1.1.2.2. OSOBITOSTI PROSTORA

Prostor gusto urbanizirane zone Zagreba unutar granica obuhvata Generalnoga urbanističkog plana, površine 217 km^2, uključuje dijelove prirodnih cjelina medvedničkog prigorja i ravnicu rijeke Save.

Prigorje Medvednice je posebno vrijedan dio kompleksa medvedničkog reljefa i grada zbog pejsažnih vrijednosti, južnih ekspozicija, potočnih dolina i poteza očuvanih šuma koji se u kontinuitetu spuštaju s Medvednice do grada i osnova su njegova zelenila.

Aluvijalna ravnica u gradskom prostoru najprostranija je prirodna cjelina obilježena tokom Save, donedavno prepreka u prostornom razvoju naseljenosti, a danas, kad joj se grad postepeno približava, riječni tok postaje vrijedan element u gradskom tkivu. Zahvaljujući alpsko-periglacijalnom postanku Save i pluvionivalnom režimu, njeni debeli šljunčani slojevi (od 5 - 100 m debljine) obiluju kvalitetnom podzemnom vodom, formirajući prostrani vodonosnik nad kojim su, na većem dijelu, sagrađene gradske strukture. Povoljan matični supstrat, klimatske, reljefne i vegetacijske prilike rezultirali su u dolini Save razvojem tala boljih bonitetnih razreda, također većim dijelom pod gradnjom. (PPGZ, 2000.)

U reljefnom smislu Zagreb je smješten na brežuljkastim predjelima medvedničkog prigorja, s nadmorskom visinom 150-300 m.n.m. i na ravničarskim predjelima doline rijeke Save, s prosječnom visinom 110 i 125 m.n.m.

Na prostoru Medvednice raširen su unakrsno isprepleteni rasjedi. Uz poprečne rasjede nastale su uske doline, položene sjever - jug, s dubokim i strmim stranama. Najizraženiji se uzdužni rasjed proteže od Šestina do Markuševca i dalje prema sjeveroistoku, predstavljajući submontanu udolinu. U geomorfološkom smislu to je prostor strmih padina (20%), s jakom površinskom erozijom.

Visinske razlike na području izgrađenog dijela savske ravnice su neznatne i predstavljaju zaravnjeno područje, na kojem su se gradnjom infrastrukture izgubile autohtone karakteristike.

U neotektonskom smislu i seizmičnosti terena Zagreb se nalazi u zapadnom dijelu panonskog bazena, unutar dvije strukturno-tektonske jedinice:

a) savska potolina i

b) područje žumberačko-medvedničkog sustava.

Te su jedinice mlađega porijekla, s tektonskom aktivnošću u dodirnoj zoni savsko-dravske potoline i žumberačko - medvedničkoga - kalničkoga kraja.

Nestabilnosti terena vezane su uz glinovite lapore koji uz pijesak ili ilovine zauzimaju najveću gradsku površinu. Na zapadnom su dijelu grada raširen vapneni lapori, a na jugoistočnom aluvijalni pijesak i šljunak.

1.1.2.3. KLIMA

Zagrebačku klimu određuju opći klimatski faktori:

a) geografska širina - prema geografskom smještaju područje grada Zagreba spada u umjerene širine u kojima su razvijena sva četiri godišnja doba;

b) udaljenost od mora; relativna blizina mora utječe na to da je srednja godišnja temperatura za gotovo tri stupnja viša od vrijednosti za spomenute geografske širine;

c) utjecaj reljefa u lokalnom smislu, odnosno položaj na južnim padinama Zagrebačke gore utječe na temperaturni raspored i smjer strujanja vjetrova. Utjecaj rijeke Save u termičkom pogledu ograničen je na najbližu okolicu, a pridonosi i stvaranju magle u gradu;

d) razlika u karakteru tla u samom gradu i okolici (utjecaj izgrađenosti).

Središnji dio grada predstavlja otok više temperature, dok je istočni dio grada u sva četiri godišnja doba hladniji od zapadnoga.

<u>Karakteristike klimatskih elemenata područja grada Zagreba</u>

Temperatura
Srednja godišnja temperatura iznosi 11,2^{0}C. Najviša prosječna temperatura zraka u Zagrebu je u srpnju (21,3^{0}C) ponekad s tendencijom zakašnjenja i pojava najviših srednjih temperatura u kolovozu, a najniža u siječnju (0,5^{0}C).

Ekstremne temperatura zraka osobito su važne s biološkog stajališta, jer najviše utječu na čovjekovu djelatnost. Najvišu apsolutnu maksimalnu temperaturu ima nizinski dio (Zagreb-Botinec 41,0^{0}C), gdje je zabilježena i apsolutna minimalna temperatura (-28,5^{0}C). Iz toga proizlazi da nizinski dio, reprezentant kojega je stanica Botinec, ima i najveću apsolutnu amplitudu temperature (69,5^{0}C), dok su u sjevernim brežuljkastim dijelovima i u središnjem dijelu grada temperaturni ekstremi manji.

Padaline
Godišnja količina oborina iznosi 900mm. Godišnji hod pokazuje dva maksimuma: jedan u rano ljeto (kontinentalni utjecaj), drugi u jesen (maritimni utjecaj). Općenito, količina se padalina smanjuje od zapada prema istoku, a najmanja količina padalina je zabilježena u veljači.

Gradsko područje Zagreba ima manje od 40 dana sa snježnim pokrivačem, a prostori južno od grada više od 40 dana. Maksimalna visina snijega je u gradu i nizinskim predjelima 50-80 cm (na Medvednici 90 dana sa snijegom, maksimalna visina snijega više od 100cm).

Vlaga
Vlaga zraka na gradskom se području Zagreba kreće u prosjeku 60-70%.

Vjetar
Dominantna strujanja zraka na zagrebačkom su području iz smjerova NE i WSW.

Insolacija
Prosječno godišnje trajanje sijanja sunca kreće se u vrijednostima do 1808 sati (stanica Zagreb-Maksimir).

Naoblaka
Maksimum naoblake u prosincu povezan je s najvećom ciklonalnom aktivnošću, a minimum je u kolovozu. Prostorno ne postoje znatnije razlike u godišnjem hodu naoblake, osim što se od prosinca do veljače vedrinom izdvaja Medvednica. Dnevni hod naoblake pokazuje da se u jesen i zimi naoblaka smanjuje prema kraju dana, a proljeće i ljeto imaju jasno izražen popodnevni maksimum.

1.1.2.4. PRIRODNI RESURSI

Na temelju prirodnih cjelina na kojima je smješten Zagreb prirodne resurse grada čine:

Šume
Za niže prostore Medvednice karakteristična je zajednica hrasta kitnjaka i običnoga graba u sastavu kojeg se nalaze i neke vrste ilirskog flornog elementa, što ih svrstava u najbogatije u Europi; zatim i šume kitnjaka i običnog kestena.

Za širi nizinski pojas karakteristične su šume hrasta lužnjaka, poljskog jasena i johe, optimalni razvoj kojih uvjetuje i visina podzemnih voda. Radi melioracijskih zahvata i crpljenja vode ove su šume izložene sušenju.

Vlasnička struktura šuma na prostoru grada Zagreba je mješovita. Privatne šume s velikim brojem vlasnika sudjeluju sa gotovo 50% površine, što, u uvjetima nerazmjerno visoke cijene građevinskog zemljišta, otežava provedbu uzgojnošumskih radova, te ugrožava i njihove općekorisne ekološke i društvene funkcije.

Tlo
Pedološki sloj oblikuju automorfna i hidromorfna tla koja su raširena sukladno postanku (pribrežja, nizinsko područje, brežuljkasto područje). Karakteristike tala razvijenih iz ovih jedinica određuju i karakteristične kultivirane krajobraze unutar grada te dinamičnost i različitost pejzaža. Općenito, te površine imaju težište u ekološkim i krajobraznim vrijednostima te se razlikuju površine voćnjaka, vinograda i livada sjevernog dijela grada na pribrežju i površine vrtova i oranica kao temeljno obilježje ravničarskoga područja.

Poljodjelske površine, uz šume u urbanom gradskom prostoru, čine ekološki neprocjenjiv, biološki raznolik i krajobrazno prepoznatljiv dio grada koji je nužno štititi kao neizgrađene gradske prostore i racionalno koristiti.

Vode
Vode grada Zagreba su rijeka Sava, potoci, podzemne vode i stajaćice.

Medvednički su izvori skromnog kapaciteta, ali su mnogobrojni, što omogućuje opskrbu vodom manjih naselja i što ih svrstava u gradski vodoopskrbni sustav. Glavnina ih izvire na Medvednici, iznad 750 m.n.m.i u pošumljenim područjima, bez opasnosti od erozije.

Medvednički potoci koji teku njenim južnim padinama i u donjem toku ulaze u gradsko tkivo (u tom su dijelu natkriveni i predstavljaju sastavni dio gradske kanalizacije) su:

a) potoci zapadnog područja: Dolje, Dubravica, Medpotoki, Vrapčak, Kustošak, Črnomerec;
b) potoci središnjeg područja: Kunišćak, Jelenovec, Kraljevec, Gračanski i Remetski potok;
c) potoci istočnog područja: Bliznec, Štefanovec, Čučerska Reka.

Rijeka Sava s pritokama najznačajnija je za grad Zagreb u pogledu opskrbe pitkom vodom iz njenih šljunčanih slojeva. Na prostoru savske ravnice smještena su crpilišta podzemne vode. Osnovne karakteristike nizinskog toka Save kroz grad su bujičnost, varijabilnost vodostaja i protjecanja.

Stajaćice obuhvaćaju meandre ispunjene vodom, maksimirska jezera i šljunčare ispunjene vodom. Koriste se za različite oblike rekreacije (Jarun, Bundek, Savica).

Mineralne sirovine

Mineralne su sirovine u gradu Zagrebu pozicionirane na prostorima inkompatibilnima s njihovim korištenjem s obzirom na to da se rezerve mineralnih sirovina nalaze u prostorima zaštite prirode, odnosno zaštite voda.

Biološka raznolikost
Biološka je raznolikost sveukupnost živih organizama koja obuhvaća raznolikost unutar vrsta, među vrstama i ekosustavima na određenom području. Područje grada Zagreba odlikuje se za urbane prostore relativno velikom biološkom raznolikošću.

Prisutnost različitih ekosustava uvjetuje bogatstvo živog svijeta. Na gradskom području postoje mnogi ekosustavi. Od vodenih ekosustava zastupljeni su: rijeka Sava sa svojim pritocima i rijetkim zamočvarenim rukavcima, izvori i potoci, jezera, šljunčare, bare, podzemne vode, šljunčani i pjeskoviti sprudovi, poplavne šume i plavljene livade. Od kopnenih ekosustava zastupljene se: šume, šumske krčevine i čistine, poljoprivredne površine (oranice, travnjaci, voćnjaci, povrtnjaci, vinogradi), gradske zelene površine (od okućnica do javnih gradskih parkova).

Raznolikost unutar vrsta odnosi se na genetičku raznolikost između jedinki iste vrste. Osim na vrste iz prirode, to se odnosi i na uzgojene vrste (npr. brojne sorte voćaka, žitarica, domaćih životinja, itd.).

Na području grada Zagreba postoji, iako istraživanja nisu cjelovita, velika raznolikost između vrsta. Tako je do sada zabilježeno oko 1500 vrsta biljaka ne računajući alge, gljive, lišajeve i mahovine (što čini 37,5% flore Hrvatske). Mnoge zanimljive i ugrožene biljne vrste s različitih staništa grada Zagreba zaštićene su Zakonom o zaštiti prirode (proljetnice, kockavica, širokolisna veprina i dr.). U vodenim ekosustavima istraživane su različite skupine beskralješnjaka, a od kralješnjaka samo ribe. Od kopnene faune zadovoljavajuće su istražene samo ptice kojih je zabilježeno 182 vrste. Druge skupine gotovo da nisu istraživane.

1.1.2.5. ZAŠTIĆENI I DRUGI OSOBITO VRIJEDNI DIJELOVI PRIRODE

U osobito vrijedne dijelove prirode spadaju obje prirodne cjeline na kojima je smješten Zagreb: Medvednica, medvedničko prigorje i ravnica rijeke Save. Budući da glavni državni planerski dokumenti prepoznaju i afirmiraju potrebu održivog, to jest obzirnog razvitka, te je cjeline, zbog načina korištenja njihovih znatnih dijelova, nužno štititi na prikladan način kako bi se dobrobit koju oni pružaju osigurala i budućim naraštajima.

Obuhvatom najveća prirodna cjelina u gradskom prostoru je aluvijalna ravnica rijeke Save, s pripadajućim rukavcima, pritocima, obalama i inundacijama.

Posebnu vrijednost za grad i život u njemu imaju područje Medvednice i očuvani kompleksi šuma koji dopiru do u samo tkivo grada, te, uz svoju nezaobilaznu estetsku funkciju, znatno poboljšavaju klimatsku situaciju u gradskom prostoru.

Posebno zaštićeni dijelovi prirode na području Zagreba su:

- Medvednica;
- posebni rezervati šumske vegetacije;
- spomenici prirode (geomorfološki, rijetki primjerci);
- spomenici parkovne arhitekture (Botanički vrt, parkovi, pojedinačna stabla).
- ekološka mreža

U osobito vrijedne dijelove prirode na području Zagreba spadaju:

- istočni dio Medvednice;
- posebni rezervati (botanički rezervat);
- park-šume;
- zaštićeni krajolici;
- spomenici prirode (geomorfološki);
- spomenici parkovne arhitekture (parkovi, pojedinačna stabla).

1.1.2.6. SPOMENIČKA BAŠTINA

Zahvaljujući povoljnom položaju, bogatstvu i raznolikosti prirodne sredine, zagrebački je prostor obilježen trajnom privlačnošću i naseljenošću od prapovijesti do danas. To je rezultiralo materijalnim svjedočanstvima u vidu arheoloških nalaza, očuvanih povijesnih cjelina, reprezentativnih građevina, industrijskih objekata, detalja komunalne opreme, objekata narodnoga graditeljstva i u nematerijalnim tragovima poput kolektivne memorije i ukupne gradske kulture.

Prostor Zagreba tretira se kao kompleksna spomenička cjelina. Ta se cjelina sastoji od složene mreže tragova nastalih na čitavom gradskom prostoru u raznim vremenskim razdobljima. Dosad su zaštićeni tek neki od tih spomenika (detaljni navod sadašnjeg i planiranog stanja prikazan je u posebnom elaboratu o spomeničkoj baštini, koji je sastavni dio Plana).

Prethodno navedeno u Planu označava afirmaciju konteksta, lokalnih uvjeta prostornog uređenja za svaku intervenciju u prostoru.

1.1.2.7. DRUGI RESURSI

Grad Zagreb je područje najveće koncentracije stanovništva u Republici Hrvatskoj. Po rezultatima popisa stanovništva 2011. godine, od ukupno 4.284.889 stanovnika RH, na području Grada Zagreba živjelo ih je 790.017, odnosno 18,44 %. Kako je u razdoblju od 2011. do 2016. godine zabilježen daljnji porast broja stanovnika Grada Zagreba uz istovremeni demografski gubitak države, udio Zagreba u ukupnoj populaciji Hrvatske prerastao je 21%.

Podaci o biračima i evidencija o prebivalištu i boravištu PU Zagrebačke daju realniju sliku stanovništva i pokazuju da su na kraju 2016. u Gradu Zagrebu živjele 865.242 stalno prijavljene osobe, uz još 47.076 privremeno prisutnih. Pritom pretežiti dio – oko 672.000, ili oko 78 % osoba sa stalnim boravištem – stanovništva Grada Zagreba živi na području obuhvata GUP-a. Tome treba pridodati i ne manje od 42.500 osoba s privremenim boravkom (prijavljeno boravište).

Stanovništvo Zagreba ističe se u okvirima Hrvatske iznimno visokim stupnjem obrazovanja. Podaci popisa stanovništva 2011. Godine pokazuju da je tada više ili visoko obrazovanje imalo 24,8 %, srednje 44,7 %, dok je s osnovnim obrazovanjem ili bez obrazovanja bilo 30,5 % populacije Grada dobi 15 i više godina. Za područje grada Zagreba slika je još povoljnija.

U situaciji strukturnih promjena gospodarstva stanovništvo će se lakše prilagoditi promjenama izazvanima ovim mijenama. Ljudi čine Zagreb središtem izvrsnosti u smislu znanja i sposobnosti za modernizaciju.

Dosegnuta razina tehnološkog razvitka gospodarstva, koncentracija i raznolikost gospodarskih aktivnosti predstavlja ključan resurs i snažan poticaj gospodarskim aktivnostima. Osim što u njemu živi veliki broj visokoobrazovanih ljudi, Zagreb je mjesto koncentracije stručnosti u tehničkom smislu. Postojeće gospodarske strukture su obrazovale sposobno lokalno stanovništvo i istodobno privlačile i zadržale u gradu kvalitetne industrijske i obrtničke radnike iz svih krajeva Hrvatske i izvan nje. Ova skupina predstavlja bazu tehnički osposobljenih ljudi koji će moći pratiti napredak neprekidno se prilagođavajući novim tehnološkim uvjetima proizvodnje. Na taj je način Zagreb središte izvrsnosti u proizvodnom smislu.

Stupanj razvoja društvenih djelatnosti u Zagrebu je važan čimbenik u određivanju razvitka i identiteta grada. Osobnost Zagreba generira se tijekom čitave njegove povijesti. Dio te osobnosti predstavljaju njegove kulturne i obrazovne ustanove koje su nastajale tijekom povijesti i koje su, ujedno, čimbenik u određivanju nacionalnog identiteta. Društvene djelatnosti predstavljaju važan razvojni resurs grada.

1.1.3. Obveze iz postojećih prostornih planova

Strategija prostornog uređenja RH

Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske (1997.g. i izmjene i dopune 2013 g., dalje: Strategija), uzimajući u obzir suvremene razvojne predloške prostora i okoliša, utvrđene na svjetskim razinama, kao temelj za novu modernizaciju Hrvatske, utvrđuje tzv. održivi ili obzirni razvitak. Time se u nacionalnom prostoru delegitimiraju razvojne strategije koje ne vode obzira o mogućim socijalnim, ekološkim i drugim štetama, određujući, u tradiciji temeljnih demokratskih načela, ograničenost prava jednog aspekta ili razvojnog aktera pravima drugih.

Strategija je Gradu Zagrebu namijenila funkciju primarnog razvojnog središta države i urbanog središta europske razine. Strateške odrednice proizlaze iz stvarne uloge Zagreba kao glavnoga grada Republike Hrvatske i njegova razvojnog utjecaja kao najvećeg gospodarskog, obrazovnog, znanstvenog i kulturnog centra.

Unutar tih odrednica Zagreb želi biti inicijatorom nacionalne prostorne integracije i strategijske kooperacije, usklađujući nacionalni razvitak na temelju saznanja o zatečenom stanju nesklada prostornih vrijednosti i resursa, demografskog stanja i strategijskih potreba zaštite prostora i okoliša, te suverenosti Hrvatske.

Program prostornog uređenja RH iz 1997. g. s izmjenama i dopunama iz 2013. g

Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske, (1997.g. i izmjene i dopune 2013 g., dalje: Program), utvrđuju se mjere i aktivnosti za provođenje Strategije, s kojom čini zajednički dokument prostornog uređenja na razini Države.

Program osobito ističe ulogu Zagreba kao najveće aglomeracije i glavnoga grada Republike Hrvatske koji snažno utječe na čitav prostor Hrvatske i na njegov razvitak.

Određenja Programa usmjerena su urbanoj obnovi Zagreba, umjesto njegova prostornog širenja, i demografskom uravnoteženju razvitka Hrvatske i Zagreba, a u cilju skladnijega razvitka povijesno utemeljenog tkiva - mreže hrvatskih gradova.

Program naglašava obvezu zaštite okoliša, te prirodne i graditeljske baštine.

Unutar velikih državnih sustava infrastrukture Programom se na teritoriju Zagreba predviđa gradnja vodnih stuba s energetskim korištenjem (HE Podsused, HE Prečko, HE Drenje), rekonstrukcija TE-TO Zagreb, gradnja TS 400/220/110 kV Žerjavinec, dogradnja 400 kV (zatvaranje prstena) i 110 kV mreže na užem i širem gradskom području, te dijelovi pojedinih autocesta i poluautocesta.

Program nalaže strogu štednju prostora tako da se prostori za građenje, posebno za stanovanje, moraju uskladiti s demografskim stanjem i potrebama.

Krajobrazna osnova Hrvatske

Studija KRAJOLIK - Sadržajna i metodska podloga krajobrazne osnove Hrvatske (Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja, Zavod za prostorno planiranje s Agronomskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, rujan 1999., dalje: Krajolik), predstavlja početak rada na Krajobraznoj osnovi, dugoročnom projektu koji treba omogućiti odgovarajuće uvažavanje obilježja i vrijednosti krajolika u izradi dokumenata prostornog uređenja.

U nastojanju da se prostor koristi na održiv način, potrebno je osigurati da preobrazbe prostora budu usklađene s posebnošću pojedinih prostora, odnosno krajolika. Da bi se to postiglo, treba vrednovati prirodne i ljudskom rukom stvorene osobitosti prostora. Radi toga je u Strategiji prostornog uređenja Republike Hrvatske zaključeno da će se uspostaviti Krajobrazna osnova Hrvatske kao prostorno planska osnova integralne zaštite prirodnih i stvorenih vrijednosti prostora i identiteta krajolika. Stoga se najprije pristupilo izradi Sadržajne i metodske podloge Krajobrazne osnove Hrvatske. Krajobrazna osnova treba poslužiti kao osnova za vrednovanje krajolika sa stajališta ravnoteže između prirodnih, kulturno - povijesnih i gospodarskih značajki, te pružiti pregled krajobraznih cjelina zajedničkih obilježja, njihovo vrednovanje, ocjenu ugroženosti i preporuku zaštite i korištenja pomoću smjernica. Sastavnice krajobrazne osnove su:

- identifikacija (prepoznavanje) krajolika,
- vrednovanje krajolika,
- ocjena osjetljivosti, odnosno ugroženosti,
- preporuke namjene / korištenja.

Krajobraznu će se osnovu, kad jednom bude donesena, zbog stalnih promjena kojima su izloženi krajolici te zbog novih spoznaja o obilježjima i vrijednostima krajolika, biti potrebno kontinuirano ažurirati i pratiti stanje u prostoru.

Prostorni plan Grada Zagreba

Temeljna zadaća Prostornog plana Grada Zagreba (Službeni glasnik Grada Zagreba 08/01, 16/02, 11/03, 02/06, 01/09, 08/09, 21/14, 26/15, 22/17, 03/18 – pročišćeni tekst; dalje: PPGZ) je odrediti cjeloviti sustav upravljanja i gospodarenja prostorom kao temeljnim i ograničenim nacionalnim dobrom, uključujući i svekoliki okoliš. Tako koncipirani plan, slijedeći odrednice Strategije i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske, usmjerava Generalni urbanistički plan grada Zagreba tako da se osigura:

- urbana konsolidacija grada;
- profilacija i očuvanje identiteta Zagreba kao hrvatskoga nacionalnog središta;
- zaustavljanje širenja područja za gradnju koja ugrožavaju neizgrađene i/ili negradive prostore;
- briga za obzirni, odnosno održivi razvitak gradskog prostora.

1.1.4. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke, te prostorne pokazatelje

OSNOVNI PODACI O STANJU U PROSTORU GUP- a GRADA ZAGREBA

Zagreb je multifunkcionalan grad, najznačajniji u Hrvatskoj po broju stanovnika i funkciji rada. Glavna mu je usmjerenost na djelatnosti financija, poslovanja, obrazovanja i kulture, državno je i makroregionalno središte sa značajnim utjecajem na okolicu. Glavnina tih funkcija, demografske i ukupne snage, smještena je upravo na području koji obuhvaća GUP grada Zagreba.

Prostorni obuhvat

Obuhvat GUP-a grada Zagreba određen je planom više razine – Prostornim planom Grada Zagreba. GUP-om se uređuje prostor između medvedničke šume kao prirodne granice na sjeveru i obilaznice kao artificijelne granice na jugu. U odnosu na naselje Zagreb, GUP – om nije obuhvaćen njegov sjeverni dio, odnosno sjeverni dio gradskih četvrti Podsused – Vrapče, Črnomerec, Podsljeme i Gornja Dubrava s naseljenim dijelovima Markuševca (Bidrovec, Deščevec, Popovec i Trnava), Vidovca i Čučerja (Medvedski breg, Trstenik).

Odlukom Gradske skupštine Grada Zagreba o donošenju izmjena i dopuna Prostornog plana Grada Zagreba iz prosinca 2017. (Sl.Gl.GZ 22/17) brisana je ranije utvrđena lokacija postrojenja za termičku obradu otpada, te je predmetni prostor izdvojen iz obuhvata GUP-a grada Zagreba. U cilju usklađenja s planom više razine promijenjena je i granica GUP-a grada Zagreba, čime je njegov obuhvat smanjen s oko 220 na oko 217 km^2.

Nakon posljednje izmjene granice obuhvata, područje GUP-a grada Zagreba je za oko 89 km^2 manje od površine naselja Zagreb, odnosno obuhvaća oko 71% njegove površine.

Demografska osnova

U usporedbi s ukupnim gradskim prostorom ili obuhvatom Prostornog plana Grada Zagreba, GUP grada Zagreba obuhvaća nešto manje od 34 % ukupnog prostora Grada s oko 78%. Iako se brojčani udio naselja Zagreb u ukupnom stanovništvu Grada Zagreba smanjuje uslijed bržeg rasta Sesveta i manjih naselja u južnom dijelu Grada, broj stanovnika u granicama grada Zagreba u stvarnosti bilježi kontinuiran porast. To se prije svega odnosi na područje GUP-a, budući da u dijelovima izvan obuhvata GUP-a živi manje od 8 % stanovništva grada Zagreba.

Kako je već izneseno u točki 1.1.2.7., procjene govore da je na području obuhvata GUP-a krajem 2016. bilo oko 714.500 stanovnika: 672.000 stalno naseljenog stanovništva i ne manje od 42.500 osoba s boravištem, s trendom rasta.

Gustoća stanovništva unutar obuhvata GUP-a je vrlo visoka. Potkraj 2016. je iznosila 3.111 stanovnika / km^2. Pritom se središnji dijelovi odlikuju većom gustoćom, dok je gustoća u „vanjskim“ dijelovima urbane strukture nešto niža. Po rezultatima popisa stanovništva 2011., najveća gustoća stanovništva prisutna je u Gradskoj četvrti (GČ) Donji grad – 12.260 st./m^2 (uz naknadni porast), dok dijelovi GČ Gornja Dubrava, Črnomerec, Podsljeme i Podsused – Vrapče unutar obuhvata GUP-a imaju gustoću ispod 2.000 st / m^2.

U današnjim i nekim ranijim razdobljima demografski je rast išao brže od gospodarskih mogućnosti, pa se zagrebački urbanizam našao pred teškoćama usklađivanja urbanog uređenja pojedinih gradskih dijelova. Posljedice toga vide se i danas: od starog Trnja, Kozari boka i Kozari puteva do Kajzerice, velikog dijela Dubrave i drugih rubnih dijelova i drugih ranije bespravno sagrađenih dijelova prostora obuhvaćenih GUP - om grada Zagreba pa i šire. Ove urbanističke i s tim povezane probleme uređenja grada potrebno je riješiti , stoga se o svemu promišlja i u ovome Planu. Upravo je težište GUP-a na urbanoj obnovi, reurbanizaciji i sanaciji pojedinih dijelova obuhvatnog prostora, na sanaciji i zadržavanju objekata, te na ograničavanju daljnjeg širenja bespravne gradnje, uz utjecaj na smanjivanje ekstenzivnog i urbanog razvitka, ali i nužno usklađivanje toga razvitka s kretanjem stanovništva.

Gospodarske djelatnosti

Podaci Hrvatske gospodarske komore pokazuju da je, nakon razdoblja recesije 2009. – 2015., u 2016. ponovno zabilježen rast gospodarskih djelatnosti u Gradu Zagrebu. Krajem 2016. na području Grada evidentirane su 401.693 zaposlene osobe. Nezaposlenost je u padu od 2013.; 2016. je prosjek nezaposlenosti iznosi 32.809 osoba.

Poduzetnici s područja Grada ostvaruju oko 50 % prihoda poduzetništva države.

U Gradu Zagrebu prisutan je trend opadanja udjela primarnih djelatnosti i proizvodnog dijela sekundarnih djelatnosti, uz porast poslovnih, stručnih i znanstveno-istraživačkih, a osobito tercijarnih djelatnosti: trgovine, financijskih djelatnosti, informacija i komunikacija. Najveći porast bilježe turizam i druge ugostiteljske djelatnosti.

Navedene djelatnosti koncentrirane su pretežitim dijelom unutar obuhvata GUP-a grada Zagreba; sukladno tome, na tom je području prisutan pretežiti broj zaposlenih i ostvaruje se najveći dio prihoda.

- prostorni razmještaj većih gospodarskih sadržaja

Zagrebačka industrija, izrasla iz razvijene obrtničke djelatnosti, od samih početaka ima karakter prerađivačke industrije, s dugom tradicijom u nekim proizvodnjama, ali u velikoj većini s relativno lošim prostornim uvjetima.

Industrija se prilagođava prometnim i drugim uvjetima od utjecaja na odvijanje proizvodnje, a nužno traži i nove površine. Postupno nastaju aglomeracije industrije na prometno povoljnim rubnim dijelovima grada, a taj se proces s razvojem usmjerava u za to planirane zone na gradskoj periferiji i šire. Najbrže se ostvarivala industrijska gradnja u istočnom dijelu, a zatim na zapadu. U te se prostore usmjerava najprije gradnja novih, modernijih pogona, a kasnije se u te zone sele svi sadržaji koji se na postojećim lokacijama u gradu više nisu mogli razvijati.

Tako nastale veće koncentracije proizvodnih, servisnih i skladišnih sadržaja do danas su se održale na rubnim dijelovima Zagreba. Najveće od njih nalaze se na prostoru Jankomira i Žitnjaka, a nešto manje na prostoru Dubrave.

Razlog za formiranje radnih zona u planskoj je dokumentaciji bila koncentracija sličnih sadržaja ili sadržaja koji nepovoljno utječu na okoliš ili naprosto trebaju veće zemljišne površine, sa ciljem zajedničkog korištenja prometne i komunalne infrastrukture te međusobne suradnje u poslovanju i zaštiti drugih gradskih prostora od nepovoljnog utjecaja njihova djelovanja.

Osim velikih radnih zona prostornim su planovima predviđene i manje zone u stambenim područjima i zadržavanje dijela postojeće povoljne gospodarske strukture, uz povećavanje specijaliziranih manjih pogona, servisa, usluga i trgovine u gusto izgrađenim gradskim dijelovima.

Prostornim planom Grada Zagreba određeno je da se građevinska područja za radne zone mogu koristiti za gradnju i razvitak proizvodnih, poslovnih, servisnih, skladišnih i komunalnih objekata, građevinskih pogona, pogona za preradu mineralnih sirovina, objekata za stočarsku proizvodnju i drugih gospodarskih objekata. U tim se zonama, osim navedenoga, također mogu graditi i uređivati robne kuće, trgovački saloni, uredi, ugostiteljski objekti, parkovi, park-šume, zaštitno zelenilo, površine za šport i rekreaciju, te drugi objekti i sadržaji koji upotpunjuju sadržaj radne zone i pridonose kvaliteti prostora.

Generalni urbanistički plan omogućuje u radnim zonama koje se formiraju kao zone isključive namjene gradnju prostora za proizvodnju, usluge, skladištenje, trgovinu i druge vrste rada, ali uz osiguravanje propisanih mjera zaštite okoliša.

U zonama mješovite namjene isti plan omogućuje, pod određenim uvjetima, uređenje prostora za rad, ali bez skladišta kao osnovne namjene, a u pojedinim gradskim prostorima iznimno se mogu formirati zone isključivih namjena kada to zahtijevaju tehnologija, sigurnost, promet i veličina građevinske parcele.

Znatan dio velikih planiranih prostora za radne zone ostao je do danas neizgrađen i neuređen, a dio izgrađenih prostora (hala) u velikim radnim zonama napušten je i prazan ili je u njima smješteno mnogo manjih pa i novoosnovanih poduzeća. Slična tendencija napuštanja proizvodnih prostora uočena je i na izdvojenim lokacijama bivših industrija, odnosno potezima industrijskih i sličnih sadržaja uz ulice u gradskom tkivu.

Prostor radne zone Jankomir prvobitno je formiran kao industrijsko-skladišna zona na zapadnom rubu grada. Prostor ove zone veoma je dragocjen, te se pri odlučivanju o njenom popunjavanju sadržajima vodilo računa o racionalnom korištenju prostora. Danas je oko 50% površine radne zone zauzeto pretežno industrijskim, građevinskim, skladišnim i sličnim sadržajima koji su trebali veće parcele za svoje djelovanje. Potez uz staru Samoborsku ulicu popunjen je manjim radnim sadržajima izmiješano sa stanovanjem (trgovina, servisi, skladišta).

Prostor radne zone Žitnjak najveća je planirana radna zona u kojoj su smješteni veliki industrijski pogoni, od kojih većina predstavlja opasnost za okoliš. Tijekom godina, u dijelu prostora koji je planiran za radnu zonu razvila su se

stambena naselja (bespravna gradnja koja je na kraju legalizirana), s neophodnim pratećim sadržajima. Značajne prostore u zoni zauzima vodozaštitno područje, zbog čega u ovom prostoru posebnu pažnju treba posvetiti zaštiti okoliša prigodom budućih odlučivanja o sadržajima i načinu funkcioniranja radne zone.

U prostoru Novog Zagreba predviđene su manje radne zone razmještene rubno uz veće cestovne prometnice i željezničku prugu.

STANJE KONSOLIDIRANOSTI GRADA

Pojam konsolidacije urbanih područja pripada grupi kriterija kojima se procjenjuje stabilnost područja s obzirom na fizičku strukturu i aktivnosti (namjenu), a u odnosu na konsolidiranost definiraju se urbanističke procedure i urbanistička pravila.

Konsolidirana područja su ona za koja se kontrola promjena odvija prema pravilima po kojima je struktura i nastala. Ako se u neko urbano područje žele unijeti promjene koje bitno mijenjaju karakter područja (morfologiju, aktivnosti - namjenu, intenzitet - urbanitet), onda se to područje smatra nekonsolidiranim.

Urbani teritorij Zagreba može se raščlaniti na tri stupnja konsolidacije:

a) Visoko konsolidirana gradska područja
To je područje grada gdje su morfološke, a i programske promjene najstrože kontrolirane (povijesna baština) ili nisu ni moguće, budući da bi bitno smanjile vrijednost gradske strukture, kako izgrađene tako i neizgrađene (dovršeni gradski prostori - nova stambena naselja, veliki monofunkcionalni dovršeni kompleksi, dovršeni poslovni kompleksi i sl.).

b) Konsolidirana gradska područja
Ova područja imaju dovoljno razvijenu mrežu ulica, ali su to i prostori nižih gustoća gradnje gdje je moguće interpoliranje i povećavanje gustoće urbanog tkiva / gradnje.

To su dijelovi nekadašnje gradske periferije koji su građeni prema urbanističkim regulacijama (često vrlo različitim) i dijelovi koji su posebno zanimljivi za investiranje, budući da imaju osnovnu komunalnu mrežu.

U GUP-u iz 1986.godine, te njegovim izmjenama do 1996.godine, urbana pravila za ta gradska područja bula su nedovoljno detaljna, te je nužno usuglašavanje s postojećim tipološkim uvjetima. To je teritorij grada gdje se u pravilu računa na postojeću mrežu javnih prostora. Ova područja nude gradu velike mogućnosti, no tu se ne bi smjelo raditi samo o “mogućnosti parcele za gradnju” i na kvantitativno progušćivanje grada (kao što je to sadašnja situacija), nego bi trebalo različitim instrumentima (gradski projekti) i udruživanjem privatnog i javnog interesa povećati “kvalitativne gustoće” u tim gradskim dijelovima.

c) Nisko konsolidirana gradska područja
Za niskokonsolidirani teritorij grada karakteristično je da se urbane promjene predviđaju bitnim izmjenama (redizajnom) postojećih morfoloških i programskih uvjeta.

To su različite (hibridne) gradske zone, koje je grad tijekom svog razvoja ili “preskočio” (ostaci nekih starih naselja, neizgrađeni prostor, industrije, vojarne i sl.) ili se radi o gradskom rubu s neadekvatnom ili stihijskom gradnjom, predviđeno za urbanu preobrazbu.

Ove bi zone, u pravilu, trebalo najviše kontrolirati, jer su to i najznačajniji prostorni resursi grada - kao izgradivog ili kao neizgrađenoga prostora.

STANJE I PROCESI U PROSTORU PREMA PROSTORNIM CJELINAMA

Prema prostornim cjelinama koje je u Zagrebu bilo moguće raščlaniti stanje je sljedeće:

Podsljemenska zona

1. Zapadni i središnji dio

Podsljemenski je prostor dio grada sjeverno od Ilice, Vlaške i Maksimirske, u kojem se obronci Medvednice spuštaju prema jugu u obliku brežuljaka i hrptova okomitih na smjer pružanja Medvednice. Bogato razvedeni i plastično oblikovani obronci su najslikovitiji dio grada i najvredniji su najatraktivniji položaji koje ima Zagreb. Veći dio podbrežja nije izgrađen i obrastao je šumom koja se s Medvednice kontinuirano proteže do samoga gradskog središta (park - šuma Jelenovac, Tuškanac, Dotrščina, Maksimir).

Gradnja (niska, stambena) na tim brežuljcima prisutna je već od 13. i 14. stoljeća kao skupine prigorskih sela (Isce, Šestine, Mikulići...), a od 19. stoljeća javljaju se ljetnikovci - aristokratske vile s poljoprivrednim posjedom. Regulatornim osnovama iz druge polovice 19. stoljeća gradska se jezgra komunikacijama povezuje sa starim selima, zaseocima i raštrkanim ljetnikovcima na podbrežju. S početka 20. stoljeća datira masovnija gradnja stambenih vila, često radova najuglednijih hrvatskih arhitekata.

Tijekom stoljeća može se pratiti vlastiti život medvedničkog prigorja koje je, prije svega, ostalo pejsažnom slikom, sa znalački i diskretno uklopljenom gradnjom koju su koristili i seosko stanovništvo i civilna i crkvena aristokracija.

Postojeće pejsažno i graditeljsko tkivo ostalo je relativno harmonično sve do sedamdesetih godina ovog stoljeća, kad se javljaju pojedinačni graditeljski ekscesi (kolektivna stambena izgradnja na Sv. Duhu, Bijeniku, Ksaveru, Dobrom dolu) koji mjerilom i intenzitetom prometa više odgovaraju novozagrebačkim “praznim ledinama” nego podsljemenskom krajoliku (način građenja kojega primjenjuju velike građevinske tvrtke).

To je dijelom posljedica planerskih pretpostavki (GUP 1971., detaljni planovi) koje su odraz društveno - političkog trenutka i shvaćanja grada kao pretežno tehnološkog mehanizma, zanemarujući prirodne i graditeljske datosti prostora, a dijelom su rezultat profitersko - zakonodavnih manipulacija (građenjem suprotno dokumentaciji, uz povećavanje visine i građevinske bruto površine).

Stoga je, radi zaštite i unapređivanja okoliša, GUP-om iz 1986. podsljemensko područje izdvojeno kao posebno vrijedno, te su detaljno definirani načini zaštite, uređivanja i korištenja tog predjela kao cjeline, a posebno park- šuma, parkova i pejsažnih i zaštitnih zelenih površina. Pored već zaštićenih predjela GUP je utvrdio osobito vrijedna područja i objekte prirode: park-šume, značajne krajolike i spomenike prirode. GUP-om se, nadalje, kao osobito vrijedna područja i objekti utvrđuju središnji dio podsljemenskog područja, prostor groblja Mirogoj, pojedini objekti stare industrijske arhitekture (proizvodni objekti stare Ciglane, objekti u sklopu Zagrebačke pivovare) središta naselja Isce, Šestine i Mikulići, groblja Šestine i Gračani, izletišta Šumski dvor, Šestinski lagvić i Okrugljak. Navedeni kriterij zadržan je i u GUP-ovima čija izrada i usvajanje je kasnije uslijedilo.

Pretpostavke GUP-a bile su i dopuna ulične mreže i komunalno opremanje podsljemenske zone, uz čuvanje pejsažnih cjelina, vizura i prodora zelenila prema gradskom središtu.

Planerske su pretpostavke često u realizaciji rezultirale slikom prostora koja nije primjerena prostornom okruženju. Najčešće su to tlocrtno i visinski preveliki objekti smješteni na malim parcelama. Nije se pridonijelo komunalnoj opremljenosti područja: sagrađene su kuće, a parcele nisu ostale uređene i nema zelenila, pristupne ceste nisu dovršene i preuske su, te se umjesto poboljšavanja uvjeta stanovanja pojedina područja dodatno opteretilo problemima (Zelenjak, Pantovčak - Zelengaj).

Devedesetih je godina, političkim promjenama i privatizacijom, podsljemensko područje dobilo dodatno na atraktivnosti pa se, koristeći GUP-ove maksimalne parametre u svim segmentima (postotak izgrađenosti, visina BRP-a), javljaju zahtjevi za gradnjom većih kompleksa gotovo “kolektivne” stambene gradnje, ne vodeći pri tome računa o tzv. “lokalnim uvjetima”, tj. prostornom kontekstu koji je također sastavnica GUP-a. GUP je, naime, odredio maksimalne parametre, vodeći računa o lokalnim uvjetima. Planerske su pretpostavke fleksibilne kako bi se omogućila različitost pristupa u detaljnim urbanističko - arhitektonskim rješenjima (veći tlocrtni gabariti uz manje visine ili obrnuto), a u graditeljskoj je praksi, radi skupog zemljišta i pripreme, te profiterstva, prisutan gotovo isključivo maksimum koji je u realizaciji često premašivan.

Zahtjevi za građenje odnose se najčešće na stambene građevine.

Novoizgrađena infrastruktura je minimalna (npr. uređivanje ulice Zelengaj, plinovod u Mlinovima). Primjerice, u kompleksu Pantovčak - Zelengaj sagrađene su kuće, uređeno je parkiralište i javna rasvjeta uz Pantovčak i Zelengaj, ali uređivanje planiranog parka i parcela nije realizirano. Uočava se nedostatak instrumentarija koji bi mogao osigurati planiranu dimenziju ulica u podsljemenskoj zoni. Naime, budući da se radi o privatnim parcelama, vlasnici, usprkos odrednicama urbanističke dokumentacije, grade ograde u koridorima planiranih ulica koji su vlasnički njihovi.

Javljaju se i zahtjevi za gradnjom elitnih poslovnih objekata pojedinih tvrtki, što nije prihvatljivo s aspekta prometnog opterećivanja i programskih veličina.

Izmjene GUP-a pokazale su da su isključivo tražene prenamjene zelenih i javnih površina u mješovitu namjenu (stambenu), odnosno traži se prenamjena svih GUP- om definiranih nestambenih površina u stambene, a nikad u zelenilo. Stalno je prisutan privatni interes na štetu javnog.

Takav pristup rezultira prevelikim brojem stanova, uslijed čega raste problem s prometom (naročito prometom u mirovanju) i s devastacijom pejzaža. Uvođenjem većeg broja stanova u podsljemenskoj zoni smanjen je standard stanovanja (manja stambena površina po stanovniku, minimalni udio zelenila na parceli, izbetonirani "vrtovi").

Udio bespravne gradnje neznatan je po opsegu, ali znatan prema šteti u prostoru, bilo da se radi o bespravno sagrađenom glavnom objektu, garažama i pomoćnim objektima ili o preinakama (dogradnjama, nadogradnjama) građevina bez ovjerene dokumentacije.

2. Istočni dio

Istočni dio podsljemenskog prostora odnosi se na područje omeđeno ulicama Srebrnjak, Petrova, Maksimirska i Oporovečka sa zapadne i južne strane, a na sjeveru obuhvaća naselja Markuševec i Čučerje.

Od 1990-ih je ovaj prostor, s gotovo isključivo obiteljskom individualnom stambenom gradnjom, bio osobito atraktivno područje za gradnju višestambenih građevina sa stanovima za tržište.

Bespravna gradnja izvan GUP-ovih zona za gradnju evidentna je u prostoru jugoistočno od Miroševca, istočno od Dankovečke i Sunekove ulice, te na području Branovca i Oporovca - tipično za rubna područja grada.

Uočljiv je porast zanimanja za gradnju pojedinih objekata javne namjene - dječjih ustanova, domova umirovljenika, vjerskih objekata i uređivanje pratećih sadržaja uz stanovanje.

Groblje Miroševec, drugo po veličini gradsko groblje, trebalo bi estetski i oblikovno obnoviti. Nepostojanje čvrste fizičke granice groblja dovelo je gotovo do penetracije stanovanja u prostor groblja. Neuređeni okoliš i nekvalitetna gradnja u kontaktu s grobljem pridonosi nedostatku dostojanstva mjesta. Nužan je minimalni zahvat određivanja omeđenja, grobne opne s fiksnim ulazima, obogaćivanje prostora groblja dodavanjem grupacija visokog zelenila, hortikulturnim opremanjem neposredne kontaktne zone i uređivanjem prilaznih prometnih površina.

Povijesno središte Zagreba

Donji je grad najizrazitije zagrebačko područje urbaniteta - prostor na kojem se isprepliću najvažnija društvena, funkcionalna, oblikovna i simbolička obilježja Zagreba, prostor čije urbano, socijalno i gospodarsko značenje višestruko prelazi njegovu veličinu.

Uz Donji grad povijesno gradsko središte čine još i Gornji grad i Kaptol, spomeničke cjeline najviše kategorije. Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture donio je 22. srpnja 1986. Rješenje kojim se utvrđuje da "povijesna urbana cjelina grada Zagreba" ima svojstvo spomenika kulture. Osim cjeline, zaštićen je i čitav niz pojedinačnih građevina - svjetovnih i crkvenih.

Na ovom se prostoru nalaze gotovo sva simbolička mjesta Zagreba, mjesta na kojima se građani identificiraju s gradom.

Premda svojedobno gospodarski najatraktivnije, gradsko je središte bilo, zbog dugogodišnjeg neodržavanja građevina, parkova, ulica i uopće prostora u cjelini, izrazito zapušteno – što je recentno u bitnome izmijenjena situacija u pozitivnom smislu, ali zbog nadalje rastućeg opsega prometa i ne postojanja nužnih mjera sanacije ekološki je ugroženo.

Uvažavajući vrijednosti i specifičnosti prostora u Generalnom je urbanističkom planu posebna pažnja posvećena uređenju povijesnog središta kojem je određen poseban oblik intervencije: *zaštita, održavanje, uređenje, revitalizacija i dogradnja povijesnih cjelina*. Pored posebno zaštićenih objekata prirode te zaštićenih povijesnih i spomeničkih područja, cjelina i zasebnih objekata, GUP-om se osobito vrijednim u gradskom središtu utvrđuju i svi drvoredi, Trg Francuske Republike, prostor između Ilice, Austrijske i Reljkovićeve ulice, Rooseveltov trg, Svačićev trg, Trg Petra Krešimira, Opatovina, park Grič, Trg Josipa Langa, Trg hrvatskih velikana, park između Šubićeve, Zvonimirove i Ulice Crvenog križa, povijesna plinska rasvjeta, klupe, fontane, natpisi, trafo-stanica na Rooseveltovu trgu.

Cilj je da se područje gradskog središta i posebno vrijedni objekti, parkovi i komunalna infrastruktura sačuvaju, zaštite i urede kao cjelina.

Planirano je zadržavanje postojeće sadržajne mješovitosti uz isključivanje onih namjena koje nisu u skladu s mogućnostima i vrijednostima prostora i koje traže intenzivan promet vozilima te gradnju garaža na rubnim dijelovima, kapaciteta primjerenih zaštiti prostora.

Donjogradski prostor koji povijesno i "dnevno" doživljava stalne transformacije, što ga čini posebnim u odnosu na druge gradske prostore, zahtijevao je elastičniji i otvoreniji pristup planiranju, ne nudeći dovršenu "plansku sliku", nego ciljeve do kojih se dolazi "različitim planskim slikama".

U proteklom je razdoblju ova planska pretpostavka rezultirala aktiviranjem dijela donjogradskih dvorišta, osobito u najužem gradskom središtu, uređenjem velikog broja novih lokala najrazličitijih namjena. Zahtjevi za uređivanjem lokala se, osim u dvorištima, sve više javljaju i u podrumima ili visokim prizemljima uličnih zgrada, što najčešće izaziva negativne posljedice prigodom probijanja ulaza na pročeljima i smještajem ulaznih stuba na pločnik.

Premda se predviđalo rušenje nekvalitetne dvorišne gradnje i uređenje neizgrađenih površina, taj se dio Plana nije ostvario. Svi se zahtjevi odnose na uređenje ili zamjenu postojećih građevina, a u nekim slučajevima i na dodatnu novu gradnju poslovne ili stambene namjene u unutrašnjosti blokova.

U manjem su opsegu prisutni zahtjevi za adaptacijama tavana u stambeni prostor, pri čemu se uglavnom poštuju planske pretpostavke prema kojima se adaptacije tavana mogu odobriti samo od slučaja do slučaja i to uz detaljne propozicije za svaku pojedinu kuću za koju postoje konzervatorski uvjeti adaptacije tavana.

Također je značajan pritisak poslovnoga - uredskog prostora za širenjem u gradskom središtu.

Nastavljeni su uređenje i obnova građevinskog fonda, iako se, osim malobrojnih primjera obnove pojedinih palača i kaptolskih kurija, uglavnom radi o parcijalnim zahvatima uređenja pročelja.

Osobito je značajan nastavak uređivanja javnih površina i pješačke zone u gradskom središtu (Vlaška, Jurišićeva, Draškovićeva, Bogovićeva, Gajeva, Kaptol, prostor ispred Glavnog kolodvora).

Malo je učinjeno u uređenju gradskih zelenih površina. Osim održavanja pojedinačnih zelenih površina u središtu grada, s iznimkom zelene površine uz Tuškanovu, nije uređen niti jedan novi park, postojeće nekad kvalitetne, zelene površine postupno se revitaliziraju, ali ipak neke propadaju. Velika zelena površina između Ilice, Austrijske i Reljkovićeve ulice također već više od deset godina čeka na uređenje.

I nadalje je prisutan neriješen problem prometa i "agresija" osobnih vozila na gradsko središte.

Uvođenje zona umirenog prometa (Kaptol, Masarykova, Teslina), te gradnja javnih garaža unijeli su izvjesna, no ne i dovoljna poboljšanja, jer promet i nadalje ostaje jedan od glavnih problema u središtu grada.

Stoga je potrebno uvesti niz primarno regulacijskih mjera, te, naravno, poboljšati javni gradski prijevoz, čime će se prisutnost automobila u središtu grada svesti na mjeru održivosti, primjerenu vrijednosti i zaštiti prostora.

Južni, nizinski dio Maksimira, sjeverno od željezničke pruge, istočni je dio donjogradske jezgre te ga karakteriziraju isti problemi i procesi. To su pretežito pojedinačne interpolacije te uređenja lokala bilo u uličnim ili u dvorišnim prizemljima.

Rekonstrukcija naselja Ravnice nastavlja se dalje uz otvaranje prema Branimirovoj ulici i formiranje njene sjeverne fasade. Prostor Peščenica - sjever područje je intenzivne urbane transformacije iz substandardnoga stambenog i industrijskog u udobno stambeno - poslovno okruženje. Prostor Dubrave, produživanjem Oporovečke i Branimirove ulice do Sesveta, potpuno mijenja prometne tokove i opterećenja. Realizacijom glavnih gradskih prometnica (uključujući i Čulinečku) tranzitni se promet uklanja iz ulice Dubrava koja postaje standardna urbana arterija. Istodobno teče i završetak gradnje novih naselja Poljanice i Južna Dubrava - istok.

Područje između željezničke pruge i Save

Tijekom proteklog razdoblja nova je gradnja bila prvenstveno usmjerena na područje središta Trešnjevke - dio Srednjaka, pretežno kao interpolacije, te prostora Španskog, Stenjevca i Malešnice, pretežno kao dijela završetka gradnje novih naselja prema urbanističkim planovima iz ranijih razdoblja.

Na području Trešnjevke značajni su graditeljski zahvati izvedeni na prostorima bivših vojarni u Selskoj cesti i na križanju Zagrebačke ceste i Ljubljanske avenije.

Na području Stenjevca i Malešnice uređeni su javni prostori, trgovi i parkovi, a izraženo je veliko zanimanje za gradnju uz Ljubljansku aveniju, što je jednim dijelom i realizirano, te se postojeća prometnica pretvara u gradsku aveniju s objektima različitih poslovnih i trgovačkih sadržaja.

Na prostoru Trnja uz neartikulirane, zatečene, bespravne i nedovršene dijelove postoje dovršeni prostori novih naselja (Savica, Sigečica, Brezje), izvedeni detalji reprezentativnoga grada (ideja centralne osi), fragmenti CIAM - ovskog urbanizma (potez između Ulice Lavoslava Ružičke i Ulice grada Vukovara), te novo naselje izraslo na zatečenoj matrici (Vrbik). Trnjanski prostor danas predstavlja fragmentirani grad s kontinuitetom diskontinuiteta. Novija graditeljska inicijativa rezultirala je novim identitetom prostora uz Radničku ulicu kao iznimno atraktivne zone visokokvalitetnih poslovnih sadržaja, formirane kao *Zagrebački City*.

Realizacije u prostoru Trnja, nažalost, vrlo često nisu u suglasju s planerskim intencijama i najčešće su rezultat zemljišnih, a ne urbanističkih pogodnosti.

Za trnjanski prostor u vremenu slobodne investitorske inicijative karakteristična su dva procesa:

- gradnja na parcelama građana, na kojima su, u pravilu, obiteljski objekti niskog standarda, i na parcelama koje su planovima predviđene za interpolaciju novih objekata. Nova gradnja su objekti za tržište (objekti veći od obiteljskih), koji vrlo često drastično prelaze zadane urbanističke parametre (npr. na Kanalu), a nije osiguran odgovarajući parkirališni prostor niti su zadovoljeni estetski kriteriji za gradnju u gradu;
- gradnja na uređenom gradskom zemljištu uz reprezentativne gradske ulice (npr. uz Ulicu grada Vukovara) drugi je veliki interes investitora.

Zahtjevi za gradnjom i vrlo često gradnja na hortikulturno uređenim dijelovima parcela postojećih građevina, bez ikakvog ili vrlo skromnog ulaganja u sferi javnoga (bilo da se radi o uređivanju novih javnih prostora ili o gradnji novih objekata javnog standarda) karakteristični su za noviju urbanu transformaciju Trnja.

Novi investitorski zahvati ne otvaraju nove poteze na Trnju koji bi obogatili ponudu Grada i uredili nove gradske javne prostore (izuzev središnjeg prostora parka s fontanama), već “zagušuju” postojeći grad. Na taj se način grad prema prostoru ponaša “entropijski”, uništavajući vlastitu supstancu, umjesto da je umnožava i time postaje bogatiji (doslovno i prostorno).

Prostor Peščenice, između željezničke pruge i Slavonske avenije (Volovčica, Borongaj), doživljava potpunu rekonstrukciju pojedinačnim interpolacijama na postojećim ili ujedinjenim parcelama, uređenje poslovnih prostora i prometnu regulaciju.

Problem predstavljaju guste aglomeracije objekata substandardnih po veličini i kvaliteti. To je osobito izraženo na Ferenščici gdje je potpuno zaustavljena provedba planova kojima se predviđalo uklanjanje velikog broja individualnih objekata radi gradnje višekatnih stambeno - poslovnih objekata.

Probuđeno poduzetništvo evidentno je i u izrazitom interesu za gradnjom benzinskih crpki, autosalona, većih poslovnih i trgovačkih centara, poglavito uz Slavonsku aveniju. Inzistiranjem na kvalitetnim arhitektonskim rješenjima objekata postupno se tvori nova, atraktivna slika ulaza u grad.

Na prostoru istočnog ulaza u Zagreb vrlo je izraženo zanimanje za gradnju skladišta i hala s pretežito skladišnim sadržajima. Smatrajući skladišta sadržajnim i oblikovnim osiromašenjem prostora kao ograničenog resursa, rješavanje potreba skladištenja upućuje se u prostor Robnih terminala, dok se u radnim zonama preferiraju proizvodni, poslovni i trgovački sadržaji.

Bespravne gradnje nije pošteđen ni jugoistočni rubni gradski prostor. Najizrazitije se manifestira na području VII. Retkovca i Vrinica gdje je sagrađeno naselje sa stotinjak obiteljskih stambenih kuća unutar zone koja GUP-om grada Zagreba nije bila za to predviđena.

Područje od Save do obilaznice – Novi Zagreb

Gradnja Novoga Zagreba počela je polovicom pedesetih na temelju planova i urbanističke dokumentacije rađene na osnovi stroge zonske podijeljenosti prostora i snažne, tada prevladavajuće dominacije i važnosti prometnog segmenta plana. Takva gradnja i planiranje ostavilo je u nasljeđe “grad” s oko 120.000 stanovnika, većim dijelom u obliku stambenih “naselja” orijentiranih prema samima sebi, bez koherentnosti i zajedništva cjelokupnog prostora, te bez kontakta sa Zagrebom, bez obzira na to što su prometni koridori dovedeni do "savršenstva". Manjak radnih mjesta i kulturnih okupljališta dovelo je područje Novog Zagreba do pojma "prekosavskih spavaonica" i opasnosti da se prostor getoizira kao što se dogodilo u velikom broju europskih gradova sa sličnom strukturom gradnje i sličnim problemima.

Neki dopunski sadržaji koji su nastali na tom području danas se prilagođuju novim potrebama i preuzimaju urbane funkcije. To se posebno odnosi na prostor Zagrebačkog Velesajma koji se transformira u važno gospodarsko i gradsko središte.

Međutim, recentno je dodatno valorizirana i vrijednost postojećih zelenih površina u naseljima, ali i novih parkovnih površina, zbog čega je prostor etiketiran kao „spavaonica“ postao poželjnim specifičnim mjestom za neki drugačiji način stanovanja.

Cjelovito osmišljena i u fazi realizacije je stambena izgradnja novijeg datuma - tzv. gradski projekt naselje Podbrežje – kao pozitivni primjer formiranja novog stambenog naselja s pratećom socijalnom infrastrukturom.

Gradnja na neizgrađenim prostorima što se nekad (i ne tako davno) smatralo prednošću (zbog cijene, formiranja novih "zdravih" stambenih jedinica te drugih sociooloških i političkih razloga) dovela je grad u situaciju da mora uložiti velik napor u organizacijskom i materijalnom pogledu kako bi se ispravile neke loše strane tako uređenog prostora. To se posebno odnosi na nisku građevinsku kvalitetu.

S druge strane, posebna vrijednost Novog Zagreba je u zelenilu koje je, tijekom 30 godina, naraslo u respektabilan fond i za koje će daljnja buduća valorizacija pokazati pravu vrijednost, najveću vrijednost ovoga urbanog prostora. Sva su stambena naselja Novog Zagreba bila planirana s velikim zelenim površinama, vrlo često grupiranima u jedinstvenu veliku parkovnu površinu kao park naselja (Travno, Sopot, Zaprude, Siget, Dugave i dr.). Osim glavnoga parka pojedinog naselja, zelenilom su bogati i prostori između stambenih objekata. I briga za održavanje tih površina na zavidnoj je razini, tako da se u punom bogatstvu pokazuju i kvalitetna rješenja parkova i zelenila koji su pratili gradnju. No treba napomenuti da je to zelenilo često pod pritiskom za prenamjenu u zemljište za izgradnju stambenih objekata.

Dubrovačka avenija također poprima sliku gradske avenije, osobito upotpunjavanjem sadržaja. Tramvaj je unio posebnu živost u ovu aveniju, iako je njegova učinkovitost u povezivanju ovog područja sa središtem grada upitna.

Privatizacija, nova stambena politika i sustav održavanja zgrada i urbane suprastrukture problemi su o kojima treba voditi računa i svesti sve relacije u pravne odnose kako se već započeta degradacija i nebriga ne bi nastavile.

Uzimajući sve te elemente u obzir, treba napomenuti da prostor Novog Zagreba zaslužuje pažnju zbog toga što je taj dio grada cjelovit urbanistički predložak svojega vremena, a postojanjem još neiskorištenih prostornih mogućnosti, te velikim stambenim fondom, značajan poligon za reurbanizaciju novim sadržajima, uz čuvanje temeljne vrijednosti - zelenila unutar naselja.

Područje Novog Zagreba nastalo je na osnovi planskoga urbanističkog dokumenta, a i sva pojedinačna stambena naselja koja su se u tom vremenu gradila rađena su na osnovi detaljnih urbanističkih planova na “društvenom zemljištu” što su dobiveni ili na javnom natječaju ili direktnom narudžbom. Naselja su konzekventno izvedena prema projektnim predlošcima. Nisu uočljiva bitna odstupanja tijekom realizacije, tako da svako naselje pojedinačno ima svoj prepoznatljiv izraz.

Postojeća stara naselja (Jakuševec, Hrelić, Remetinec, Botinec, Sv. Klara i dr.) također su se znatno proširila i samo su dijelom uspjela sačuvati svoju osobitost i kvalitetu obiteljskog stanovanja. Bespravna gradnja u tom je razdoblju zahvatila velika područja, osobito na već ranije napadnutom području u Burićevu naselju, gdje je okupirala prostor između okolnih naselja Sv. Klare i Otočca.

Proces bespravne gradnje

Bespravna se gradnja objašnjava na različite načine, od bijega pred neposrednom ratnom opasnošću u sigurnost neugrozivoga grada do neodgovarajućih mehanizama sprečavanja takvog ponašanja u prostoru. No niti jedno objašnjenje ne umanjuje štete koje takvo ponašanje nanosi prostoru.

Bespravna je gradnja karakteristična za Zagreb u tri oblika:

- u obliku špekulantske gradnje, posebno na podsljemenskom području;
- u obliku gradnje vlasnika na vlastitim zemljišnim česticama, uvjetovano nepostojanjem kompenzacijskih instrumenata i općenito instrumenata "ograničavanja" vlasništva;
- u obliku masovne bespravne gradnje uvjetovane ranije urbanizacijom i industrijalizacijom Zagreba, a u vrijeme domovinskog rata dolaskom u grad dijela prognanika i izbjeglica.

Bespravna gradnja svih tipova ima još dvije karakteristike:

- gradnju u zonama predviđenima za drugu namjenu;
- gradnju u zonama u kojima je gradnja dopuštena, ali nepoštivanjem procedure prostornog uređenja (lokacijska i građevinska dozvola) ili nepoštivanjem parametara gradnje što su utvrđeni u prostornim planovima i lokacijskim i građevinskim dozvolama.

Pojedinačna bespravna gradnja susreće se posvuda u gradu. Namjena tih građevina većinom je stambena, za tržište, a rjeđe se radi o kućama za vlastite potrebe bespravnih graditelja. Građevine su, uglavnom, većih gabarita nego je to predviđeno planovima, gradi se protivno konzervatorskim propozicijama ili u zaštitnom zelenilu. Sve se ove inačice javljaju kako u podsljemenskoj zoni tako i u drugim dijelovima grada.

Bespravna gradnja postoji i u središnjem području grada iako u nešto manjim količinama i drugim oblicima nego na rubnim dijelovima. Uglavnom su to pojedinačne parcele - građevine, a ne bespravna gradnja čitavih zona. Sve češća je gradnja u zelenilu ili u drugim zonama u kojima nije planirana stambena gradnja, no postoje pojedinačni ekscesi.Dio bespravne gradnje u ovom dijelu grada koji je unutar zone zaštite ili u kontaktnoj zoni zaštite odnosi se i na različite intervencije na zaštićenim građevinama koje nisu u skladu s propozicijama zaštite.

Značajan je oblik bespravna gradnja u skupinama. Većinom nastaje na rubnim gradskim područjima, u zaštitnom zelenilu i tampon-zonama među pojedinim tradicionalnim naseljima. Poseban je problem gradnja na vodonosniku, bez odgovarajućeg sustava odvodnje koji bi štitio to područje od vitalne važnosti za vodoopskrbu čitavoga gradskog područja.

Praćenjem stanja u prostoru evidentni su primjeri masovnije bespravne gradnje na rubnim područjima (Kozari bok, Kozari put, Žitnjak, Bogdani, Struga, sagrađeni u radnoj zoni Žitnjak i Burićevo naselje sagrađeno u zaštitnom zelenilu). Radi se, u pravilu, o substandardnim kućama i parcelama bez elementarnoga komunalnog standarda.

Opseg i težina problema bespravne gradnje s prostornoga, gospodarskog i socio-psihološkog stajališta ukazuju na to da ga nije moguće riješiti samo uklanjanjem nelegalnih građevina, niti raznim zabranama, što bi se moglo učiniti uglavnom s onom u najvrednijim gradskim prostorima.

U skladu sa zaključcima Gradske skupštine Grada Zagreba, s prijedlozima mjera za učinkovitije sprečavanje i suzbijanje bespravne gradnje, a na temelju nalaza građevinske inspekcije, donesena je, u srpnju 1998., izmjena i dopuna GUP-a Zagreba. Cilj je bio da se, sanira postojeća bespravna gradnja na gradskim rubovima, omogući legalizacija sagrađenih objekata te da se nakon uređenja međusobnih odnosa, osigura odgovarajući komunalni standard. Izmjena se odnosila na prostore područja Dubrave, Peščenice i Novog Zagreba, a obuhvatila je veće skupine objekata uz šira područja ulice Vrinice, I.Sunekov odvojak, Lelijsku, Dubljevičku, Novoselečki put, Varošku, Branovečinu, Lektrščicu, Horvatovu te naselja Burićevo naselje, Resnik, Peruševec, Žitnjak, Bogdani, Struge, Savica i Kozari putevi.

U roku što ga je propisalo Gradsko poglavarstvo zabilježen je velik broj zahtjeva za izdavanje lokacijskih dozvola za legalizaciju kuća. Međutim, zahtjevi za izdavanje građevinskih dozvola čine mali postotak u odnosu na lokacijske, iako su daljnjim mjerama unesena znatna olakšanja i financijska rasterećenja za graditelje (smanjena visina komunalnog doprinosa, mogućnost obročne otplate, mogućnost privremenog priključka na komunalnu infrastrukturu, itd.).

Problem bespravne gradnje kontinuirano je prisutan, a dodatno je povećan donošenjem posebnog Zakona koji je omogućio zadržavanje takvih građevina u prostoru, ali bez naknadne sanacije bespravne izgradnje u smislu komunalnog opremanja, podizanja cjelovitog urbanog standarda, te uklapanja u postojeće urbano tkivo.

2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVITKA I UREĐENJA

U definiranju ciljeva daljnjeg razvitka Zagreba važne su općenite tendencije urbanog razvitka, te posebni razvojni interesi Zagreba i Hrvatske, a treba primjenjivati odgovarajuće socijalne, prostorne i ekološke kriterije vrednovanja urbanog razvitka.

Usprkos dosegnutoj veličini, Zagreb se po strukturnim i funkcionalnim obilježjima nalazi u razdoblju prevladavanja razvojnog praga velegrada te je, zahvaljujući različitim okolnostima, posljedica kojih je i ubrzani demografski rast, nekonsolidiran grad i u svojim užim granicama.

Programi urbane strategije Zagreba povezani su s modernizacijom kao procesom mijene društvene zbilje kao odgovor na temeljna društvena ograničenja i izazove. U procesu modernizacije grada ne može se zadovoljiti samo primjenom pristupa sličnih gradova iz susjednih i obližnjih zemalja, već se opservacijom drugih primjera predlaže vlastiti odgovor na glavna ograničenja i lokalne resurse i tradicije.

Temeljna zamisao urbanog uređenja, konsolidacije grada ima nekoliko uporišta:

– **Prisutnost novoga tehničkog predloška**

  Odlučnije oblikovanje novoga tehničkog predloška jedan je od temeljnih imperativa hrvatske i zagrebačke razvojne strategije.

– **Novi programi za stare industrije grada**
  Industrijsko je nasljeđe većinom smješteno u prostorima koje je Zagreb razvio u vremenu prve i druge modernizacije i koje je potrebno simbolički i uporabno rehabilitirati kao svojevrsnu “industrijsku arheologiju” (dijelovi Tvornice ulja, Željezničke radionice, stari Paromlin, Zagrebačke ciglane ...).

  Treba redefinirati zone ranijih faza industrijalizacije Zagreba, smještene na jednom od ekološki najvrednijih gradskih područja, s najkvalitetnijim tlom i bogatim vodonosnikom poput Žitnjaka, Jakuševca i šljunčara na samom vodonosniku.

  Sanacija i stroga kontrola prostora zagrebačkog vodonosnika važan je element nove zagrebačke urbane strategije.

  Na prirodno najvrednijem sjevernom dijelu grada treba sanirati kopove u prostoru Kostanjeka, Podsusedskog dolja i druge.

– **Urbana obnova i urbana konsolidacija Zagreba**

  Urbana obnova grada znači obnovu zagrebačke posebnosti - obnovu kulture i kulture urbanog uređenja grada, te konsolidaciju gradske strukture na cijelom gradskom području.

2.1. Ciljevi prostornog razvitka, državnoga, međunarodnog i gradskog značenja

U izboru osnovnih pravaca razvitka mogu se izdvojiti dugoročni ciljevi:

- profilacija i očuvanje identiteta Zagreba;
- očuvanje prirodnih i povijesnih vrijednosti, zaštita okoliša, održivi razvoj;
- očuvanje neizgrađenih prostora;
- definiranje sustava središta i mjera za ubrzavanje njihova razvitka;
- osiguravanje prostora i koridora za prometnice, energetsku, vodoprivrednu i drugu komunalnu infrastrukturu.

Nova uloga Zagreba u europskom kontekstu uzrokuje uvećane i izmijenjene potrebe za javnim i drugim sadržajima i ukupnim prostornim uređenjem i, afirmirajući urbano nasljeđe grada iz ranijih razdoblja, prihvaća nužnost njegove izmjene.

Temeljni je cilj plana i urbane strategije Zagreba osiguravanje urbanog koncepta, ali i načina njegove provedbe za temeljne, međunarodno, nacionalno i važne funkcije i programe.

Cilj je osigurati prostorno uređenje grada za ljude s različitim potrebama i aspiracijama, s programima unapređivanja kvalitete življenja prioritete kojih će određivati angažirana urbana javnost, posebno u institucijama mjesne samouprave i neprofitnih, nevladinih udruga.

Temeljni cilj prostornog razvitka Zageba na sve tri razine, gradskoj, državnoj i međunarodnoj je modernizacija grada.

2.1.1. Značenje posebnih funkcija grada

Na regionalnoj i lokalnoj razini širok je raspon građevina i djelatnosti kojima je svrha zadovoljavanje potreba građana u područjima odgoja i obrazovanja, znanosti, kulture, športa, zdravstva, socijalne skrbi, te vjerskih potreba. Sve se te potrebe očituju i na državnoj razini, budući da je u Zagrebu smješten niz kulturnih, obrazovnih, znanstvenih, športskih i drugih objekata od značenja za cjelokupnu Hrvatsku.

2.1.2. Ciljevi demografskog razvitka

Za 2015. planira se porast stanovništva na ukupnom upravno - teritorijalnom prostoru Grada Zagreba za oko 50.000, odnosno na 820.000 osoba, od čega na prostornom obuhvatu ovog plana za oko 35.000.

Pri tome bi ukupan rast stanovništva na prostoru GUP – a Zagreb u razdoblju 2001.-2015. iznosio 5% odnosno kretao bi se po prosječnoj godišnjoj stopi od 0,35%, što je nešto sporije od planirane godišnje stope rasta gradskog stanovništva (0,42%). Ukupan broj trajno prisutnog stanovništva na prostoru GUP – a iznosio bi 715.000, uz oko 35.000 privremeno prisutnih.

Istodobno se, do 2015., na ovom prostoru prognozira porast ukupnog broja stambenih jedinica na oko 300.000 što je više za 7% ili za 20.000 jedinica u odnosu na 2001.

Demografski je rast na prostoru GUP - a umjereniji zbog činjenice što brže rastu rubni prostori Zagreba, a širenjem procesa urbanizacije i razvojem gradskih središta i ostaloga okolnog prostora Zagrebačke županije dolazi do preusmjeravanja novodoseljenog stanovništva u širi okolni prostor, a znatno manje prema središtu Zagreba. Osim toga, promjenom navika stanovanja, sve većim pozitivnim stavovima prema zdravijem okolišu, razvojem prometne povezanosti okolnog prostora sa Zagrebom, gospodarskim i ukupnim razvojem okolnih gradova i općina, smanjuje se koncentracija stanovništva u užem urbanom dijelu Grada, odnosno dio zagrebačkoga stanovništva seli se u širi okolni prostor.

Zato su planirani ciljevi usporavanja demografskog rasta naselja Zagreb, odnosno prostora GUP – a i teritorijalna preraspodjela stanovništva u okviru Grada Zagreba, prije svega, objašnjivi u sklopu cjeline razvitka zagrebačke

aglomeracije i širega zagrebačkog prostora. Politika urbanog razvoja na prostoru GUP – a u sljedećem razdoblju to pozitivno iskoristiti u smislu zaštite i očuvanja povijesnog središta Zagreba, sanacije bespravne gradnje i okoliša, urbane obnove i povećavanja standarda gradnje najvećega dijela područja, u cilju porasta komunalnoga, gospodarskog, prometnog, socijalnog i ukupnog standarda uređivanja i življenja.

Nizom mjera populacijske politike u Gradu Zagrebu, povezane s programima i mjerama komunalnoga, gospodarskog i drugog razvoja, te suradnjom sa Zagrebačkom i okolnim županijama, Grad Zagreb će poticati takva pozitivna demografska kretanja odnosno mjere koje će, u krajnjoj liniji, utjecati na usporavanje rasta stanovništva užega gradskog područja u korist širega zagrebačkog, odnosno regionalnog prostora.

Dio mjera te redistributivne populacijske politike razrađuje i ovaj Plan urbanim pravilima i oblicima intervencija pojedinih cjelina ovog prostora, sa ciljem da se očuvaju i uredea neizgrađeni prostori, ograniči nepotrebno širenje građevinskog područja, te da se poboljšaju komunikacijski sustavi, osobito javni gradski promet, urbanom sanacijom, kvalitativnom transformacijom dosadašnjih zona poslovne namjene, povećavanjem prostora mješovite namjene, prenamjenom stare industrije i tako otklonom od razvoja velikih radnointenzivnih gospodarskih sadržaja. Na taj se način stvaraju povoljniji uvjeti za razvoj mješovitih - poslovnih, stambenih, javnih i društvenih sadržaja disperzirano po cijelom obuhvatnom prostoru Plana.

U cilju ravnomjernijega demografskog i s tim povezanog razvoja Zagreba i širega regionalnog prostora odnosno, usklađenijeg razvoja drugih, manjih i srednjih gradova u širem zagrebačkom prostoru, Grad će Zagreb posebno intenzivirati aktivnosti u suradnji sa Zagrebačkom županijom, kako izradom dokumenata prostornog uređenja tako i pripremom i uređenjem građevinskog zemljiša, usklađivanjem i provedbom drugih planova, projekata i mjera za provedbu planova i politikom razvoja.

U sljedećem razdoblju stanovništvo na prostoru Plana kretat će se nešto sporijim tempom rasta nego 90-ih godina prošlog stoljeća ali neće predstavljati ograničavajući faktor gospodarskog i općedruštvenog razvoja. Pri tome će i dalje dinamičnije rasti periferna područja ovog prostora.

Glede osnovnih kategorija stanovništvo do 2015. planira se sljedeća struktura stanovništva:

- mladež predškolske dobi (0-6 godina) 6,8 %
- osnovnoškolske dobi (7-14) 10,0 %
- srednjoškolske dobi (15-19) 6,0 %
- visokoškolske dobi (20-24) 6,2 %
- radnosposobno stanovništvo (15 i više godina) 66,0 %
- staro stanovništvo (60 i više godina) 18,0 %

U odnosu na 2001.doći će do daljnjega relativnog smanjivanja udjela mladog, a povećavanja starog stanovništva i do smanjivanja udjela radnosposobnoga. Stoga Zagreb, ako se ostvare planirane stope gospodarskog rasta, treba računati na potrebu “uvoza” radne snage sa svoga regionalnog područja pa i određenih profila iz inozemstva.

2011. godine proveden je popis stanovništva kojim je utvrđeno da na području svih 17 gradskih četvrti živi ukupno 790 017 stanovnika (2001. 779 145), od čega u naselju Zagreb njih 688 163 (2001. 690 953). Navedeni podaci govore da je u razdoblju 2001.-2011. ukupan broj stanovnika Grada Zagreba doživio porast, za razliku od naselja Zagreb čiji je broj stanovnika doživio blagi pad, što potvrđuje planirani trend prostorne redistribucije stanovništva prema rubnim gradskim područjima. Tome u prilog idu i podaci dobiveni iz zadnjeg popisa stanovništva o prosječnoj starosti stanovnika gradskih četvrti iz kojih je jasno vidljiv trend starenja središnjeg gradskog prostora. Prosječna starost u GČ Sesvete iznosila je 37,8 godina, a u GČ Donji Grad čak 47,2 godine (srednja vrijednost za Grad Zagreb iznosila je 41,6 godina). Stope prirodnog prirasta pozitivne su od 2008. godine, s izuzetkom 2013., ali ukazuju na stagnantni trend. Statistički podaci za desetogodišnje razdoblje 2004.-2013. pokazuju neprekidan pozitivan saldo ukupne migracije. Takva demografska kretanja ukazuju da nije ostvaren planirani rast broja stanovnika do 2015. godine kako na području Grada Zagreba, tako i unutar obuhvata Plana. Službena procjena broja stanovnika u Gradu Zagrebu za 2014. godinu iznosi 798 500 stanovnika. (izvori podataka: Službeni ljetopis Grada Zagreba – 2012., Službeni ljetopis Grada Zagreba – 2014., Godišnje priopćenje o vitalnoj statistici u Gradu Zagrebu za 2014. godinu).

2.1.3. Odabir prostorne i gospodarske strukture

Očekuje se brži razvoj tercijarnog sektora koji u razvijenim gradskim sredinama dominira u zaposlenosti gradske populacije.

Jačanje tržišne konkurentnosti zagrebačkoga gospodarstva planira se:

- razvojem trgovačkih i financijskih funkcija;
- povezivanjem gospodarstva sa znanstvenim i drugim institucijama;
- razvojem inovativnih, informativnih i sl. djelatnosti.

Trgovina će se razvijati u pravcu podizanja razine kvalitete, ravnomjernijeg razmještaja i specijalizacije. Razvoj uslužnih djelatnosti Zagreba značajan je zbog koncentracije stručnih potencijala, veličine tržišta i povezanosti sa svijetom.

Razvoj ugostiteljstva i turizma prioritetno će se kretati:

- podizanjem kvalitete usluge;
- bolje rasprostranjenosti na zagrebačkom području;
- turističke valorizacije pojedinih dijelova grada.

Grad Zagreb, zajedno sa okolicom, pogoduje razvitku poslovnoga, sajamskog, kongresnog, znanstvenog i kulturnog turizma.

Neophodan je radikalan zaokret gospodarskog i negospodarskog potencijala Zagreba prema turizmu, odnosno prema povećavanju turističke potrošnje u Zagrebu, jer povećavanje turističke potrošnje zajednički je interes gospodarskog i negospodarskog potencijala Grada iz kojega će proizaći pojačani interesi ekspanzija tog potencijala na šire turističko tržište.

Osnovni gospodarski ciljevi razvitka koji utječu na gradski prostor su:

- usmjeravanje razvitka u širi zagrebački i nacionalni prostor s konceptom ravnomjernijega urbanog razvitka,
- restrukturiranje gospodarstva u pravcu otvaranja optimalne sektorske strukture,
- razvoj maloga gospodarstva, uz razvitak industrije prema novim kriterijima održivosti;
- održivo gospodarenje gradskim prostorom.

Temeljno opredjeljenje za teritorijalnu disperziju pojedinih funkcija u širem zagrebačkom prostoru podrazumijeva nužnost sagledavanja i koncipiranja takvih prostornih rješenja koja će omogućiti da se optimalizira prostorno - urbanistička struktura zagrebačke aglomeracije u cjelini.

Udio industrije u ukupnoj strukturi gradskoga gospodarstva smanjit će se. To se osobito odnosi na tradicionalne oblike industrije. Novim investicijama omogućit će se promjena ili diverzifikacija proizvodnih programa u industrijama klasičnih tehnologija i gradnja novih proizvodnih kapaciteta visokih tehnologija.

Gospodarski razvitak Zagreba prioritetno će se temeljiti na visokoprofitabilnim poduzećima u industriji, prerađivačkim kapacitetima usko vezanima uz poljodjelstvo i gradske potrebe (kapaciteti za preradu mesa, mlijeka, voća, povrća), proizvodnom i uslužnom zanatstvu, ugostiteljstvu, hotelijerstvu i turizmu, financijskim, informativnim i poslovnim uslugama.

Posebno je važno oblikovanje politike razvoja "maloga gospodarstva", potpora inovacijama i visokim tehnologijama, te formiranje tehnološko - inovacijskih parkova, poduzetničkih, tehnoloških i inovacijskih centara.

Grad će omogućavati prostorno uređenje i poticati razvitak djelatnosti u kojima se najbolje valorizira ljudski potencijal, a raspoloživi se resursi, tržišni uvjeti, lokacijske i druge pogodnosti, te tehnički napredak i znanje najbolje mogu iskoristiti.

Poželjni i korisni sudionici razvitka bit će one djelatnosti koje će nalaziti optimalne pogodnosti za smještaj u gradu i koje će moći podnositi veće lokacijske troškove na prostoru gradske aglomeracije kakva je zagrebačka.

Gospodarski se rast neće tolerirati na račun okoliša.

Generalnim urbanističkim planom odredit će se prostorni okviri, uvjeti i mogućnosti za smještaj djelatnosti koje:

- racionalno koristegradsko zemljište;
- nisu energetski zahtjevne i prometno su primjerene;
- nisu u suprotnosti sa zaštitom okoliša,
- privlače kapital i modernu tehnologiju,

- ne izazivaju novi priliv stanovništva i širenje drugih funkcija,
- materijalno mogu osigurati funkcioniranje Grada i njegovih interesa u širem prostoru.

Osim razvoja velikih gospodarskih sustava od državnog značenja, cilj prostornog razvoja gospodarstva je uspostavljanje ravnoteže u prostoru disperznim rasporedom gospodarskih sadržaja manjih dimenzija primjerenijih prostornoj strukturi.

Urbanističkom će se regulativom osigurati uklapanje odgovarajućih djelatnosti u gradske prostore, ali će se i potrebnim ograničenjima i restrikcijama sprečavati smještaj djelatnosti koje ne pridonose kvaliteti razvitka Grada na temelju naznačenih kriterija.

Racionalno korištenje prostora zato isključuje gradnju skladišta, distributivnih centara i dr., što treba usmjeriti u bliži okolni prostor. Istodobno, maksimalno korištenje napuštenih objekata u urbanoj strukturi i planiranih, a neiskorištenih prostora, trebalo bi rezultirati odterećivanjem nekih područja, ali i aktiviranjem do sada neiskorištenih prostora stvarati osnovu za inovacije, razvoj i primjenu novih tehnologija, te time konkurentnost na međunarodnom tržištu.

Istraživačke i srodne ustanove žarišta su nove industrijalizacije, a neiskorišteni prostori ranije planiranih radnih zona i njihova konsolidacija potencijalni su prostori za spajanje istraživačkih sadržaja s industrijom.

Jedan od bitnih ciljeva je poboljšavanje kvalitativnih značajki već formirane prostorne strukture. Predvidjeti poboljšavanje kvalitativnih značajki i racionalnije korištenje angažiranog prostora koji nisu ostali uređeni ili izgrađeni, proizvodnih objekata koji su napušteni i prazni ili prepušteni spontanim procesima formiranja različitih oblika poduzetničkih centara, te gospodarsko reaktiviranje postojeće inudstrijske strukture.

Građevinski materijal i mineralne sirovine mogu se vrlo ograničeno koristiti u skladu s njihovim vrijednostima i namjenom u prostoru, te sustavom vrednovanja zaliha i prostora u kojem se nalazi. Ograničen, sanaciji usmjeren, i svrhovit razvoj rudarstva bit će određen Prostornim planom Grada Zagreba i Osnovama gospodarenja mineralnim sirovinama grada Zagreba.

Radi ozelenjavanja grada i rubnih gradskih naselja, treba poticati razvoj urbanog šumarstva. Uništene šumske površine treba obnoviti pošumljavanjem, te odrediti područja koja se pošumljavaju radi zaštitne funkcije šuma.

U gospodarskom razvitku grada posebnu važnost imaju ne samo gospodarske djelatnosti, već i sinergija s naizgled neprofitnim i potrošačkim djelatnostima, kao što su kultura, umjetnost i druge, koje određuju fizionomiju suvremenoga grada, sposobnog za sudjelovanje i konkurenciju u svjetskim priredbama i kretanju svjetskih elita.

Projekcija gradskoga gospodarskog razvitka

Zbog lakšeg identificiranja promjena u strukturi gradskoga gospodarstva svi su gospodarski podsektori grupirani u tri velika sektora, a prema teoriji i empirijskim činjenicama vezanima uz regionalni i industrijski razvoj.

A) Brzorastući sektor

Obuhvaća finacnijske usluge, sve poslovne i intelektualne usluge, promet i veze, turizam i ugostiteljstvo, te osobne usluge. Ovaj je sektor karakterističan za razvijeno tržišno gospodarstvo. U gradskom gospodarstvu i gospodarstvu RH ovi sektori nisu bili dovoljno razvijeni i predstavljaju značajan potencijal za rast zaposlenosti i gospodarstva. Ovaj sektor generira i najveći rast zaposlenosti.

B) Sektor s umjerenim rastom

Obuhvaća graditeljstvo, industriju i rudarstvo s energetikom, trgovinu, te društvene usluge. Sektor sačinjavaju tradicionalne djelatnosti, karakteristične za industrijalizirane zemlje. Ovdje Grad Zagreb ima značajne potencijale u smislu industrijske tradicije i ljudskog kapitala. Međutim, u ovom se sektoru konkurentske prednosti kontinuirano mijenjaju, stječu i gube. U ovaj sektor svrstavamo i djelatnosti karakteristične za razvijena civilna društva s mrežom socijalnih institucija koje imaju neprofitni karakter. Sektor generira umjereni rast zaposlenosti i intenzivne promjene u strukturi.

C) Sektor sa sporijim rastom.

Obuhvaća poljoprivredu, šumarstvo i ribarstvo. Dinamika rasta u ovom je sektoru određena uz ogrnaičene prirodne resurse, te uz prevladavajuće demografske i suvremene urbanizacijske trendove. Nerijetko je riječ o proivzodnji tzv. primarnih proizvoda. Rast zaposlenosti u ovom sektoru obično je negativan, zbog brzorastuće produktivnosti i padajućih relativnih cijena.

Rezultati projekcija gospodarstva Grada Zagreba po sektorima

(stope rasta, zaposlenost, proizvodnost, promjene relativnih cijena) za razdoblje 2001-2005.

		Prosječna stopa rasta u razdoblju 2001-2005.			Promjena cijena	
		Brutto dodana vrijednost	Zaposlenost	Proizvod-nost	Prosječna stopa rasta cijena	Promjena relativnih cijena
Sektor						
A	Brzorastući sektor	6,9	2,8	4,0	6,9	2,1
B	Sektor s umjerenim rastom	5,4	0,2	5,2	3,5	-1,3
C	Sektor sa sporijim rastom	3,3	-2,1	5,5	0,1	-4,7
	UKUPNO	6,0	1,0	4,9	4,8	-

Očekivana promjena strukture gospodarstva Grada Zagreba mjerena udjelom bruto dodane vrijednosti u %

		2000.	2005.
Sektor			
A	Brzorastući sektor	38,3	44,2
B	Sektor s umjerenim rastom	59,0	53,9
C	Sektor sa sporijim rastom	2,7	1,9
	UKUPNO	100,0	100,0

2.1.4. Infrastrukturna opremljenost

Cilj prostornog razvitka Zagreba obuhvaća aspekt poboljšavanja infrastrukturne opremljenosti, s naglaskom na komunalnoj infrastrukturi. Tu skupinu čine:

1. energetika,
2. vodno gospodarstvo,
3. promet,
4. telekomunikacije,
5. postupanje s otpadom.

Površine za objekte komunalne infrastrukture određene su Planom, a koridori za magistralne vodove infrastrukture smješteni su u odnosu na druge sadržaje u prostoru, te se njihov detaljni položaj i profil određuju detaljnijim planovima i lokacijskim dozvolama.

2.1.4.1. Energetika

Prioritetni ciljevi razvoja energetike:

- sagraditi, odnosno proširiti postrojenja za proizvodnju električne energije i topline na lokacijama EL-TO Zagreb i TE-TO Zagreb, ukupne električne snage 310 MW i toplinske snage 410 MW, s priključkom EL-TO na plinsku mrežu;

- zbog predviđenog povećanja instalirane snage na lokaciji TE-TO (Miševačka / Kuševačka) gradnjom novoga 400 MW bloka, nužno je predvidjeti priključak novim dalekovodom DV 2x400 kV od novoga rasklopnog postrojenja RP 400 kV do najbliže točke 400 kV mreže (dalekovod DV 2x400 kV Žerjavinec – Veleševec). U cilju povećavanja pouzdanosti i sigurnosti opskrbe električnom energijom središnjeg područja grada Zagreba, koje se napaja iz trafostanice TS 110/20 kV Ksaver, neophodno je osigurati njeno dvostrano napajanje gradnjom novoga nadzemnog dalekovoda DV 2x110 kV Podsused – Remete.
- obnoviti i sagraditi elektroenergetsku prijenosnu i distribucijsku mrežu što uključuje gradnju novih i rekonstrukciju postojećih zračnih i kabelskih vodova 110 kV te gradnju novih i rekonstrukciju (povećanje instalirane snage transformacije) postojećih TS 110/X kV na području grada Zagreba;
- sagraditi višenamjenske vodne stepenice na rijeci Savi (HE Prečko);
- u cilju osiguravanja pouzdane opskrbe električnom energijom grada poticati gradnju i sagraditi napojne trafostanice 400/220/110 kV Žerjavinec i TS 400/110 kV Zlodi s pripadnim vodovima te druge predviđene višenamjenske stepenice na rijeci Savi (HE Podsused i HE Drenje) iako su lokacije tih objekata izvan područja GUP-a grada Zagreba;
- omogućiti nesmetani razvoj i gradnju srednjonaponske (10(20) kV) i niskonaponske (0,4 kV) elektrodistibucijske mreže u smislu jednostavnijeg pronalaženja i osiguravanja lokacija za TS 10(20)/0,4 kV i trasa i koridora za zračne i kabelske vodove 10(20) i 0,4 kV;
- sagraditi i sanirati srednjonaponsku i niskonaponsku elektrodistibucijsku mrežu u cilju rješavanja "sivih zona" (loše naponske okolnosti i preopterećena mreža) i područja bespravne gradnje;
- poticati proizvodnju električne i toplinske energije u spojnom procesu budući da je, radi gustoće stanovništva, takva proizvodnja opravdana i u gospodarskom i u ekološkom smislu, te gradnju i korištenje dopunskih sustava za proizvodnju električne i toplinske energije;
- intenzivirati korištenje plina kao energenta na čitavom gradskom teritoriju, no prvenstveno u sjevernom i jugozapadnom dijelu grada, te u postojećim i budućim vodozaštitnim zonama;
- racionalizirati potrošnju svih vidova energije smanjivanjem potreba kvalitetnijom gradnjom, restrukturiranjem i moderniziranjem gospodarstva, uspostavom mogućnosti mjerenja pojedinačne potrošnje topline iz CTS-a i drugih zajedničkih sustava, te širokom primjenom učinkovitijih sustava zagrijavanja.

2.1.4.2. Vodno gospodarstvo

Vodoopskrba

Ciljevi kojima mora udovoljiti vodoopskrba u gradu Zagrebu su:

- osigurati pouzdanu opskrbu zdravom pitkom vodom svih potrošača;
- smanjiti planirane specifične potrošnje vode od 560 l/dan po ekvivalentnom stanovniku po uzoru na europske gradove, što će se odraziti na objektivniju potrebu količina vode za piće;
- provesti optimalizaciju - usavršavanje postojećeg vodoopskrbnog sustava sa svrhom povećavanja stupnja sigurnosti vodoopskrbe, smanjivanja gubitaka vode i potrošene energije, normizaciju i tipizaciju objekata, uređaja i sl. u vodoopskrbnom sustavu;
- pribaviti podatke o postojećem stanju geodetskih podloga, provesti istražne radove, donijeti legislativne podloge sukladno europskim normama, te izraditi dokumentaciju i ishoditi potrebne dozvole;
- dovršiti projektiranje i realizirati:
  1. Vodoprivrednu osnovu grada Zagreba,
  2. Dugoročni razvoj vodoopskrbe Grada Zagreba i regije,
  3. Optimalizaciju vodoopskrbnog sustava grada Zagreba,
  4. Vodocrpilište Kosnicu (Črnkovec),
  5. Vodocrpilište Petruševec

Odvodnja

Ciljevi razvoja javnog sustava odvodnje u Zagrebu su kako slijedi:

- osigurati priključak na javnu kanalizaciju najvećem mogućem broju korisnika, a tamo gdje to nije moguće zbog lokalnih uvjeta i specifičnosti sustava odvodnje propisati načine odvodnje određenim zakonskim aktima kao što je npr. Odluka o odvodnji voda na području grada Zagreba i dr.;
- zadržati u daljem razvoju kanalske mreže za grad Zagreb mješoviti način odvodnje, osim na pojedinim područjima gdje se predviđa razdjelni sustav (podsljemenska zona). Pri tome je navedena područja potrebno definirati u Vodnogospodarskoj osnovi grada Zagreba;
- smanjiti količine oborinskih i potočnih voda koje se prihvaćaju u kanalizacijski sustav po uzoru na europske gradove, što će se odraziti na povoljniji rad uređaja za pročišćavanje otpadnih voda;
- sagraditi i sanirati sustave za odvodnju otpadnih voda u cilju povećavanja komunalnog standarda korisnika prostora i zaštite okoliša, pri čemu posebno značenje ima centralni uređaj za pročišćavanje otpadnih voda Zagreba (Žitnjak – istok) (izgrađen 2004. god.);
- provesti optimalizaciju sustava – popunjavanje i racionalizacija postojećeg sustava odvodnje sa sa svrhom povećavanja stupnja sigurnosti odvodnje, smanjivanja dotoka tuđih voda u kanalizacijski sustav, normizacije i tipizacije građevina i uređaja u sustavu odvodnje;
- donijeti legislativne podloge, osobito iz područja urbane odvodnje (urbana odvodnja obuhvaća prikupljanje, transport, pročišćavanje i ispuštanje otpadnih voda u prijemnik) u skladu s europskim normama;
- izraditi studiju utjecaja budućih hidrocentrala na Savi (HE Drenje i dr.) na kanalizacijski sustav zbog dizanja razine podzemnih voda.

Zaštita vodonosnika

Kako je velik dio gradskog teritorija smješten na vodonosniku, području oko Save iz čijega se podzemlja Zagreb opskrbljuje pitkom vodom, sa čitavog se gradskog prostora može utjecati na kvalitetu podzemnih i površinskih voda. Zbog uloge vodonosnika u vodoopskrbi grada potrebno ga je učinkovito čuvati.

Prioriteti, odnosno ciljevi u zaštiti područja grada Zagreba od štetnog djelovanja na vodonosnik su kako slijedi:

- učinkovito štititi podzemne vode. Kako se s prostora gotovo čitavoga grada može utjecati na kvalitetu podzemnih i površinskih voda obavezna je provjera lociranja svakog sadržaja koji bi mogao potencijalno ugroziti kvalitetu vode. Tehničkim, prostornim i normativnim mjerama uređenja sliva Grada Zagreba potrebno je ostvariti uvjete zaštite voda od onečišćavanja;
- sanirati i uređivati stajaće vode, a vađenje šljunka ne može biti primarana djelatnost.

Zaštita od štetnog djelovanja voda

Na prostoru grada Zagreba egzistiraju dva sustava zaštite od štetnog djelovanja voda i to sustav zaštite od bujičnih voda s Medvednice, te zaštite od Save i njezinih pritoka.

Ciljevi u zaštiti područja grada Zagreba od štetnog djelovanja voda su kako slijedi:

- hidrotehnički i prostorno uređivati rijeku Savu i područja uz rijeku na način da se omogući kvalitetna zaštita od poplavnih voda Save, omogući višenamjensko korištenje voda rijeke Save (vodoopskrba, odvodnja, rekreacija, hidroenergija), a prostor uz rijeku poprimi obilježlja gradskoga parkovno uređenog prostora;
- uređivati brdske slivove gradnjom sustava zaštite od štetnog djelovanja voda (retencije) uz uvažavanje ambijentalnih, oblikovnih i drugih prostornih i prirodnih vrijednosti;
- dovršiti odteretni kanal Odra kako bi se voda upuštala kod Strelečkog, umjesto u Odransko polje.

2.1.4.3. Promet i kretanje

U okviru strategije održivog razvitka i projekta “Zdravi život za sve”, pravo na mobilnost temeljno je pravo svakoga stanovnika grada. Grad Zagreb treba učinkovito riješen i okolišu prijateljski javni i kombinirani prometni sustav. Takav će prometni sustav povoljno utjecati na kvalitetu života lokalnog stanovništva.

Ciljevi razvitka prometnih sustava jesu:

- dovršetak sustava tranzitnih autocesta i brzih cesta međunarodnog i državnog značenja u zagrebačkom cestovnom čvoru;

- osiguravanje prostora za razvoj zagrebačkog željezničkoga čvora kompletiranjem i racionalizacijom postojećih pruga i uređaja te gradnjom novih segmenata čvora radi postizanja veće učinkovitosti u putničkom i teretnom prometu;
- razvitak javnog prijevoza (tramvaj, autobus, taksi, linijski taksi, uspinjača, lakošinska željeznica), uz istodobno formiranje mreže garaža na obodu širega gradskog središta;
- osiguravanje prostornih uvjeta za razvoj integralnoga odnosno kombiniranoga teretnog prometa na dodirnim točkama cestovnog i željezničkog sustava;
- osiguravanje razvoja mreže biciklističkih staza;
- postupno isključivanje automobilskog prometa (i u mirovanju) iz gradskog središta;
- smanjivanje svakovrsnih štetnih učinaka na čovjeka i okoliš;
- povećavanje sigurnosti u prometu

2.1.4.4. Telekomunikacije

Dugoročni su ciljevi:

- povećavanje broja korisnika postojećih usluga i uvođenje novih usluga;
- osiguravanje maksimalne sigurnosti i pouzdanosti mreže;
- postavljanje novih telekomunikacijskih sustava;
- gradnja manjih tipskih građevina;
- gradnja distributivne kanalizacije do svih objekata u urbanom području;
- integracija u jedinstvenu mrežu s jednom vrstom telekomunikacijske opreme koja bi služila za razmjenu svih oblika informacija (govora, slike, podataka);
- uvođenje nove mreže asinkronim prijenosnim modom.

2.1.4.5. Sustav gospodarenja otpadom /postupanje s otpadom

Jedan od ciljeva prostornog razvoja je omogućavanje postupnog rješavanja nagomilanih problema gospodarenja otpadom. Taj će se cilj realizirati stvaranjem osnovnih prostornih preduvjeta za postupni razvoj i provođenje planiranoga Cjelovitog sustava gospodarenja otpadom i osposobljavanje lokacija potrebnih za njegovo provođenje.

Cjeloviti sustav gospodarenja otpadom pretpostavlja izbjegavanje nastajanja otpada, nadalje izdvajanje korisnog proizvoda prije odlaganja uz nastojanje da se preostatak, a time i potreba za deponijskim prostorom, smanji na najmanju moguću mjeru, te da se konačno preostali otpad odlaže na siguran način. Takvo ponašanje smanjuje opasnosti za okoliš, posebno za naselja i vrijedne vodne resurse, zagađenost zraka i tlo.

Potrebno je osigurati prostor ili omogućiti korištenje određenih prostora za građevine sustava gospodarenja otpadom. Ujedno treba educirati stanovništvo o potrebama i mogućim načinima smanjivanja količina otpada i maksimalnom korištenju njegovih vrijednih svojstva.

Nadalje se planira sanacija i ponovno korištenje prostora koji su degradirani dosadašnjim korištenjem u funkciji zbrinjavanja otpada (prvenstveno područje Jakuševca).

2.1.5. Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša

U strategiji osiguravanja obzirnog i uravnoteženoga - održivog korištenja prostora nužno je najprije vrednovati prostor kako bi se definirale posebnosti njegova krajolika, te s njima uskladile njegove planirane preobrazbe. To je važno kako zbog nastojanja da se ostvari što zdraviji život za lokalno stanovništvo tako i zbog ponovnog uspostavljanja prostorne ravnoteže na području čitavoga kontinenta. Održivost znači oblik zadovoljavanja ljudskih potreba pri čemu se ne ugrožavaju razvojne mogućnosti budućih generacija. Ona pretpostavlja dubok i radikalan zaokret u ljudskom ponašanju kako bi se dugoročni gospodarski, ekološki i društveni ciljevi doveli u suglasje i ravnotežu.

Prostor Zagreba planira se uređivati na način da se njime racionalno gospodari, te da se prigodom svakog zahvata u prostoru štiti okoliš i čuva biološka raznolikost za sadašnje i buduće generacije. Uz to se mora voditi računa o kakvoći života stanovnika grada, pogotovo u uvjetima velike gustoće naseljenosti i aktivnosti, u često potpuno artificijelnom ambijentu.

Grad je skup tehničkih uređaja nastao na izvorno prirodnoj podlozi - šumama i poljoprivrednim površinama. Gradogradnjom se prekidaju prirodni tokovi i narušavaju prirodni procesi u okolišu, te trajno remeti uspostavljena dinamička ravnoteža i stvaraju se novi odnosi.

Da bi se planiralo i gradilo na održiv način potrebno je poznavati kako prirodne tako i antropogene sastavne dijelove krajobraza i njihove interakcije, te osigurati funkcioniranje prirodnih tokova biljnog i životinjskog svijeta.

Stoga se Planom nastoji ostvariti zadovoljavajući odnos izgrađenih i neizgrađenih površina, te omogućiti postojanje cjelovite i povezane mreže prirodnih i neizgrađenih zelenih površina. Pri tome nije dovoljno samo zadovoljiti količinu već treba uspostaviti odgovarajući raspored slobodnih i zelenih površina, te odgovarajuće fizičke veze među njima. Uspješno funkcioniranje održivog metabolizma grada zahtijeva postojanje dovoljnog udjela prirodnih površina u gradu.

2.1.6. Zaštita nepokretnih kulturnih dobara

Svi zahvati u zaštićenom prostoru i na nepokretnim kulturnim dobrima, sukladno nužnoj i trajnoj potrebi za promjenama urbane građevne strukture, te sukladno razvojnim mogućnostima proizašlima iz planske namjene površina i utvrđenih urbanih pravila, trebaju slijediti temeljna načela:

- povijesni identitet grada mora se u cijelosti očuvati u svim karakterističnim elementima i dijelovima koji tvore njegovo povijesno određenje, te afirmirati kvalitetom novoga građenja;

- kvaliteta i raznolikost u arhitekturi, time i slici grada, trebaju se poticati kao nastavak duge urbane i graditeljske tradicije grada, uz obvezu očuvanja njegove povijesne slike i karakterističnih povijesnih vizura.

U cilju očuvanja kulturnog krajolika i prirodne baštine Grada, sa svim specifičnostima i karakteristikama pojedinih prostora, potrebno je predvidjeti interdisciplinarne mjere koje će osigurati zaštitu vrijednosti kulturne i prirodne baštine i kontinuirani razvitak.

2.2. Ciljevi prostornog uređenja grada

Generalni urbanistički plan kao dokument urbane strategije utvrđuje temeljne resurse i probleme razvitka Zagreba definirajući ciljeve prostornog uređenja grada i formatizirajući plansku podršku tim resursima.

Među ciljeve urbanog uređenja spadaju oni koji profiliraju cjeline urbanog identiteta Zagreba, kao što je revalorizacija svih elemenata urbanog uređenja povezana s tradicijom grada i s novom ulogom Zagreba kao središta hrvatske države. Oni su povezani novim razvojnim promišljanjem sažetim u terminu “obzirni razvitak”.

Zagreb je grad izrazitih urbanih tradicija i, unatoč ugroženosti prostora i okoliša koje grad baštini iz bliže prošlosti, grad je izrazitih urbanih potencijala. Pri definiranju ciljeva daljnjeg razvitka opredjeljuje se općenitim svjetskim tendencijama urbanog razvitka, te ujedno i određenim posebnim interesima Hrvatske, primjenjujući stroge socijalne, prostorne i ekološke kriterije vrednovanja urbanog uređenja.

Temeljni razvojni resursi grada su, uz materijalne resurse, potencijali infrastrukturnih sustava i mogućnost za intenziviranje urbanih gustoća u već sagrađenom prostoru. Kriterij urbanog unapređenja neće biti količina sagrađenog prostora već gustoća aktivnosti.

Cilj ovoga plana je :

- kontrolira gradskog prostora;
- stvaranje novog instrumentarija reprodukcije i evaluacije grada;
- prepoznavanje i rezerviranje zona za velike gradske programe.

Prostorno urbano uređenje Zagreba na temelju ovoga Plana utvrđuje obvezu oblikovne, a ne isključivo tehničke građevinske interpretacije svakog zahvata urbanog uređivanja. Za postizanje urbane kvalitete gradskog prostora temeljno sredstvo je oblikovanje grada sustavom urbano – arhitektonskih projekata.

Potrebno je:

- formirati sustav odlučivanja o strateškim projektima i operacionaliziranja projekata;
- ući u mrežu svjetskih događanja – (Zagreb kulturna metropola Europe, EXPO, Zagreb festivalski grad, Zagreb umjetničko središte, Zagreb europska i svjetska sportska natjecanja, Zagreb kongresni grad, Zagreb sveučilišni grad) - koristiti internacionalna događanja za urbanu promociju i reprodukciju;
- formatizirati sustav upravljanja takvim projektima.

2.2.1. Racionalno korištenje i zaštita prostora u odnosu na postojeći i planirani broj stanovnika, gustoću stanovanja, obilježja izgrađene strukture, vrijednosti i posebnosti krajobraza, prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina

Planom je osigurano racionalno korištenje i zaštita prostora sljedećim mjerama:

- utvrđivanje granica širenja grada, uz konsolidaciju i urbanu obnovu postojećih gradskih prostora i razvoj urbanih programa na “gradskim rubovima” koji su ujedno važni za kontrolu urbanog uređenja;
- utvrđivanje diferenciranih urbanih pravila primjerenih fizionomiji pojedinih različitih gradskih predjela;
- namjena prostora i očuvanja šumskih površina unutar grada, uređenih parkova i planirano uređivanje novih zelenih površina;
- osiguranje održivom razvitku grada prihvatljivih intenziteta korištenja zemljišta, vezano uz fizionomiju prostora i urbane tipologije;
- određivanje minimalnog udjela prirodnog tla u uređivanju parcele;
- mjere zaštite prostora zaštićenih kulturnih dobara i prirodnih prostora;
- način reprodukcije grada koji osigurava da se velike neizgrađene površine ne uređuju pojedinačnim zahvatima, već cjelovitom urbanističkom razradom, oblikovnom interpretacijom i vremenski utvrđenim tokom realizacije.
- Svim tim mjerama, uz racionalno korištenje i zaštitu prostora, osigurava se racionalan razvoj u odnosu na
- demografska kretanja;
- kvalitetu stanovanja;
- posebnost pojedinih gradskih dijelova;
- obilježja izgrađenih i neizgrađenih prostora i njihove vrijednosti.

2.2.2. Unapređivanje uređenja grada i komunalne infrastrukture

Javni promet predstavlja regulativ razvoja i omogućuje stvaranje novih polova razvoja grada uz mrežu javnog prometa. Plan predviđa davanje prioritetnog položaja javnom prijevozu (pored pješačenja i korištenja bicikla) nasuprot prijevozu motornim vozilima. Posebno potiče razvoj specifičnog sustava na postojećoj željezničkoj mreži i na sačuvanim koridorima (stari samoborski, neki industrijski kolosijeci i sl.). Plan ujedno stimulira značajnije korištenje pogodnosti vezanih uz postojeće objekte komunalne i prometne infrastrukture (novi programi uz autoceste, mostove, zračnu luku, kolodvore i sl.).

Gradska područja na kojima se bitno mijenjaju urbane gustoće su:

- zona konsolidacije između pruge i Save (zona "urbane obnove") i
- gradski rubovi sa specifičnom problematikom bespravne gradnje i novim programima.

Kontrola gradskih rubova je jedan od najbitnijih zahtjeva urbanističke kontrole grada. Osim što je to zaštita osnovnog resursa kojega grad ima, a to je urbani prirodni okoliš, to je i nužan zahvat kojim treba rezervirati prostor za prometnu infrastrukturu i adekvatne gradske programe uz tu infrastrukturu.

Treba zaštiti gradski teritorij koji je u blizini već realiziranih (ili su u planovima za realizaciju) velikih prometnih infrastruktura (zračna luka, željeznica, ceste, mostovi, velika križanja) od neadekvatne namjene, posebno bespravne gradnje. Bespravna gradnja na gradskoj periferiji rezultat je niza pogodnosti za takav način zauzimanja zemljišta - najznačajniji su oni socioekonomski, od cijene zemljišta do stvaranja enklava ljudi sličnoga socijalnog statusa i porijekla.

GUP je samo jedan od instrumenata kontrole bespravne gradnje. GUP može samo definirati prostorne okvire i elaborirati prostorne studije za projekt kontrole gradskog ruba i bespravne gradnje.

Mogući instrumenti kontrole područja grada prepoznatog kao potencijalne zone bespravne gradnje:

- gradski otkup zemljišta za buduće gradske projekte koji se interpoliraju na prostorima uz postojeću lokalnu mrežu tamo gdje se procjenjuje da će se time onemogućiti nekontrolirano širenje bespravne gradnje (Grad otkupljuje i interpolira se u zonu koja je napadnuta nekontroliranom gradnjom - GUP je dokument koji prepoznaje te zone i posebno ih elaborira);
- studija uređivanja tih prostora s potencijalnim programima (simulacija i oblikovanje tih programa kako bi oni postali što prihvatljiviji za odlučivanje) programi variraju od onih "ekoloških" - uz prigorski sjever s izrazitim kvalitetama pejsaža do onih koji koriste specifične pogodnosti ravničarskog juga i istoka grada uz jaku infrastrukturu;
- kontroliranje bespravne gradnje pretvaranjem područja u kojem nije predviđeno građenje u zonu za gradnju, jer se na taj način cijena i vrijednost zemljišta višestruko povećavaju, čime se bitno smanjuje zanimanje za građevinsko zadiranje u takva područja;
- regulacija takvih prostora - studije regulacije cilj koje je suvislo i postupno uređenje prostora.

U pogledu komunalne infrastrukture cilj je potpuno opremanje grada uz sustav financiranja i reprodukcije koji će biti osmišljen u sklopu sustava gradskih projekata i drugih oblika partnerstva svih aktera prostornog uređenja i reprodukcije grada.

Urbano uređenje pojedinih gradskih predjela u vremenskom će se smislu određivati se kriterijem obvezne komunalne opremljenosti, a minimalno

- vodoopskrbom;
- odvodnjom;
- elektroopskrbom.

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

KRITERIJI PROSTORNOG UREĐENJA

Temeljni kriterij koji vrednuje stanje, a onda i određuje instrumente prostornog uređenja Zagreba u ovom planu je stupanj konsolidiranosti urbanih područja.

Pojam konsolidiranosti nadovezuje se na raščlanjivanje prostora i tzv. oblike intervencija u važećem planu, ali je sada smisao i način primjene određeniji. Stupanj konsolidiranosti gradskih prostora određuje razina dva temeljna elementa prostornog uređenje:

- urbana pravila prostornog uređenja odgovarajućega gradskog prostora i
- procedure prostornog uređenja gradskog prostora.

Pojam konsolidacije urbanog područja pripada grupi kriterija pomoću kojih se ocjenjuje stabilnost pojedinog područja s obzirom na fizičku strukturu i aktivnosti. Konsolidirana struktura je ona za koju se kontrola promjena odvija prema pravilima po kojima je struktura i nastala. Kako je struktura nastala za određene aktivnosti, to znači da su i aktivnosti stabilne. Ako se u neko područje žele unijeti promjene koje bitno mijenjaju karakter (morfologiju, aktivnosti, intenzitete) područja, bilo u fizičke strukture bilo u aktivnosti, onda se to područje smatra nekonsolidiranim. Za kriterij konsolidiranosti može se utvrditi skala u rasponu od visoko konsolidiranih do nisko konsolidiranih područja. Prema takvoj karti grada definiraju se urbana pravila za svaku zonu konsolidacije.

Za svako područje konsolidacije istraženi su i definirani uvjeti promjena, te urbana pravila. Konsolidacija urbanog teritorija potiče se progušćivanjem sagrađenog teritorija, rehabilitacijom sagrađene urbane supstancije, posebno spomeničke i osobito vrijedne, očuvanjem i uređenjem neizgrađenih prostora i poboljšavanjem gradske mreže i komunikacijskih sustava, posebice javnog prometa.

U granicama plana, prostor Zagreba zbog diskontinuiteta u urbanom uređenju nije dovoljno konsolidiran i nisu stvorene konsolidirane urbane cjeline i javni prostori. Urbana konsolidacija Zagreba podrazumijeva obnovu kako zapuštenih i zanemarenih pojedinih gradskih mjesta tako i važne povijesne i urbane cjeline 19. i 20. stoljeća.

Unutar gradskog teritorija, prema kriterijima fizionomijskih, zemljopisnih i povijesnih karakteristika, izdvajaju se temeljni prostori za urbanu konsolidaciju i transformaciju:

- podsljemenski prostor (visoka kontrola neizgrađenoga prostora i očuvanje prirodnog krajolika);
- područje urbane obnove (razni stupnjevi urbane konsolidacije);
- Novi Zagreb (nedovršeni funkcionalistički grad nasuprot agrikulturnom okolišu modificiranom u novi suburbij).

Prijedlozi potrebnih intervencija u tom pogledu su:

- rekonstrukcija urbanog identiteta;
- rekonstrukcija interesnog i vlasničkog poretka;
- rekonstrukcija mehanizama urbane javnosti;
- rekonstrukcija vlasničkih odnosa javno - privatno;
- rekonstrukcija vlasničke strategije grada;
- rekonstrukcija obveza vlasnika na parceli i izvan nje;
- rekonstrukcija razvojne uspješnosti ekonomskih aktera;
- legitimiranje prirodnih / društvenih razlika među posebnim tipovima gradskih korisnika;
- integracija novih aktera u zajednicu gradskih aktera;
- poticanje privatnih inicijativa u društvenu i urbanu opremu;
- rekonstrukcija stambenoga gospodarenja;
- pravna redefinicija isključivanja i zabrana;
- poticanje strategije partnerski orijentirane zaštite;
- upis novih mjesta / dobara u popis zaštićenih;
- izrada strategije revitalizacije starih dijelova;
- konstrukcija uloge grada kao razvojnog aktera.

Gradski prostori se razvrstavaju prema kriterijima konsolidiranosti u tri stupnja:

- visokokonsolidirani gradski prostori;
- konsolidirani gradski prostori;
- niskokonsolidirani gradski prostori.

I. VISOKOKONSOLIDIRANI GRADSKI PROSTORI

Visokokonsolidirana struktura je ona za koju se kontrola promjena odvija prema pravilima po kojima je struktura i nastala.

To su gradska područja na kojima su morfološke, a i programske promjene najstrože kontrolirane, (povijesna baština) ili naprosto nisu ni moguće jer bi bitno umanjile vrijednost gradske strukture kako izgrađene tako i neizgrađene (dovršeni gradski prostori - nova stambena naselja, veliki monofunkcionalni dovršeni kompleksi, dovršeni poslovni kompleksi i sl.).

1. Povijesni gradski teritorij

To je gradski teritorij koji ima status povijesne baštine (institucionalno zaštićeni gradski dijelovi) gdje se ne predviđa promjena urbane matrice, uređuje neizgrađena i izgrađena (arhitektonska) baština, nova gradnja i sva uređenja prostora definiraju se urbanističko - konzervatorskim propozicijama, stimulira se stanovanje, odnosno naslijeđena namjena i postavljaju se visoki zahtjevi za novu arhitekturu i oblikovanje javnih prostora (natječaji).

2. Prostori Moderne

Gradska područja koncipirana i izgrađena prema principima Moderne sa značajnim arhitektonskim djelima i urbanističkom strukom toga vremena koji nije institucionalno zaštićen i (još) nema vrijednost povijesne baštine, (naselja i gradski potezi Moderne).

To je gradski teritorij na kojem se ne predviđa nova gradnja osim dovršetka / interpretacije izvornog projekta i gdje se održavaju i obnavljaju objekti i javne površine.

3. Nova naselja

To je gradski teritorij na kojem se, u pravilu, ne bi trebala predviđati nova gradnja, posebno ne na već uređenim javnim prostorima ili na kvalitetnom javnom zelenilu. Nova je gradnja na tim prostorima moguća samo sa ciljem poboljšavanja standarda naselja. Programske i morfološke promjene moguće su samo uz jače infrastrukturne poteze (javni promet - tramvaj) koji su bitno promijenili urbanitet prostora (npr. Dubrovačka avenija u Novom Zagrebu).

4. Cjeloviti kompleksi jedne namjene

Nova je gradnja moguća u funkciji poboljšavanja uvjeta funkcioniranja osnovne namjene, ali ne nauštrb već afirmiranim vrijednostima (uređene neizgrađene površine, vrijedna hortikultura, kvalitetna naslijeđena arhitektura).

II. KONSOLIDIRANI GRADSKI PROSTORI

Imaju dovoljno razvijenu mrežu ulica tako da je moguća gradnja bez planiranja novih ulica. Urbana se pravila usuglašavaju s postojećim morfološkim uvjetima. Nova se realizacija (izgrađenog i neizgrađenog) interpolira.

U ovim gradskim dijelovima postojeća se mreža javnih prostora maksimalno definira (prema potrebi proširivanje ulica, trgova, drugih javnih prostora). Kontrola morfoloških i programskih promjena u pravilu je moguća bez detaljnijih planova (urbanistički uvjeti definiraju se neposredno iz GUP-a), ali je za ova područja potrebna detaljnija razrada od same parcele.

Za konsolidirane gradske dijelove nužno će se definirati područja i pravila za interpolacije, uz detaljne urbanističke uvjete i to za:

1. obiteljsku gradnju (niska iskoristivost terena i parcele < 1)

2. nisku i mješovitu gradnju (srednja iskoristivost terena i parcele 1-2) različite namjene),

(višestambeni niski objekti ili niski objekti druge namjene)

3. visoku gradnju (visoka iskoristivost terena i parcele >2) različite namjene),

(višestambeni visoki objekti ili visoki objekti druge namjene).

4. regulacija industrijskih zona na užem gradskom prostoru.

Smjernice:

- preparcelacija uz pogušćivanje mreže javnog prostora;
- respektiranje vrijedne industrijske arhitekture;
- zaštita i uklapanje u mrežu javnih prostora hortikulturno oblikovanih zelenih površina unutar industrijskih parcela;
- gustoća gradnje (iskoristivost parcele) prilagođena gradskim kvartovima.

III. NISKOKONSOLIDIRANI DIJELOVI /PROSTORI GRADA

Ako se u neko urbano područje žele unijeti promjene koje bitno mijenjaju karakter područja - morfologiju, aktivnosti (namjenu), intenzitete - onda se to područje smatra nekonsolidiranim. Za izgrađeni dio grada to je teritorij na kojem ne postoji ulična mreža niti mreža drugih javnih prostora ili je postojeća mreža toliko deficitarna da gradnja bez planiranja novih profila ulica i drugih pratećih javnih prostora nije moguća.

Za niskokonsolidirane dijelove grada Planom se propisuje izrada detaljnijih planova.

Plan definira kriterije i programske smjernice za planove detaljnije razrade:

Smjernice:

- proširivanje i opremanje urbane mreže;
- nova gradnja, pretežno stambena;
- normiranje nove gradnje povezati s mogućnostima rekonstrukcije urbane mreže;
- rezerviranje prostora za opremanje naselja (škola, vrtić, crkva....).

2. Nova regulacija neizgrađenih ili djelomično ili neadekvatno zauzetih prostora u gradu, "preskočeni" prostori, prostori napuštenih vojarni.

Smjernice:

- gradski projekti* (Plan definira obuhvat);
- projekti stanovanja umjerene i visoke gustoće;
- mješovite zone visoke gustoće.

3. Nova regulacija neizgrađenih dijelova na gradskim rubovima ili djelomično zauzetih bespravnom gradnjom.

Smjernice:

- stanovanje niske gustoće;
- uz glavne komunikacije (ceste - željeznica) - programi "nove središnjosti" ;
- poslovno - trgovačke zone velikog mjerila.

Urbana pravila za ove prostore usuglasit će se s pravilima u konsolidiranom gradskom tkivu, s tim da je razina detaljnosti niža jer je pretpostavka za ta područja izrada detaljnije urbanističke dokumentacije.

3.1. Temeljna organizacija gradskih prostora u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu

3.1.1. Prostorne cjeline

Unutar gradskog teritorija, prema kriterijima fizionomijskih, zemljopisnih i povijesnih karakteristika, izdvajaju se sljedeće temeljne prostorne cjeline:

1. podsljemenski prostor;
2. povijesno središte Zagreba;
3. područje "urbane obnove";
4. Novi Zagreb;
5. gradski “rubovi”.

Uz njih je profiliran niz manjih prostora za koje se definiraju posebna urbana pravila. Na tim je područjima, također, definirana mreža manjih prostornih jedinica koje su fizionomijske i životne cjeline. Za te su cjeline Planom predložena urbana pravila i prioriteti prostornog uređenja.

Podsljemenski prostor

Podsljemenski je prostor fizionomijski i bioekološki, uz povijesno središte, najvredniji gradski prostor. Temeljno mu je obilježje prožimanje izgrađenih prostora i zelenila, često u obliku sačuvanih šuma koje dopiru do samoga povijesnog središta. U svom središnjem dijelu taj je prostor konsolidirani ("dovršeni") gradski prostor, s obvezom održavanja, zaštite i uređenja krajolika i vegetacije u spojnom prostoru Medvednice i urbanog prostora, uz održavanje neizgrađenih i površina u funkciji urbaniteta.

Vrijednosno se uređenje toga prostora određuje tako da se ocjenjuje da su njegove mogućnosti za građenje na granici iscrpljenosti, te je važnija uloga podsljemenskog prostora kao dijela Medvednice nego kao gradskog prostora za građenje.

Moguća je gradnja potrebnih i planiranih objekata javne namjene, te interpolacija tipološki kvalitetno oblikovanih obiteljskih kuća, uz strogu kontrolu neizgrađenog prostora i očuvanje prirodnoga krajolika, uz uspostavu novih javnih prostora -serijom novih parkova i park-šuma, diferenciranih karaktera gradskog značenja.

Povijesno središte Zagreba

Povijesno središte Zagreba, slojevit prostor obilježen urbanim skladom, koje ujedinjuje raznolike prostore Gornjega grada i Kaptola, donjega grada i gradu najbliži dio podsljemenske zone s karakterističnim park-šumama, premda je desetljećima zanemarivano, fizionomijski je najvrednije gradsko područje, temelj njegova identiteta i urbanog šarma i pozornica zabilježenih događaja koji su dio kolektivne memorije građana.

Na ovom je području nužno jačanje mreže javnih površina, osobito uređenje unutrašnjosti blokova i njihovo pretvaranje u javni prostor.

Povijesno je središte glavno područje ograničavanja osobnog prometa i dominacije pješačkog i javnog prometa.

Za povijesno središte, s obzirom na njegovu gospodarsku atraktivnost koja uvjetuje značajne prenamjene prostora, potrebna je zaštita stanovanja odgovarajućim urbanističkim i drugim mjerama.

Posebnu pozornost treba posvetiti održavanju i uređenju parkovnih površina i vrtova s obzirom na to da je to važna kompozicijska osobina povijesnoga grada.

Područje konsolidacije i "urbane obnove"

Pojas između južnih obronaka, željezničke pruge i rijeke Save područje je vrlo različitih stupnjeva urbane konsolidacije.

S obzirom na stanje urbane uređenosti na ovom prostoru, urbana obnova ima posebnu težinu. To je područje "nedovršeno" i "preskočeno" tijekom faze intenzivnog širenja grada.

Definicija urbane obnove definicija je potreba konsolidacije - temeljne poruke Generalnoga urbanističkog plana za ukupni gradski prostor, no s obzirom na stanje urbane uređenosti u ovom prostoru ima posebnu težinu. To je glavno razvojno gradsko područje i ujedno strategijsko gradsko područje za urbane zahvate i kompleksno profiliranje urbane fizionomije. To je jedan od prostora u kojima treba uobličiti Zagreb u prvim desetljećima novog tisućljeća. Značajan je prostor urbane konsolidacije, građenja objekata svih namjena, a posebno javne, koji će mu dati temeljni identitet, srediti prometnu situaciju i uskladiti planiranje parkovno uređenih i sagrađenih prostora. To se područje uređuje:

- čuvanjem dostignutih urbanih kvaliteta, povijesne i prirodne baštine;
- rekonstrukcijom nepotpuno konsolidiranih i nedovoljno opremljenih područja;
- progušćivanjem nedovoljno sagrađenih područja;
- uređivanjem žarišta društvenoga života građana u gradskim četvrtima i u manjim jedinicama;
- vezivanjem razvitka uz gradsku infrastrukturu - željeznicu i prometne koridore javnog prometa.

Novi Zagreb

Prostor južno od Save, do obilaznice, područje je izrazitih proturječnosti. S jedne strane stoji nedovršeni projekt novoga funkcionalističkog grada s desetak stambenih naselja, a s druge poljoprivredni okoliš sa starim naseljima i poljoprivrednim površinama, modificiran u novu suburbiju niske socijalne razine, kombinirane s dinamizmom novog poduzetništva. Jedna je strana produkt iznimno visoke, a druga iznimno niske urbane kontrole.

Redefinicija projekta modernoga grada i njegova rehabilitacija put je kojim će se obavljati promjene u Novom Zagrebu. Podloga redefiniciji je sustav avenijskih koridora na kojima počiva primarna infrastruktura područja.

Kontrolom rubova mega-blokova (naselja), posebno u zoni uz obilaznicu, postići će se njihovo programsko progušćivanje i gradnja nedostatnih veza između mega-blokova i avenija.

Poljoprivredno područje uređivat će se kombiniranim metodama formiranja urbanih koridora uz velike prometne sustave i kontrolom neizgrađenog prostora unutar urbanih cjelina.

Neizgrađeni prostori i gradski rubovi

Prostorno uređenje treba osigurati da se neizgrađeni prostor tretira ravnopravno kao i izgrađeni prostor te kao kultivirani gradski krajobraz, a posebno:

- urbani krajobraz,
- ruralni krajobraz,
- kultivirani krajobraz,
- rubno gradsko područje,
- ruralni krajobraz unutar gradskog područja.

Očuvanje neizgrađenih prostora, osobito park-šuma na gradskom području, površina za parkove i druge oblike javne upotrebe, uključivo i prostore za objekte javne namjene, jedna je od temeljnih zadaća Plana i sustava gospodarenja gradskim prostorom.

Prostorno uređivanje “gradskih rubova” strategijski je cilj Plana koji se ima ostvariti pretežno u sustavu gradskih projekata.

Nastavno na granicu Plana drugim prostornim planovima čuvat će se zeleni pojas zone s visokim ekološkim statusom: vodozaštitne površine, šume i poljoprivredne površine.

Longitudinale

Posebitosti Zagreba očituju se u značajnim longitudinalama različitih osobitosti, ali s velikim urbanim potencijalima. To su:

- Medvednica
- željeznička pruga
- Ljubljanska - Slavonska avenija
- Sava
- gradska obilaznica,
- središnja gradska os.

Središnja os reprezentira sve povijesne i prirodne gradske slojeve: Medvednicu, Gradec i Kaptol, donji grad, Trnje, Savu, Novi Zagreb i vrijedno južno područje s vodonosnikom i poljoprivrednim površinama (izvan teritorija Plana).

Temeljno obilježje instrumentarija Plana u odnosu na prostornu organizaciju jest slojevitost i međuzavisnost pojedinih sastavnica plana koja se izražava na razini cjeline grada, ali i na razini manjih prostornih jedinica. Gradske su jedinice utvrđene sa ciljem učinkovitije provedbe aktivne gradske politike urbane obnove i konsolidacije u svim gradskim prostorima. To znači detaljnije raščlanjivanje u važećem planu postavljenog principa podjele grada po tzv. "oblicima intervencija", do razine građanima razumljivih i bliskih fizionomijskih jedinica.

Identitet urbane jedinice se iskazuje:

- toponimom urbane jedinice;
- povijesnim i prirodnim osobitostima;
- namjenom;
- vrijednošću i ograničenjima za prostorno uređenje (razinom konsolidiranosti).

Urbanim pravilima za urbane jedinice valorizira se povijesna raznolikost gradskih prostora i zato se utvrđuju različiti oblici urbanog uređenja:

- morfologija, javni prostori, gabariti, prometnice;
- određivanje intenziteta korištenja zemljišta;
- usmjeravajuće planske intervencije i prioriteti;
- sustavi gradske infrastrukture;
- usmjeravanje poduzetničke inicijative;
- prijedlog procedura urbanog uređenja grada;
- prijedlog instrumenata urbane reprodukcije.

Korištenje i namjena prostora

Temeljno opredjeljenje Plana za prestanak prostornog širenja grada usmjereno je revalorizaciji i konsolidaciji postojećega neizgrađenog gradskog prostora koji je u svim dosadašnjim planovima, uključivši i važeći, tretiran kao manje vrijedan od izgrađenog prostora ili prostora predviđenoga za gradnju. Takav je odnos temeljen na ustrajnosti vrednovanja neizgrađenog prostora kao "praznog" prostora, kao svojevrsne rezerve za buduće građenje.

U Zagrebu se neizgradivi prostor u gradskom tkivu javlja u rasponu od šuma unutar samoga grada i njegova povijesnog središta, vrijednih krajolika, vinograda, voćnjaka i povijesnog poljoprivrednog krajolika i prostora - prekida između sagrađenih gradskih područja koja dominiraju na gradskim slikama, posebno u podsljemenskom prostoru.

Planom se, slično kao s izgradivim površinama, predviđa raščlanjivanje neizgradivih površina u više kategorija, kako bi se preciznije definirale njihove značajke i za svaku kategoriju odredila posebna urbana pravila za njihovo uređenje.

Predviđa se dodatno raščlanjivanje, posebno tzv. zone mješovite namjene, izdvajanjem rezidencijalnih zona, kako bi se spriječila interpolacija djelatnosti koje bi na bilo koji način smetale, posebno u tradicionalnim rezidencijalnim zonama na podsljemenskom području. Za svaku kategoriju tih prostora utvrđuju se mogućnosti i vrste interpolacija građevina kompatibilne namjene, što će osigurati uređenje i dominaciju zelenila i pratećih sadržaja.

Utvrđuju se i preciznija urbana pravila u prostorima predviđenima za šport i rekreaciju, s obzirom na to da je u sadašnjem planu ta kategorija sadržavala kako potpuno izgrađene prostore tako i otvorene športske i rekreacijske površine.

Slično je i s tzv. gospodarskim zonama, s obzirom na značajne promjene u gospodarskom i urbanističkom profiliranju takvih područja.

Povijesna i prirodna baština

Baština - povijesna i prirodna - temelj je zagrebačke fizionomije i potencijal na kojem je dalje treba dograđivati. Ona daje fizionomiju i pojedinim gradskim četvrtima i manjim gradskim jedinicama i čini sustav vrijednosti i prostornih ograničenja na kojima treba utemeljiti urbano uređenje grada i gradskih jedinica.

Pored vidljivih povijesnih i prirodnih struktura baštine, novija istraživanja, na tragu temeljnog obilježja dugog trajanja Zagreba i njegova geoprometnog položaja, otkrivaju gusto pletivo supstruktura koje dodaju novi sloj bogatoj povijesnoj i urbanoj kulturi Zagreba i nalažu posebnu brižljivost u uređenju grada.

3.2. Organizacija, korištenje, namjena, uređenje i zaštita površina

Prostor se u Zagrebu načelno dijeli na površine za gradnju i na neizgrađene površine.

- Površine za gradnju određene su kao površine namijenjene pretežito stanovanju, površine za javnu i društvenu namjenu, površine za gospodarsku namjenu i površine za budući razvoj.
- Neizgrađene su površine određene kao javne neizgrađene površine, javne zelene površine, zaštitne zelene površine, šume, vodocrpilišta, površine za šport i rekreaciju i vodne površine.

Na površinama svih namjena što su utvrđene Generalnim urbanističkim planom mogu se graditi ulice, trgovi i komunalna infrastrukturna mreža.

Razgraničavanja površina javnih i drugih namjena označena su bojom i planskim znakom na karti "Korištenje i namjena prostora" u mjerilu 1:5000 i to:

1.	Stambena namjena	(žuta)	S
2.	Mješovita namjena	(narančasta)	M
	mješovita- pretežito stambena		M1
	mješovita - pretežito poslovna		M2
3.	Javna i društvena namjena	(crvena)	D
	- upravna		D1
	- socijalna		D2
	- zdravstvena		D3
	- predškolska		D4
	- školska		D5
	- visoko učilište i znanost, tehnološki parkovi		D6
	- kulturna		D7
	- vjerska		D8
	- površine na kojima su moguće sve javne i društvene namjene		D
	(sve navedene i druge javne i društvene namjene: HTV, političke organizacije, diplomatska i/ili konzularna predstavništva s mogućnošću građenja rezidencijalne građevine, kongresni centri, specijalizirani odgojno-obrazovni centri za okoliš i održivi razvoj, sportsko-rekreacijske dvorane i sl.)		
4.	Gospodarska namjena	(ljubičasta)	G
	- proizvodna namjena		I
	- poslovna namjena		K1
	- trgovački kompleksi		K2
	- ugostiteljsko turistička namjena		T
	- površine na kojima su moguće sve gospodarske namjene		G
	- tržnica (znak)		TR
5.	Sportsko - rekreacijska namjena	(zelena)	
	- sport s gradnjom		R1
	- sport bez gradnje		R2
6.	Javne zelene površine	(zelena)	
	- javni park		Z1

- gradske park-šume		Z2
- tematski park		Z3
- javne gradske površine - tematske zone		Z4
7. Zaštitne zelene površine	(zelena)	Z
8. Posebna namjena	(ljubičasta)	N
9. Površine infrastrukturnih sustava	(bijela)	IS
10. Groblje	(znak)	
11. Vode i vodna dobra	(svijetloplava)	
- površine pod vodom		V1
- površine povremeno pod vodom		V2
12. Koridor posebnog režima potoka	(svijetloplava)	
13. Koridor posebnog režima dalekovoda	(svijetlosiva)	

GUP-om je određena mogućnost daljnjeg razgraničavanja unutar navedenih namjena, te je određeno što se unutar njih može graditi i pod kojim uvjetima.

Stambena namjena - S

Površine stambene namjene su površine na kojima su postojeće i planirane građevine stambene.

Na površinama stambene namjene mogu se graditi i uređivati prostori i za prateće sadržaje:

- prodavaonice robe dnevne potrošnje maksimalne bruto površine 500m2;
- predškolske ustanove (dječji vrtići i jaslice), škole;
- ustanove zdravstvene zaštite i socijalne skrbi;
- druge namjene koje dopunjuju stanovanje, ali mu istodobno ne smetaju (osobne usluge, sitni obrti, vjerske zajednice, poslovni prostori - uredi, diplomatska predstavništva s mogućnošću građenja rezidencijalne građevine, manji sportsko-rekreativni sadržaji i površine i sl.);
- parkovi i dječja igrališta.

Prateći sadržaji mogu biti u sklopu stambene građevine, uz uvjet da unutar jedne građevne čestice mogu biti površine do najviše 150 m2 GBP-a za individualnu i nisku gradnju, a najviše 10% GBP-a za visoku gradnju. Postojeći prateći sadržaji veći od propisanih mogu se zadržati, ali bez povećavanja. U zonama individualne i niske gradnje prateći sadržaji mogu biti i u zasebnoj pomoćnoj građevini na građevnoj čestici.

Na zasebnoj građevnoj čestici veličine do 1,0 ha mogu biti: prodavaonice robe dnevne potrošnje, predškolske ustanove, škole, ustanove zdravstvene zaštite, domovi umirovljenika, vjerske građevine i manje elektroenergetske i komunalne građevine, igrališta, sportsko-rekreacijske površine i manji parkovi, diplomatska predstavništva s mogućnošću građenja rezidencijalne građevine i kongresni centri.

Na površinama stambene namjene ne mogu se graditi građevine za proizvodnju, skladišta, servisi, ugostiteljstvo, odnosno sadržaji koji bukom, mirisom i prometnim intenzitetom ometaju stanovanje. Postojeći takvi sadržaji mogu se zadržati, bez mogućnosti širenja, s tendencijom prenamjene u namjenu primjerenu stanovanju.

Na površinama stambene namjene postojeće se garaže ne mogu prenamijeniti.

Mješovita namjena – M

Na površinama mješovite namjene moguće je graditi i uređivati prostore iz mješovite – pretežito stambene namjene – M1 i mješovite – pretežito poslovne namjene – M2.

Detaljnijim se planovima određuje pretežitost mješovite namjene – M1 ili M2

Iznimno temeljem gradskih programa, može se detaljnijim planom odrediti zona mješovite namjene M kao zona jedne namjene i to javne i društvene, poslovne ili turističke.

Mješovita - pretežito stambena namjena - M1

Na površinama mješovite - pretežito stambene namjene postojeće i planirane građevine pretežito su stambene, a mogući su i poslovni sadržaji koji ne ometaju stanovanje.

Na tim se prostorima mogu graditi i jednonamjenske građevine (stambene, javne i društvene i iznimno poslovne namjene) te manji parkovi na zasebnim građevnim česticama veličine do 1 ha.

Na površinama mješovite - pretežito stambene namjene, mogu se graditi i uređivati prostori za:

- prodavaonice robe dnevne potrošnje;
- predškolske ustanove, škole;
- ustanove zdravstvene zaštite i socijalne skrbi;
- tihi obrt i usluge domaćinstvima;
- političke, društvene organizacije i sadržaje kulture, vjerske zajednice;
- pošte, banke i sl.;
- posebnu namjenu;
- sport i rekreaciju u manjim dvoranama bez gledališta;
- sportsko-rekreacijska igrališta;
- druge namjene koje dopunjuju stanovanje, ali ga ne ometaju (osobne usluge, poslovni prostori, uredi i sl.);
- ugostiteljsko - turističku namjenu, hotel;
- javne garaže;
- parkove i dječja igrališta;
- tržnice.

Prateći sadržaji mogu biti u sklopu stambene građevine, a u zonama individualne i niske gradnje i u zasebnoj pomoćnoj građevini na građevnoj čestici. U zonama individualne i niske gradnje površina prostora za prateće sadržaje može biti do najviše 30% GBP-a na građevnoj čestici.

Na zasebnim građevnim česticama mogu se graditi prodavaonice robe dnevne potrošnje, građevine javne i društvene namjene, uredski prostori, ugostiteljsko-turističke namjene, hoteli, javne garaže, diplomatska predstavništva s mogućnošću gradnje rezidencijalne građevine, sportsko-rekreacijske površine i igrališta, manje elektroenergetske i komunalne građevine, te javne i zaštitne zelene površine i tržnice (uređenje u skladu s osnovnom namjenom i u skladu s vrijednostima lokacije, odnosno utvrđenim sustavom zaštite).

Na površinama mješovite - pretežito stambene namjene ne mogu se graditi opskrbni i trgovački centri u smislu Odluke koji imaju isključivo otvoreno parkiralište kao i proizvodne građevine, skladišta i drugi sadržaji koji zahtijevaju intenzivan promet ili na drugi način ometaju stanovanje.

Postojeći sadržaji iz prethodnog stavka mogu se zadržati bez mogućnosti širenja s tendencijom prenamjene u namjenu primjerenu stanovanju.

Mješovita - pretežito poslovna namjena - M2

Na površinama mješovite - pretežito poslovne namjene postojeće i planirane građevine su u pravilu poslovne i stambene, s tim da je u prizemlju građevine obvezna poslovna namjena (uredi, trgovine, ugostiteljstvo i sadržaji koji ne ometaju stanovanje kao osnovnu namjenu grada).

Na tim se površinama mogu graditi i jednonamjenske građevine (poslovne, javne i društvene, iznimno stambene namjene) i uređivati prostori iz stavka 3. ovog članka. Površine za pretežito poslovnu namjenu smještene su uz značajnije gradske poteze i u središnjim gradskim prostorima.

Na površinama mješovite - pretežito poslovne namjene, mogu se graditi građevine i uređivati prostori za:

- stanovanje;
- prateće sadržaje;
- javnu i društvenu namjenu;
- tržnice, gradske robne kuće, hotele;
- rad s komplementarnim sadržajima;
- sport i rekreaciju;
- javne garaže;
- parkove i dječja igrališta;
- posebnu namjenu;

i druge namjene koje dopunjuju osnovnu namjenu zone, ali je ne ometaju.

Zone tržnica uređuju se u skladu s osnovnom namjenom i u skladu s vrijednostima lokacije, odnosno utvrđenim sustavom zaštite.

Iznimno, na površinama mješovite - pretežito poslovne namjene mogu se graditi i benzinske postaje.

Na površinama mješovite - pretežito poslovne namjene, ne mogu se graditi opskrbni i trgovački centri u smislu Odluke koji imaju isključivo otvoreno parkiralište, te skladišta kao osnovna namjena i građevine za preradu mineralnih sirovina.

Javna i društvena namjena - D

Na površinama javne i društvene namjene mogu se graditi građevine za javnu i društvenu namjenu i prateće sadržaje.

Građevine za javnu i društvenu namjenu su:

-	upravne	D1
-	socijalne (umirovljenički, đački, studentski domovi)	D2
-	zdravstvene	D3
-	predškolske	D4
-	školske	D5
-	za visoko učilište i znanost, tehnološki parkovi	D6
-	za kulturu	D7
-	vjerske (crkve i samostani)	D8
-	površine na kojima su moguće sve javne i društvene namjene označene su sa D (sve navedene i druge javne i društvene namjene: HTV, političke organizacije, diplomatska i/ili konzularna predstavništva, specijalizirani odgojno-obrazovni centri za okoliš i održivi razvoj, manje športsko-rekreacijske dvorane i sl.).	D

U svim građevinama javne i društvene namjene mogu se uređivati prostori koji upotpunjuju i služe osnovnoj djelatnosti koja se obavlja u tim građevinama.

Iznimno, unutar površina javne i društvene namjene mogu se graditi hoteli i na zasebnim građevnim česticama kao prateći sadržaji upravnoj, zdravstvenoj i vjerskoj namjeni te visokim učilištima.

Na površinama i građevnim česticama za javnu i društvenu namjenu moguće je i uređenje parkova i dječjih igrališta, a ne mogu se graditi stambene i poslovne građevine.

Gospodarska namjena (proizvodna, poslovna i ugostiteljsko-turistička namjena, trgovački kompleksi) - G

Površine gospodarske namjene određene su za:

-	proizvodnu namjenu	I
-	poslovnu namjenu	K1
-	trgovačke komplekse	K2
-	ugostiteljsko-turističku namjenu	T
-	površine na kojima su moguće sve gospodarske namjene	G

Na površinama proizvodne, poslovne i ugostiteljsko-turističke namjene, te na površinama za trgovačke komplekse smještavaju se gospodarski sadržaji koji ne smetaju gradskom okolišu.

Proizvodna namjena – I su industrijski, obrtnički, gospodarski pogoni svih vrsta, skladišni prostori, poslovne, upravne, uredske i trgovačke građevine.

Poslovna namjena - K1 su poslovni, upravni, uredski, trgovački i uslužni sadržaji, gradske robne kuće, proizvodnja bez negativnog utjecaja na okoliš, komunalno-servisni i prateći skladišni prostori, poslovni hoteli.

Na površinama proizvodne namjene (I) i poslovne namjene (K1) mogu se graditi i:

- prodavaonice, izložbeno-prodajni saloni i slični prostori i građevine;
- ugostiteljske građevine i građevine za zabavu;
- prometne građevine, javne garaže, športske površine i rasadnici;
- uredski prostori, istraživački centri i građevine javne i društvene namjene i drugi sadržaji koji upotpunjuju osnovnu namjenu;
- benzinske postaje.

Iznimno, na prostorima određenima za malo poduzetništvo moguće je graditi najviše jedan stan na jednoj građevinskoj čestici, isključivo u sklopu poslovne građevine.

Iznimno na prostoru zone K1 na Kajzerici, istočno od željezničke pruge omogućuje se gradnja kompleksa URIHO, što uključuje polivalentni rehabilitacijski centar i proizvodni pogon, dom za osobe s invaliditetom, te ostale prateće sadržaje, a na preostalom dijelu zone K1 - gradskoga projekta istočno od planirane prometnice, sjeverno od Avenije Dubrovnik i zapadno od Zagrebačkog velesajma, omogućuje se gradnja i stambenih i stambeno-poslovnih građevina.

Trgovački kompleksi - K2 su veliki trgovački centri i veliki trgovački pogoni koji bitno utječu na urbanistički razvitak vrstom, položajem i opsegom.

Na površinama trgovačkih kompleksa (K2) mogu se graditi i sve građevine poslovne namjene (K1).

Iznimno, na području prostora Blato - Lanište omogućuje se gradnja i stambeno - poslovnih građevina.

Ugostiteljsko-turistička namjena – T su hoteli, izletišta, moteli, ugostiteljske građevine, građevine športa i sl.

Iznimno, u zoni gospodarske namjene jugoistočno od sajma automobila u Jakuševcu do zatvaranja odlagališta Prudinec omogućuje se gospodarenje otpadom sukladno odredbama plana višeg reda.

Iznimno, u visokokonsolidiranim područjima utvrđenim ovom odlukom u zonama K1 omogućava se gradnja i/ili smještaj sadržaja javne i društvene namjene kao isključive namjene.

Sportsko-rekreacijska namjena - R

Sportsko- rekreacijska namjena sadrži površine za sport i rekreaciju.

Ovisno o položaju u gradu i vrsti sporta i rekreacije, površine se dijele na one na kojima je moguća gradnja sportskih građevina (oznaka R1) i one na kojima je moguće samo uređenje otvorenih površina za sport i rekreaciju (oznaka R2).

Sportsko-rekreacijska namjena – šport s gradnjom - R1

Na tim se površinama mogu graditi sportske dvorane i stadioni i druge zatvorene i otvorene sportske građevine, s gledalištem ili bez gledališta, te drugi prostori što upotpunjuju i služe osnovnoj djelatnosti koja se obavlja na tim

površinama i u građevinama. Najveća ukupna površina prostora koji upotpunjuju osnovnu namjenu iznosi 30% ukupno izgrađenog GBP-a osnovne namjene, osim za stadione, gdje udio može biti i veći.

Iznimno, na prostoru zone rekonstrukcije i dogradnje Doma sportova i Stadiona u Maksimiru omogućuje se izgradnja i uređenje sportskih i pratećih sadržaja (poslovne namjene i trgovački kompleksi, ugostiteljsko-turističke, javne i društvene te druge namjene); pri čemu odnos sportskih i pratećih sadržaja može biti i drugačiji od propisanoga prethodnim stavkom.

Sportsko-rekreacijska namjena – šport bez gradnje - R2

Na tim se površinama mogu uređivati otvorena igrališta te manji prateći prostori. Moguća je gradnja građevina što upotpunjuju i služe osnovnoj djelatnosti (garderobe, sanitarije, manji ugostiteljski sadržaji), ukupnoga GBP-a do 1000 m2/ha cjelovite uređene sportsko-rekreacijske površine građevne čestice, a proporcionalno manje na manjim. Ukupni GBP ne može biti veći od 5000 m2.

Otvorena igrališta iz prethodnog stavka mogu se sezonski natkriti.

Prateći se sadržaji mogu graditi istodobno ili nakon uređenja otvorenih sportsko-rekreacijskih igrališta.

Iznimno, omogućuje se gradnja javne podzemne garaže i pratećih sadržaja te funkcionalno i sadržajno povezivanje okolnih sadržaja (bolnica, muzeja, fakulteta, škola i sl.) na lokaciji Srednjoškolskog igrališta u Klaićevoj ulici. Prateći sadržaji mogu biti smješteni isključivo u podzemnim etažama, a mogu biti sportski i trgovačko-uslužni.

Iznimno, u visokokonsolidiranim područjima u zonama R1, odnosno u sklopu sportskih građevina, omogućava se smještaj sadržaja javne i društvene namjene (dječji vrtić i sl.).

Iznimno, na području Golf igrališta u Blatu ukupni GBP može biti veći od propisanog uz uvjet da kin zone nije veći od 0,03.

Javne zelene površine

Javni park - Z1 je javni neizgrađeni prostor oblikovan planski raspoređenom vegetacijom i sadržajima temeljno ekoloških obilježja, namijenjen šetnji i odmoru građana.

Funkcionalno oblikovanje parka određuju prirodne karakteristike prostora, kontaktne namjene i potreba za formiranjem ekološko, edukativno estetskih i rekreativnih površina, pa se parkovi tipološki dijele na gradske parkove, parkove četvrti ili susjedstva, trgove, edukativne i znanstvene parkove, povijesne parkove i sl.

Tipološki oblik parka određuje način i razinu opremljenosti sadržajima, građevinama i drugom opremom, što se određuje urbanim pravilima ove odluke.

Gradnja građevina, i/ili uvođenje novih sadržaja osim opreme parka, uvjetovano je realizacijom planirane parkovne površine u cjelini, a određeno je urbanim pravilima ove odluke.

Iznimno, omogućuje se gradnja javne podzemne garaže na dijelu površine Trga dr. Franje Tuđmana.

Gradske park-šume - Z2 su šume posebne namjene funkcionalno oblikovne karakteristike kojih su određene njihovim prirodnim obilježjima. Gradske park - šume mogu se oblikovati kao parkovne površine, a gospodarenjem se zadržava njihova izvorna struktura šume, uz mogućnost opremanja samo onim sadržajima koji će od opće korisnih funkcija šume imati naglašeniju rekreativnu funkciju. Površinu park - šume koja će se uređivati i razinu opremanja određuju tijela nadležna za upravljanje šumama i za zaštitu posebno vrijednih i zaštićenih dijelova prirode na gradskom području. Moguće intervencije na prostoru gradskih park - šuma određene su urbanim pravilima ove odluke.

Tematski park - Z3 je prostor čije su oblikovne karakteristike zadane sadržajem (temom) te nema nužno naglašenu vegetacijsku (hortikulturnu) komponentu. Sadržajna struktura tematskog parka, opremljenost građevina opremom te drugi uvjeti realizacije parka određeni su urbanim pravilima ove odluke ili će se odrediti urbanističkim planovima uređenja. U zoni tematskog parka potrebno je osigurati barem 50% površina s vegetacijskom komponentom (zelenih površina), a iznimno i manje za realizaciju projekta Nacionalnog stadiona.

Javne gradske površine - tematske zone - Z4 su površine niskog intenziteta izgrađenosti koje se planiraju kao:
- novi parkovi i trgovi između željezničke pruge i rijeke Save;
- neizgrađeni koridori gradskih infrastruktura (potoka, gradskih ulica, željeznice);
- prostori obnove nestalih poljoprivrednih kultura (vinogradi i dr.).

U tematskim zonama mogu se graditi građevine za:
- znanost, kulturu, rekreaciju i sport;
- ugostiteljstvo;
- vjerske sadržaje, uz uvjet da kin zone nije veći od 0,2 i podzemne garaže čiji GBP ne ulazi u ki.

U zonama javnih zelenih površina mogu se zadržati, rekonstruirati i obnavljati stambene i gospodarske te druge građevine kad su zaštićene kao spomenici kulture ili su ovom odlukom utvrđene kao osobito vrijedne.

Iznimno, u zoni Z4 ugao Plitvičke i Ulice grada Vukovara omogućuje se gradnja podzemne garaže za potrebe FER-a.

Zaštitne zelene površine - Z

Zaštitne zelene površine oblikovane su radi potrebe zaštite okoliša (nestabilne padine, erozija, voda, potočne doline, tradicionalni krajolici, zaštita od buke, zaštita zraka i druge zaštitne zone).

Na površinama zaštitnog zelenila, osim unutar Parka prirode Medvednica, mogu se oblikovati rasadnici.

Iznimno, unutar zaštitnih zelenih površina mogu se graditi i manje građevine javne i društvene, ugostiteljske, stambene kada je to određeno urbanim pravilima ove odluke.

Mjere očuvanja i zaštite, te funkcionalno-oblikovne karakteristike krajobraznih površina i moguće intervencije određene su urbanim pravilima ove odluke .

U zonama javnih i zaštitnih zelenih površina mogu se zadržati, rekonstruirati i obnavljati stambene i gospodarske te druge građevine kada su zaštićene kao spomenici kulture ili su GUP-om utvrđene kao osobito vrijedne. Zahvati na takvim građevinama mogući su isključivo u skladu s nadležnom službom zaštite.

Iznimno, na prostoru odlagališta Prudinec do zatvaranja odlagališta omogućuje se gospodarenje otpadom sukladno odredbama plana više razine.

Posebna namjena - N

Površine posebne namjene određene su za potrebe Ministarstva obrane i Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske i uređuju se prema posebnim propisima.

Površine infrastrukturnih sustava - IS

Površine infrastrukturnih sustava su površine na kojima se mogu graditi komunalne građevine i uređaji i građevine infrastrukture na posebnim prostorima i građevnim česticama, te linijske i površinske građevine za promet.

Na površinama predviđenima za gradnju komunalnih građevina i uređaja i građevina infrastrukture na posebnim prostorima grade se:

- uređaji za pročišćavanje otpadnih voda;
- spremnici za vodu;
- uređaji za kanalizaciju;
- transformatorske stanice 400/220/110 kV, 400/110 kV, 220/110 kV i 110/xkV;
- toplane i elektrane;
- građevine i uređaji alternativnih izvora energije;
- plinske primopredajne mjerno-redukcijske stanice, skladišta plina, plinske regulacijske, odorizacijske, razdjelne i blokadne stanice te ispostave za dežurne službe;
- komutacijske građevine;
- vodna crpilišta;
- građevine za predobradu i obradu otpada;
- građevine za druge komunalne i slične djelatnosti.

Iznimno, na prostoru odlagališta Prudinec do zatvaranja odlagališta omogućuje se gospodarenje otpadom sukladno odredbama plana više razine.

Na površinama predviđenima za linijske, površinske i druge infrastrukturne prometne građevine grade se i uređuju:

- ulična mreža i trgovi s mogućnošću denivelacije;
- mostovi;
- parkirališta i garaže s mogućnošću deniveliranog pristupa;
- tramvajska mreža;
- tramvajske i autobusne stanice i terminali s pratećim sadržajima;
- željeznička mreža, građevine i prateći sadržaji, uključivo lokoteretni i kontejnerski kolodvor;
- mreža biciklističkih staza i traka;
- pješačke i parkovne zone, rampe, stubišta, liftovi, putovi i sl.;
- benzinske postaje s pratećim sadržajima;
- autobusni kolodvori s pratećim sadržajima;
- spremišta autobusa i tramvaja;
- stanice žičare s pratećim sadržajima;
- javne gradske površine - tematske zone;
- tržnice (uređenje u skladu s osnovnom namjenom i u skladu s vrijednostima lokacije, odnosno utvrđenim sustavom zaštite).

Iznimno, i na zasebnim građevnim česticama, mogu se graditi i poslovne građevine (uredske i prateće) u vezi s obavljanjem osnovne djelatnosti.

Moguća je izgradnja iznad prometnih površina ako je opravdanost izgradnje provjerena kroz urbanistički plan uređenja, a iznimno moguća je i gradnja ispod infrastrukturnih površina na području UPU Buzinski Krči - Ranžirni kolodvor jug.

Iznimno, na prostoru Glavnog kolodvora Zagreb i željezničke pruge Grada Zagreba na području Trnja i drugim omogućuje se rekonstrukcija i gradnja za potrebe HŽ-a, te realizacija sadržaja koji nisu u funkciji osnovne namjene sukladno utvrđenoj prometnoj i programskoj studiji i rezultatima po njima provedenoga javnog natječaja, uz suglasnost HŽ-a.

Za donju stanicu žičare na kartografskom prikazu 3a Promet prikazana je planirana i alternativna trasa žičare, a detaljna trasa utvrdit će se aktom prostornog uređenja u skladu s posebnim propisima.

Groblje - ++

Groblja su površine na kojima se osim uređenja ukopnih mjesta mogu graditi prateći sadržaji koji služe osnovnoj funkciji groblja (crkve, kapele, obredne dvorane, mrtvačnice i sl.).

Postojeća gradska groblja su Mirogoj s Gajem urni, Miroševec, Šestine, Granešina, Čučerje, Remete, Markuševec, Gračani, Resnik, Stenjevec, Gornje Vrapče, Sveta Klara i Jakuševec.

Postojeća se manja groblja mogu povećavati u okviru lokalnih potreba i prostornih mogućnosti.

Uređivanje novih groblja predviđa se na području Završja, zapadno od Mirogoja i istočno od Miroševca.

Vode i vodna dobra

Površine pod vodom - V1 su površine rijeke Save, stajaćih voda, potoka i akumulacija na potocima Medvednice, a održavat će se i uređivati održavanjem režima i propisane kvalitete voda.

Na tekućim i stajaćim vodama i u njihovom neposrednom okolišu treba očuvati postojeće biljne i životinjske vrste.

Potoci se uređuju, pretežito, otvorenog korita, a potoci na osobito vrijednim područjima uređuju se pejsažno.

Površine povremeno pod vodom - V2 obuhvaćaju odteretni kanal " Sava - Odra", uređene i neuređene inundacije rijeke Save, retencije na potocima Medvednice, kanale uz rijeku Savu i druge površine koje čine vodno dobro.

Te se površine mogu koristiti kao parkovne površine i otvorena igrališta za sport i rekreaciju. Iznimno, u prostoru vodnog dobra, a izvan granica stogodišnjega vodnog vala i retencije, mogu se graditi građevine u funkciji osnovne namjene iz ovoga članka.

Površine svih namjena

Na površinama svih namjena što su utvrđene Generalnim urbanističkim planom mogu se graditi ulice, trgovi, dječja igrališta, biciklističke staze, pješačke staze, pješačko-biciklistički mostovi, parkovi, infrastrukturna mreža, manje infrastrukturne građevine (elektrodistribucijske trafostanice 10(20)/0,4 kV, punionica za motorna vozila na električni pogon i sl.,) i uređaji i mjerne postaje za praćenje kakvoće zraka.

Razgraničenja namjena površina i urbanih pravila

Detaljno razgraničenje između pojedinih namjena površina i urbanih pravila granice kojih se grafičkim prikazom ne mogu utvrditi nedvojbeno, odredit će se urbanističkim planovima uređenja ili aktima za provedbu prostornih planova.

Građevna čestica za određeni zahvat u prostoru može se temeljem razgraničenja oblikovati od jedne ili više katastarskih čestica uz uvjet da je veći dio građevne čestice unutar osnovne namjene. i unutar granica osnovnog urbanog pravila.

Građevna se čestica površine jednake minimalnoj građevnoj čestici definiranoj urbanim pravilom može se oblikovati na način propisan prethodnim stavkom i ukoliko se preostali dio građevne čestice koji nije u osnovnoj namjeni nalazi u zonama R1, R2, Z1, Z2, Z3, Z4, IS i Z s time da se izuzimaju zelene površine Z2 u sustavu zaštite A i B, uz uvjet da se glavna građevina smjesti na površinu na kojoj je gradnja dopuštena. Urbanistički parametri za tako oblikovanu građevnu česticu određuju se prema minimalnoj građevnoj čestici definiranoj urbanim pravilom.

Iznimno, građevna čestica može biti i manjim dijelom u osnovnoj namjeni, ali ne manjim od polovice minimalne površine građevne čestice određene urbanim pravilom. ako se postojeća katastarska čestica zadržava kao građevna čestica i ukoliko se preostali dio građevne čestice koji nije u osnovnoj namjeni nalazi u zonama R1, R2, Z1, Z2, Z3, Z4, IS i Z, s time da se izuzimaju zelene površine Z2 u sustavu zaštite A i B uz uvjet da se glavna građevina smjesti na površinu na kojoj je gradnja dopuštena, pri čemu se urbanistički parametri određuju prema minimalnoj građevnoj čestici definiranoj urbanim pravilom ili u odnosu na dio građevne čestice u osnovnoj namjeni, ako je on veći od minimalne građevinske čestice propisane urbanim pravilom.

Detaljnim razgraničenjem pojedinih namjena površina ne može se osnovati građevna čestica iza građevne čestice uz ulicu (drugi red gradnje).

Detaljno razgraničenje između površina pojedinih namjena kod neposredne primjene plana utvrđuje se granicom katastarske čestice pod uvjetom da se razgraničenjem osiguraju uvjeti za planirane zahvate u kontaktnom prostoru, u skladu s pravilima struke i načelima prostornog uređenja sukladno zakonu.

U slučaju kada se određuje građevna čestica i/ili se utvrđuju urbanistički parametri na području primjene dva ili više urbanih pravila, primjenjuje se urbano pravilo čije područje primjene pokriva veći dio površine građevne čestice.

3.2.1. Prikaz gospodarskih djelatnosti

U Planu se gospodarska namjena dijeli na:

G - gospodarsku namjenu

I - proizvodnu namjenu

(industrijski, obrtnički, gospodarski pogoni svih vrsta, skladišni prostori, poslovne, upravne, uredske i trgovačke građevine).

K1 - poslovnu namjenu

(poslovni, upravni, uredski, trgovački i uslužni sadržaji, gradske robne kuće, proizvodnja bez negativnog utjecaja na okoliš, komunalno-servisni i prateći skladišni prostori, poslovni hoteli.)

Na površinama proizvodne namjene (I) i poslovne namjene (K1) mogu se graditi i:

- prodavaonice, izložbeno-prodajni saloni i slični prostori i građevine;
- ugostiteljske građevine i građevine za zabavu;
- prometne građevine, javne garaže, športske površine i rasadnici;
- uredski prostori, istraživački centri i građevine javne i društvene namjene i drugi sadržaji koji upotpunjuju osnovnu namjenu;
- građevine za malo poduzetništvo;
- benzinske postaje.

K2 - zone trgovačkih kompleksa

(veliki trgovački centri i veliki trgovački pogoni koji bitno utječu na urbanistički razvitak svojom vrstom, položajem i opsegom).

Na površinama trgovačkih kompleksa (K2) mogu se graditi i sve građevine poslovne namjene (K1).

T - zone turističke - ugostiteljsko namjene

(hoteli, izletišta, moteli, ugostiteljske građevine, građevine športa i sl.).

M2 - mješovite - pretežito poslovne namjene

M1 -mješovite - pretežito stambene namjene

Novim će se investicijama omogućiti promjena ili diverzifikacija proizvodnih programa u industrijama klasičnih tehnologija i gradnja novih proizvodnih kapaciteta visokih tehnologija. Usmjeravanje svježeg kapitala nužno je u izvozno propulzivne programe zbog povećavanja konkurentske sposobnosti Zagreba.

Planom se u prostorima, u kojima je tradicionalno prevladavao poslovni karakter, bitno ne mijenja osnovna namjena, već se:

- radnim zonama daje karakter veće fleksibilnosti omogućavanjem smještaja u njihove prostore više vrsta različitih djelatnosti i miješanja sadržaja;
- vrednuju mogućnosti malih i srednjih sadržaja (proizvodnja, trgovina, usluge i sl.) za uklapanje u stambene i druge dijelove naselja, te određuju uvjeti za uklapanje u pojedine sredine, čime se nastoji pridonijeti poboljšavanju slojevitosti sadržaja i broja funkcija u gradu. Utvrđivanjem maksimalne površine parcele, razine buke i emisije štetnih tvari koje se ispuštaju u okoliš određuju se mogućnosti pojedinih djelatnosti za miješanje s drugim sadržajima.

Po veličini i funkciji gospodarskih sadržaja razlikuju se:

- prostori namijenjeni velikim i većim proizvodnim sadržajima (pretežno industrijska proizvodnja, građevinarstvo), velikim poslovnim sadržajima (pretežno trgovina) ili tehnološkim parkovima (koji predstavljaju žarišta nove industrijalizacije i transformacije postojećih poduzeća uvođenjem novih tehnologija ili su to prostori u kojima se spajaju mali poduzetnici srodnih djelatnosti, tehnološki povezani s velikim sistemima visoke tehnologije i znanstveno -istraživačkim institucijama); Ti se sadržaji planom primarno predviđaju u velikim radnim zonama koje su smještene već tradicionalno na zapadnom (Jankomir), istočnom (Žitnjak) i južnom (Lučko i Jakuševec) dijelu prostornog obuhvata GUP-a. Međutim, ne isključuje se i mogućnost njihova smještaja na za to primjerenim lokacijama u gradskom tkivu, ako ne zahtijevaju površinu veću od 2 ha zemljišta;
- prostori namijenjeni malim i srednjim sadržajima (pretežno industrija i zanatstvo) ili grupacije raznolikih sitnih proizvodnih djelatnosti i usluga u funkciji proizvodnih djelatnosti - tzv. poduzetnički centri (npr. rekonstrukcija i adaptacija objekata koji nisu u funkciji, odnosno neuređenih radnih prostora). U zonama mješovite namjene poželjan je smještaj tih sadržaja u objektu na izdvojenoj parceli, ali se mogu grupirati i u manjim ili većim radnim zonama;
- prostori u objektima druge osnovne namjene - lokali u prizemlju, etaže (trgovina, zanatstvo, uredski prostori raznih namjena).

Planom se omogućuje usmjeravanje razvoja turizma na gradskom području prema poslovnom, sajamskom, kongresnom, znanstvenom i kulturnom turizmu, uz planiranje novih hotela;

Prostorno se na području obuhvata Generalnoga urbanističkog plana predlaže podjela na dvije turističke razvojne zone:

primarna turistička zona koja obuhvaća uže gradsko središte, koje zahtijeva investicije u rješavanje prometa i restauraciju najvrjednijih građevina, a prioritet u razvoju te zone predstavlja njegov najatraktivniji dio, Gornji grad, i sekundarna turistička zona koja obuhvaća preostali urbanizirani dio grada s više različitih, u prostoru raspoređenih atrakcija (park Maksimir, SRC Jarun, prostor uz Savu, Park prirode Medvednica itd.), u kojoj su prioritet primjereno označavanje, uređenje i opremanje pješačkih zona i biciklističkih staza.

U urbanom uređivanju, a posebno kontroli “gradskoga ruba” osmišljen je niz gradskih urbano – gospodarskih programa u obliku inovacijskih – znanstveno tehnoloških središta i drugih.

Oblici radnog prostora

Generalnim urbanističkim planom određuju se oblici gospodarskih prostora:

jednonamjenske zone:

njihova veličina i smještaj u prostoru,

način razgraničavanja s drugim namjenama,

uvjeti poslovanja,

poduzetnički, tehnološki i inovacijski centri koji okupljaju veći broj manjih, različitih djelatnosti:

lokacije,

uvjeti poslovanja,

manji radni prostori u zonama mješovite namjene:

određuju se prostorni kriteriji za smještaj u prostoru/objektu (veličina i tip jedinice) i uvjeti poslovanja

djelatnosti koje ne smiju poslovati u zonama mješovite namjene.

3.2.2. Prikaz mreža društvene djelatnosti

Javni su sadržaji smješteni većinom na lokacijama koje su vezane uz javni promet, iako su dostupne i imaju posebne mogućnosti. Ovi sadržaji potencijalno predstavljaju oznake za orijentaciju u gradskom prostoru i trebaju pomoći da se postignu posebnosti pojedinih dijelova grada. Javni se sadržaji mogu smjestiti i na javnim zelenim površinama, no uz poštivanje posebnih uvjeta određenih urbanim pravilima za pojedina područja.

Pod građevinama za javne i društvene namjene podrazumijevaju se:

D 1 - upravne,

D 2 - socijalne,

D 3 - zdravstvene,

D 4 - predškolske,

D 5 - školske,

D 6 - visokoučilišne,

D 7 - kulturne,

D 8 - vjerske (crkve, samostani, vjerski centri),

D - površine na kojima su moguće sve javne i društvene namjene (sve navedene i druge javne i društvene namjene: HTV, političke organizacije, diplomatska i/ili konzularna predstavništva, specijalizirani odgojno-obrazovni centri za okoliš i održivi razvoj, manje športsko-rekreacijske dvorane i sl.).

U svim građevinama javne i društvene namjene mogu se uređivati prostori koji upotpunjuju i služe osnovnoj djelatnosti koja se obavlja u tim građevinama.

Iznimno, unutar površina javne i društvene namjene, mogu se graditi hoteli i na zasebnim građevnim česticama kao prateći sadržaji upravnoj, zdravstvenoj i vjerskoj namjeni te visokim učilištima.

Na površinama i građevnim česticama za javnu i društvenu namjenu ne mogu se graditi stambene (osim jedan stan za domara) i poslovne građevine.

Osim na područjima na kojima je predviđena gradnja osnovnih škola na prostorima što će biti određeni detaljnijim prostornim planovima, planom se omogućuje gradnja osnovnih škola i na površinama javne i društvene namjene. Normativi za gradnju osnovnih škola temelje se na broju djece određenom sa 10% stanovnika, broju od 28 učenika po jednoj učionici, te veličini građevne čestice tako da se osigura 30 m2 po učeniku, a iznimno 20 m2 po učeniku, u već izgrađenim gusto naseljenim područjima, odnosno u već formiranim naseljima. Prostorni kapacitet osnovnoškolske građevine određuje se najviše za 896 učenika u najviše 32 razredna odjela ako se radi o dvjema smjenama, te 560 učenika u 16 - 20 razrednih odjela ako se radi o jednoj smjeni, što se utvrđuje kao standard koji se želi postići.

Na površinama javne i društvene namjene omogućuje se gradnja dječjih ustanova i uređenje drugih prostora za tu namjenu. Za takvu je gradnju potrebno po djetetu osigurati, u pravilu, 15 - 20 m^2, uzimajući u obzir lokalne uvjete.

a) Društvene djelatnosti od značenja za Zagreb i Hrvatsku

Posebna je važnost Zagreba kao glavnoga grada Hrvatske u poticanju razvitka društvenih djelatnosti od interesa za Hrvatsku u cjelini, osobito u dijelu središnjih funkcija koje se odnose na obrazovanje, znanost, kulturu, zdravstvo, šport i upravu.

Srednje škole

Planom mreže srednjoškolskih ustanova obuhvaćene su srednje škole (gimnazije, strukovne škole, umjetničke škole i privatne srednje škole s pravom javnosti), učenički domovi i posebne ustanove za obrazovanje učenika s većim teškoćama u razvoju.

Naslijeđena koncentracija škola na užem gradskom području (58% srednjih škola u Gradu Zagrebu nalazi se u bivšim općinama Centar, Medveščak, Trešnjevka i Trnje) donekle je korigirana gradnjom novih škola u Dubravi i Novom Zagrebu. Za ravnomjerniji prostorni raspored, iako je za srednje školstvo karakteristična vezanost učenika za stručno opredjeljenje, a ne mjesto stanovanja, još nedostaju takvi objekti u Susedgradu.

Određivanje lokacija za gradnju najvećim je dijelom uvjetovano postojećim objektima.

Visoka učilišta i znanstvene ustanove

Sveučilište u Zagrebu izradilo je 1997. elaborat "Hrvatsko sveučilište u 21. stoljeću - Idejno rješenje razvoja Sveučilišta u Zagrebu" u sklopu kojega je izrađena i Studija prostornog razvoja Sveučilišta u Zagrebu.

S obzirom na demografska kretanja i otvaranje novih visokih učilišta u Republici Hrvatskoj predviđa se da će Sveučilište u Zagrebu imati ukupno oko 50.000 studenata i u sljedećih nekoliko desetljeća. Pri tome se očekuje smanjivanje broja dodiplomskih studenata, prije svega zbog bolje organizacije i učinkovitosti studija, a rast broja poslijediplomskih i doktorskih studenata. Rast će udio studenata izvan Zagreba i iz inozemstva, kojima je potreban smještaj. U hrvatskom visokoškolskom sustavu Sveučilište u Zagrebu će, kao znanstveno i stručno najjača institucija, imati središnju ulogu u poslijediplomskim i doktorskim studijima i bit će rasadište znanstvenika i umjetnika, te mladih nastavnika za potrebe drugih učilišta, ali i drugih visokostručnih kadrova. To ujedno znači povećavanje kapaciteta i opreme za znanstvena i stručna istraživanja i umjetnički rad. Predviđa se i snažan porast uloge Sveučilišta u organizaciji i izvođenju trajne naobrazbe svih oblika, a to će također zahtijevati, pored kadrovskih, i povećane prostorne kapacitete.

Sveučilište se planira fizički organizirati u pet prostornih grupacija (centar-sjever-jug-istok-zapad), što podrazumijeva zaokruživanje pojedinih postojećih sveučilišnih kompleksa. Na osnovu planiranih površina za svih pet gradskih - sveučilišnih područja ima dovoljno prostora za širenje, međutim, na svim tim područjima nisu isti uvjeti za proširivanje. Svi sveučilišni objekti smješteni su u urbanom dijelu Zagreba.

Za potrebe sveučilišta planiran je studentski kampus Borongaj, na području Pešćenice-Žitnjak.

Kultura

Središnje ustanove u kulturi koje svojim djelovanjem utječu na svekoliki kulturni identitet Hrvatske smještene su uglavnom u središtu Zagreba. Ta činjenica u velikoj mjeri otežava osiguravanje prostora za eventualno proširivanje ili povećavanje kapaciteta. Od novih objekata planira se gradnja - osiguravanje lokacija: prostor za muzičko-scenske priredbe - Kazalište Komedija, prostor za Dramu HNK, Centar za multimedijske djelatnosti, Muzej suvremene umjetnosti i Centralni muzejski depo i radionice.

Postojeći kapaciteti knjižnica u gradu iznose 14.621 m^2 ili oko 17 m^2 na 1.000 stanovnika, dok je usvojeni standard 28 m^2/1.000 stanovnika. Područja s izrazitim nedostatkom knjižničkog prostora i na kojima je potrebno osigurati lokacije su: Trnje - Kruge (1.000 m^2), Novi Zagreb (1.000 m^2), Peščenica (1.000 m^2), Maksimir (400 m^2), Medveščak (400 m^2), Poljanice (200 m^2), te Centralno spremište knjiga i bibliobusa.

Zdravstvo

Veliki zdravstveni projekt - završetak gradnje Sveučilišne bolnice Zagreb zacrtan je kao zdravstveni i komercijalni program. Zdravstveni će sadržavati djelatnosti opće bolnice, te specijalizirane klinike za traumatologiju i onkologiju. Opća bolnica u sklopu Sveučilišne bolnice obuhvatiti će one sadržaje i kapacitete koji su potrebni za regionalnu bolnicu za oko 200.000 stanovnika.

Sport

Prema Zakonu o sportu nadležno ministarstvo dužno je propisati prostorne uvjete, standarde i normative za izradu sustava sportskih objekata. Ti propisi do danas još nisu doneseni. Generalnim urbanističkim planom određuju se površine za golf, jahačke centre, teniske centre i centre za vodene športove.

b) Prikaz društvenih djelatnosti lokalnog značenja

Objekti i prostori za zadovoljavanje primarnih potreba stanovnika grada, kao što su predškolske ustanove, osnovne škole, socijalne ustanove, domovi umirovljenika, ustanove za slobodno vrijeme djece, omladine i drugih građana (sportski i kulturni sadržaji), i vjerski objekti trebaju biti ravnomjerno distribuirani, tj. dostupni svim korisnicima.

Predškolske ustanove

Mreža predškolskih ustanova ukazuje na nesrazmjer potreba s opsegom i rasporedom smještajnih kapaciteta predškolskih ustanova u pojedinim gradskim dijelovima. Koncentracija problema odnosi se na izrazito gradska područja gdje je znatno veći stupanj zaposlenosti majki, te u novoizgrađenim četvrtima gdje stambena gradnja nije upotpunjena i pratećim sadržajima. Stanje je kritično na području Dubrave, Španskog, Malešnice, Botinca i Jaruna.

Na temelju posebnog Zakona koji uređuje ovo područje donesen je državni pedagoški standard. Očekuje se da će primjena novog standarda (manji broj djece u odgojnim skupinama) također zahtijevati povećavanje kapaciteta za smještaj djece predškolske dobi.

Osnovne škole

Mrežom osnovnih škola na području Zagreba planiraju se, kao prioritetne, potrebe:

- gradnja novih osnovnoškolskih objekata na područjima Dubrave - Čulinec i Peščenice - Borovje;
- gradnja 18 športskih dvorana;
- dogradnja postojećih osnovnoškolskih objekata osnovnih škola: dr. Vinka Žganeca - Kozari Bok, Vladimira Nazora - područni razredni odjeli u Remetama, Granešina i Prečko;
- gradnja zamjenskog objekta za OŠ Dragutina Kušlana,
- rekonstrukcija, adaptacija, uređenje postojećih osnovnoškolskih objekata OŠ Miroslava Krleže, OŠ Kralja Tomislava, OŠ Markuševec - središnji objekt i područni razredni odjeli u Bačunu i Vidovcu.

Istom su mrežom iskazane i dugoročnije potrebe gradnje osnovnoškolskih objekata:

- Šestinski dol između Mikulića i Bijenika;
- Barutanski jarak;
- Kajzerica (izgrađena 2015.);
- Burićevo naselje;
- Lanište ili Trokuti;
- Kancelak;
- Borčec;
- Staglišće;
- između Selske I Baštijanove;
- između Kopačevskog puta i Čepinskog puta;
- između Apatinske i Vukomeričke ceste.

Kultura

U djelatnosti kulture na lokalnoj su razini najvažniji centri kulture i knjižnice u kojima se odvijaju različiti programi i djelatnosti, ovisno o interesima i potrebama građana. Stoga se predviđa proširivanje kapaciteta centara kulture na postojećim lokacijama.

Zdravstvo i socijalna skrb

Zadovoljavanje zdravstvenih potreba stanovništva Zagreba ostvarit će se u budućnosti prije svega sanacijom i adaptacijom postojećih objekata, uz gradnju novih zdravstvenih sadržaja, prvenstveno na području Borongaj - sjever i Susedgrad.

Sport i rekreacija

Raspored športskih objekata i njihovi sadržaji ne odgovaraju stvarnim potrebama stanovništva. Stoga je potrebno nadograđivati sustav športskih centara i objekata sa ciljem da se uključi što veći broj korisnika, posebno mladih, te u svim dijelovima Zagreba zadržati predviđene, a neizgrađene prostore za šport i rekreaciju.

Vjerski objekti

U Zagrebu je 1999. bilo 70 župa. Broj će se župa u Zagrebu u budućnosti povećavati osnivanjem novih župa u onim gradskim dijelovima gdje je povećan broj stanovnika. Stoga Generalni urbanistički plan Zagreba obvezuje da planovima nižeg reda budu osigurane lokacije za gradnju župnih centara u župama koje nemaju župne crkve, odnosno u novoosnovanim župama.

Mjesna samouprava

Prostorne potrebe mjesne samouprave zadovoljit će se u okviru zona mješovite i javne i društvene namjene, pretežno u već postojećim prostorima.

3.2.3. Prikaz prometne i telekomunikacijske mreže i kretanja u gradu

3.2.3.1. PROMET

Europski pristup mobilnosti u gradovima ima širok raspon pojavnih oblika, i u pravilu, blizak je principima održivog razvitka.

Slijedom ideja iznesenih u Riju 1992. održane su 1994. konferencija u Amsterdamu pod nazivom *Car Free Cities (Gradovi bez automobila)*, a u danskom gradu Aalborgu Europska konferencija o održivom razvitku koja je i pokrenula kampanju za održive gradove i mjesta u Europi operacionalizirajući Agendu 21 na lokalnoj razini u Povelji potpisnik koje je i Grad Zagreb. Aalborška povelja u točki 1.9 govori o obrascima održivog kretanja u gradu:

"Dat ćemo prednost ekološki neštetnim sredstvima prijevoza (posebno pješačenju, biciklizmu, javnom prijevozu), tako što ćemo u središte planiranja postaviti kombinaciju tih načina kretanja. Pojedinačna motorizirana sredstva gradskog prijevoza trebaju imati pomoćnu funkciju olakšavanja pristupa lokalnim službama i održavanja gospodarske djelatnosti grada."

Načela održivog razvitka polazišna su točka u izradi Prometne studije Grada Zagreba (MVI, Zagreb, 1999.) koja je, zajedno s pozitivnim iskustvima udruge *Gradovi bez automobila*, korištena u izradi ovo plana.

Rast bruto nacionalnog dohotka i standarda stanovništva rezultira povećanom mobilnošću, rastom broja motornih vozila i nastojanjem da se ta vozila koriste za zadovoljavanje svakodnevnih prijevoznih potreba. Masovna uporaba osobnih motornih vozila neminovno dovodi do zagušenja gradske ulične mreže, posebno u središnjim gradskim prostorima i donosi vrlo nepovoljne gospodarske i ekološke posljedice uz devastaciju graditeljskog nasljeđa.

Čak ni gradnjom sve većeg broja i sve širih prometnica i parkirališta ne bi se mogli zadovoljiti rastući zahtjevi prometne potražnje individualne motorizacije jer su zahtjevi, posebno u središnjim gradskim dijelovima, veći nego to grad, prostorno i financijski, može podnijeti.

Problem je moguće riješiti, što je važan dio politike europskih gradova, kontinuiranim usklađivanjem glavnih elemenata organizacije mobilnosti:

prometne infrastrukture,

prostornih struktura,

mreže nematerijalnih komunikacija i

vremenskih struktura.

Prometnu infrastrukturu treba razvijati na principima održivog razvitka sa ciljem da se poveća učinkovitost prometnog sustava u cjelini i postigne bolja povezanost tako da se:

dogradi i osuvremeni javni prijevoz uz povećavanje kapaciteta i razine usluga;

mjerama prometne i porezne politike destimulira korištenje osobnih motornih vozila u gradskom prometu;

smanji uporaba osobnih automobila u gradskom središtu, ograniči parkiranje i onemogući gradnja novih javnih garaža;

poboljša uvjete za pješački i biciklistički promet;

osigura bolja pristupačnost prometne mreže i prometnih sredstava za sve korisnike, a posebno za osobe s dodatnim potrebama u kretanju;

poveća sigurnost u prometu;

smanji buka i zagađivanje zraka;

poveća broj parkirališnih mjesta, selektivno u odnosu na pojedine gradske dijelove.

Ovaj koncept obilježava nekoliko opredjeljenja:

na razini osnovnih oblika prijevoza u gradu apsolutnu prevagu u financijskim ulaganjima i u broju putnika trebaju imati javni prijevoz i nemotorizirani oblici prijevoza;

nedvosmisleno i sustavno će se djelovati na marginalizaciji uloge osobnih motornih vozila u gradskom prijevozu putnika jer iskustva velikih gradova razvijenih zemalja pokazuju da prometni problemi nisu rješivi, bez obzira na to kako velika bila ulaganja u javni prijevoz, ako nisu kombinirana sa ograničenjima za upotrebu osobnih vozila;

ulaganja u prometnu infrastrukturu bazirat će se na realno održivom financiranju.

Prometni se sustav planira tako da u svakom svojem dijelu bude pristupačan za sve građane, uključivo starije i teže pokretne osobe, roditelje s djecom, osobe u invalidskim kolicima i druge. O ravnopravnoj dostupnosti prometnog sustava za sve građane posebno treba voditi računa prigodom određivanja lokacije i oblikovanja stajališta javnog prijevoza, nabave voznog parka te dimenzioniranja i oblikovanja ulica, trgova i drugih javnih prostora.

Disponiranjem prostornim strukturama nastojati će se prometne probleme preduhitriti i rješavati u samom začetku. Izbjegavanjem velikih površina istovrsne namjene i većom izmiješanošću sadržaja na gradskom prostoru, do mjere koju to kompatibilnost pojedinih namjena površina dopušta, postići će se ravnomjerniji prometni tokovi, a lokacijskom disperzijom mreže osnovnih sadržaja i usluga omogućit će se zadovoljenje svakodnevnih potreba (opskrbnih, zdravstvenih, obrazovnih, rekreacijskih, itd.) pretežito na pješačkim i biciklističkim relacijama kako bi se izbjegla nepotrebna putovanja.

Kompaktan grad je, u usporedbi s raspršenim gradom malih gustoća, jeftiniji u gradnji i funkcioniranju prometne i ukupne infrastrukture i vrlo je prikladan za učinkovito opsluživanje javnim prijevozom. Većim urbanim gustoćama na pješačkim udaljenostima od stajališta javnog prijevoza velikog kapaciteta i razine usluge (željeznica, lakošinska željeznica) potiče se korištenje javnog prijevoza.

"U cilju unapređivanja kvalitete življenja grad će se graditi i uređivati tako da će se za sve građane, bez obzira na dob i vrstu poteškoća u kretanju, osigurati nesmetan pristup javnim građevinama, javnim površinama, sredstvima javnog prijevoza i sredstvima javnog komuniciranja.

U provedbi Plana primjenjivati će se propisi, normativi i europska iskustva sa svrhom smanjivanja i eliminiranja postojećih i sprečavanja nastajanja novih urbanističko-arhitektonskih barijera.

Istražit će se mogućnosti uvođenja alternativnih načina javnog i individualnog prijevoza: autobusi na plinski pogon i na druga goriva što nisu štetna za okoliš, elektromobil, linijski taksi koji bi se kretao i po površinama rezerviranima za javni prijevoz i drugo."

Javni prijevoz

Javni prijevoz putnika zasniva se na tri šinska podsustava i mreži autobusnih linija, te manjim podsustavima sa specifičnim ulogama (taxi, linijski taxi, uspinjača). Sve vrste prijevoza su postavljene tako da se međusobno dopunjuju i djeluju integrirano. Šinski podsustavi i mreža autobusnih linija pokrivat će cijelo gradsko područje tako da pješačka udaljenost do najbližeg stajališta javnog prijevoza ne bude nigdje veća od 500 metara.

Mreža postojećih tramvajskih pruga bit će u manjoj mjeri proširena (ulica Črnomerec-jug, Heinzelova i Radnička cesta, Jadranska avenija, Sarajevska ulica) i dograđena kraćim spojevima koji će omogućiti fleksibilnije vođenje linija i bolje funkcioniranje u izvanrednim okolnostima. Poboljšanja u tramvajskom prometu posebno glede udobnosti putnika, poboljšanja putne brzine i održavanja voznog reda osigurat će se uvođenjem kvalitetnoga voznog parka, posebno suvremenih niskopodnih tramvaja, te osiguravanjem prednosti na semaforiziranim raskrižjima, kompjuteriziranim informacijskim sustavom za nadziranje tramvajskog prometa i obavještavanje putnika i drugim organizacijskim i tehničkim mjerama.

Bez obzira na planirana poboljšanja, mogućnosti tramvajskog prijevoza, zbog veličine i prostorne organizacije grada, neće biti dovoljne, pa se na temelju naših saznanja, iskustava europskih gradova i rezultata Prometne studije za grad Zagreb, na pravcima velike prometne potražnje planira gradnja lakošinske željeznice koja će učinkovitije povezivati udaljenije dijelove grada i središte. Osnovni pravci lakošinske željeznice planirani su od Španskog i Malešnice preko središnjega gradskog prostora do Dubrave i od središta grada do Novog Zagreba. Lakošinska željeznica u središnjem će gradskom prostoru biti vođena autonomno, bez ometanja od drugih oblika prijevoza, a izvan tog prostora, pretežito u posebnom tijelu unutar profila ulica, uz osiguravanje prednosti na raskrižjima. Pojedini dijelovi postojeće tramvajske mreže bit će uključeni u trase lakošinske željeznice. Ovisno o prometnim potrebama i financijskim mogućnostima lakošinsku željeznicu moguće je dograđivati na način da se i dionice izvan gradskog središta sukcesivno deniveliraju u odnosu na druge prometne tokove.

U Malešnici je trasa lakošinske željeznice planirana Ulicom Ivane Brlić Mažuranić, njezinim planiranim produžetkom do Zagrebačke ceste, nastavno produženom Kranjčevićevom ulicom do raskrižja s Novom cestom, zatim Ulicom Božidara Adžije u kojoj je predviđeno spuštanje u podzemlje. U minus prvoj razini prolazi donjim gradom, linijom Hebrangova - Boškovićeva - kralja Zvonimira gdje ponovo izlazi na površinu i nastavlja preko Svetica, Maksimirske i ulice Dubrava do Dupca. Na ovu osnovnu trasu priključuje se trasa iz Španskoga koja ide postojećom i produženom Ulicom Antuna Šoljana do oko 170 m istočno od Zagrebačke ceste, a zatim trasom industrijskog kolosijeka prema sjeveroistoku do spoja s opisanom trasom u produženoj Kranjčevićevoj ulici. Dalje na istok idu istom trasom do Svetica, a zatim ova linija produžava Budakovom do okretišta u Borongaju.

Trasa lakošinske željeznice u smjeru sjever - jug koristi postojeći tramvajski koridor Dolje-Ksaver-Medveščak (ulazi u podzemlje) te nastavlja smjerom Trg bana Josipa Jelačića, Glavni kolodvor, Hrvatske bratske zajednice (izlazi iz podzemlja) i Avenija Većeslava Holjevca.

U Planu su ucrtane i alternativne trase lakošinske željeznice koje prolaze područjem značajne prometne potražnje:

planiranom Bliznečkom ulicom - jug, od Mandlove ulice do Ulice grada Vukovara;

prsten u Dubravi koji s ulicom Dubrava zatvaraju Dankovečka, Oporovečka i Avenija Gojka Šuška i

nastavno na opisanu dionicu Dolje-Ksaver-Medveščak-Glavni kolodvor, trasa nastavlja prema Krugama gdje izlazi na površinu. Dalje nastavlja na jug produženom Strojarskom cestom i novim mostom preko rijeke Save, te zapadnim rubom Zapruđa, Utrina i Travnog do Dugava.

Ove trase, osim djelomično posljednje za koju je to već učinjeno, potrebno je testirati u prometnom modelu te s aspekta učinkovitosti i odnosa troškova i koristi odlučiti o njihovoj gradnji.

Postojeća gradska i prigradska željeznica bit će modernizirana na način da se sagrade suvremena stajališta, osigura ravnomjeran slijed vlakova i odgovarajući vozni park. Javni će prijevoz biti organiziran na svim postojećim prugama uz poboljšanje slijeda vlakova. Na pravcu istok zapad osiguran je prostor za izgradnju dodatne dvokolosiječne pruge isključivo za gradski i prigradski promet koja će biti građena kad propusnost postojeće pruge neće zadovoljavati prometnu potražnju.

Pristup na Medvednicu planira se prvenstveno javnim prijevozom (žičarom i autobusima) i pješice, a samo u najneophodnijoj mjeri osobnim motornim vozilima. Planira se izgradnja nove sljemenske žičare do okretišta tramvaja na Dolju. Za gradnju nove donje stanice žičare s parkiralištem za osobna motorna vozila osigurava se prostor između Kvintičke ulice i Gračanske ceste, na grafičkom prikazu Korištenje i namjena prostora označen sa IS.

Autobusni prijevoz

Mreža autobusnih linija formirat će se produžavanjem postojećih linija i uspostavom novih na način da dopunjuju osnovne šinske sustave. Autobusne će linije posebno pokrivati gradska područja s manjom koncentracijom potražnje (manje gustoće stanovanja) i dijelove grada koji zbog reljefa nisu prikladni za druge oblike javnog prijevoza.

Za široku uporabu javnog prijevoza važna je dorada i prostorno širenje jedinstvenog tarifnog sustava i preko administrativnih granica Grada Zagreba i to na Zagrebačku i druge županije sa čijeg teritorija postoje dnevne migracije u grad Zagreb.

Prostor za spremište autobusa i šinskih vozila javnoga gradskog prijevoza planiran je na prostoru između Jakuševca i Ranžirnog kolodvora.

Biciklistički promet

U svrhu bržeg razvitka biciklističkog prometa za zadovoljavanje prijevozne potražnje na kraćim i srednjim relacijama i to za odlazak na posao, u obrazovne ustanove, za rekreativne i druge svrhe sustavno će se proširivati mreža biciklističkih staza i parkirališta za bicikle u cijelom gradu. Mreža biciklističkih staza širit će se gradnjom novih staza unutar profila ulica ili nezavisno od ulica kroz zelene (Sava, odteretni kanal) i druge površine, te obilježavanjem na dijelovima postojećih pješačkih površina i kolnika. Prigodom određivanja biciklističkih staza posebno će se voditi računa o tome da budu atraktivne i sigurne za korisnike.

Prioritetno će se uspostaviti mreža biciklističkih staza u središnjem gradskom prostoru i povezati sa zonama u kojima su koncentrirane visokoškolske ustanove. Za uspostavu mreže biciklističkih staza u središnjem gradskom prostoru koristit će se dijelovi postojećih pješačkih hodnika i kolnika, uz dovršetak akcije spuštanja rubnjaka na raskrižjima i odgovarajućim obilježavanjem biciklističkih puteva.

Biciklističke su staze obavezne u gradskim avenijama i na potezima označenima u Planu prometa. Samo iznimno, ako se to dokaže analizom, prigodom rekonstrukcije prometnica s ograničenim prostornim mogućnostima može se dopustiti da se u pojedinom odsječku ne izvede biciklistička staza, no mora se osigurati alternativni pravac. Biciklističke staze gradit će se i za povezivanje grada s okolicom, posebno u smjeru Samobora, Velike Gorice i Sesveta.

Sama infrastruktura nije dovoljna za razvoj biciklizma pa će paralelno biti vođene intenzivne akcije za unapređivanje svijesti o prednostima korištenja bicikla i za poboljšanje imagea biciklizma.

Pješački promet

Poboljšanje uvjeta za pješački promet posebno je važno jer se veliki broj putovanja može obaviti isključivo pješice, a pored toga korištenje bilo kojega drugog prijevoza također je vezano uz pješačenje. Za kretanje pješaka gradit će se ulične površine, trgovi, pješački putovi, pothodnici, nathodnici, stube, prečaci, prolazi i šetališta.

Osim pješačke zone u središtu grada uređivat će se i manje pješačke zone u drugim dijelovima grada.

Javni pješački prostori uređivat će se na način da budu sigurni i atraktivni za pješake. Na cjelokupnoj, postojećoj i novoplaniranoj uličnoj mreži, na svim mjestima predviđenima za prelaženje pješaka preko kolnika bit će ugrađeni spušteni rubnjaci i odgovarajuće rampe blagog nagiba, a pothodnici i nathodnici bit će uređeni tako da omogućuju prolaz osobama u invalidskim kolicima. Minimalno dopuštene dimenzije pješačkih hodnika koristit će se samo iznimno.

Prigodom rekonstrukcije pretežito stambenih ulica i ulica u središnjem gradskom prostoru primjenjivat će se rješenja koja pridonose smirivanju motornog prometa i osiguravaju više prostora za pješake, bicikliste i zelenilo.

Ulična mreža

Važan čimbenik o kojem treba voditi računa u planiranju prometnog sustava je rast broja osobnih motornih vozila i njihovo korištenje u gradskom prometu. Rast motorizacije najuže je vezan uz rast BND-a te fiskalne i druge mjere kojima se pogoduje ili otežava nabava i korištenje osobnih motornih vozila. Modaliteti nabave motornih vozila u kompetenciji su Vlade i Parlamenta, a mjere za destimuliranje i ograničavanje uporabe motornih vozila za gradske vožnje pretežito su u okviru kompetencija Grada. Posredno Grad može, mjerama u okviru svojih nadležnosti, destimulirati i nabavu osobnih motornih vozila.

Prognoze rasta motorizacije vrlo su nepouzdane s obzirom na to da su vezane uz rast BND-a i dosljednost u primjeni fiskalnih i drugih mjera kojima će se posredno i neposredno utjecati na nabavu i korištenje automobila. Ovisno o rastu BND-a i primjeni mjera kojima će se regulirati nabava i korištenje motornih vozila u dugoročnom planskom razdoblju, stupanj motorizacije mogao bi se kretati u vrlo širokom rasponu od 340 (prognoza u prometnoj studiji Grada Zagreba) do 450 osobnih motornih vozila na tisuću stanovnika (procjena na temelju iskustva u drugim srednjoeuropskim tranzicijskim zemljama).

Razvoj ulične mreže planiran je pogušćivanjem i dogradnjom postojeće ulične mreže u jedinstvenu funkcionalnu cjelinu. Maksimalna učinkovitost mreže osigurat će se njezinom dogradnjom i proširivanjem, kombinirano s optimizacijom propusnosti raskrižja primjenom suvremenih tehnologija za upravljanje i kontrolu prometa.

Gornji grad je dio najstarije povijesne jezgre Zagreba, urbanistički definiran u srednjem vijeku i u cjelini zaštićen kao spomenik kulture. Motorni promet nije primjeren uličnoj matrici i graditeljskom nasljeđu ove zaokružene srednjovjekovne cjeline, tako da će svaki tranzitni promet biti isključen s Gornjega grada u cijelosti.

S obzirom na funkcije Gornjega grada tolerirat će se promet vezan uz stanovanje i dostavu te, privremeno, promet vezan uz Sabor i Vladu Republike Hrvatske. Parkiranje osobnih motornih vozila dopustit će se vrlo restriktivno i to samo za stanare i, u najneophodnijoj mjeri, za potrebe Sabora i Vlade.

Obzirom na vrijednost Gornjega grada, njegove fizičke dimenzije i gotovo u cijelosti očuvanu srednjovjekovnu uličnu matricu dominantan oblik prometa bit će pješački.

Na gradskoj obilaznici je radi boljeg povezivanja s gradskom i zemaljskom cestovnom mrežom i valorizacije “rubnih” gradskih područja predviđena mogućnost gradnje novih raskrižja u više razina:

- kod Mičevca na produženoj Sajmišnoj cesti odnosno planiranoJ autocesti za Sisak;
- između Sv. Klare i Botinca na produženoj Ulici Luje Naletilića odnosno cesti za Pisarovinu;
- kod Rakitja na produženoj Baštijanovoj ulici;
- a prema potrebi i na drugim mjestima, uz uvjet da je moguće ostvariti minimalno potrebne prometno-tehničke i sigurnosne uvjete za formiranje raskrižja u više razina.

Preko rijeke Save planirano je ukupno deset novih mostova od čega šest kolno-pješačko-biciklističkih, dva kolno-pješačka i dva pješačko-biciklistička. Uz planirane mostove ovim planom je omogućeno da se pješačko-biciklistički mostovi mogu gradi na drugim lokacijama i u svim namjenama.

Unutarnja gradska osnovna ulična mreža razvrstana je u kategorije:

- gradska autocesta,
- gradske avenije,
- glavne gradske ulice,
- gradske ulice.

Gradska je avenija oblikovna i prometna kategorija prvenstveno prepoznata kao već postojeća kvaliteta grada Zagreba koju se afirmira i unapređuje (ulica Medveščak, Avenija grada Vukovara, Avenija Dubrovnik i druge). Avenija je obilježena prostranošću, visokim zelenilom, funkcijom šetnice, biciklističke rute i značajnim kapacitetom za motorni promet. Avenija ima najmanje dva prometna traka za svaki smjer vožnje, razdijelene pojaseve zelenila, biciklističke staze i pješačke hodnike. Planom je predviđeno uređenje i dovršetak postojećih avenija i gradnja novih (produžetak Vatikanske ulice na zapad i istok, dovršetak postojeće Mandlove ulice i produžetak na jug, Vrapčanska produžena, Sarajevska i druge).

U pravilu, novoplanirane gradske i glavne gradske ulice također imaju drvorede i biciklističke staze te pješačke hodnike šire od minimalno dopuštenih, a u skladu s procjenom prometnih tokova.

Gradske avenije s glavnim gradskim ulicama čine jedinstvenu funkcionalnu cjelinu prometnica kojima su povezani svi dijelovi grada međusobno, a dopunjuju ih gradske ulice.

Minimalni poprečni profili gradskih avenija, glavnih gradskih i gradskih ulica primjenjuju se kod postojećih i novoplaniranih prometnica kad to prostorni i gospodarski uvjeti zahtijevaju

Parkiranje

Gradnja parkirališta i garaža za osobna motorna vozila određena je u funkciji namjene i veličine objekata te predjela grada. Postojeće se garaže ne mogu prenamjenjivati za druge sadržaje, a parkirališta samo iznimno, uz osiguravanje alternativnog smještaja vozila.

Upravljanje parkiranjem može biti djelotvoran čimbenik u politici ograničavanja korištenja automobila, posebno u gradskom središtu. U središnjem gradskom prostoru osiguravat će se ulična parkiranja i povoljni režimi parkiranja u javnim garažama za stanovnike središta i za kratkotrajna parkiranja koja pridonose prosperitetu tog područja (kupovina, poslovna djelatnost, zabava i slično), ali ne i za putovanja na posao.

Planom se u središnjem gradskom prostoru onemogućuje gradnja javnih garaža kako iz prometnih razloga ograničenja prometa u gradskom središtu, tako i zbog zaštite povijesnih vrijednosti prostora. Gradnja javnih garaža u središtu grada ograničava se na prostor izvan Gornjega grada i Kaptola, te prostora omeđenog ulicama: Vlaška, Antuna Bauera, Trg Petra Krešimira IV., Hrvojeva, Kneza Borne, Kneza Domagoja, Kneza Branimira, Grgura Ninskog, južni rub Botaničkog vrta, Runjaninova, Vodnikova, Savska, Kršnjavoga, Kačićeva i Ilica. Iznimno, omogućuje se gradnja javne podzemne garaže ispod srednješkolskog igrališta između Ulice Izidora Kršnjavoga i Klaićeve ulice.

Parkirališne potrebe u središnjem gradskom prostoru bit će u skladu s postavljenim ciljevima (destimuliranje putovanja autom na posao, povoljni režim parkiranja za stanovnike središta, osiguranje uvjeta za kratkotrajno parkiranje vezano uz kupovinu, poslovne djelatnosti, zabavu i slično), namirene postojećim uličnim, izvanuličnim i garažnim mjestima uz pretvaranje dijela danas ilegalnih parkirališnih mjesta u legalna mjesta s naplatom, boljom organizacijom kontrole parkiranja i adekvatnom politikom cijene parkiranja, te gradnjom javnih garaža na obodu središnjega gradskog prostora (Trg Stjepana Radića, Crnatkova ulica, Reljkovićeva ulica-istok, srenješkolsko igralište i druge).

S obzirom na to da su površinska parkirališta s gledišta potrošnje prostora najneracionalnija, u svim gradskim prostorima s povećanom potražnjom za parkiranjem u pravilu će se onemogućiti pretvaranje zelenih površina u parkirališta, a uvjetovat će se gradnja višeetažnih parkirališnih objekata.

Na krajnjim točkama tramvajske mreže i uz stajališta gradske i lakošinske željeznice gradit će se parkirališta za osobna vozila i bicikle kako bi se vozačima omogućio nastavak vožnje javnim prijevozom. Posebno je važno da se takva parkirališta grade i uz stajališta gradske željeznice izvan gradskog teritorija na područjima koja gravitiraju Zagrebu.

Prigodom gradnje parkirališta i garaža osigurat će se odgovarajući broj adekvatnih mjesta za parkiranje vozila invalida.

Robno-transportni terminali su u Jankomiru i na Žitnjaku, a, prema potrebi, moguća je gradnja i novih terminala, prvenstveno unutar zona gospodarske namjene uz obilaznu autocestu.

Željeznica

Ovim planom, na temelju "Studije redefiniranja zagrebačkog željezničkog čvora" (Redevelopment Study Zagreb Railway Junction, the Hague, 1999) i naših saznanja, predviđeni su prostorni rezervati za razvoj zagrebačkoga željezničkog čvora. Pri tome su uzete u obzir:

- nove gospodarske i prometne okolnosti nastale u putničkom i teretnom željezničkom prometu nakon uspostave samostalne hrvatske države, posebno europski željeznički koridori koji prolaze Hrvatskom i Zagrebom i to X. koridor Salzburg-Ljubljana-Zagreb-Beograd-Solun, X.a koridor Graz-Maribor-Zagreb i V.b koridor Rijeka-Zagreb-Budimpešta;
- činjenica da je, počevši od 1992., u Zagrebu zaživio gradski i prigradski putnički promet na postojećim prugama HŽ-a i postigao vrlo dobre rezultate;
- koncepcija željezničkoga čvora, predložena u studiji Redefiniranje koncepcije razvoja željezničkog čvora Zagreb (Željezničko projektno društvo d.d., Zagreb, 1999.);
- promišljanja o ulozi željeznice u gradskom prometu u Prometnoj studiji za grad Zagreb (MAV, Zagreb, 1999.).

Teretni će promet biti isključen s užega gradskog područja, a pruge oslobođene za daljinski i gradski putnički promet. Predviđeno je da će se teretni promet odvijati priključnim prugama čvora i obilaznim prugama u čvoru i to prugama od Sesveta preko Žitnjaka do Ranžirnog kolodvora, od Ranžirnog kolodvora preko Klare i Remetinca do Blata i dalje novoplaniranom trasom zapadne obilazne pruge lijevom obalom oteretnog kanala i dalje desnom obalom rijeke Save do Zaprešića. Zapadna obilazna pruga Ranžirni kolodvor - Blato - Zaprešić planirana je kao dvokolosiječna. Također je rezerviran prostor za dogradnju drugoga kolosijeka na postojećim prugama od rasputnice Trnsko prema Rijeci i prema Sisku, te dvokolosiječne teretne pruge (kao nastavak ZOP-a) od Blata preko Remetinca do Ranžirnog kolodvora.

Putnički promet odvijat će se po svim prugama čvora, a na relaciji istok-zapad od Zaprešića do Dugog Sela rezerviran je prostor za gradnju autonomne dvokolosiječne pruge isključivo za gradski prijevoz putnika. Predviđena je i mogućnost gradnje nove pruge, pretežito za putnički promet, od Podsuseda preko Samobora do Bregane.

Zagreb - Glavni kolodvor bit će središnje mjesto željezničkoga putničkog prometa u Zagrebu i kroz njega će prolaziti, u njemu započinjati ili završavati vožnju najveći dio putničkih vlakova koji će se kretati željezničkim čvorom Zagreb.

Za gradnju novoga tehničko-putničkog kolodvora (poslovni kolodvor) rezerviran je prostor na Borongaju. Također je predviđeno preseljenje željezničkih radionica i pogona Tvornice "Janko Gredelj" s područja Trnja (tvornica je preseljena oko 2007.g.)

Omogućuje se podizanje pruga, stajališta i kolodvora u zagrebačkom željezničkom čvoru na plus prvu razinu, odnosno zamjena visokih nasipa vijaduktima, čime će se omogućiti nesmetana komunikacija na istoj razini između gradskih sadržaja s obje strane pruge.

Podizanje željezničkih pruga na plus prvu razinu, zamjena nasipa vijaduktima i smještaj primjerenih sadržaja unutar infrastrukturnog pojasa željezničke pruge definirati će se detaljnim planom.

Gradnja lokoteretnog kolodvora planirana je na području Ranžirnog kolodvora, čime će se stvoriti uvjeti za prestanak rada sadašnjega lokoteretnog kolodvora u Heinzelovoj ulici i djelatnosti vezane uz teretni promet na Zapadnom kolodvoru. S obzirom na ograničene mogućnosti razvoja postojećega kontejnerskog terminala u Vrapču, nova je lokacija također predviđena na području Ranžirnog kolodvora.

Zračni prijevoz

Međunarodna Zračna luka Zagreb „Franjo Tuđman" smještena je na području grada Velika Gorica u Zagrebačkoj županiji i nije u obuhvatu ovoga plana. Ipak se radi značenja Zračne luke za prometnu povezanost Zagreba s drugim gradovima u svijetu i u Hrvatskoj u nastavku navode neke njene razvojne komponente, realizacija kojih bi bila poželjna s gledišta položaja i razvoja Grada Zagreba kao državnog središta.

Međunarodna Zračna luka Zagreb „Franjo Tuđman" gotovo je u potpunosti iskoristila postojeće prostorne mogućnosti za razvitak.

Gradnja druge uzletno-slijetne staze nije izričito navedena u Prostornom planu Zagrebačke županije, no mišljenja smo da je poželjna ne samo zbog kapaciteta već i zbog uloge Zračne luke Zagreb koja bi u svim okolnostima trebala funkcionirati. S obzirom na to da postoji samo jedna staza, moguća su zatvaranja radi nesreća i drugih izvanrednih okolnosti, rekonstrukcije, čišćenja snijega itd. Također mješoviti karakter Zračne luke Zagreb, koja je istodobno zračna luka za javni zračni promet i Vojna zrakoplovna baza, upućuje na potrebu za drugom uzletno-slijetnom stazom.

Prigodom izrade prostornog rješenja za razvitak prometnog sustava grada uz već navedene korišteni su:

- dokumenti o uređenju i razvitku Republike Hrvatske (Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske, Program prostornog uređenja Republike Hrvatske, Strategija prometnog razvitka Republike Hrvatske);
- Prometna studija Grada Zagreba;
- Redevelopment Study Zagreb Railway Junction, final report, Arcadis, Hague, 1999.;
- iskustva velikih gradova razvijenih europskih zemalja i zemalja u tranziciji;
- istraživanja Gradskog zavoda za planiranje razvoja Grada i zaštitu okoliša.
- Declaration on Intelligent Mobility in Urban Regions, Berlin 2000.

3.2.3.2. TELEKOMUNIKACIJE

Prostorni zahtjevi nepokretne telekomunikacijske mreže mogu se podijeliti u dva glavna područja; građevinski objekti i spojni vodovi.

Veće građevine u koje se postavlja komutacijska i prijenosna oprema već su sagrađene.

Transportna kanalizacija vezana je uglavnom uz ostalu infrastrukturu, poglavito uz cestovnu mrežu tako da ih nije nužno posebno izdvajati i naglašavati. Gradnja distributivne kanalizacije predstavlja prvi korak ka mogućnosti pružanja novih usluga i cilj je sagraditi distributivnu kanalizaciju (DTK) do svih objekata u urbanom području. U prostornom smislu DTK ne narušava postojeće stanje, osim u trenutku gradnje.

Za svaki građevinski objekt, bez obzira na visinu, koji se nalazi na trasi RR koridora ili je u njegovoj blizini moraju se utvrditi elementi ograničenja u prostornim planovima užih područja ili prigodom utvrđivanja uvjeta uređivanja prostora. Za sve visoke građevine unutar radijskih koridora, potrebno je ishoditi posebne uvjete nadležnog tijela.

Također će se nastaviti s gradnjom manjih tipskih objekata UPS-ova za koje su određene nove lokacije

U telefonskoj mreži Zagreba sagradit će se novi par tandem tranzitnih centrala i postavit će se još jedna međunarodna centrala na postojećim lokacijama Trnje, Trešnjevka i Draškovićeva, te proširiti postojeće centrale. Planirani su svjetlovodni kabel i gradnja DTK po pristupnim područjima.

U planovima za proširenje mreže za prijenos podataka, osim planova za povećanje broja korisnika postojećih usluga, planira se i gradnja nove mreže s asinkronim prijenosnim modom koja bi služila za prihvaćanje i usmjeravanje videokonferencijskog prometa s područja Grada, ali i za povezivanje s drugim gradovima u Hrvatskoj. Za taj potpuno novi koncept telekomunikacijske mreže planira se da bi, u daljnjoj budućnosti, zamijenio sinkrone digitalne sustave ostvarivši pri tome širokopojasnu mrežu integriranih digitalnih usluga.

Planira se gradnja nacionalne širokopojasne kabelske telekomunikacijske mreže koja će služiti za TV-distribuciju i pružanje interaktivnih multimedijskih usluga u budućnosti.

Sustav telekomunikacija u tržišnoj konkurenciji s pozicije javnih gradskih interesa treba planirati prema tehnološki visokovrijednom komunikacijskom sustavu, posebno u pogledu dostupnosti Interneta svim građanima po pristupačnim uvjetima.

Pošte

Na području grada Zagreba postoji mreža poštanskih središta i ureda.

3.2.4. Prikaz komunalne i infrastrukturne mreže

3.2.4.1. VODOOPSKRBA

Koncepcija vodoopskrbnog sustava pretpostavlja prisilno podizanje vode iz zahvata podzemnih voda savskog aluvija u vodospreme, uz distribuciju vode potrošačima.

Vodoopskrbni sustav Grada Zagreba već se više od 120 godina zasniva na crpljenju vode iz savskog aluvija. S obzirom na postojeće količine i u budućnosti se planira najveći dio količina vode crpsti iz tog aluvija, a tek tamo gdje je to opravdano koristit će se lokalni izvori, uglavnom za lokalne potrebe. Pored potrebne gradnje, aktivnost će se usmjeriti na zaštitu i sanaciju ugroženih vodocrpilišta.

Za potrebe definiranja izgradnje novih ili proširivanja postojećih vodocrpilišta, glavnih vodoopskrbnih cjevovoda, vodosprema i dr. u tijeku su izrade:

1. Elaborat dugoročnog razvoja vodoopskrbnog sustava Grada Zagreba i regije,
2. Projekt optimalizacije vodoopskrbnog sustava Grada Zagreba.

S obzirom na potrebu za kvalitetnom vodoopskrbom, te prirodne uvjete i mogućnosti zagrebačkog podzemlja, vodoopskrbni sustav će u budućnosti pokrivati cijeli zagrebački prostor, uz mogućnost pokrivanja potreba za vodom i susjednih županija. Taj je koncept u skladu sa svjetskim trendovima zadnjih desetak godina, gdje se okrupnjavanjem vodoopskrbnih sustava nastoji odgovoriti na sve oštrije kriterije zadovoljenja potreba za sigurnom opskrbom kvalitetnom pitkom vodom.

Kvalitetna i sigurna vodoopskrba Zagreba temelji se na potencijalima postojećih vodocrpilišta i to:

Da bi se te potencijale moglo realizirati, nužno je da se prethodno:

- sanira Jakuševec (realizacija crpilišta Črnkovec - Kosnica);
- od mangana sanira vodocrpilište Petruševec.

Planom su osigurani prostori i koridori za vodospreme, crpne stanice i glavne vodoopskrbne cjevovode kojima će se količine vode moći usmjeravati prema centrima potrošnje.

Kvalitetna i sigurna vodoopskrba Zagreba temelji se na potencijalima postojećih vodocrpilišta:

- Mala Mlaka, Petruševec, Sašnjak, Stara Loza, Zaprude, Žitnjak;

te buduća vodocrpilišta izvan grada Zagreba: - Črnkovec- Kosnica, Ježdovec.

Postojeća vodocrpilišta koja se privremeno ne koriste ili se koriste samo povremeno (kao rezervna vodocrpilišta), odnosno služe kao pomoćna vodocrpilišta za vodu za piće, planiraju se zadržati radi budućih potreba Grada Zagreba u opskrbi vodom za piće.

Vodozaštitna područja i režimi zaštite reguliraju se odlukama o zaštiti izvorišta (Odluka o zaštiti izvorišta Stara Loza, Sašnjak, Žitnjak, Petruševec, Zaprude i Mala Mlaka SGGZ 21/14, 12/16), drugim posebnim i vodopravnim dozvolama te smjernicama i ove odluke.

Ako se kvaliteta vode na crpilištima pogorša, crpilišta se mogu privremeno ili trajno prenamijeniti za tehnološku vodu.

Gradnja uređaja za pročišćavanje pitke vode na postojećim vodocrpilištima može se dopustiti samo iznimno, ako se ekonomskim pokazateljima dokaže opravdanost ulaganja u odnosu na sanaciju postojećih, odnosno otvaranja novih vodocrpilišta.

Da bi se ti potencijali mogli realizirati, nužno je da se prethodno:

- sanira Jakuševec (realizacija crpilišta Črnkovec - Kosnica);
- od mangana sanira vodocrpilište Petruševec.

Planom su osigurani prostori i koridori za vodospreme, crpne stanice i glavne vodoopskrbne cjevovode kojima će se količine vode moći usmjeravati prema centrima potrošnje.

Planirane vodospreme: Rastina, Jalševec, Budaki, Črešnjevec, Krvarići, Zatišje; Šalata, Mikulići, Slanovec, Hercegov gaj, Mikulasi i Gornji Jarek.

Uz postojeće crpne stanice Planom se predviđa još četrnaest crpnih stanica.

Planirane crpne stanice: Kraljevec, Sv. Šimunska, Štefanovec, Hercegov gaj, Gornji Jarek, Branimirova, Stara Loza, Prečko, Sv. Duh, Horvati, Most slobode, Mesnička, Čulinečka i Držićeva.

Gradnjom vodosprema osigurat će se najmanje 50 % prosječne dnevne potrošnje vode za piće.

Nakon dovršetka projekta optimalizacije moći će se utvrditi potrebna rekonstrukcija (povećavanje profila) pojedinih postojećih cjevovoda. Projektom optimalizacije predviđeno je smanjivanje tlaka na većem dijelu današnje 1. vodoopskrbne zone. Da bi se to realiziralo sagradit će se niz manjih precrpnih stanica uz glavne vodoopskrbne vodove, te prema vodospremama 1. zone.

3.2.4.2. ODVODNJA

Postojećim kanalizacijskim sustavima odvodnjava se otpadnih i oborinska voda gradskog područja i upušta preko uređaja za pročišćavanje u rijeku Savu.

U cilju realizacije i poboljšanja tehničkih, tehnoloških i ekoloških učinaka na funkcioniranju kanalizacijskog sustava izrađen je projekt Optimalizacije kanalizacijskog sustava Grada Zagreba, s temeljnim smjernicama za kratkoročno i dugoročno planiranje razvitka sustava odvodnje u Zagrebu. Projekt optimalizacije sagledava ukupnu problematiku s aspekata kanalizacije, vodoprivrede, gradskog prostora, zaštite okoliša i Centralnog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda Grada Zagreba (CUPOVGZ).

Dugoročni plan razvitka odvodnje na području Zagreba koncipiran je prema sljedećim skupinama potreba:

- kolektori i sabirni kanali za priključivanje postojećih naselja i dijelova grada bez kanalizacije;
- sabirni kanali i kanalizacijska mreža potrebna za daljnji razvitak i uređenje grada;
- rekonstrukcija i sanacija postojećih objekata;

Na gradskom području lijeve obale Save u cilju dopune postojećeg sustava odvodnje, poboljšavanja funkcioniranja i veće sigurnosti za slučaj elementarnih nepogoda, na postojećem sustavu sagradit će se interventni preljevi - ispusti iz sustava odvodnje direktno u rijeku Savu (planirani preljev "Črnomerec" i "Kuniščak"). Uz to, uklonit će se i "uska grla", (Ul. grada Vukovara, Magazinska - Brozova). Bolje će se međusobno povezati kanali, sagraditi će se neophodni odušni i rasteretni kanali (Šarengradska ulica, Hrvatske bratske zajednice, produžena Branimirova) te će se rekonstruirati pojedine dionice i objekti.

Zaštita sustava odvodnje i obrana od poplava gradskog područja vodama brdskih potoka provedena je samo djelomično, pa razlijevanje ovih voda na nizinskom, gradskom području još uvijek pogoršava i preopterećuje kanalizaciju. Regulirat će se svi potoci, urediti potočna korita, sagradit će se objekt za retardaciju i zadržavanje vodnog vala, te spriječiti erozija na slivnim područjima potoka.

Za područja koja su visinski nepovoljno smještena u odnosu na postojeće i planirane kolektore i sabirne kanale potrebna je gradnja crpnih postrojenja. Prirodnu barijeru čini i odteretni kanal Sava - Odra.

Današnje stanje sustava odvodnje usmjerava razvitak odvodnje zadovoljavanju sljedećih skupina potreba.

Priključivanje postojećih naselja bez kanalizacije:

- na području sjevernog Zagreba sabirni kanali: Kostanjek - Dolec - Sigetje, Medpotoki - Dubje, Veliki potok - Črnomerec, Kraljevac - Donje Prekrižje, Branovec - Jalševec, Savica - Šanci, Struge - Bogdani i Jelkovec;
- na području Novog Zagreba sagradit će se glavni kolektor od Remetinca do odteretnog kanala i sabirni kanali Rajtarićeve - Naletelićeve ulice;

1. Objekti - ispusti - koji će osigurati veću sigurnost funkcioniranja kanalskog sustava. Ti objekti mogu biti riješeni i kao višenamjenski objekti odvodnje:

- ispusti Horvaćanska - Črnomerec - rijeka Sava (preljev "Črnomerec") - osigurava se rasterećenje zapadnog područja grada Zagreba ispustom u rijeku Savu;
- ispust Kruge - Savica - rijeka Sava (preljev "Kuniščak"); rasterećenje kolektora Savica (visoki usponi razina otpadnih voda na području naselja Savica - Šanci);
- ispust glavnog kolektora Novog Zagreba na području Remetinca, uvjetovan daljnjom urbanizacijom i izgradnjom zapadnog područja grada Zagreba koje gravitira kolektoru Prve paralelne (produžena Vatikanska).

2. Objekti za poboljšavanje funkcioniranja:

- odušni kanali Fallerovo šetalište, Selska cesta, Gospodska ulica, Gajnice - istok, Kranjčevićeva - Brozova, Šarengradska, Šubićeva - Heinzelova, kolektor Čulinečka, kolektor Ravnice II, Žitnjak i Radnička.

3. Objekti - kolektori - potrebni za daljnji razvitak grada:

- Jankomir - jugozapad za radnu zonu Jankomir, produžena Baštijanova ulica od Španskog do Jankomira;
- Horvaćanska - Matetićeva od Lopatinečke do Ljubljanske avenije;
- Radnička cesta u cijelosti (gradnja novoga paralelnog kolektora čime se ostvaruje kvalitetno funkcioniranje odvodnje središnjeg područja grada Zagreba);
- Oporovečka ulica;
- kolektor u Prvoj paraleli za Novi Zagreb.

Rekonstrukcije - sanacije postojećih objekata:

- obnova Glavnog odvodnog kanala Zagreb - Ivanja Reka.

Centralni uređaj za pročišćavanje otpadnih voda grada Zagreba na području Žitnjaka.

Izvest će se i zahvati:

- provođenje voda preostalog područja kolektorom Resnik, crpnom stanicom i tlačnim vodom do Uređaja,
- gradnja preljevnih objekata na postojećim i planiranim kolektorima koji se ulijevaju u GOK, s razdvajenjem otpadnih voda i njihovim dovođenjem na Uređaj.

Za sve navedene trase kanalizacijskog sustava , ako se u postupku ishođenja lokacijske i građevinske dozvole utvrdi da ih nije moguće graditi prema trasama i položaju iz ovoga Plana, planom se osiguravaju prostorni preduvjeti i za druge moguće koridore.

3.2.4.3. ZAŠTITA VODA OD ONEČIŠĆAVANJA NA GRADSKOM SLIVNOM PODRUČJU

Za provođenje zaštite voda vrlo je važno izdavanje vodopravnih akata kojima se uz druge uvjete propisuje i stupanj pročišćavanja otpadnih voda, skladištenje opasnih i otpadnih tvari, vodonepropusnost kanalizacijskog sustava i gradnja uređaja za pred obradu otpadnih voda prije ispuštanja u prijemnik. U slučajevima u kojima ispuštanje otpadnih voda industrije nije usklađeno sa zakonskom regulativom izdaju se dozvoljeni nalozi s rokovima u kojima je korisnik dužan poduzeti mjere i obaviti određene radnje kako bi se zaštitile površinske i podzemne vode od zagađivanja.

Zaštita voda na području grada Zagreba prvenstveno će se, u skladu s radnim dogovorima i istraživanjima javnog poduzeća “Hrvatske vode” i trgovačkog društva “Vodoopskrba i odvodnja”, usmjeriti na:

- gradnju sustava odvodnje s pojačanim mjerama zaštite na cestovnim prometnicama i obilaznicama, posebice onima u blizini vodocrpilišta (Ježdovec, Slavonska avenija, Avenija V. Holjevca);
- povećavane mjere zaštite na željezničkim prugama uz vodocrpilišta, uključujući i Ranžirni kolodvor;
- stroge mjere zaštite koje će vodonepropusnim odvodnim sustavima onemogućiti zagađivanje vodocrpilišnih područja;
- povećavanje opsega istražnih radova za buduće vodocrpilište Črnkovec, sa ciljem da se procijeni stupanj poboljšanja kakvoće podzemne vode kao rezultat provođenja radova na sanaciji smetlišta Jakuševec;
- onemogućavanje nekontroliranog odlaganja otpada;
- industrijske i druge zagađivače koji nemaju riješeno pitanje zaštite voda, saniranje vodonepropusnih kanalizacijskih sustava, gradnju uređaja za predobradu otpadnih voda, odlaganje otpada i druge radnje usklađivanja sa zakonskim propisima;
- povećavanje učestalosti nadzora, posebno u vodozaštitnim zonama;
- uvođenje čistih tehnologija za postojeće zagađivače u vodozaštitnim zonama;
- iniciranje donošenja podzakonskih akata koji još nisu doneseni, a neophodni su za kvalitetno obavljanje poslova u vezi sa zaštitom voda od zagađivanja;

3.2.4.4. ZAŠTITA OD ŠTETNOG DJELOVANJA VODA

Sustav obrane grada Zagreba od bujičnih voda Medvednice čine retencije i regulirana korita vodotoka nizvodno od njih koja ili završavaju u kanalizacijskom sustavu ili se ulijevaju u korito rijeke Save.

Uz postojeće retencije i jednu akumulaciju planiraju se izvesti sljedeće retencije: Medpotoki, Kraljevec II, Dotrščina, Markuševec i Jarun.

Problem uređivanja tih korita kroz urbano gradsko tkivo zahtijeva posebnu pažnju, kako u rezervaciji prostora tako i u fazi projektiranja i izvođenja, a napose održavanja, sve u svrhu oplemenjivanja gradskih sadržaja vodenim tokovima.

Ukupno je predviđeno, za potpuni sustav zaštite, uz postojećih devet retencija i jednu akumulaciju izgraditi još pet retencija na potezu od Podsuseda do Sesveta, čime se postiže stupanj zaštite do 100 godišnjeg reda pojave velikih voda.

Za buduće trase korita potoka:

- Dubravica i Medpotoki južno od željezničke pruge do utoka u Savu;
- Kustošak kod utoka u Črnomerec;
- Trnava i Čučerska Reka na području Dubrave i spajanje u zajedničko korito u Sopnici (Sesvete);

izradit će se detaljnija dokumentacija kojom će se utvrditi prostor potreban za definiranje vodnog dobra na razini katastarskih planova, a nakon izrade parcelacijskih elaborata zadaća je “Hrvatskih voda” da dotično zemljište i otkupi ili ishodi služnost – djelomičnu eksproprijaciju.

U pravilu su vodotoci na gradskom području otvoreni, osim tamo gdje postoje jasni i čvrsti prostorni razlozi za zatvaranje zbog gradnje komunalne ili prometne infrastrukture, što je utvrđeno dokumentima prostornog uređenja. Na primjer, uzvodno od poteza Aleja Bologne - Ilica - Maksimirska – Avenija Dubrava vodotoci mogu biti otvoreniji, jer služe i za neposredni prihvat, odnosno odvodnju zaobalnih voda, dok su nizvodno, dakle južno od spomenutog pravca, u principu vodotoci tranzitnog profila (u koritu s nasipima), pa ih je moguće drugačije prostorno tretirati, čak djelomično ili potpuno zatvoriti. Pri tome se jasno uzima u obzir i činjenica da ista korita imaju vrlo nepovoljan raspored sezonskog otjecanja (vrlo dugo malovodno razdoblje) što stvara dojam isušenih (zabarenih) potoka.

U svrhu obrane od poplava i zemljišta od erozije, opskrbe pučanstva, industrije i poljoprivrede vodom, reguliranja razine podzemnih voda i energetskog korištenja vodne snage na rijeci Savi predviđena je gradnja tri višenamjenske hidroenergetske građevine: HE Podsused i HE Drenje (izvan granica GUP-a), i HE Prečko (unutar granica GUP-a). Dovršetkom gradnje tih građevina i njihovim puštanjem u pogon u potpunosti bi se regulirala rijeka Sava na dionici od slovenske granice do Ivanje Reke.

Za uređivanje stajaćih voda (bivše šljunčare, umjetna jezera i sl.) izradit će se detaljnija prostorna dokumentacija.

3.2.4.5. ENERGETSKI SUSTAV

Opskrba Zagreba energijom neposredno ovisi o ostvarivanju energetske bilance i Strategiji razvitka energetskog sektora Republike Hrvatske. Ciljevi Strategije razvitka energetskog sektora RH obuhvaćaju razdoblje do 2030. i odnose se na usklađivanje održivog razvitka i organiziranog sustava gospodarenja energijom (proizvodnja i potrošnja energije u skladu sa zahtjevima za zaštitom ljudskog zdravlja, očuvanjem biološke i krajobrazne raznolikosti, te kvalitete lokalnoga, regionalnog i globalnog okoliša):

1. povećanje energetske učinkovitosti od proizvodnje, transformacije, prijenosa i transporta, do distribucije i potrošnje energije, što uključuje poticanje korištenja plina, te proizvodnju energije izvan javnih mreža;
2. uključivanje u međunarodne mreže i dobava iz više pravaca za sve umrežene sustave, razvitak prijenosnih, transportnih i distribucijskih mreža, uvažavanje sigurnosnih ograničenja i državnih interesa;
3. diverzifikacija eneregenata i izvora, uključivo i izbor i dobavu eneregenata koji osiguravaju sigurnost opskrbe potrošača, te prostorni raspored izvora koji osigurava stabilnost opskrbe za sva područja;

4. korištenje obnovljivih izvora energije koje će biti u skladu s resursima, razvitkom tehnologije i ukupnom gospodarskom politikom;
5. realne cijene energije i razvitak energetskog tržišta i poduzetništva, te privatizacijski procesi u skladu s interesima Hrvatske koji trebaju potaknuti energetsku učinkovitost i dobro gospodarenje energijom, te omogućiti uključivanje Hrvatske u europsko energetsko tržište;
6. zaštita okoliša energetskom učinkovitošću, obnavljanjem izvora, izborom energenata i primjenom najsuvremenijih tehnologija zaštite, kvalitetnim zakonodavstvom i nadzorom, utjecajem javnosti i obrazovanjem, te promocijom pozitivnih primjera.

Energetska učinkovitost

Unapređivanje energetske učinkovitosti definira se kao "smanjivanje korištene energije po jedinici proizvoda bez utjecaja na razinu kvalitete proizvoda / usluga". Kao temeljna komponenta održivog razvitka ona pridonosi smanjivanju utjecaja na okoliš energetskog sektora, povećanju zaposlenosti i konkurentnosti nacionalne ekonomije. U suradnji s institutom "Hrvoje Požar" izradit će se program aktivnosti u stvaranju i implementaciji energetske politike Grada Zagreba.

Opskrba toplinskom i električnom energijom

Analizom potrošnje i mogućnosti proizvodnje toplinske energije za zapadni dio grada u postojećim objektima, predviđena je dogradnja, odnosno nova gradnja objekata na lokaciji EL-TO Zagreb.

Red. broj	Naziv objekta	El. snaga MWel	Topl. snaga MWt	Očekivana godina ulaska u pogon	Potrebna ulaganja 000 DEM
1.	Vrelovodni kotao (VK 4)	-	116	2001.	10.000
2.	Plinski turboagregat s kotlom utilizatorom	1x70	85	2006.	70.000
	UKUPNO	70	201		80.000

Do početka 2008. generator pare za blok 2 odradit će svoj vijek trajanja, dok će preostali vijek trajanja turboagregata (30 MW) biti najmanje još 100.000 sati rada. Zbog toga je opravdano ugraditi novi plinski turboagregat električne snage 70 MW s odgovarajućim kotlom utilizatorom koji bi s postojećom parnom turbinom tvorio kombi-postrojenje u spojnom procesu. Tim postrojenjem zadovoljiti će se potrebe za toplinskom energijom zapadnog dijela grada Zagreba, ali istodobno proizvesti i 550 GWh električne energije godišnje. Za pogon kombi-postrojenja godišnje je potrebno približno 135 mln. m^3 prirodnog plina, s maksimalnom satnom potrošnjom od 22.000 m^3.

Osnovno gorivo novoga kombi-kogeneracijskog postrojenja na lokaciji TE – TO Zagreb, industrijska zona Žitnjak, je prirodni plin, a za njegovu dobavu treba izvesti visokotlačni priključak na magistralni plinovod INA Naftaplina u Ivanjoj Reki.

Usporedbene tehničko-energetske i gospodarske analize TE-TO Zagreb pokazuju da je najpovoljnije rješenje da se zamijene dotrajali blokovi novim kombi – kogeneracijskim postrojenjem. Za novi kombi-plinski blok CCGT 400 MW predviđen je ulazak u pogon iza 2006. U tijeku je izrada idejnog rješenja i studije utjecaja na okoliš. Postrojenje je namijenjeno proizvodnji električne (400 MW) i i toplinske (200 MWt) energije. Predviđa se upotreba prirodnog plina kao glavnog i lakog lož ulja kao zamjenskog pogonskog goriva, te će se u tu svrhu sagraditi i novi spremnik lakog lož ulja kapaciteta 10.000 m^3. Predviđeni stupanj djelovanja postrojenja iznosi oko 55%. U sklopu novog postrojenja predviđa se gradnja novoga vodozahvata (koji će biti smješten uz postojeći) i vodoispusta na rijeci Savi. Model financiranja još nije određen.

Red. broj	Naziv objekta	El. snaga MWel	Topl. snaga MWt	Očekivana godina ulaska u pogon	Potrebna ulaganja 000 DEM
1.	Kombi-postrojenje	400	200	2006.	500.000

Za planiranu godišnju proizvodnju od 1200 GWh električne energije te 4000 TJ industrijske pare i ogrjevne topline predviđa se potrošnja od 320 milijuna m^3 prirodnog plina, a kao zamjensko gorivo za pogon plinskih turbina koristit će se ekstra lako loživo ulje. Za njegovo skladištenje sagraditi će se novi spremnik kapaciteta 20.000 m^3 na postojećem spremišnnom prostoru. Predloženi koncept gradnje kombi-kogeneracijskog postrojenja ima vrlo visoki stupanj pretvorbe (80 posto) energije goriva u njene komercijalno iskoristive oblike, električnu energiju, te industrijsku paru i ogrjevnu toplinu.

Obnova magistralne vrelovodne mreže počela je 1994. i već od tada se i svi novi priključci grade polaganjem predizoliranih cijevi, a očekuje se da će se u sljedećih deset godina praktički u potpunosti zamijeniti postojeća magistralna mreža klasične izvedbe.

Neke lokalne kotlovnice, toplinski konzum kojih nije gospodarski ili tehnički opravdan, prespojit će se na CTS, a u njihovoj modernizaciji pretvorit će se u kogenerativna postrojenja kako bi se postigao veći stupanj iskorištavanja energije goriva.

Da bi toplifikacija, ostvarena preko Posebnih toplana u vlasništvu HEP-a, postala pravi komplementarni sustav postojećem CTS-u, elaborirat će se tehničko-energetski i gospodarski uvjeti njihova rada i predložiti moguća unapređenja:

- mogućnost okrupnjavanja lokalnih toplifikacijskih mreža, pojedinih posebnih toplana i/ili bliskih individualnih kotlovnica;
- zamjena tekućega goriva prirodnim plinom tamo gdje to još nije provedeno;
- mogućnost povezivanja lokalnih toplifikacijskih mreža na CTS;
- mogućnost pregradnje postojećih posebnih toplana u male kogeneracijske energane za proizvodnju električne energije i topline;
- gospodarska opravdanost opskrbe iz posebnih toplana u odnosu na troškove opskrbe iz CTS-a.

U tijeku je izrada studije o opravdanosti ulaganja u gradnju sustava za povrat kondenzata od velikih potrošača tehnološke pare u pogone toplana.

Značajan i do danas neiskorišten hidroenergetski potencijal rijeke Save u Hrvatskoj najzanimljiviji je na dionici šireg područja Zagreba, gdje rijeka Sava iz planinskog karaktera vodotoka rijeke prelazi u nizinski vodotok. U Izmjeni i dopuni Vodoprivredne osnove grada Zagreba (1992.) usvojeno je višenamjensko korištenje rijeke Save kroz Zagreb sa četiri višenamjenska hidroenergetska objekta (HE Podsused, HE Prečko, HE Zagreb i HE Drenje). Temeljna namjena gradnje tih objekata je obrana od poplava, obrana zemljišta od erozije, opskrba vodom pučanstva, industrije i poljoprivrede, reguliranje razine podzemnih voda i energetsko korištenje vodnih snaga. Dovršetkom gradnje dvaju objekata, HE Podsused i HE Drenje, i njihovim puštanjem u pogon regulirala bi se u potpunosti rijeka Sava na dionici od slovenske granice do Ivanje Reke.

Za oba objekta izrađeni su idejni projekti, a za HE Podsused izrađena je i Studija utjecaja na okoliš, te dio glavnog projekta, dok je za HE Drenje izrađena Prethodna studija utjecaja na okoliš.

3.2.4.6. OPSKRBA PLINOM

Postojeće plinske primopredajne mjerno-redukcijske stanice (PPMRS) mogu dugoročno zadovoljiti gradske potrebe, uz mogućnost prilagodbe sadašnjeg nazivnog kapaciteta.

INA namjerava izgraditi visokotlačni plinovod Lučko-Ivanja Reka promjera 600 mm radnog tlaka 75 bar. Trasa ovog plinovoda omogućit će pouzdanu opskrbu Zagreba prirodnim plinom, a pratit će koridor postojećeg plinovoda od Lučkog do Ivanje Reke, za kojega treba osigurati koridor 30.00 m s obje strane od osi plinovoda.

Na području Zagreba postoji distributivni sustav koji se s obzirom na tlakove dijeli na visokotlačni s tlakom plina do 6 bar (VT), srednjotlačni s tlakom plina do 4 bar (ST) i niskotlačni s tlakom plina do 100 mbar (NT).

- VT sustav služi za opskrbu plinom pojedinih velikih potrošača te plinskih regulatorskih stanica široke potrošnje. Iz plinskih regulatorskih stanica široke potrošnje snabdijeva se plinom ST i NT plinska mreža.

- ST plinska mreža služi za snabdijevanje plinom uglavnom u području s manjom gustoćom naseljenosti i u novim naseljima.

- NT plinska mreža koristi se u starijim prije plinoficiranim dijelovima grada i s većom gustoćom naseljenosti.

Objekti plinskih regulatorskih stanica - "PRS" su nadzemni, s obaveznom zaštitnom čeličnom ogradom oko objekta visine minimalne 2,0 m. Do njih se polažu plinovodi visokog tlaka (VT), a iz njih do potrošača vode plinovodi srednjeg (ST) ili niskog tlaka (NT). Udaljenost objekata PRS do susjednih osjetljivih objekata mora iznositi najmanje 10,0 m, a do javne ceste ili puta 5,0 m.

Visokotlačni napojni plinovodi (VT), položeni su, u pravilu, podzemno, na dubinama ukapanja najmanje 1,0 m. Za njihovo je polaganje potrebno osigurati odgovarajuće koridore u javnoprometnim površinama: zelenom pojasu, pješačkom hodniku ili eventualnom kolniku, ali tako da udaljenost vanjske stjenke plinovoda do najbližega osjetljivog objekta iznosi najmanje 10,0 m. Ako je plinovod položen u zelenom pojasu gornji sloj (nadsloj) kojega je dovoljno propustan, iznimno je dopuštena sigurnosna udaljenost od 7,0 m. U svim drugim slučajevima, u kojima se ne mogu postići propisane minimalne sigurnosne udaljenosti, primjenjuju se sigurnosne mjere u skladu s američkim propisima.

Srednjotlačni napojni i razvodni plinovodi položeni su također podzemno, na dubini ukapanja od najmanje 1,0 m, a za njih je potrebno osigurati koridore isto kao i za visokotlačne plinovode (VT). Sigurnosna udaljenost vanjske stjenke srednjotlačnog plinovoda (ST) do najbližega osjetljivoga objekta iznosi najmanje 2,0 m, za niskotlačne plinovode (NT) najmanje 1,0 m.

3.2.4.7. POSTUPANJE S OTPADOM

Sustav postupanja s otpadom u Gradu Zagrebu temelji se na dosadašnjem iskustvu i praksi, te na obvezama koje propisuju legislativa i dokumenti iz područja gospodarenja otpadom. Planom se osiguravaju fleksibilni prostorni uvjeti za gradnju građevina u skladu s posebnim propisima i njima određenim tehničkim uvjetima, kao i postavljanje spremnika za odvojeno prikupljanje pojedinih vrsta otpada kako bi se izašlo u susret suvremenim trendovima i preuzetim obvezama glede količina reciklaže korisnih otpadnih tvari i smanjenja količine trajno odloženog otpada. Kako bi sustav gospodarenja otpadom u Gradu Zagrebu mogao počivati na Zakonom propisanom redu prvenstva gospodarenja otpadom, nužno je nastaviti s razvojem mreže građevina za gospodarenje otpadom lokalne razine, ne bi li usluga odvojenog prikupljanja otpada bila dostupna što većem broju stanovnika.

3.2.5. Uvjeti korištenja, uređivanja i zaštite površina i građevina

Za potrebe Plana izrađena je konzervatorska dokumentacija s najnovijom evidencijom nepokretnih kulturnih i prirodnih dobara, te su predložene mjere zaštite kulturno - povijesnih objekata i cjelina i objekata prirode.

3.2.5.1. ZAŠTITA KULTURNIH DOBARA

Prostorni raspored i karakteristična područja

Zbog specifičnosti pojedinih zona u odnosu na opseg, vrstu i karakter nepokretnih kulturnih dobara područje je obrađeno u dva dijela:

- područje registriranoga kulturnog dobra

- područje između registriranog kulturnog dobra i granice obuhvata GUP-a grada Zagreba.

Sukladno uvodno definiranim ciljevima i sustavu zaštite, u ukupnom gradskom prostoru ističe se potreba provođenja osnovnih načela:

- zaštita povijesnog prostora u svim karakterističnim elementima i dijelovima koji tvore njegovo povijesno određenje;

- očuvanje povijesne slike grada i karakterističnih povijesnih vizura;

- očuvanje i njegovanje autentičnih i tradicionalnih funkcija i sadržaja;

- zaštita oblikovnih karakteristika prostora i obilježja karakteristične graditeljske tradicije;

- uklanjanje izrazitih elemenata degradacije ambijenta i strukture;

- planiranje uređivanja i urbanog definiranja nedovršenih i degradiranih prostora sa ciljem ispravne spomeničke prezentacije karakterističnog urbanog koncepta povijesne matrice.

Područja registriranoga kulturnog dobra

Obuhvaća područje Povijesne urbane cjeline grada Zagreba koja je 1986. upisana u Registar nepokretnih kulturnih dobara na temelju rješenja Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture broj: 03-UP/I-802/4; pod brojem 12, te prošireno područje koje je, sukladno konzervatorskoj podlozi, obuhvaćeno revizijom toga rješenja 2001.

Područje parka Maksimir koje je 1964. godine upisano u Registar na temeljem rješenja Regionalnog zavoda broj 01-54/2-1964., pod brojem 118, unutar granica koje su djelomično revidirane i prilagođene granici zaštite Maksimira kao spomenika prirode i prostornim elementima.

Povijesnu cjelinu Memorijalno područje Dotrščina koja je 1963. upisana u Registar na temelju rješenja Regionalnog zavoda broj 01-362/3-1963., pod brojem 99.

Urbanu cjelinu Centar naselja Podsused koja je na temelju rješenja Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture broj: 03-UP/I-21/1 1985. upisana u Registar.

Detaljne granice ovog područja ucrtane su na geodetskoj podlozi.

Povijesna urbana cjelina grada Zagreba obuhvaća nekoliko specifičnih zona određenih prirodnim, topografskim, kulturno-povijesnim i razvojnim osobitostima, stečenima tijekom stvaranja i razvitka grada.

Među ovim gradskim prostorima središnje gradske zone u prvom su redu njegova najstarija urbana ishodišta Gornji grad i Kaptol s njihovim povijesnim podgrađima i Donji grad kao urbanistička cjelina 19. st.

Sjeverno od ovih najstarijih povijesnih cjelina granica zaštite obuhvaća predjele koji dopunjuju povijesno-prostorni okvir grada: prostor Šestina, Kraljevca, Mlinova, Gračana i Remeta. Sa istoka granica obuhvaća posebno zaštićeni kompleks Mirogoja, područje do Bukovačke ceste i Vrhovčeva vijenca; u južnom dijelu povijesni pravac Savske ceste s podgradom Sava; te, u zapadnom dijelu, područje Črnomerec-Mečice, vojarne, te prostor Vrhovca, Jelenovca, Dedića do Šestina.

Ovim su prostorom zaokružene razvojne etape grada do polovice 20.st. koje su značajne za formiranje urbane matrice grada kao izrazite povijesne, urbanističke i arhitektonske cjeline. To područje obuhvaća prostor koji je, njegujući tradiciju graditeljstva najstarije povijesne gradske jezgre, ali i razvijajući gradogradnju, ukorak sa suvremenim europskim

kretanjima, poprimio povijesno-urbane i arhitektonsko-graditeljske osobine koje dokazuju njegovu trajnu pripadnost europskoj kulturi.

U tim je granicama uslijedio snažniji razvoj grada u doba rane industrijalizacije, a posebno između dva svjetska rata, kada se formiraju i grade značajni gradski prostori koji danas čine zaokruženu cjelinu visokih urbanističkih i arhitektonsko-graditeljskih vrijednosti.

Područje parka Maksimir, koje po svojim kulturno-povijesnim, prostornim i ambijentalnim vrijednostima u cjelini i u detaljima, uključujući hortikulturna ostvarenja i građevine, čini jedinstveni i prepoznatljivi prostorni fenomen koji određuje povijesnu matricu grada.

Memorijalno područje Dotršćina, kompleks šume kao autentično povijesno spomeničko područje.

Centar naselja Podsused, urbana cjelina valorizirana kao cjelina izraženih kvaliteta prostora i ambijenata koja sa parkom i podgrađem Susedgrada tvori prostorni fenomen specifičnih vrijednosti i naglašenog identiteta.

Za pojedine cjeline ovog područja rađena je tijekom vremena konzervatorska dokumentacija u sastavu urbanističkih planova uređenja i detaljnih planova uređenja. Ta dokumentacija najvećim dijelom aktualna je i za današnju primjenu.

Na ukupni prostor ovog područja odnose se svi propisi o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Područje između registriranog kulturnog dobra i granice GUP-a

Na ovom području koje je povijesno-prostorni okvir grada postoji raznolikost i slojevitost pojedinih zona kao posljedica prirodnih, topografskih, kulturno-povijesnih i razvojnih osobitosti stečenih razvojem grada.

Za pojedine cjeline ovog područja također je, tijekom vremena, rađena konzervatorska dokumentacija u sastavu detaljnih urbanističkih planova koja je, većim dijelom aktualna i za današnju primjenu. Neke su cjeline preventivno zaštićene ili su GUP-om grada Zagreba 1986. karakterizirane kao posebno vrijedne. S obzirom na to da tada nisu valorizirani svi povijesno i prostorno značajni gradski predjeli, Zavod je za potrebe PPGZ-a i GUP-a izvršio arhivska i terenska konzervatorska istraživanja i proveo valorizaciju cjelokupnog prostora.

Recentna istraživanja pokazuju povećavanje broja posebno vrijednih nepokretnih kulturnih dobara koja posjeduju povijesne, urbanističke, graditeljske, pejsažne i ambijentalne vrijednosti i čine graditeljsko nasljeđe Zagreba – posebno na prostorima starih industrijskih pogona te naselja i građevina prve polovice 20. stoljeća, ali i nestanak određenog broja ranije evidentiranih objekata, posebno tradicijske graditeljske baštine.

Kao što su se tijekom 20. stoljeća valorizirali i štitili kvalitetni primjeri urbanog, arhitektonskog i graditeljskog nasljeđa 19.stoljeća, logično je da bitno narasli i izmijenjeni grad 20.stoljeća, postane predmetom vrednovanja i zaštite, kao središte urbanog i sveopćeg razvoja.

Stoga je u okviru izrade nove prostorne dokumentacije izvršena povijesno urbanistička analiza i vrednovanje cjelokupnog prostora grada. Sukladno tome i na ovom području grada izdvojena su i elaboratom obrađena ona kulturna dobra – zaštićene i posebno vrijedne povijesne graditeljske cjeline, graditeljski sklopovi i građevine, te etnološka, arheološka i memorijalna baština, koja čine graditeljsko nasljeđe Zagreba i na koje se odnose odredbe Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

KARAKTERISTIČNA KULTURNA DOBRA

U Generalnom urbanističkom planu određen je način zaštite i očuvanja nepokretnih kulturnih dobara provedbom mjera zaštite prema utvrđenom sustavu zaštite za određenu vrstu kulturnog dobra koje su sadržane u Konzervatorskoj podlozi:

1. Arheološka baština;
2. Povijesna graditeljska cjelina;
3. Povijesni sklop građevina;
4. Memorijalna baština;
5. Etnološka baština;
6. pojedinačna kulturna dobra.

1. Arheološka baština

Ovim je planom obuhvaćena arheološka baština - arheološka područja i arheološki pojedinačni lokaliteti na prostoru obuhvata Plana.

Arheološka baština su vrijedna arheološka područja i arheološki pojedinačni lokaliteti na području kojih se pretpostavlja, odnosno očekuje ili je provedenim arheološkim istraživanjima i/ili slučajnim nalazima, pronađena vrijedna arheološka građa značajna za proučavanje kulturno-povijesnog kontinuiteta i duge naseljenosti prostora od prapovijesti, antike do srednjeg i novog vijeka.

Zbog velikog značenja arheološke baštine, ali i nužnih daljnjih arheoloških istraživanja ubiciranih arheoloških područja i pojedinačnih arheoloških lokaliteta, ovom konzervatorskom podlogom obuhvaćena je i evidentirana arheološka baština na području Plana.

1.a. Arheološko područje

Arheološko područje je prostor na kojem se, na temelju šireg povijesno-kulturološkog konteksta mogu očekivati arheološki nalazi.

Evidentirana arheološka područja na području obuhvata Plana:
Blato; Botinec; Čučerje - Gradina; Gornji grad, Nova Ves, Kaptol, Vlaška; Gračani - Gračanska cesta; Gračani - Isce; Ilica; Remete - Gradišće; Resnik; Savska cesta.

Mjere zaštite:
- pri izvođenju građevinskih radova koji zadiru u slojeve pod zemljom, a izvode se na prostoru koji je na kartama označen kao evidentirano arheološko područje, obvezan je arheološki nadzor nadležnog tijela;
- u slučaju arheološkog nalaza pri izvođenju radova oni se moraju prekinuti i o nalazu izvijestiti tijelo nadležno za zaštitu kulturnih dobara;
- u slučaju arheološkog nalaza obvezno je provesti daljnja arheološka istraživanja uz posebne uvjete i prethodno odobrenje nadležnog tijela za zaštitu kulturnih dobara;
- po potrebi izraditi plan istraživanja i zaštite arheoloških područja osobito onih gdje se mogu očekivati arheološki nalazi;
- za sve zahvate unutar granica zaštićenog arheološkog područja potrebno je ishoditi prethodno odobrenje nadležnog tijela za zaštitu kulturnih dobara.

1.b. Arheološki pojedinačni lokalitet

Arheološki pojedinačni lokalitet je obilježen nalazom arheoloških struktura ili se na njemu s velikom vjerojatnošću pretpostavlja i/ili očekuje arheološki nalaz.

Evidentirani arheološki pojedinačni lokaliteti na području obuhvata Plana:Bakačeva kula; Banjavčićeva, Banjavčićeva 3 -15; Blato - Karlovačka cesta; Borongaj - aerodrom; Bosutska; Botinec; Čučerje - kamenolom; Dežmanov prolaz; Dotršćina; Držićeva; Dubrava - Auto Dubrava; Dubrava - Remiza; Gornje Vrapče - Vrapčanska cesta; Gračanska cesta (do br. 88); Horvati; Ilica 312; Jarun; Jarunsko jezero; Kruge 4; Kustošija; Maksimir; Markuševec - Gradinjak; Markuševec: Črna voda - kamenolom; Mirogojska cesta; Muzej grada Zagreba; Nova Ves 9; Opatovina 9; Peščenica; Petrinjska, Petrinjska 9; Podsused - Banski vinogradi; Podsused - Goljak; Podsused - rukavac Save; Podsused - Sv. Martin; Prirodoslovni muzej; Savska, Savska cesta 56, 56A / Vukovarska; Stenjevec - Dolje; Stenjevec - župna crkva; Susedgrad; Sv. Duh; Sv. Klara; Špansko; Štefanovec; Trnava; ušće Lašćinčaka - Radnička cesta; Vranicanijeva poljana; Vrapče - Bolnička; Vrapče - Vrapčanska; Vukomerec - potok Štefanovec; Zagorska.

Mjere zaštite:
- prije izvođenja građevinskih radova na području evidentiranoga pojedinačnog arheološkog lokaliteta obvezno je provesti arheološka istraživanja uz posebne uvjete i prethodno odobrenje nadležnog tijela za zaštitu kulturnih dobara;
- provedba istraživanja i zaštite arheoloških lokacija, gdje se s velikom vjerojatnošću pretpostavlja i/ili se očekuje arheološki nalaz, osobito na lokalitetima koji se spominju kao najstarije župe Zagrebačke biskupije;
- za sve zahvate unutar granica zaštićenog arheološkoga pojedinačnog lokaliteta potrebno je ishoditi prethodno odobrenje nadležnog tijela za zaštitu kulturnih dobara.

2. Povijesna graditeljska cjelina

Ovim su planom obuhvaćene zaštićene povijesne graditeljske cjeline na području Plana: zaštićena Povijesna urbana cjelina Grad Zagreb, te zaštićene povijesne graditeljske cjeline gradskih i seoskih naselja.

U postupku zaštite povijesnih graditeljskih cjelina provedena je valorizacija po principu očuvanosti i vrijednosti prostorne i graditeljske strukture, te zoniranje područja kulturnog dobra na zone zaštite 'A' i 'B'.

Mjere zaštite povijesnih graditeljskih cjelina s ucrtanim prostornim međama kulturnog dobra i utvrđenim zonama zaštite 'A' i 'B', prikazane su na kartografskom prikazu 4d) Nepokretna kulturna dobra.

Zona zaštite 'A'

Potpuna konzervatorska zaštita odnosi se na povijesnu graditeljsku cjelinu ili njezine dijelove koja sadrži iznimno dobro očuvane i osobito vrijedne povijesne strukture. Sustavom mjera zaštite u ovoj zoni utvrđuju se mjere cjelovite zaštite i očuvanja svih kulturno-povijesnih vrijednosti uz najveće moguće poštivanje tradicije, namjene i sadržaja prostora. Na području ovih zone strogo se kontrolira unošenje novih struktura i sadržaja neprikladnih sačuvanim kulturno-povijesnim vrijednostima. Prilagođavanje postojećih povijesnih funkcija i sadržaja suvremenim potrebama može se prihvatiti uz minimalne intervencije u povijesne strukture. Prihvatljive su metode konzervacije, sanacije, restauracije, konzervatorske rekonstrukcije i prezentacije.

Zona zaštite 'B'

Djelomična konzervatorska zaštita odnosi se na dijelove povijesne graditeljske cjeline koja sadrži vrijedne elemente povijesnih struktura različitog stupnja očuvanosti. Sustavom mjera zaštite u ovoj zoni, utvrđuju se zaštita i očuvanje osnovnih elementa povijesno-planske matrice i karakterističnih skupina građevina, pojedinih građevina i drugih, za ukupnost određene povijesne graditeljske cjeline važnih vrijednosti, a prije svega oblika građevine i sklopova, gabarita i povijesnih sadržaja. Na području ovih zone dopuštaju se intervencije u smislu prilagođavanja funkcija i sadržaja suvremenim potrebama, ali bez bitnih izmjena sačuvanih elemenata povijesnih struktura. Prihvatljive su metode konzervacije, sanacije, rekonstrukcije, interpolacije, rekompozicije i integracije radi povezivanja povijesnih s novim strukturama i sadržajima, koji proizlaze iz suvremenih potreba.

Inventarizacija i kategorizacija građevinskog fonda na području povijesnih graditeljskih cjelina

Valorizacija građevnog fonda unutar zaštićenih povijesnih cjelina provodi se radi očuvanja građevina kao predmeta zaštite, koji prezentira prepoznatljivi povijesni identitet sredine, te da se primjenom odgovarajućih mjera zaštite i konzervatorskih propozicija stvore pretpostavke za optimalnu spomeničku prezentaciju kako same građevine tako i zaštićene prostorne cjeline.

Kao osnovno načelo utvrđeno je da je svaka povijesna građevina jedan od glavnih i bitnih elemenata u strukturi povijesnog prostora i nositelj njegovih specifičnih obilježja, čuvar i prezentant njegovih povijesnih karakteristika i ambijentalnih osobitosti, odnosno dokumentira i upotpunjuje povijesnu matricu grada.

Radi zaštite i očuvanja sveukupnih kulturno-povijesnih vrijednosti, povijesne matrice i identiteta prostora te povijesnih građevina, unutar zaštićenih povijesnih cjelina da bi se stvorili uvjeti za obnovu i afirmaciju tih vrijednosti, utvrđuje se:

Kategorizacija građevnog fonda:

Kategorija Z/A
Povijesne građevine koje su pojedinačno zaštićena kulturna dobra i građevine za koje će se provesti postupak utvrđivanja svojstva pojedinačnog kulturnog dobra.

Kategorija B0
Povijesne građevine visoke arhitektonske kvalitete i stupnja očuvanosti izvornih obilježja, a koje u bitnome određuju povijesnu fizionomiju i sliku, te ambijentalne karakteristike neposredne okoline i grada u cjelini.

Kategorija B1
Povijesne građevine određene arhitektonske kvalitete i stupnja očuvanosti izvornih obilježja; građevine koje utječu na povijesnu fizionomiju ili ambijentalnost predjela i interpolacije novijeg vremena koje su slijedile mjerilo i arhitektonsko-tipološke osobitosti pripadajuće sredine.
Kategorija B2
Povijesne građevine djelomičnog stupnja očuvanosti i izraženosti izvornih obilježja; građevine određenoga povijesnog sloja gradnje koje u određenoj mjeri upotpunjuju povijesnu fizionomiju prostora i tvore segmente specifične ambijentalnosti; građevine bez osobitih arhitektonskih vrijednosti.

Kategorija C
Povijesne građevine kojima su bitno izmijenjena izvorna obilježja, bez osobitih su arhitektonsko-graditeljskih obilježja i vrijednosti, kasnije gradnje i dogradnje, odnosno gradnja koja ne posjeduje ambijentalno ili funkcionalno značenje u povijesnoj strukturi (Donjeg grada) i koja nije formativna komponenta cjeline.

Kategorija D
Recentna produkcija koja ne podliježe konzervatorskom vrednovanju - građevine sagrađene od 70-tih godina 20. stoljeća.

Detaljne mjere zaštite provedene kategorizacije povijesnih građevina unutar zaštićenih povijesnih graditeljskih cjelina sadržane su u konzervatorskoj podlozi koja je sastavni dio Elaborata Plana.
Kategorizacija građevnog fonda povijesnih građevina unutar zaštićenih povijesnih graditeljskih cjelina sustavno će se ugrađivati u konzervatorsku podlogu.

2.a. Povijesna urbana cjelina Grad Zagreb

Povijesnu urbanu cjelinu Grad Zagreb kao kulturno dobro karakterizira povijesna slojevitost i različitost morfoloških, tipoloških, prostornih i ambijentalnih obilježja pojedinih predjela, te različitost stupnja vrijednosti i očuvanosti povijesne strukture.

Na području kulturnog dobra Povijesne urbane cjeline Grad Zagreb posebnu vrijednost predstavljaju park šume Jelenovac i Vrhovec te park šume centra: Tuškanac - Dubravkin put - Cmrok, Zelengaj, Kraljevec, Pantovčak i Prekrižje.

S obzirom na navedena obilježja zonirana je Povijesna urbana cjelina Grad Zagreb, te su određeni sustavi zaštite:

'A'- Područje izuzetno dobro očuvane i osobito vrijedne povijesne strukture

Primjenjuje se na prostorne i građevne strukture izraženih urbanističko-arhitektonskih, kulturno-povijesnih, pejsažnih ili ambijentalnih vrijednosti, naglašenog značenja za sliku grada, te s građevnom supstancom visoke spomeničke vrijednosti, koja kao graditeljsko nasljeđe Zagreba definira njegovu povijesnu urbanu matricu.

Ovim sustavom zaštite obuhvaćeni su:

- povijesna jezgra Gornjeg grada i Kaptola s povijesnim podgrađima i središnjim gradskim trgom, područje Nova Ves - Medvedgradska, područje Donjeg grada planirano i pretežno dovršeno do kraja 19. st., područja planske rezidencijalne izgradnje na podsljemenskom pobrežju nastala krajem 19. stoljeća te između dvaju svjetskih ratova, područja nastala širenjem grada na istok krajem 19. i početkom 20. stoljeća te između dvaju svjetskih ratova, prostorna cjelina središnjega gradskog groblja Mirogoj, te prostorna cjelina Predsjednički dvori - vila Weiss.

Ovoj zoni odgovara režim potpune konzervatorske zaštite povijesne urbane strukture, pejsažnih obilježja te pojedinačnih građevina, unutar koje je potrebno očuvati sva bitna obilježja prostorne i građevne strukture, određene topografijom, povijesnom građevnom supstancom te raznolikošću namjena i sadržaja.

Zaštitu koja proizlazi iz spomeničkih svojstava povijesne urbane strukture, pejsažnih i ambijentalnih vrijednosti, te pojedinačno zaštićenih kulturnih dobara, potrebno je provoditi cjelovito, što podrazumijeva očuvanje i obnovu izvornih karakteristika, uklanjanje uzroka i posljedica ugroženosti te osiguranje optimalne spomeničke prezentacije kulturnog dobra.

Opći uvjeti zaštite:
- sanacija i održavanje u povijesnom kontinuitetu očuvane urbane matrice, mjerila i slike naselja, povijesne graditeljske strukture, posebno vrijednih objekata i poteza te postojeće - očuvane povijesne parcelacije;
- sanacija i održavanje svake zgrade koja je sačuvala izvorna graditeljska obilježja;
- održavanje i uređivanje neizgrađenih površina i pripadajuće urbane opreme, vodeći računa o njezinim autentičnim elementima kao što su javna rasvjeta, zelenilo i hortikulturna rješenja, oblikovanje i opremanje parkovnih površina, uređivanje parcela te predvrtova i karakterističnih ograda;
- svu parkovnu arhitekturu odnosno parkovne površine, drvorede, grupacije stabala, solitere, vrtove i druge oblike hortikulturnog oblikovanja treba očuvati u cijelosti, a na njima su dozvoljeni samo oni zahvati koji ne narušavaju i ne mijenjaju njihovih estetske i kulturno-povijesne vrijednosti;
- parkovna arhitektura ne može se smanjivati niti prenamijeniti za druge potrebe;
- u park šumama dozvoljeni su samo oni zahvati i radnje čija je svrha njihovo održavanje i uređenje, a cilj i smjernice gospodarenja određuju se u skladu s namjenom, koja prvenstveno služi za odmor i rekreaciju;
- unutar granica park šuma nije dozvoljena izgradnja i šume se ne mogu prenamijeniti za druge namjene te se iste trebaju očuvati u sadašnjim površinama;
- sprječavanje nadogradnje ili dogradnje pojedinih zgrada ili pak neprimjerenih adaptacija kojima se bitno mijenja izvorna arhitektonska zamisao;
- očuvanje karakterističnih rješenja krovova i sprječavanje bitnih promjena gabarita i oblikovanja, jer su dio autentičnoga arhitektonskog rješenja i mjerodavni kao peta fasada u karakterističnoj slici naselja;
- postojeću kvalitetnu gradnju u dvorištu bloka ili parcele, koja je izgrađena sukladno ranijim propisima, moguće je zadržati, a principom postupnosti treba omogućiti odgovarajuću rekonstrukciju i uklanjanje degradirajućih elemenata i sadržaja;
- nije dopuštena ugradnja graditeljskih elemenata i opreme koja nije u skladu s autentičnim elementima gradnje;

- u naseljima ili dijelovima naselja, kao i u potezima koji su zatečeni kao devastirani ili nedovršeni, moguća je interpolacija i gradnja zamjenskih objekata, uz poštivanje mjerila i ostalih lokalnih uvjeta te uz prethodnu valorizaciju lokacije;
- za novu gradnju kao i za uređivanje gradskih trgova, preporuča se provedba javnog natječaja;

za sve zahvate potrebno je ishoditi posebne uvjete i prethodno odobrenje nadležnog tijela za zaštitu kulturnih dobara,

- za sve kompleksne zahvate uređenja pojedinih blokova na području Donjeg grada kojima se bitno mijenja njihova postojeća prostorna i građevinska struktura/morfologija bloka potrebno je izraditi urbanistički plan uređenja.

Za sve kompleksne zahvate uređenja na području zone "A" Povijesne urbane cjeline Grad Zagreb kojima se bitno mijenja prostorna i građevinska struktura/morfologija potrebno je izraditi detaljne konzervatorske propozicije i studije bloka.

Posebni uvjeti zaštite za područje 1. GORNJI GRAD I KAPTOL, prema grafičkom prikazu:

Na području povijesnoga gradskog središta kao potpuno morfološki i strukturalno definiranom prostoru, svi zahvati u prostoru i graditeljskoj strukturi uvjetovani su obvezom poštivanja očuvanih vrijednosti i uklapanja u takav povijesno uvjetovani ambijent;

- obveza očuvanja i sanacije pojedinačnih kulturnih dobara,
- obveza očuvanja, obnovih i sanacije objekata povijesne graditeljske strukture koja je po svojim arhitektonsko-oblikovnim, graditeljskim, kulturno-povijesnim, morfološkim i tipološkim obilježjima, povijesni sloj izgradnje kao nositelj i prezentant povijesnih obilježja i ambijentalnih osobitosti, te u bitnome određuje fizionomiju prostora,
- nije dopušteno uklanjanje pojedinačnih kulturnih dobara, kao i građevina koje su po svojim arhitektonsko-oblikovnim, graditeljskim, kulturno-povijesnim, morfološkim i tipološkim obilježjima, povijesni sloj gradnje vrijedan očuvanja kao nositelj i prezentant prostornih obilježja i ambijentalnih osobitosti, te u bitnome određuje fizionomiju prostora,
- iznimno, takav je zahvat moguć isključivo prema uvjetima iz članka 64. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, te uz detaljnu valorizaciju arhitektonsko-oblikovnih i graditeljskih obilježja građevine,
- mogućnost izgradnje novih objekata kao interpolacija u definiranome povijesnom tkivu, odnosno mogućnost zamjenske gradnje, uz očuvanje karakteristične povijesne parcelacije, ograničena je isključivo na minimalan broj lokacija za koje se detaljnijom konzervatorskom obradom utvrdi mogućnost uklanjanja postojeće graditeljske strukture koja ne posjeduje spomeničku, kulturno-povijesnu, ambijentalnu i graditeljsku vrijednost; odnosno ne posjeduje obilježja graditeljske strukture vrijedne očuvanja kao povijesnog sloja izgradnje koji upotpunjuje povijesnu fizionomiju prostora ili tvori segmente specifične ambijentalnosti, s obzirom na arhitektonske, građevinske, graditeljsko-tipološke karakteristike, značajne povijesne funkcije i namjene,
- nova odnosno zamjenska izgradnja, treba u svim elementima - morfološki, mjerilom i gabaritima biti u skladu s povijesnim i ambijentalnim obilježjima lokacije i kvalitetno arhitektonsko ostvarenje, a nije dopuštena gradnja za namjene koje zahtijevaju intenzivan promet vozila,
- za novu izgradnju potrebno je provesti javni natječaj, kojem treba prethoditi detaljnija konzervatorska obrada i arheološka istraživanja,

- Rekonstrukcije, adaptacije i prenamjene tavana, karakterističnih etaža, prizemlja i podruma;
  - rekonstrukcije, adaptacije i prenamjene potrebno je provoditi radi sanacije, uređenja, afirmacije i optimalne prezentacije izvornih povijesnih, ambijentalnih, morfoloških i strukturalnih obilježja prostora i graditeljske strukture; mjerila i **o**čuvane karakteristične povijesne parcelacije, uklanjanja degradirajućih elemenata sadržaja; maksimalnim očuvanjem izvorne stambene namjene; te uspostavom onih namjena koji doprinose revitalizaciji ambijenta; a prema specifičnim obilježjima svake pojedine lokacije,
  - nisu dopuštene rekonstrukcije, dogradnje i nadogradnje, kao intervencije na povijesnoj graditeljskoj strukturi koja je nositelj karakteristične povijesne matrice, a kojima se bitno utječe i mijenjaju izvorna/postojeća kvalitetna graditeljska i oblikovna obilježja, mjerilo i gabariti,
  - iznimno, ovi zahvati su mogući na pomoćnim objektima na parceli, rekonstrukcijom kojih i eventualno minimalnim povećanjem volumena se omogućava istovremeno uklanjanje ostale nekvalitetne izgradnje na parceli;

-Adaptacije tavana
  - na prostorima, potezima, ambijentima i karakterističnim povijesnim prospektima grada, posebno na povijesnim palačama na liniji bedema Gradeca, kanoničkim kurijama na Kaptolu, kao i na zgradama koje svojim krovištem određuju sliku trga ili ulice, nisu dopuštene adaptacije i prenamjene kojima se bitno utječe na integritet povijesne strukture i mijenja izražajnost i izvornost krovne konstrukcije, te kontinuitet krovnih kosina s karakterističnom vrstom pokrova - crijepom, kao pete fasade grada,
  - adaptacija i prenamjena tavana u stambeni prostor, isključivo unutar postojećeg/izvornog gabarita, moguća je na građevinama koje po svojoj tipologiji (građanske i obrtničke kuće 18. i 19. st) tradicionalno koriste krovišta, uz uvjet da takav zahvat bude u funkciji procesa revitalizacije povijesne jezgre, poštuje osnovni tip i gabarit krovišta, te omogući građevinsku sanaciju i seizmičku zaštitu građevine,

-Adaptacije karakterističnih etaža
  - adaptacije su moguće u okvirima koji omogućavaju očuvanje izvornoga karakterističnoga tlocrtnog koncepta i konstrukcije, graditeljsko-oblikovnih i obrtničkih karakteristika i materijala interijera,

-Adaptacije prizemlja i podruma
  - nisu dopuštene adaptacije prizemlja u poslovne prostore namjena kojih nije primjerena spomeničkoj i ambijentalnoj vrijednosti prostora (skladišta, autolimarije, građevinske bravarije i sl.),
  - u uličnim i pomoćnim dvorišnim objektima moguće su adaptacije prizemlja i podruma u lokale namjena kojih je primjerena povijesnom gradskom središtu, uz uvjet da se očuvaju karakteristična izvorna graditeljska i oblikovna obilježja prostora (konstrukcija, pročelje), uz primjenu materijala i oblikovnih elemenata koji korespondiraju s tradicijskim elementima gradnje i nemaju bitnog i trajnog utjecaja na integritet povijesne strukture i ambijentalne vrijednosti; isto se odnosi i na rješenje reklamnih natpisa,
  - ulaze u te prostore osigurati iz veže, hodnika ili dvorišta pripadajućeg objekta, a izvedbom ulaza ne smiju se degradirati arhitektonsko-oblikovna i graditeljska obilježja građevine, posebno pročelja,
  - nije dopušteno rastvaranje uličnih pročelja kao i intervencije u plohu pločnika - pješačkih površina (usijecanja, gradnja pristupnog stubišta) radi izvedbe ulaza u te prostore,
  - u potpunosti treba očuvati i u maksimalnoj mjeri omogućiti prezentaciju izvornoga tradicijskoga konstruktivnog sustava - svođene konstrukcije,
  - obvezna dokumentacija za utvrđivanje posebnih uvjeta je arhitektonski snimak postojećeg stanja građevine ili dijela građevine na kojem se planira zahvat, s prikazima karakterističnih detalja, prijedlog zahvata te opis radova,
  - za rekonstrukcijske i sanacijske zahvate te adaptacije koje zadiru u konstruktivni sustav povijesnih građevina, posebno onih spomeničke vrijednosti, obvezna je provedba detaljnijih istražnih radova (konzervatorskih, restauratorskih, arheoloških) i statička ekspertiza građevinsko-konstruktivnog stanja i ugroženosti od vlage,
  - promet - radi prometnog rasterećenja prostora potrebno je maksimalno reducirati mogućnost parkiranja na javnim površinama, posebno tamo gdje je onemogućeno pješačko komuniciranje, oko glavnih povijesnih žarišta, reprezentativnih građevina i prostora koji su nositelji identiteta prostora.

Posebni uvjeti zaštite za područje 2. DONJI GRAD, prema grafičkom prikazu:

Na području povijesnoga gradskog središta kao potpuno morfološki i strukturalno definiranom prostoru, svi zahvati u prostoru i graditeljskoj strukturi uvjetovani su obvezom poštivanja i afirmacije vrijednosti prostora - elemenata urbanog koncepta i povijesne matrice, povijesne graditeljske strukture, te uklapanja zahvata u takav povijesno uvjetovani ambijent.

Karakteristični elementi urbanog koncepta i povijesne matrice:

- obveza očuvanja karakteristične mreže komunikacija, trgova, trgova-parkova i perivoja, njihovih trasa, izvornog formata i fizionomije, nivelete, regulacijske i građevne linije, parterne i hortikulturne obrade, te svih elemenata vrijedne povijesne urbane opreme;
- obveza očuvanja prostornih i funkcionalnih žarišta i simbola kontinuiteta života, te povijesne organizacije prostora;
- obveza očuvanja karakterističnih, do danas očuvanih, prostornih jedinica - insula i blokova, očuvanjem njihova formata, morfologije, dimenzije, građevne linije, karakteristične parcelacije i organizacije prostora, mjerila i dipozicije objekata, parternog uređenja slobodnih površina i kvalitetnog zelenila;

- zaštita karakterističnog mjerila - visine izgradnje, radi očuvanja homogenosti strukture i povijesne slike grada, posebno raznolikosti visina uličnih građevina, što pretpostavlja da se pri interpolacijama i rekonstrukcijama treba slijediti pretežito/karakteristično mjerilo područja odnosno ambijenata, te uklapanje u određeni povijesni ambijent tako da se održi čitljivost povijesne matrice;
- obveza očuvanja i sanacije pojedinačnih kulturnih dobara;
- obveza očuvanja, obnovih i sanacije objekata povijesne graditeljske strukture koja je po svojim arhitektonsko-oblikovnim, graditeljskim, kulturno-povijesnim, morfološkim i tipološkim obilježjima, povijesni sloj izgradnje kao nositelj i prezentant povijesnih obilježja i ambijentalnih osobitosti, te u bitnome određuje fizionomiju prostora;
- mogućnost rekonstrukcije i sanacije objekata koji nemaju navedena obilježja povijesne graditeljske strukture vrijedne očuvanja, radi povećanja kvalitete objekata i njihovih uklopljenosti u povijesni ambijent;
- nije dopušteno uklanjanje pojedinačnih kulturnih dobara te građevina koje su po svojim arhitektonsko-oblikovnim, graditeljskim, kulturno-povijesnim, morfološkim i tipološkim obilježjima, povijesni sloj gradnje vrijedan očuvanja kao nositelj i prezentant prostornih obilježja i ambijentalnih osobitosti, te u bitnome određuje fizionomiju prostora. Iznimno, takav zahvat moguć je isključivo prema uvjetima iz članka 64. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, te uz detaljnu valorizaciju arhitektonsko-oblikovnih i graditeljskih obilježja građevina;
- mogućnost i obvezu uklanjanja objekata bez arhitektonskih vrijednosti i bez bitnoga ambijentalnog ili funkcionalnog značenja u povijesnoj strukturi Donjeg grada, odnosno koji predstavljaju izrazitu degradaciju povijesnih i ambijentalnih vrijednosti prostora.

Gradnja novih objekata

- nova odnosno zamjenska izgradnja, kao interpolacija u potezu definiranom povijesnom graditeljskom strukturom koja posjeduje spomenička obilježja, odnosno koja kao povijesni sloj izgradnje upotpunjuje povijesnu fizionomiju prostora ili tvori segmente specifične ambijentalnosti; treba u svim elementima - morfološki, mjerilom i gabaritima biti u skladu s povijesnim i ambijentalnim obilježjima lokacije - uličnog poteza, odnosno bloka; i kvalitetno arhitektonsko ostvarenje;
- za novu uličnu gradnju, na čitavom prostoru od Zapadnog kolodvora do Heinzlove ulice na istoku, ten a objema stranama uz Maksimirsku ulicu I zapadnu stranu Bukovačke ulice obvezan je javni natječaj, kao I za cjelovito uređenje javnih prostora (trgova, parkova I pješačke zone);
- na perimetru (obodu) bloka mogućnost gradnje novih objekata, odnosno zamjenske gradnje, određena je kao:
- mogućnost popunjenja neizgrađenih građevnih parcela,
- zamjena dotrajalih i nekvalitetnih građevina koje nemaju utjecaja na fizionomiju prostora, ili kao cjelovit rekonstrukcijski zahvat prostorne jedinice - bloka, radi povećanja njihove prostorne, graditeljske i sadržajne kvalitete; uz obvezu očuvanja postojeće i dovršenja karakteristične koncepcije, morfoloških i strukturalnih obilježja i mjerila bloka - poteza, poštivanja karakteristične zatečene parcelacije; te kao kvalitativni doprinos i afirmacija sveukupnih vrijednosti prostora;
- unutar prostora bloka, radi dovršenja nedefiniranih ili sređivanja degradiranih obilježja prostora ili zatečene graditeljske strukture, moguće je interpolirati novih građevine koje svojim volumenom, pozicijom i oblikovanjem, afirmiraju postojeće i stvaraju novih kvalitete, elemente uređenja i oblikovanja prostora; pri čemu ti volumeni svojim gabaritima i oblikovanjem ne smiju onemogućiti percepciju povijesnog ambijenta neposredne okoline i optimalnu spomeničku prezentaciju povijesne strukture;
- blokovi: Martićeva - Smičiklasova - Trg žrtava fašizma - Tomašićeva, blok Cesarčeva, Preradovićeva - Hebrangova - Gajeva - Berislavićeva,Žerjavićeva - Gundulićeva - Hebrangova – Preradovićeva – Trg P. Svačića, Ilica-Frankopanska – Dalmatinska – Medulićeva, Dalmatinska – Frankopanska – Prilaz Gj. Deželića – Medulićeva, Ilica - Kačićeva - Prilaz Gj. Deželića - Medulićeva, Klaićeva - Krajiška - Prilaz Gj. Deželića - Primorska, Ilica - Gundulićeva - Varšavska - Frankopanska, Ilica – Preobraženska – Trg P. Preradovićeva – Varšavska – Gundulićeva, Trg bana Jelačića - Praška - Teslina - Gajeva,Trg bana Jelačića - Petrinjska - Amruševa – Trg N. Š. Zrinskog - Praška, Frankopanska - Varšavska - Gundulićeva – Masarykova– Trg m. Tita, Gundulićeva - Varšavska – Trg P. Preradovića - Preradovićeva - Masarykova, Bogovićeva - Gajeva - Teslina - Preradovićeva, Teslina - Gajeva - Berislavićeva - Preradovićeva, Vlaška - Vončinina - Rubetićeva - Schlosserovih stube, određeni su za prioritetnu izradu detaljnih konzervatorskih propozicija i studija bloka.

Gradnja visokih objekata (viših od 9 etaža) nije dopuštena:

- na prostoru sjeverno od željezničke pruge, između Trga Francuske Republike na zapadu i Heinzelovih na istoku, uz iznimku prostora Bloka Badel, i bloka Kršnjavoga – Savska - Jukićeva, za koje će se parametri gradnje definirati konzervatorskim propozicijama za program natječaja, odnosno posebnim uvjetima;
- unutar prostornog koridora Središnje osi, između zgrade NSK i Trnjanske ulice, odnosno unutar vizurnih linija Most slobode, crkva sv. Marka i Most slobode, Katedrala;
- unutar prostornog koridora Savske ceste, odnosno između vizurnih pravaca Jadranski most, crkva Krista Kralja na Mirogoju, te Jadranski most i Ilički neboder;
- radi očuvanja i afirmacije urbane morfologije i matrice, isto se odnosi i na prostor uz Ulicu grada Vukovara unutar koridora definiranog postojećim građevinskim pravcima objekata Vukovarska 35 (arh. Galić), na sjeveru i Vukovarska 52 (arh. Fabris) na jugu;
- u preostalom prostoru omogućava se gradnja visokih objekata pozicioniranih, u pravilu, uvučeno od postojećih građevnih pravaca, s tim da je s obzirom na mogući utjecaj na okolnu izgradnju i vizure na središnji dio povijesne jezgre, pozicija, format i volumen takve izgradnje uvjetovan obvezom prethodne detaljnije analize svake pojedine lokacije.

Rekonstrukcije - adaptacije, nadogradnje i dogradnje na povijesnoj graditeljskoj strukturi

Rekonstrukcije - adaptacije

- Rekonstrukcije - adaptacije građevina potrebno je provoditi radi sanacije, uređenja i optimalne prezentacije izvornih povijesnih i ambijentalnih vrijednosti prostorne i graditeljske strukture; uklanjanja degradirajućih elemenata i sadržaja; maksimalnog očuvanja izvorne namjene; te uspostave onih namjena koji doprinose afirmaciji vrijednosti građevine i ambijenta.
- Adaptacije tavana
- na prostorima, potezima, ambijentima i karakterističnim povijesnim prospektima grada, na građevinama koje svojim krovištem određuju fizionomiju prostora, sliku trga ili ulice, te na pojedinačnim kulturnim dobrima, nisu dopuštene adaptacije i prenamjene kojima se bitno utječe na integritet povijesne strukture i mijenja izražajnost i izvornost krovne konstrukcije,
- na ostalim građevinama mogućnost adaptacije uvjetovana je obvezom očuvanja postojećeg/izvornog gabarita, tipa, konstruktivnih i oblikovnih elemenata krovišta, te omogućavanjem građevinske sanacije i seizmičke zaštite građevina.
- Adaptacije karakterističnih etaža
- adaptacije su moguće u okvirima koji omogućavaju očuvanje izvornoga karakterističnoga tlocrtnog koncepta i konstrukcije, graditeljsko-oblikovnih i obrtničkih karakteristika i materijala interijera.
- Adaptacije prizemlja i podruma
- nisu dopuštene adaptacije i prenamjene prizemlja i podruma u poslovne prostore namjena kojih nije primjerena spomeničkoj i ambijentalnoj vrijednosti prostora i graditeljske strukture (skladišta, autolimarije, građevinske bravarije i sl.),
- u uličnim i dvorišnim građevinama moguće su adaptacije i prenamjene prizemlja i podruma u lokale namjena kojih je primjerena gradskom središtu, uz uvjet da se očuvaju karakteristična izvorna graditeljska i oblikovna obilježja prostora (konstrukcija, pročelje), te uz primjenu materijala i oblikovnih elemenata koji korespondiraju s tradicijskim elementima gradnje i nemaju bitnog i trajnog utjecaja na integritet povijesne strukture i ambijentalne vrijednosti; isto se odnosi i na rješenje reklamnih natpisa,
- ulaze u te prostore osigurati iz veže, hodnika ili dvorišta pripadajućeg objekta, a izvedbom ulaza ne smiju se degradirati arhitektonsko-oblikovna i graditeljska obilježja građevine, posebno pročelja,
- nije dopušteno rastvaranje uličnih pročelja kao i intervencije u plohi pločnika - pješačkih površina (usijecanja, gradnja prilaznog stubišta i sl.) radi izvedbe ulaza u te prostore,
- u potpunosti treba očuvati i u maksimalnoj mjeri omogućiti prezentaciju izvornoga konstruktivnog sustava (svođene konstrukcije podruma i prizemlja).

Nadogradnje

- nisu dopuštene nadogradnje pojedinačnih kulturnih dobara i povijesne graditeljske strukture koja je po oblikovnoj dovršenosti, arhitektonskim, graditeljskim, kulturno-povijesnim, morfološkim i tipološkim obilježjima povijesni sloj izgradnje kao nositelj i prezentant povijesnih obilježja i ambijentalnih osobitosti, te u bitnome određuje fizionomiju prostora,
- nadogradnje kao mogući oblik intervencije prihvatljive su na pojedinim nižim građevinama koje su uokvirene višom izgradnjom, a same ne posjeduju značajna i kvalitetna arhitektonsko-graditeljska obilježja određenoga povijesnog sloja izgradnje. U slučaju nadogradnje potrebno je ostvariti oblikovnu usklađenost nadograđene etaže s ukupnim volumenom objekta i ambijentalnim osobitostima predjela.

Dogradnje

- nisu dopuštene dogradnje kojima se bitno mijenja izvorna/zatečena koncepcija i definirani gabariti građevine,
- iznimno, dogradnja kao oblik intervencije moguća je na temelju detaljnog elaboriranja stanja i potreba za očuvanje vitalnih funkcija građevine i kvalitete stanovanja.

Promet

1. radi prometnog rasterećenja prostora potrebno je maksimalno reducirati mogućnost parkiranja na javnim površinama, posebno tamo gdje je onemogućeno pješačko komuniciranje, oko glavnih povijesnih žarišta, reprezentativnih građevina i prostora, koji su nositelji identiteta prostora.

Posebni uvjeti zaštite za 3. PODRUČJE PLANSKI REGULIRANE REZIDENCIJALNE IZGRADNJE DO POLOVICE 20. STOLJEĆA, prema grafičkom prikazu

- obveza očuvanja karakterističnih elemenata urbanog koncepta, povijesne matrice i fizionomije;
- obveza očuvanja karakterističnih morfoloških i strukturalnih prostornih obilježja, mjerila i tipologije gradnje, ambijentalnih i prirodnih vrijednosti predjela, te prirodne konfiguracije terena;
- obveza očuvanja i sanacije pojedinačnih kulturnih dobara;
- obveza očuvanja, obnovih i sanacije objekata povijesne graditeljske strukture koja je po svojim arhitektonsko-oblikovnim, graditeljskim, kulturno-povijesnim, morfološkim i tipološkim obilježjima, povijesni sloj izgradnje kao nositelj i prezentant specifičnih ambijentalnih osobitosti, te u bitnome određuje fizionomiju prostora;
- mogućnost rekonstrukcije i sanacije objekata koji nemaju navedena obilježja povijesne graditeljske strukture vrijedne očuvanja, u svrhu povećanja kvalitete objekata i njihovih uklopljenosti u povijesni ambijent;
- nije dopušteno uklanjanje pojedinačnih kulturnih dobara te građevina koje su po svojim arhitektonsko-oblikovnim, graditeljskim, kulturno-povijesnim, morfološkim i tipološkim obilježjima, povijesni sloj gradnje vrijedan očuvanja kao nositelj i prezentant prostornih obilježja i ambijentalnih osobitosti, te u bitnome određuje fizionomiju prostora. Iznimno, takav zahvat moguć je isključivo prema uvjetima iz članka 64. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, te uz detaljnu valorizaciju arhitektonsko-oblikovnih i graditeljskih obilježja građevina;
- mogućnost uklanjanja objekata bez arhitektonskih vrijednosti i bez bitnoga ambijentalnog ili funkcionalnog značenja u povijesnoj strukturi predjela, odnosno koji izrazito degradiraju povijesne i ambijentalne vrijednosti prostora;
- nova ili zamjenska gradnja treba u svim elementima - morfološki, mjerilom, gabaritima i namjenom, biti u skladu s kulturno-povijesnim i ambijentalnim obilježjima lokacije, te kvalitetno arhitektonsko ostvarenje;
- pri izgradnji novih ili rekonstrukcije postojećih građevina objekata, radi očuvanja homogenosti i ambijentalnih vrijednosti predjela, potrebno je omogućiti uklapanje novog volumena u određeni povijesni ambijent tako da se održi čitljivost povijesne matrice, omogući oblikovanje hortikulturno uređenje slobodnih površina (predvrtova i vrtova) i očuvanje kvalitetnog zelenila; te sukladno tom maksimalno prilagodi način rješavanja prometa u mirovanju.

'B' - Područje različitog stupnja očuvanosti povijesne strukture

Primjenjuje se na dio Povijesne urbane cjeline Grad Zagreb, s vrijednom prostornom i građevnom strukturom te pretežno očuvanom kvalitetnom građevnom supstancom, odnosno gradske predjele unutar kojih su cjelovito zaokružene njegovih temeljne prostorno-urbane i arhitektonsko-graditeljske karakteristike.

Ovim sustavom zaštite obuhvaćeni su:

- obodno područje Donjeg grada u granicama njegova planskog širenja na zapad, uključujući prostorne cjeline iličkih vojarni, te na istok između Petrovih, Zvonimirovih i Vrbanićeve ulice, s južne strane prostor do željezničke pruge, s vizurnim koridorima Savske ceste i 'Središnje osi', te sjeverni predjeli između Jelenovca, Pantovčaka, Prekrižja, Okrugljaka te predjel između Mlinova i Gračanske ceste.

Ovoj zoni odgovara režim zaštite osnovnih elemenata povijesne urbane strukture i pejsažnih vrijednosti, te pojedinih skupina i pojedinačnih povijesnih građevina, unutar koje je potrebno očuvati sva bitna obilježja te strukture.

Mjere zaštite:
Za dijelove područja kulturnog dobra - Povijesna urbana cjelina Grad Zagreb, za koja je utvrđen sustav zaštite 'B', pri planiranju uređenja prostora, gradnje novih ili rekonstrukcije postojećih građevina, navedene mjere zaštite primjenjuju se adekvatno stupnju vrijednosti i očuvanosti prostorne i graditeljske strukture:

- potpuna zaštita odnosi se na očuvanje fizionomije, gabarita izgradnje, urbanih interijera i sl., uz mogućnost nužnog prilagođavanja postojeće supstance suvremenim potrebama;
- unutar prostornog koridora Savske ceste i 'Središnje osi' potpuna zaštita odnosi se na očuvanje glavnih ekspozicija, karakterističnih vizura i slike povijesne jezgre, te sukladno tome određivanje gabarita novih gradnje;
- u slučaju zamjenske gradnje ili pojedinačne interpolacije, kao i rekonstrukcije postojećih zgrada, svi elementi relevantni za određivanje zahvata u prostoru - oblik i veličina građevinske parcele, namjena, veličina i oblikovanje građevine te njezin smještaj na parceli, uređenje parcele, način priključenja parcele i objekta na javnoprometnu površinu i komunalnu infrastrukturu - moraju se podrediti ograničenjima i obvezama koje proizlaze iz urbanističkih i arhitektonskih specifičnosti svakoga pojedinog naselja, odnosno lokalnim uvjetima;
- nije dopušteno uklanjanje pojedinačnih kulturnih dobara te građevina koje su po svojem arhitektonsko-oblikovnim, graditeljskim, kulturno-povijesnim, morfološkim i tipološkim obilježjima povijesni sloj gradnje vrijedan očuvanja kao nositelj i prezentant prostornih obilježja i ambijentalnih osobitosti te u bitnom određuju fizionomiju prostora. Iznimno, takav zahvat moguć je isključivo prema posebnom zakonu, te uz detaljnu valorizaciju arhitektonsko-oblikovnih i graditeljskih obilježja građevina;
- održavanje i uređivanje neizgrađenih površina i pripadajuće urbane opreme, vodeći računa o njezinim autentičnim elementima, kao što su javna rasvjeta, zelenilo i hortikulturna rješenja, oblikovanje i opremanje parkovnih površina, uređivanje parcela, te predvrtova i karakterističnih ograda;
- svu parkovnu arhitekturu odnosno parkovne površine, drvorede, grupacije stabala, solitere, vrtove i druge oblike hortikulturnog oblikovanja treba očuvati u cijelosti, a na njima su dozvoljeni samo oni zahvati koji ne narušavaju i ne mijenjaju njihovih estetske i kulturno-povijesne vrijednosti;
- parkovna arhitektura ne može se smanjivati niti prenamijeniti za druge potrebe;
- u park šumama dozvoljeni su samo oni zahvati i radnje čija je svrha njihovo održavanje i uređenje, a cilj i smjernice gospodarenja određuju se u skladu s namjenom, koja prvenstveno služi za odmor i rekreaciju;
- unutar granica park šuma nije dozvoljena izgradnja i šume se ne mogu prenamijeniti za druge namjene te iste trebaju očuvati u sadašnjim površinama,
- vrijedne krajolike potrebno je očuvati zadržavanjem njihovog strukturnog karaktera što podrazumijeva očuvanje postojećeg prostornog odnosa između neizgrađenog i izgrađenog te šumskih, livadnih površina i površina pod vinogradima, voćnjacima i oranicama,
- u vrijednim krajolicima nužno je očuvanje prirodnih vodotoka, prirodne topografije terena i karakteristične parcelacije koja u potpunosti respektira prirodne topografske uvjete,
- u vrijednim krajolicima nije dopušteno unošenje volumena, oblika i građevinske materijale koji nisu primjereni ambijentu i tradiciji građenja uz obavezu očuvanja karakterističnih obilježja krajolika i kvalitetnih vizura.
- za gradnju uličnih objekata te za uređivanje gradskih trgova preporuča se provedba javnog natječaja;
- za sve zahvate potrebno je ishoditi posebne uvjete i prethodno odobrenje nadležnog tijela za zaštitu kulturnih dobara;
- za sve kompleksne zahvate uređenja blokova: Blok 'Badel'(Vlaška – Šubićeva – Martićeva – Derenčinova), Bornina - Erdődyjeva - Branimirova – Domagojeva, Kršnjavoga - Kačićeva - Jukićeva, Vlaška - Vončinina - Jurkovićeva - Petretićev trg, blok 'Franck', kojima se bitno mijenja njihova postojeća prostorna i građevinska struktura/morfologija bloka, potrebno je izraditi urbanistički plan uređenja.

2.b. Gradska naselja

Zaštita gradskih naselja podrazumijeva očuvanje njihovih autentičnosti i poštivanje izvornih urbanističko-arhitektonskih zamisli, te se moguće intervencije u njima ponajprije odnose na sanaciju i održavanje kako

prostora u cjelini, tako i svake pojedine građevine, poštujući primijenjenu karakterističnu tehnologiju i građevinske materijale.

Zaštićena gradska naselja na području obuhvata Plana**:**
- Dio naselja - povijesna jezgra Podsuseda, Z-1529;
- Dio naselja - povijesna cjelina Cvjetno naselje, Z-1543;
- Dio naselja - povijesna cjelina naselja 'Željeznička kolonija', Z-1530.;
- Dio naselja 'Prva hrvatska štedionica' na Trešnjevci, Z-1542;
- Dio naselja - arhitektonski ansambl gradskih vila u Novakovoj ulici, Z-1544;
- 'Zelena potkova', urbanističko-arhitektonska i parkovna cjelina trgova, Z-1536.

Zaštićena gradska naselja su očuvanja vrijedne prepoznatljive prostorne urbanističko-arhitektonske cjeline, za koje su sukladno provedenoj valorizaciji prostora utvrđene zone zaštite 'A' i 'B'.

Zona zaštite 'A' - područje iznimno dobro očuvane i osobito vrijedne povijesne strukture

Zona zaštite 'A' valorizacijom je utvrđena za gradska naselja ili njihovih dijelova izraženih urbanističko-arhitektonskih, kulturno-povijesnih, pejsažnih ili ambijentalnih vrijednosti, naglašenog značenja za užu i širu sliku grada, s očuvanom graditeljskom strukturom visoke spomeničke vrijednosti.

Na području zone zaštite 'A' primjenjuje se potpuna konzervatorska zaštita povijesne urbane strukture, prostornih i pejsažnih obilježja te pojedinačnih građevina;

Zona zaštite 'B' - područje različitog stupnja očuvanosti povijesne strukture

Zona zaštite 'B' valorizacijom je utvrđena za gradska naselja ili njihovih dijelova s vrijednom prostornom i pretežno očuvanom kvalitetnom graditeljskom strukturom.

Na području zone zaštite 'B' primjenjuje se konzervatorska zaštita očuvanih elemenata povijesne urbane strukture i pejsažnih vrijednosti te očuvanih pojedinih skupina i pojedinačnih povijesnih građevina.

Mjere zaštite

Mjere zaštite, uvjeti za rekonstrukciju ili novu izgradnju unutar područja zaštićenih gradskih naselja razlikuju se i primjenjuju ovisno o utvrđenoj zoni zaštite, povijesnoj matrici naselja, urbanističko-arhitektonskim i graditeljskim specifičnostima, te karakterističnoj tipologiji izgradnje:

- sanacija i održavanje očuvane povijesne urbane matrice i parcelacije, mjerila i slike naselja, povijesne graditeljske strukture, posebno vrijednih poteza i građevina, radi kvalitetne spomeničke prezentacije;
- očuvanje izvornosti i autentičnosti prostora formiranjem cezura oko najvrjednijih dijelova naselja uz odvajanje novih zona za gradnju i sprečavanje njihova pretvaranje u amorfnu preizgrađenost gradskog prostora;
- sanacija i održavanje svake građevine očuvanih izvornih graditeljskih obilježja;
- održavanje i uređivanje neizgrađenih površina i urbane opreme naselja vodeći računa o zatečenim vrijednostima i obilježjima prostora kao što su zelenilo i hortikulturna rješenja, oblikovanje i opremanje parkovnih površina, urbana oprema;
- svu parkovnu arhitekturu odnosno parkovne površine, drvorede, grupacije stabala, solitere, vrtova i druge oblike hortikulturnog oblikovanja treba očuvati u cijelosti, a na njima su dozvoljeni samo oni zahvati koji ne narušavaju i ne mijenjaju njihovih estetske i kulturno-povijesne vrijednosti;
- - parkovna arhitektura ne može se smanjivati niti prenamijeniti za druge potrebe;
- održavanje i uređivanje predvrtova s karakterističnim ogradama i slično;
- sprječavanje neprimjerenih dogradnji i/ili adaptacija građevina kojima se bitno mijenja njihova izvorna arhitektonska zamisao, gabariti, oblikovanje i stilske karakteristike;
- očuvanje izvorne i karakteristične tipologije krovova, koji značajno utječu na sliku naselja i vizure unutar i izvan njega;
- nije dopuštena ugradnja graditeljskih elemenata i opreme koja nije u skladu s autentičnim elementima gradnje;
- postojeću izgradnju unutar bloka ili parcele bez spomeničkih svojstava moguće je zadržati, uz uklanjanje neprimjerenih elemenata i sadržaja te njenim usklađivanjem sa spomeničkim i ambijentalnim vrijednostima mikrolokacije;
- za novih izgradnje, kao i za uređivanje gradskih trgova, preporuča se provedba javnog natječaja;
- u zoni zaštite 'A' iznimno je moguća interpolacija i gradnja zamjenskih građevina uz prethodnu detaljnu konzervatorsku i prostornu valorizaciju mikrolokacije i usklađivanje s postojećim spomeničkim i ambijentalnim vrijednostima;
- u zoni zaštite 'B' u slučaju novih izgradnje, zamjenske izgradnje kao i rekonstrukcije pojedinačnih građevina svi elementi relevantni za određivanje zahvata u prostoru moraju se podrediti ograničenjima i obvezama koje proizlaze iz izvornih urbanističkih i arhitektonskih specifičnosti svakoga pojedinog naselja (oblik i veličina građevinske parcele, namjena, veličina i oblikovanje građevine, materijal, uređenje parcele i smještaj građevine na parceli, način priključenja parcele i građevine na javnoprometnu površinu i komunalnu infrastrukturu);
- nije dopušteno uklanjanje pojedinačnih kulturnih dobara te građevina koje su po svojem arhitektonsko-oblikovnim, graditeljskim, kulturno-povijesnim, morfološkim i tipološkim obilježjima povijesni sloj gradnje vrijedan očuvanja kao nositelj i prezentant prostornih obilježja i ambijentalnih osobitosti te u bitnom određuju fizionomiju prostora. Iznimno, takav zahvat moguć je isključivo prema posebnom zakonu, te uz detaljnu valorizaciju arhitektonsko-oblikovnih i graditeljskih obilježja građevina
- za sve zahvate unutar granica zaštićenih gradskih naselja potrebno je ishoditi posebne uvjete i prethodno odobrenje nadležnog tijela za zaštitu kulturnih dobara.

2.c. Seoska naselja

Zaštita seoskih naselja podrazumijeva očuvanje njihovih autentičnosti i povijesne matrice, prostorne organizacije, smještaja u prirodnom okolišu, tradicijske građevne strukture i karakteristične slike naselja. Moguće intervencije u njima ponajprije se odnose na sanaciju i održavanje kako prostora u cjelini, tako i svake pojedine građevine, poštujući tradicijski način gradnje i građevinske materijale.

Zaštićena seoska naselja na području obuhvata Plana:
- Dio naselja - povijesna cjelina naselja Ču cerje, Z-1547;
- Dio naselja - povijesna cjelina naselja Gornje Vrapče, Z-1537;
- Povijesna jezgra seoskog naselja Resnik, Z-2160.

Zaštićena seoska naselja su očuvane vrijedne prepoznatljive prostorne i ambijentalno-graditeljske cjeline, za koje su sukladno provedenoj valorizaciji prostora utvrđene zone zaštite 'A' i 'B'.

Zona zaštite 'A' - područje iznimno dobro očuvane i osobito vrijedne povijesne strukture

Zona zaštite 'A' valorizacijom je utvrđena za seoska naselja ili njihovih dijelova izraženih kulturno-povijesnih, graditeljskih, pejsažnih i ambijentalnih vrijednosti, s očuvanom graditeljskom strukturom visoke spomeničke vrijednosti, koji pokazuju povijesni kontinuitet življenja na tom prostoru.

Na području zone zaštite 'A' primjenjuje se potpuna konzervatorska zaštita povijesne matrice naselja, prostornih i pejsažnih obilježja te pojedinačnih građevina.

Zona zaštite 'B' - područje različitog stupnja očuvanosti povijesne strukture

Zona zaštite 'B' valorizacijom je utvrđena za seoska naselja ili njihovih dijelova s vrijednom prostornom i pretežno očuvanom kvalitetnom graditeljskom strukturom.

Na području zone zaštite 'B' primjenjuje se konzervatorska zaštita očuvanih elemenata povijesne urbane strukture i pejsažnih vrijednosti te očuvanih pojedinih skupina i pojedinačnih povijesnih građevina.

Mjere zaštite:

Mjere zaštite, uvjeti za rekonstrukciju ili novu izgradnju unutar područja zaštićenih seoskih naselja razlikuju se i primjenjuju ovisno o utvrđenoj zoni zaštite, ambijentalnim i pejsažnim specifičnostima, povijesnoj matrici naselja te karakterističnoj tipologiji izgradnje:

- zaštita slike naselja, njegovih povijesne matrice i karakterističnog mjerila;
- zaštita reljefa i specifičnih osobina pripadajućeg krajobraza;
- očuvanje autohtonih elemenata pejsaža - šuma, livada, oranica, voćnjaka;
- afirmiranje sadnje i njegovanja autohtonih biljnih vrsta;
- zaštita i sanacija vodotoka i njihovih karakterističnih krajobraznih obilježja u sastavu seoskog naselja ili njegovoj blizini, kao i sprečavanje zagađivanja i degradacije njihova prirodnog toka;
- održavanje karakteristične povijesne matrice i organizacije prostora naselja;
- očuvanje oblika, trase i dimenzije komunikacija i ostalih javnih površina naselja;
- očuvanje prostornih detalja, visokog i niskog zelenila, ograda, mostića, prilaza okućnicama odnosno parcelama, zdenaca, bunara, raspela i drugih elementa opreme vanjskih prostora;
- njegovanje tipične organizacije parcela sa stambenim i poljoprivrednim građevinama;
- čuvanje preostalih etnoloških građevina i gospodarskih sklopova, što podrazumijeva njihovu sanaciju, restituciju i eventualno rekonstrukciju prema propozicijama nadležnog tijela za zaštitu kulturnih dobara;

- pojedinačne etnološke građevine koje su smještene unutar seoskih naselja potrebno je obnavljati i zadržati 'in situ';
- zadržavanje i očuvanje prepoznatljivih toponima, naziva dijelova naselja, zemljišta, vodotoka, šuma, livadnih površina, od kojih pojedini imaju simbolična i povijesna značenja;
- sprečavanje unošenja stranih oblikovnih i građevinskih elemenata i njegovanje tradicijskog načina oblikovanja, gradnje i materijala;
- zadržavanje visine izgradnje u granicama postojećeg mjerila naselja, s uporabom uglavnom kosog krova, oblikovno usklađenog s karakterističnim postojećim krovovima naselja;
- u zoni zaštite 'A' iznimno je moguća interpolacija i gradnja zamjenskih građevina uz prethodnu detaljnu konzervatorsku i prostornu valorizaciju mikrolokacije i usklađivanje s postojećim spomeničkim i ambijentalnim vrijednostima.
- u zoni zaštite "B" u slučaju novih izgradnje, zamjenske izgradnje kao i rekonstrukcije pojedinačnih građevina svi elementi relevantni za određivanje zahvata u prostoru moraju se podrediti ograničenjima i obavezama koje proizlaze iz izvornih urbanističkih i arhitektonskih specifičnosti svakog pojedinog naselja (oblik i veličina građevinske parcele, namjena, veličina i oblikovanje građevina, materijali, uređenje parcele i smještaj građevine na parceli, način priključenja parcele i građevine na javno-prometnu površinu i komunalnu infrastrukturu);
- ograničavanje širenja naselja i zadržavanje zelenih prirodnih cezura među naseljima kako bi se zadržala njihova samosvojnost i povijesni identitet;
- nije dopušteno uklanjanje pojedinačnih kulturnih dobara te građevina koje su po svojem arhitektonsko-oblikovnim, graditeljskim, kulturno-povijesnim, morfološkim i tipološkim obilježjima povijesni sloj gradnje vrijedan očuvanja kao nositelj i prezentant prostornih obilježja i ambijentalnih osobitosti te u bitnom određuju fizionomiju prostora. Iznimno, takav zahvat moguć je isključivo prema posebnom zakonu, te uz detaljnu valorizaciju arhitektonsko-oblikovnih i graditeljskih obilježja građevina
- za sve zahvate unutar granica zaštićenih seoskih naselja potrebno je ishoditi posebne uvjete i prethodno odobrenje nadležnog tijela za zaštitu kulturnih dobara.

3. Povijesni sklop i građevina

Ovim su planom obuhvaćeni zaštićeni povijesni sklopovi i građevine - graditeljski sklopovi, civilne građevine i sakralne građevine na prostoru grada Zagreba.

U postupku zaštite povijesnih sklopova i građevina provedena je valorizacija po principu očuvanosti i vrijednosti kulturno-povijesnih i arhitektonsko-graditeljskih karakteristika.

Mjere zaštite graditeljskih sklopova unutar obuhvata Plana, kao sastavni dio Konzervatorske podloge, prate kartografski prikazi s ucrtanim prostornim međama kulturnog dobra.

3.a. Graditeljski sklop

Zaštićeni graditeljski sklopovi su očuvanja vrijedni graditeljski i urbanističko-arhitektonski kompleksi različitih namjena (stambena, proizvodno/gospodarska, industrijska, javna, sakralna i sl.) koji su svojom visokom očuvanošću i arhitektonskom, pejsažnom vrijednošću najvažniji prostorni akcent na području grada Zagreba.

Zaštićeni graditeljski sklopovi na području obuhvata Plana:
- Park Maksimir, Maksimirski perivoj, Z-1528;
- Kompleks groblja Mirogoj, Aleja Hermanna Bollea, Z-1526;
- Kulturno-povijesna cjelina 'Pionirski grad' (Grad mladih) na Granešini, Miroševečka cesta bb, Z-2285;
- Kulturno-povijesna cjelina Pupinovo naselje, Prilaz Pavla Vuk-Pavlovića 1 -15 i 18, Z-2288;
- Dio naselja - kolonija gradskih kuća na Ciglani, Klaićeva 9, 9A, 9B, 11, 11A, 11B, Z-1549;
- Dio naselja - stambeno naselje 'Gogoljin brijeg', Medovićeva, Filipovićeva, Ul. Ferde Kovačića, Petrova, Z-1541;
- Dio naselja - kolonija gradskih kuća 'Mali stanovi za invalide i izbjeglice iz Istre', Veprinačka 1 -15 / Mošćenička 2-16, Z-1550;
- Kurija Junković s gospodarskim objektima, s mlinom-vodenicom, majurom i drugim gospodarskim objektima te parkovnom površinom vrtom i voćnjakom, Junkovićev put 2, Z-0498;
- Kukovićeva kuća, Ul. Andrije Hebranga 9 -11, Gajeva 28, Ul. Ante Kovačića 2-4, Preradovićeva 29, Z-0471;
- Kompleks bivše Prve hrvatske štedionice, danas stambeno-poslovna zgrada, Ilica 5, Margaretska 1-3, Bogovićeva 6, Z-0224;
- Kompleks stambenih kuća Nadarbine Nadbiskupije zagrebačke - 'Vatikan', Vlaška 70 A-E, 72A-C, Ul. Antuna Bauera 2-8, Martićeva 29-37, Ratkajev prolaz 1-7, Z-0491;
- Sklop dviju poslovno-stambenih ugrađenih kuća Wellisch, Martićeva 13, Vlaška 60, Z-1042;
- Dio naselja - 'Zakladni blok', kao arhitektonska cjelina trgovačko-stambenih i poslovnih zgrada, Gajeva 2, 2A, 2B, 2C / Bogovićeva 1, 1A, 1B, 2, 4 / Ul. Frana Petrića 1, 3, 5, 7 / Ilica 1, 1A, Z-1535;
- Niz najamnih stambenih zgrada, Gajeva 47, 49, 51, 51/1, 53, 55, 55/1, Z-2152;
- Stambene zgrade, Prilaz Gjure Deželića 42, 44, 46, Z-2142;
- Kompleks stambenih zgrada, Petrova 15, 15A, 15B, Lobmayerovih stube 2, Babonićeva 1, Z-2144;
- Glavna zgrada kompleksa vojnih objekata 'Rudolfovih vojarne', Ul. Republike Austrije 20, Z-1233;
- Zgrada Glavnog kolodvora i peroni s podzemnim pristupima i nadstrešnicama, Tomislavov trg 12, Z-0460;
- Kompleks građevina Tehničkog muzeja, Savska cesta 18, Z-213;
- Kompleks Katedrale Uznesenja Marijina, Nadbiskupskog dvora s kapelom sv. Stjepana, utvrdama i parkom Ribnjakom na Kaptolu, Kaptol 31, Z-0202;
- Kompleks samostana Klarisa s kaptolskom kulom "Popov turen" (Muzej grada Zagreba), Opatička 20 -22, Z-0194;
- Kompleks crkve i samostana sv. Franje Ksaverskog, s alejom Križnog puta i perivojem na Ksaveru, Jandrićeva 21 (Ksaver), Z-0724;
- Grkokatoličko sjemenište s crkvom sv. Ćirila i Metoda, Ćirilometodska 1 / Vranicanijeva 2, Z-0615;
- Samostan sestara milosrdnica s crkvom sv. Vinka Paulskog, Frankopanska 15 -17, Z-0331;
- Evangelička crkva sa župnim dvorom, Gundulićeva 28, Z-0333;
- Kompleks Franjevačkog samostana s crkvom sv. Franje Asiškog, Kaptol 9 / Opatovina 24, Z-0209;
- Dječačko sjemenište, Voćarska cesta 106, Z-213;
- Crkva Srca Isusova sa samostanom reda Družbe Isusovih, Palmotićeva 31, 33, 35, Z-0455;
- Crkva sv. Martina i salezijanski samostan, Vlaška 36, Z-0671;
- Sakralni kompleks u Markuševcu, sastavljen od župne crkve sv. Šimuna i Jude Tadeja, kapele Majke Božje Anđeoske, župnog dvora te gospodarskog objekta, Markuševečka cesta, Z-1314;
- Župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije i samostan u Remetama, Česmičkoga 1, Z-1316;
- Crkva Blažene Djevice Marije i župni dvor, Granešina, Z-2282;
- Industrijski krajolik - kompleks nekadašnje Strojarnice državne željeznice, Trnjanska cesta 1, 7-11C, Z-1540;
- Industrijski krajolik - povijesna cjelina industrijskog kompleksa Paromlin, Koturaška cesta 1, Z-1533;
- Kompleks Zagrebačke pivovare sa zgradom porte, upravnom zgradom, restoranom s vrtom i vodotornjem, Ilica 224, Z-0670;
- Industrijski krajolik - povijesna cjelina industrijskog kompleksa 'Gradska klaonica i stočna tržnica', Heinzelova 66, Z-1534;
- Industrijski krajolik - povijesna cjelina Aerodrom Borongaj, dio kompleksa tvornice Končar d.d., Borongajska cesta bb, Z-1531;
- Zgrada negdašnje glavne proizvodne hale, dvokatni segment uredsko-skladišne zgrade i probni toranj s ostakljenim spojnim komunikacijskim mostom Tvornice električnih žarulja 'TEŽ' Folnegovićeva 10;
- Kompleks Psihijatrijske bolnice Vrapče s pripadajućim perivojem, Bolnička cesta 32, Z-0704;
- Kulturno-povijesna cjelina Zagrebačkog velesajma, Avenija Dubrovnik 15, Z-2951;
- Kulturno-povijesna cjelina Građevinski školski centar, Avenija V. Holjevca 3 -17, Z-2287;
- Kulturno-povijesna cjelina Brodarski institut, Avenija V. Holjevca 20, Z-2284;
- Kompleks zgrada Veterinarskog fakulteta, Heinzelova 55, Z-5249;
- Kulturno-povijesna cjelina Studentski dom 'Stjepan Radić', Jarunska 2, Z-2286;
- Urbano-arhitektonski ansambl, pješački pasaž spoja Masarykovih 10 i Varšavske 3-5; Masarykova 10, Prolaz sestara Baković 1-3, Varšavska 3-5, Z-4753.

Zaštita graditeljskog sklopa podrazumijeva potpunu konzervatorsku zaštitu njegovih povijesne i graditeljske strukture, prostornih i pejsažnih specifičnosti te pripadajućih pojedinačnih građevina.

Za zaštićene graditeljske sklopove, u postupku izrade rješenja o zaštiti, izrađena je konzervatorska dokumentacija s detaljnim mjerama njegovih zaštite i očuvanja.

Mjere zaštite:

Mjere zaštite za zaštićene graditeljske sklopove razlikuju se i primjenjuju ovisno o njihovim urbanističko-arhitektonskim, graditeljskim i ambijentalnim specifičnostima:
- sanacija i održavanje cjelovite povijesne i graditeljske strukture radi očuvanja i kvalitetne spomeničke prezentacije graditeljskog sklopa;
- sanacija i održavanje pojedinačnih i formativnih građevina sklopa s očuvanim izvornim graditeljskim obilježjima;
- obvezna je valorizacija i izrada detaljnije konzervatorske dokumentacije s propozicijama zaštite i očuvanja, te dopuštenim i mogućim intervencijama unutar definiranih prostornih međa sklopa;

- gradnja i uređenje unutar sklopa mogući su prema detaljnim konzervatorskim i urbanističkim propozicijama nadležnih tijela, osim za sklopove za koje je obvezna izrada detaljne urbanističke dokumentacije na temelju konzervatorske podloge s propozicijama zaštite i očuvanja građevina te mogućih intervencija;
- do donošenja detaljnijeg plana na područjima označenih graditeljskih sklopova mogući su samo zahvati radi održavanja postojeće graditeljske strukture, uz mogućnost uklanjanja isključivo pojedinih građevina ili njihovih dijelova neprimjerenih elemenata i sadržaja, da bi se uskladili sa spomeničkim i ambijentalnim vrijednostima sklopa;
- svu parkovnu arhitekturu odnosno parkovne površine, drvorede, grupacije stabala, solitere, vrtove i druge oblike hortikulturnog oblikovanja treba očuvati u cijelosti, a na njima su dozvoljeni samo oni zahvati koji ne narušavaju i ne mijenjaju njihovih estetske i kulturno-povijesne vrijednosti,
- parkovna arhitektura ne može se smanjivati niti prenamijeniti za druge potrebe
- u park šumama dozvoljeni su samo oni zahvati i radnje čija je svrha njihovo održavanje i uređenje, a cilj i smjernice gospodarenja određuju se u skladu s namjenom, koja prvenstveno služi za odmor i rekreaciju;
- unutar granica park šuma nije dozvoljena izgradnja i šume se ne mogu prenamijeniti za druge namjene te iste trebaju očuvati u sadašnjim površinama.
- nije dopušteno uklanjanje građevine u svrhu gradnje zamjenskih, osim iznimno pod uvjetima propisanim člankom 64. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara;
- za gradnju unutar prostorne međe zaštićenog sklopa obvezan je javni natječaj.;
- za sve zahvate unutar granica zaštićenih graditeljskih sklopova potrebno je ishoditi posebne uvjete i prethodno odobrenje nadležnog tijela za zaštitu kulturnih dobara.

3.b. Civilna građevina

Zaštićene civilne građevine su očuvanja vrijedne pojedinačne građevine koje posjeduju određeno kulturno-povijesno značenje i/ili visoke arhitektonsko-graditeljske kvalitete, različitih graditeljskih i tipoloških karakteristika te stupnja očuvanosti izvornih obilježja. Uz stambene građevine to su i građevine javne namjene, te građevine specifičnih funkcija i sadržaja: dvorci, ljetnikovci, kurije, stare škole, župni dvorovi i sl.
Zaštićene civilne građevine na području obuhvata Plana:

- Mrtvačnica na Mirogoju, Aleja Hermanna Bollea BB, Z-0682'
- Vila Kopista, Babonićeva 25, Z-5213
- Stambena kuća, Bakačeva 8, Z-1054
- Kuća Müggendorfer, Basaričekova 3, Z-0982
- Stambene kuće, Basaričekova 5, Z-0983
- Stambena kuća, Basaričekova 7, Z-0614
- Palača Jelačić, Basaričekova 22, Z-0984
- Kuća Arko, Basaričekova 24, Z-0985
- Stambena zgrada, Berislavićeva 6-8, Z-0330
- Zgrada Napretkovih zadruge, Bogovićeva 1, Z-0470
- Zgrada (slobodnostojeća drvena prizemnica), Bosanska 54, Z-0728
- Poslovna zgrada 'Tempo', Boškovićeva 5, Z-2151
- Staklenik u nadbiskupskom vrtu, Branjugova 1, Z-0674
- Kuća Ružička, Brezovačkoga 3/ Mesnička 44, Z-0780
- Kuća Šandor, Brezovačkoga 4, Z-0986
- Kuća Antolković, Brezovačkoga 10, Z-0987
- Kuća Lefler, Brezovačkoga 12, Z-0988
- Ljetnikovac, Bukovačka cesta 220, Z-2281
- Ljetnikovac, Bukovačka cesta 245, Z-2954
- Ljetnikovac Tkalčić, Bukovačka cesta 254, Z-0684
- Ljetnikovac Heinzel, Bukovačka cesta 267, Z-0685
- Ljetnikovac 'Veseljak' s vrtnom sjenicom, Bukovačka cesta 341, Z-0686
- Ljetnikovac Štos, Bukovihčki krč 6, Z-0687
- Pogonska zgrada nekadašnje tvornice 'Iskra', Bužanova BB, Z-3674
- Zgrada pučke škole Remete, Črešnjevec 3 (stara adresa Vinec 3), Z-0688
- Zgrada (nekadašnji mlin), Črnomerec 94, Z-4001
- Palača Raffay-Plavšić (danas Hrvatski muzej naivne umjetnosti), Ćirilometodska 3, Z-0616
- Palača Erdödy-Keglević (danas Pravni fakultet), Ćirilometodska 4/ Jezuitski trg 2, Z-0617
- Stara gradska vijećnica, Ćirilometodska 5/ Kuševićeva 2/ Freudenreichova 1, Z-0618
- Stambeno-poslovna zgrada, Ćirilometodska 8/ Trg svetog Marka 10, Z-0989
- Palača Amadeo (danas Hrvatski prirodoslovni muzej), Demetrova 1, Z-0619
- Palača Mesić, Demetrova 3, Z-0990
- Kuća Makanec, Demetrova 5, Z-0991
- Palača Magdalenić-Drašković-Jelačić (danas Dječji vrtić Tatjane Marinić), Demetrova 7-9, Z-0620
- Palača Škrlec-Balbi s povijesnim bunarom u dvorištu, Demetrova 11, Z-0621
- Kuća Patačić, Demetrova 13, Z-0992
- Stambena kuća s dvokatnim tornjem, Dubravkin put 3, Z-1321
- Kula Lotrščak, Dverce 1, Z-0180
- Zgrada Osnovne škole Augusta Cesarca, Ferenščica 2. 9A, Z-4469
- Zgrada vatrogasnog doma, Fijanova 6, Z-0731
- Kuća Keglević, Frankopanska 1/ Ilica 39, Z-0669
- Palača Igerčić, Freudenreichova 3, Z-0622
- Kuća Shell s Maićevim prolazom, Gajeva 5/ Praška 6, Z-0664
- Gradska vila, Ul. Ivana Gorana Kovačića 2, Z-0661
- Ljetnikovac Kune Waidmana s vrtom, Ul. Ivana Gorana Kovačića 17, Z-1322
- Ljetnikovac Grbac s vrtom, Ul. Ivana Gorana Kovačića 33, Z-1323
- Vila Ehrlich-Marić (danas Hrvatski muzej arhitekture HAZU), Ul. Ivana Gorana Kovačića 37, Z-2953
- Vila Alexander, Gornje Prekrižje 12, Z-1056
- Vila Pflüger, Gornje Prekrižje 21, Z-5369
- Kuća Fuhrmann, Gornje Prekrižje 30, Z-0689
- Ljetnikovac Vidrić s vrtom, Gornje Prekrižje 51, Z-1317
- Ljetnikovac Sollar s vrtom, Gornje Prekrižje 75, Z-1318
- Vincilirska kuća, Gospočak 82, Z-1057
- Gospodarstvo Puntijar, Gračanska cesta 65, Z-0690
- Zgrada jašione bivše Konjaničke vojarne, Gradišćanska 26, Z-2393
- Kuća Daubači, GRIČ 1, Z-0623
- Kuća Šuflaj, Grič 2/ Kapucinske stube 1, Z-0993
- Palača Hidrometeorološkog zavoda, GRIČ 3/ Markovićev trg 1/ Strossmayerovo šetalište 16, Z-0627
- Zidanica, nekadašnji ljetnikovac biskupa Josipa Galjufa, Grškovićeva 23, Z-0497
- Zgrade Hrvatskoga glazbenog zavoda, Gundulićeva 6-6A, Z-0332
- Kuća Kallina, Gundulićeva 20/ Masarykova 19, Z-1036
- Kuća Klein, Gundulićeva 29, Z-1037
- Poslovna zgrada Elektra, Gundulićeva 32, Z-2150
- Tramvajska čekaonica Zvijezda, Gupčeva Zvijezda, Z-1055
- Nekadašnji Plemićki konvikt, danas Gimnazija Tituša Brezovačkog, Habdelićeva 1/ Kamenita 11, Z-0624
- Palača Zakmardi-Domin, Habdelićeva 2, Z-0994
- Palača Vranyczany-Dobrinović, danas zgrada HAZU s Modernom galerijom i Kabinetom grafike HAZU, Ul. Andrije Hebranga 1 -3/ Strossmayerov trg 12, Z-0334
- Ljetnikovac (Letnik Pantovčak), Hercegovačka 81, Z-0729
- Zgrada Ocean filma, Horvaćanska cesta 32, Z-3673
- Kuća Stanković, Ilica 2/ Trg bana Jelačića 1, Z-0335
- Poslovno-stambena zgrada Srpske pravoslavne crkvene opštine, Ilica 7, Z-0336
- Zgrada SPCO, ILICA 9/ Preobraženska 2, Z-2659
- Kuća Vasić, Ilica 11, Z-2655
- Kuća Priester (Stambeno poslovna zgrada), Ilica 12, Z-0337
- Kuće Stöger i Kolmar, Ilica 13 -13/1, Z-2656
- Zgrada Lovački rog (Jägerhorn), Ilica 14, Z-0338
- Kuća Ebenspanger, Ilica 15, Z-2657
- Kuća Job, Ilica 17, Z-2658
- Stambeno-poslovna kuća, Ilica 24, Z-1038
- Zgrada Hrvatsko-slavonske zemaljske centralne štedionice, Ilica 25 -27/ Gundulićeva 2, Z-5253
- Palača prve hrvatske obrtne banke d.d., Ilica 38, P-4194
- Kuća Majcen, Ilica 42, Z-0339
- Zgrada, nekadašnji hotel Pruckner, Ilica 44, Z-0445
- Kuća Rath, Ilica 55, Z-0446
- Zgrada Akademije likovnih umjetnosti s parkom, Ilica 85, Z-4740
- Palajnovka, Ilirski trg 1, Z-0995
- Vila 'Dolnji Jakčin', Jabukovac 5, Z-0727
- Vila Radan, Jabukovac 39, Z-5215

- Zgrada nekadašnje Pučke škole u Jakuševcu, Jakuševečka 82, Z-4003
- Villa Kallina s vrtom, Jandrićeva 68, Z-2155
- Ljetnikovac Andrijević, Jelenovac 44, Z-0726
- Isusovački samostan, danas Klovićevi dvori, Jezuitski trg 4, Z-0184
- Zgrada Gradske osnovne škole Jordanovac, Jordanovac 108, Z-2149
- Zgrada Kolegija Družbe Isusovih, Jordanovac 110, Z-0500
- Kuća Feller-Stern, Jurišićeva 1 -1A/ Trg bana Jelačića 11, Z-0449
- Palača Stern, Jurišićeva 3, Z-5597
- Zgrada Hrvatske poštanske banke, Jurišićeva 4/ Petrinjska 1, Z-0663
- Kuća Deutsch, Jurišićeva 24, Z-1320
- Stambeno-poslovna zgrada, Jurišićeva 26, Z-1039
- Kuća Mažuranić, Jurjevska 5, Z-0659
- Vila Lubienski s pripadajućim gospodarskim objektom i parkom, Jurjevska 27, Z-0196
- Vila Feller s pripadajućim vrtom, Jurjevska 31 -31A, Z-0660
- Kuća Mlinarich, Jurjevska 32, Z-1063
- Vila Čepulić, Jurjevska 63A, Z-5536
- Kamenita vrata, Kamenita 3, Z-0181
- Zgrada, Kamenita 5, Z-0625
- Kuća, Kamenita 7, Z-0996
- Kuća Alighieri, Kamenita 9/ Habdelićeva 4, Z-0997
- Kuća, Kamenita 15, Z-0998
- Kanonička kurija, Kaptol 1/ Pod zidom 11, Z-0203
- Kanonička kurija, Kaptol 3, Z-0204
- Kanonička kurija, Kaptol 4, Z-0197
- Kanonička kurija, Kaptol 5, Z-0205
- Kanonička kurija, Kaptol 6, Z-0206
- Kurija prepoziture, Kaptol 7, Z-0207
- Kantorska kurija, Kaptol 8, 8a, Z-0208
- Kanonička kurija s pripadajućim gospodarskim objektima, Kaptol 10, Z-0210
- Kanonička kurija s pripadajućim gospodarskim objektima, Kaptol 12, Z-0198
- Kanonička kurija s pripadajućim gospodarskim objektima, Kaptol 13, Z-0199
- Kanonička kurija s pripadajućim gospodarskim objektima, Kaptol 14, Z-0211
- Kanonička kurija, Kaptol 15, Z-0212
- Prišlinova kula, Kaptol 15A, Z-0658
- Kanonička kurija, Kaptol 18/1, Z-0200
- Kanonička kurija, Kaptol 19, Z-0213
- Kanonička kurija s pripadajućim gospodarskim objektima, Kaptol 21, Z-0214
- Kanonička kurija s pripadajućim gospodarskim objektima, Kaptol 22, Z-0215
- Kanonička kurija s pripadajućim gospodarskim objektima, Kaptol 24, Z-0201
- Kanonička kurija, Kaptol 26, Z-0216
- Kanonička kurija 'Lektorija' s nekadašnjom kućom notara, Kaptol 27/1, 27/2, Z-0217
- Kanonička 'Znikina' kurija, Kaptol 28, Z-0218
- Palača Nadbiskupskog sjemeništa, Kaptol 29, Z-0219
- Palača Kulmer, Katarinin trg 2 -3/ Jezuitski trg 1/ Ćirilometodska 2, Z-0999
- Zgrada Gornjogradske gimnazije, Katarinin trg 5, Z-1000
- Palača Dverce, Katarinin trg 6, Z-0626
- Tvornica duhana u Zagrebu, Klaićeva 13, Z-2646
- Zgrada Klinike za dječje bolesti, Klaićeva 18, Z-0450
- Stambena zgrada s kinodvoranom, Kordunska 1, Z-2148
- Osnovna škola Jordanovac, područna škola Kozjak, Kozjak 27, P-4178
- Poslovna zgrada - objekt nekadašnje 'Samospojne središnjice i pošte', Krapinska 45, Z-2390
- Zgrada Gimnazije, Križanićeva 4 -4A, Z-2147
- Vila Rein s vrtom, Krležin Gvozd 23/ Dubravkin put 1, Z-1062
- Dom zdravlja Trnje, Kruge 44, Z-2648
- Kuća Lustig, Kumičićeva 10, Z-1040
- Zgrada III. gimnazije, Kušlanova 52, Z-2385
- Stambena zgrada, Laginjina 7 -9, Z-2146
- Kuća Gorjanović-Kramberger, Ul. V. Lisinskoga 2/ Mesnička 45, Z-0650
- Novi ljetnikovac biskupa Haulika (župni dvor sv. Jeronima), Maksimirska 125, Z-0480
- Paviljon Jeka, Maksimirski perivoj (Park Maksimir), Z-0478
- Vidikovac, Maksimirski perivoj (Park Maksimir), Z-0472
- Ljetnikovac biskupa Haulika, Maksimirski perivoj (Park Maksimir), Z-0474
- Švicarska kuća, Maksimirski perivoj (Park Maksimir), Z-0476
- Svilana, Maksimirski perivoj (Park Maksimir), Z-0482
- Pčelinjak, Maksimirski perivoj (Park Maksimir), Z-0481
- Vratarska kućica, Maksimirski perivoj (Park Maksimir), Z-0475
- Gospodarske zgrade Haulikova, Maksimirski perivoj (Park Maksimir), Z-0479
- Vila Meixner, Mallinova 14, Z-5679
- Kuća Šenoa, Mallinova 27, Z-0730
- Zgrada osnovne škole dr. Ante Starčevića, Ul. Leopolda Mandića 55, Z-4470
- Palača Zrinski, Markovićev trg 3, Z-0185
- Iblerov neboder, Martićeva 9/ Iblerov trg 7, Z-1472
- Kuća Bauda, Marulićev trg 7, Z-5465
- Zgrada Nacionalne i sveučilišne knjižnice (Hrvatski državni arhiv), Marulićev trg 21, Z-0226
- Kuća Oršić-Divković, Masarykova 21-23, Z-0451
- Zgrada Radovan - poslovno-stambena zgrada, Masarykova 22, Z-2154
- Zgrada Policijske uprave Zagreb, Matičina 4/ Petrinjska 32, Z-1041
- Kuća, Matoševa 1/ Kapucinske stube 2, Z-1001
- Kuća Brdarić, Matoševa 3, Z-1002
- Građanska kuća Lederer, Matoševa 5, Z-0187
- Građanska kuća, Matoševa 7, Z-0186
- Palača Rauch, Matoševa 9, Z-0188
- Palača Levačić, Matoševa 11/ Mesnička 38, Z-1003
- Stambene kuće, Matoševa 13/ Mesnička 40, Z-1004
- Kuća Drašković, Matoševa 15, Z-1005
- Kuća 'Frank', Mažuranićev trg 1/ Ul. Andrije Hebranga 33, Z-0452
- Stambene zgrade Strižić, Mažuranićev trg 8/ Ul. Jurja Žerjavića 16, Z-2391
- Zgrada Etnografskog muzeja, Mažuranićev trg 14, Z-0662
- Zgrada nekadašnje Hrvatske banke za promet nekretninama, Medulićeva 2/ Ilica 59, P-4133
- Muška učiteljska škola (danas zgrada Prve ekonomske škole), Medulićeva 33, Z-0453
- Kompleks zgrada Gliptoteke Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Medvedgradska 2, Z-3346
- Kuća Izraela Rosenfelda, Mesnička 1, Z-0454
- Kuća Jelačić, Mesnička 4, Z-1006
- Kuća Tomich, Mesnička 6, Z-1007
- Građanska kuća, Mesnička 16, Z-0646
- Kuća pekara Krausa, Mesnička 34, Z-1008
- Stambena kuća, Mesnička 37, Z-0647
- Kuća Igerčić, Mesnička 41, Z-0648
- Palača, Mesnička 43/ Ul. V. Lisinskoga 1, Z-0649
- Kuća Tituša Brezovačkog, Mesnička 47, Z-0652
- Kuća slastičara Kordana, Mesnička 49, Z-0651
- Vila Pongratz, Mikulići 133, Z-2581
- Zgrada Državnoga osiguravajućeg zavoda, danas Croatia osiguranje d.d., Miramarska cesta 22, Z-5903
- Atelje Meštrović, Mletačka 8, Z-0191
- Kuća Juraić, Mletačka 10, Z-1009
- Ljetnikovac Wutte, Mlinarska cesta 53, Z-0654
- Vila Leustek s parkom, Mlinovi 72, Z-0692
- Kurija s perivojem i kapela u Botincu, Ul. dr. Luje Naletilića 84, Z-3447
- Vila Mallin, danas samostan sv. Josipa, Naumovac 12, Z-0696
- Ljetnikovac Naste Rojc, Nazorova 26, Z-1064
- Vila Kraus - obiteljska kuća, Nazorova 29, Z-2145
- Zgrada Pravnog fakulteta, nekadašnji samostan, Nazorova 51, Z-1324
- Dvojna kuća Belaj, Nazorova 54-54A, Z-5495
- Ljetnikovac Šafranek-Wiesner, Nazorova 55, Z-1325
- Vila Pajkurić, Nazorova 64, Z-5570
- Stambena kuća s pripadajućim vrtom, prizemnim dvorišnim objektom i kapelicom, Nova Ves 1, Z-1010
- Stambeno-poslovna kuća, Nova Ves 2/ Zvonarnička 1, Z-1011
- Kurija altarije sv. Mihovila, Nova Ves 3, Z-1475
- Prebendarska kurija sv Uršule na Novoj Vesi 4/1 i kurija na Novoj Vesi 4, Nova Ves 4 -4/1, Z-0656
- Dvije ugrađene stambene kuće, Nova Ves 5 -5A, Z-1476

- Prebendarska kurija altarije sv. Doroteje, Nova Ves 6, Z-0483
- Prebendarska kurija altarije sv. Magdalene, Nova Ves 7, Z-0484
- Prebendarska kurija altarije sv. Jakova, Nova Ves 8, Z-0485
- Prebendarska kurija, Nova Ves 12, Z-0486
- Nekadašnja zgrada Biskupske ubožnice, danas Zagreb film, Nova Ves 18, Z-0487
- Slobodnostojeća, prizemna, stambena kuća, Nova Ves 22, Z-1477
- Ljetnikovac biskupa Aleksandra Alagovića, Nova Ves 86, Z-0489
- Vila Okrugljak, Okrugljak 6, Z-0499
- Uglovna, četverokrilna jednokatna stambeno-poslovna palača, Opatička 2/ Kamenita 2, Z-1012
- Nekadašnja palača grofa Bombellesa, Opatička 4, Z-1013
- Trokrilna stambena palača Rauch, Opatička 6, Z-1014
- Stambena kuća, Opatička 7, Z-1015
- Palača Bužan, Opatička 8, Z-0628
- Zgrada, Opatička 9, Z-0629
- Palača bogoštovlja i nastave, danas Instituta za hrvatsku povijest, Opatička 10, Z-0192
- Kuća Geisler, Opatička 11, Z-1016
- Palača grofa Kristofora Oršića, Opatička 12, Z-1017
- Palača Oršić (danas Učenički dom Marije Jambrišak) s vrtom, Opatička 14, Z-0630
- Zgrada, Opatička 15, Z-0631
- Kuća bilježnika Štajdahera s vrtom, Opatička 16, Z-1018
- Palača Drašković/Ilirska dvorana, Opatička 18, Z-0193
- Kuća Iliraca, Opatička 21, Z-0632
- Kuća Bedeković, Opatička 23, Z-0633
- Kuća Frigan, Opatička 27/ Demetrova, Z-0195
- Palača Drašković (danas zgrada Državnog arhiva u Zagrebu), Opatička 29/ Demetrova 17, Z-2582
- Zgrada, Opatovina 11/ Skalinska 4, Z-0657
- Kuća Dornik i prizemna kuća uz ulicu, Opatovina 23, Z-1019
- Kuća pekara Fuchsa, Opatovina 25, Z-1020
- Vila Ilić, Paunovac 7, Z-2153
- Novinarski dom, Perkovčeva 2/ Rooseveltov trg 4/ Ul. Ljudevita Farkaša Vukotinovića 4, Z-2-952
- Kuća Frisch i jednokatna dvorišna zgrada, Petrinjska 11, Z-1044
- Kuće Eisner (dvije stambene zgrade), Petrinjska 50-52, Z-2389
- Zgrada Tehnološkog fakulteta, Pierottijeva 6, Z-0666
- Stambeno-poslovna zgrada, Preobraženska 4, Z-1043
- Kuća Winkler - stambena zgrada, Preradovićeva 14, Z-2143
- Jednokatna stambena zgrada, Preradovićeva 24, Z-0457
- Ugrađena jednokatna, stambena kuća, Prilaz Gjure Deželića 4, Z-1473
- Zgrada Kockica, Prisavlje 14, Z-3677
- Kuća, Radićeva 5, Z-1021
- Kuća Kostelec, Radićeva 12/ Tkalčićeva 11, Z-1022
- Kuća Cerovšek, Radićeva 20/ Krvavi most 1, Z-1023
- Kuća Demeter-Corvin, Radićeva 24, Z-1024
- Kuća Tiskara Albrecht, Radićeva 26/ Kožarska 3, Z-1025
- Zgrada Prve hrvatske štedionice, Radićeva 30/ Kožarska 7, Z-5212
- Palača Dömöthorfy, Radićeva 32, Z-1319
- Kuća senatora Kovačića, Radićeva 37/ Kamenita 1, Z-0634
- Kuća Bužan, Radićeva 64, Z-0635
- Kuća Bužan, Radićeva 66, Z-1028
- Zgrada osnovne škole Rapska s pripadajućim školskim dvorištem i parkom, Rapska 3, Z-3675
- Nekadašnja pogranična stražarnica, Remetinečka cesta 1, Z-1058
- Kuća Schwartz s vrtom, Remetski kamenjak 28, Z-0694
- Palača Mikuličić, Ribnjak 1, Z-5551
- Stambena zgrada, Ribnjak 16, Z-2131
- Stambena zgrada, Ribnjak 20, Z-2130
- Stambena zgrada, Ribnjak 38, Z-2129
- Ljetnikovac Vila Olga s parkom, Rim 84, Z-0695
- Vila Frangeš, Rokov perivoj 2, Z-0653
- Obiteljska kuća Deutsch, Rokov perivoj 8, Z-1326
- Obiteljska kuća, Rokova 9, Z-2132
- Zgrada Donjogradske gimnazije, Rooseveltov trg 5, Ul. J. Kršnjavoga 2, Ul. Vjekoslava Klaića 1, Z-0459
- Željeznički Zeleni most na Savi, Savska cesta, P-3853
- Savski most - stari cestovni most u produžetku Savske ceste, Savska cesta/ Remetinečka cesta, Z-0679
- Francuski paviljon Zagrebačkog zbora, u krugu Studentskog centra, Savska cesta 25, Z-0678
- Dvije zgrade sa spojnim dijelom Ministarstva unutarnjih poslova RH, Savska cesta 39/ Ulica grada Vukovara 33, Z-5808
- Poslovni toranj Zagrepčanka, Savska cesta 41, Z-2800
- Sklop zgrada bivše Ženske realne gimnazije sestara milosrdnica sv. Vinka Paulskog u Zagrebu, s igralištima i parkom, danas zgrada Učiteljske akademije, Savska cesta 77, Z-5267
- Zgrada Gradske osnovne škole 'August Šenoa', Selska cesta 95, 95-1, 95-2, Z-1059
- Palača Hrvatske poljodjelske banke d.d., Smičiklasova 17/ Martićeva 6/ Patačićkina 1, Z-5254
- Zgrada Osnovne škole Kustošija, Sokolska 7, Z-3930
- Kuća Lukanc, Stančićeva 1, Z-1045
- Starčevićev dom, Starčevićev trg 6/ Tomislavov trg 13, Z-1046
- Palača Matice hrvatske, Strossmayerov trg 4/ Matičina 2, Z-0668
- Kuća Rado, Strossmayerov trg 7, Z-2135
- Kuća Slavex, Svačićev trg 13, Z-1047
- Stambena zgrada 'Kemikalija', Svačićev trg 14, Z-5537
- Kompleks nekadašnjeg Novincijata sestara milosrdnica svetog Vinka Paulskog, Sveti Duh 129, Z-4002
- Zgrada Slavenske, kasnije Državne hipotekarne banke u Zagrebu, Šoštarićeva 2 -4/ Vlaška 53, Z-5279
- Zgrada Hrvatskoga liječničkog doma, Šubićeva 9, Z-1060
- Stambena zgrada, Šubićeva 64, Z-2156
- Stambeno-poslovna kuća, Tkalčićeva 14, Z-0171
- Stambeno-poslovna kuća, Tkalčićeva 16/ Skalinska 2-2A, Z-0172
- Stambeno-poslovna kuća, Tkalčićeva 18/ Skalinska 1, Z-0173
- Stambena kuća, Tkalčićeva 20, Z-0174
- Stambeno-poslovna kuća, Tkalčićeva 25, Z-0175
- Stambeno-poslovna kuća, Tkalčićeva 27/ Kožarska 2, Z-0176
- Stambena kuća, Tkalčićeva 29/ Kožarska 4, Z-0177
- Jednokatna stambena zgrada, Tkalčićeva 31/ Kožarska 6, Z-0178
- Poslovno-stambena zgrada, Tkalčićeva 33, Z-0179
- Stambeno-poslovna zgrada, Tkalčićeva 36, Z-0167
- Stambeno-poslovna zgrada, Tkalčićeva 63, Z-0168
- Stambena zgrada, Tkalčićeva 68, Z-0169
- Stambena zgrada, Tkalčićeva 78, Z-0170
- Kuća Peleš, Tomićeva 3, Z-1048
- Kuća Feller s interierom, Tomislavov trg 4, Z-5535
- Kuća Bukovac, Tomislavov trg 18, Z-2280
- Umjetnički paviljon, Tomislavov trg 22, Z-0222
- Gradsko dječje sklonište, Trakošćanska 45, Z-3671
- Stambeno-poslovna zgrada, Tratinska ulica 71 -73, Z-3678
- Stambeno-poslovna zgrada, Tratinska ulica 77, 79/ Nova cesta 103, Z-3679
- Kuća Rado, Trg bana Jelačića 5/ Pod zidom 4, Z-1049
- Zgrade nekadašnje Gradske štedionice, Trg bana Jelačića 9-10/ Cesarčeva 2, Z-
- Kuća Živković, Trg bana Jelačića 12, Z-0447
- Kuća Felbinger, Trg bana Jelačića 15, Z-0448
- Palača burze za robu i vrednote, Trg hrvatskih velikana 3/ Ul. F. Račkoga 1/ Martićeva 2, Z-0225
- Zgrada Gospodarskog društva, Trg maršala Tita 3, Z-0461
- Zgrada Hrvatskoga učiteljskog doma, Trg maršala Tita 4/ Ul. Andrije Hebranga 40, Z-0462
- Kompleks zgrada "Hrvatskog sokola" i "Kola", Trg maršala Tita 5, 6, 6A, 7, Z-0667
- Zgrada Obrtne škole i Muzeja za umjetnost i obrt, Trg maršala Tita 9 -11, Z-0463
- Zgrada Sveučilišta u Zagrebu, Trg maršala Tita 14, Z-0464
- Zgrada Hrvatskoga narodnog kazališta, Trg maršala Tita 15, Z-0221
- Glazbeni paviljon i ostala oprema parka, Trg Nikole Zrinskog, Z-0469
- Palača Buratti (zgrada Vrhovnog suda Republike Hrvatske), Trg Nikole Zrinskog 3, Z-0465
- Kuća Antolković, Trg Nikole Zrinskog 6/ Đorđićeva 1, Z-0466
- Palača Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Trg Nikole Zrinskog 11, Z-0223
- Palača Medaković, Trg Nikole Zrinskog 15, Z-1050
- Palača Ožegović, Trg Nikole Zrinskog 17/ Berislavićeva 1, Z-0467
- Palača Vranyczany-Dobrinović (danas zgrada Arheološkog muzeja), Trg Nikole Zrinskog 19, Z-0468
- Zgrada Gradske vijećnice, Trg Stjepana Radića 1, Z-2141

- Koncertna dvorana 'Vatroslav Lisinski' i Dom Matice iseljenika, Trg S. Radića 4/ Trnjanska cesta BB, Z-0677
- Župni dvor s gospodarskom zgradom u Čučerju, Trg sv. Marije Čučerske 2, Z-2960
- Palača Banski dvori, Trg svetog Marka 1, Z-0636
- Palača Banski dvori, Trg svetog Marka 2/ Matoševa 12, Z-0637
- Kuća Ferić, Trg svetog Marka 3/ Mletačka 2, Z-0638
- Palača Ustavnog suda Republike Hrvatske, Trg svetog Marka 4, Z-0639
- Župni dvor crkve sv. Marka Evanđelista, Trg svetog Marka 5/ Basaričekova 1, Z-0640
- Palača Grlečić-Jelačić, Trg svetog Marka 9, Z-0641
- Zgrada Doma hrvatskih likovnih umjetnika, Trg žrtava fašizma BB, Z-0665
- Robna kuća Na-Ma Trnsko, Trnsko 29, Z-0680
- Drveni paviljon, Tuškanac, Z-0495
- Vila Paskievič-Čikara, Tuškanac 10/ Krležin Gvozd 2, Z-2394
- Vila Benedik, Tuškanac 14, Z-2958
- Obiteljska kuća Nikić, danas Dom za djecu i mladež, Tuškanac 15, Z-1327
- Vila Baranyai - obiteljska kuća s pripadajućim vrtom, Tuškanac 18, Z-2140
- Obiteljska kuća Mihelj-Kroflin, Tuškanac 21/1, P-3118
- Vila Hühn, Tuškanac 24, Z-5216
- Ljetnikovac Werner, Tuškanac 36, Z-1328
- Vila Botteri, Tuškanac 54 A, Z-0655
- Vrt 'Capanik', Tuškanac 100, Z-0496
- Kuća Sinković, Ulica 29.X 1918. 4, Z-1029
- Stambena zgrada, Ulica grada Vukovara 35-35A, Z-2138
- Stambeni blok, Ulica grada Vukovara 43-43A, Z-0675
- Višestambena osmerokatnica Vojne mornarice, Ulica grada Vukovara 52 A-E, Z-5974
- Uredska zgrada (GPGZ PU Trnje i Katastar), Ulica grada Vukovara 56-60, Z-5767
- Stambena zgrada, Ulica grada Vukovara 62 A-D, Z-2137
- Zgrada Radničkog sveučilišta 'Moše Pijade', Ulica grada Vukovara 68, Z-0676
- Uredska zgrada 'Palača pravde', Ulica grada Vukovara 84 -86, Z-5773
- Višestambena zgrada 'Kruge', Ulica grada Vukovara 222 -224, Z-5975
- Višestambena zgrada, Ulica grada Vukovara 238, Z-5899
- Sklop građevina Fakulteta elektrotehnike i računarstva, Unska 3, Z-5675
- Zgrada kina 'Europa', Varšavska 3, Z-3929
- Kuća Kreneis-Horvat, Vijenac 6, Z-5676
- Stambena kuća, Visoka 4, Z-0190
- Stambena zgrada, Visoka 6, Z-0189
- Palača Babočaj-Gvozdanović s vrtom, Visoka 8, Z-1030
- Stambena kuća s vrtom, Visoka 10, Z-1031
- Kuća Brigljević s vrtom, Visoka 12, 12/1, Z-1032
- Kuća Hoch-Marjanović, Visoka 14, Z-0642
- Kuća Sablić, Visoka 16, Z-0643
- Vila Rastić-Turković s vrtom, Visoka 18, Z-0644
- Palača Pongratz u Visokoj 22 i kuća u Mesničkoj 23 s pripadajućim vrtom, Visoka 22/ Mesnička 23, Z-0645
- Kuća Lacković-Žigrović, Vlaška 5, Z-0490
- Orfanotrofij (danas Katolički bogoslovni fakultet), Vlaška 38, Z-0672
- Zgrada, bivši hotel 'Sidro', Vlaška 40, Z-1052
- Kuća Rosinger, Vlaška 69, Z-1053
- Biskupska vrtna kuća, Vlaška 72, Z-0492
- Topnička vojarna, Vlaška 87, Z-0494
- Vila Deutsch, Vončinina 20, Z-2136
- Kuća Špulka, Vranicanijeva 1, Z-1033
- Stambena prizemnica, Vranicanijeva 4, Z-1034
- Stambeno-poslovna prizemnica, Vranicanijeva 6, Z-1035
- Stara zgrada škole u Gornjem Vrapču, Vrapčanska 116, Z-0703
- Kurija župnog dvora u Gornjem Vrapču, Vrapčanska 165, Z-0720
- Zgrada strojarnice zdenca Gradskog vodovoda, Zagorska 1/ Magazinska cesta, P-3644
- Kuća Blaženković, Zamenhoffova 1, Z-1061
- Stambena zgrada, Zorkovačka 2-4, Z-3672
- Kuća Bollé, Ul. Jurja Žerjavića 4, Z-1051
- Zgrada stare škole, Žitnjak Martinci 57, Z-3933
- Zgrada Matice hrvatskih obrtnika, Ilica 49, Z-6411
- Vila Petaj, Jabukovac 35, P-4458
- Zgrada Našičke tvornice tanina i paropila d.d., danas „Exportdrvo“ d.d., Trg Marka Marulića 18 / Ljudevita Farkaša Vukotinovića 1, P-4523
- Vila Cuvaj, Zamenhofova 17, Z-6097
- Zgrada Kuća Varga, Ilica 34, P-4954

Zaštita civilne građevine podrazumijeva potpunu konzervatorsku zaštitu svih očuvanih izvornih obilježja u vanjštini i unutrašnjosti građevine, mjerila, oblikovanja, graditeljskih i konstruktivnih elemenata, posebno pročelja, krovišta, stubišta, te osnovnog konstruktivnog sustava, kao i očuvanih vrijednih izvornih elementa oblikovanja i opreme u interijeru te izvorne namjene. Također, zaštita obuhvaća i pripadajuće parcele odnosno posjed s kojima čini izvornu kvalitetnu cjelinu.
Mjere zaštite:
- očuvanje i sanacija civilne građevine u svim njenim dijelovima, arhitektonskim i tipološkim karakteristikama i izvornoj namjeni; zajedno s pripadajućom parcelom ili posjedom s kojima čini cjelinu, a sve radi očuvanja i kvalitetne spomeničke prezentacije;
- nužnost sustavnog praćenja i kontrole stanja civilne građevine;
- svi zahvati trebaju omogućiti očuvanje, sanaciju i obnovu izvornih arhitektonskih i tipoloških karakteristika civilne građevine te pripadajuće parcele ili posjeda, u pravilu, uz očuvanje izvorne namjene, a eventualna nova namjena mora se prilagoditi očuvanoj građevnoj strukturi;
- nisu dopuštene intervencije koje mogu ugroziti spomenički karakter, bilo da se radi o rekonstrukciji, nadogradnji, preoblikovanju, preparcelaciji bilo prenamjeni u sadržaje koji nisu primjereni karakteru građevine, odnosno karakteru šireg okoliša;
- nije dopuštena ugradnja i zamjena građevnih elemenata, materijala i opreme (PVC ili metalna stolarija, pokrov bitumenskom šindrom i sl.) koji nisu primjereni povijesnom i spomeničkom karakteru građevine;
- svu parkovnu arhitekturu odnosno parkovne površine, drvorede, grupacije stabala, solitere, vrtove i druge oblike hortikulturnog oblikovanja treba očuvati u cijelosti, a na njima su dozvoljeni samo oni zahvati koji ne narušavaju i ne mijenjaju njihovih estetske i kulturno-povijesne vrijednosti;
- parkovna arhitektura ne može se smanjivati niti prenamijeniti za druge potrebe;
- nije dopušteno uklanjanje građevine radi gradnje zamjenskih, osim iznimno pod uvjetima propisanim člankom 64. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.
- za sve zahvate na kulturnom dobru potrebno je ishoditi posebne uvjete i prethodno odobrenje nadležnog tijela za zaštitu kulturnih dobara.

3.c. Sakralna građevina

Zaštićene sakralne građevine su očuvanja vrijedne pojedinačne sakralne građevine koje spadaju među najstarije i najvrjednije kulturno-povijesne i arhitektonsko-graditeljske spomenike na zagrebačkom prostoru. Župne crkve najstarijih zagrebačkih župa, očuvane crkve, kapele i poklonci na užem i širem području grada, nezaobilazni su dio povijesnog kontinuiteta naseljenih prostora, ujedno i prepoznatljivi orijentiri i akcenti u prostoru.

Zaštićene sakralne građevine na području obuhvata Plana:
- Kompleks arkada s crkvom Krista Kralja na Mirogoju, Aleja Hermanna Bollea BB, Z-0681
- Kapela sv. Martina, Aleja Seljačke bune, Podsused (kod Sutinskih vrela), Z-0718
- Župna crkva Pohoda Blažene Djevice Marije, Dolac, Z-1474
- Crkva sv. Mihaela Arhanđela, Gračani, Z-0723
- Crkva sv. Marka Evanđelista, Jakuševec, Jakuševečka 80, Z-0709
- Crkva sv. Katarine Aleksandrijske, Katarinin trg, Z-0183
- Kapela sv. Jurja, Maksimirski perivoj (Park Maksimir), Z-0473
- Crkva sv. Klare u Klari, Mrkšina 67, Z-0712
- Kapela Majke Božje žalosne, Nova Ves, Z-1471
- Crkva sv. Ivana Krstitelja, Nova Ves, Z-0488
- Kompleks crkve sv. Marije Pomoćnice i Omladinskog doma salezijanaca, Omiška 8 -10, Z-4468
- Crkva sv. Preobraženja, Preobraženska, Z-0456
- Crkva sv. Blaža, Prilaz Gjure Deželića/ Primorska, Z-0220
- Kapela sv. Roka u Šestinama, prilaz Kraljičinu zdencu (Šestine), Z-2386
- Kapela sv. Roka, Rokov perivoj, Z-0458
- Crkva sv. Antuna u Stenjevcu, Samoborska cesta 94, Z-3571
- Crkva sv. Marka Križevčanina, Selska cesta 91, Z-2134
- Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije, Stenjevec 5, Z-0719

- Crkva sv. Mirka, Šestinski trg (Šestine), Z-2157
- Crkva Pohoda Blažene Djevice Marije u Čučerju, Trg sv. Marije Čučerske, Z-0722
- Crkva sv. Marka Evanđelista, Trg svetog Marka, Z-0182
- Biskupski majur (danas Uršulinski samostan), Vlaška 75/ Vončinina 1, Z-0493
- Crkva sv. Petra i župni dvor, Vlaška 93, Z-0673
- Crkva sv. Barbare, Vrapčanska, Z-0721
- Kapela sv. Križa, Ilirski trg, P-4491

Zaštita sakralnih građevine podrazumijeva potpunu konzervatorsku zaštitu svih očuvanih izvornih obilježja u vanjštini i unutrašnjosti građevine, mjerila, oblikovanja, graditeljskih i konstruktivnih elemenata, kao i vrijednih izvornih elementa oblikovanja i opreme u interijeru te očuvanih sakralnih inventara. Također, zaštita obuhvaća i pripadajuće neposredno okruženje koje, svojom funkcijom, povijesno-kulturološkim karakteristikama i ambijentalnim vrijednostima, čini sa sakralnom građevinom nedjeljivu cjelinu.

Mjere zaštite:

- očuvanje i sanacija sakralne građevine u svim njenim dijelovima, arhitektonskim i tipološkim karakteristikama; zajedno s pripadajućom parcelom ili parcelama s kojima čini cjelinu, a sve radi očuvanja i kvalitetne spomeničke prezentacije;
- nužnost sustavnog praćenja i kontrole stanja sakralne građevine;
- preuzimanje i provođenje zakonske obveze vlasnika odnosno korisnika da se brine o kulturnom dobru;
- svi zahvati trebaju omogućiti očuvanje, sanaciju i obnovu izvornih arhitektonskih i tipoloških karakteristika sakralne građevine te pripadajuće parcele ili posjeda, uz očuvanje izvorne namjene;
- komponentu hortikulturnog oblikovanja treba očuvati u cijelosti, a na njoj su dozvoljeni samo ni zahvati koji ne narušavaju i ne mijenjaju njene estetske i kulturno-povijesne vrijednosti;
- parkovna arhitektura ne može se smanjivati niti prenamijeniti za druge potrebe;
- nisu dopuštene intervencije koje mogu ugroziti spomenički karakter, bilo da se radi o rekonstrukciji, dogradnji, preoblikovanju, preparcelaciji bilo prenamjeni u sadržaje koji nisu primjereni karakteru građevine, odnosno karakteru šireg okoliša;
- nije dopuštena ugradnja i zamjena građevnih elemenata, materijala i opreme koji nisu primjereni povijesnom i spomeničkom karakteru građevine;
- nije dopušteno uklanjanje građevine radi gradnje zamjenskih, osim iznimno pod uvjetima propisanim člankom 64. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.
- za sve zahvate na kulturnom dobru potrebno je ishoditi posebne uvjete i prethodno odobrenje nadležnog tijela za zaštitu kulturnih dobara.

4. Memorijalna baština

Ovim je planom obuhvaćeno memorijalno (povijesno) područje kao podvrsta zaštićene memorijalne baština na prostoru Plana.

U postupku zaštite provedena je valorizacija memorijalnih, kulturno-povijesnih i arhitektonsko-graditeljskih značajki memorijalne baštine.

Mjere zaštite memorijalne baštine unutar obuhvata Plana, kao sastavni dio ovih Konzervatorske podloge, prate kartografski prikazi s ucrtanim prostornim međama kulturnog dobra.

4.a. Memorijalno i povijesno područje

Groblja, kao memorijalna (povijesna) područja, višestoljetni su sastavni dio prostorne organizacije povijesnih seoskih i gradskih naselja, i nalaze se unutar cinktora župne crkve zaštićenih središta naselja Gračani, Vrapče, Stenjevec te drugih prigradskih župa.

Također, memorijalna (povijesna) područja su i autentična područja povijesnog događaja, visokih memorijalnih i povijesnih vrijednosti.

Na području Plana zaštićeno je:

- Mjesto povijesnih događaja - kompleks šume Dotrščina, broj Registra Z-1527.

Mjere zaštite:

Zaštita memorijalnog (povijesno) područja podrazumijeva potpunu konzervatorsku zaštitu povijesnih i memorijalnih obilježja, pejzažnih i ambijentalnih vrijednosti, unutar koje je potrebno očuvati sva bitna obilježja te strukture.

- očuvanje povijesne matrice memorijalnog (povijesnog) područja i svih njegovih dijelova u cilju kvalitetne spomeničke prezentacije;
- očuvanje pejzažnih i ambijentalnih karakteristika memorijalnog (povijesnog) područja;
- elemente parkovne arhitekture, kao dijela memorijalnog područja, treba očuvati u cijelosti, a na njoj su dozvoljeni samo ni zahvati koji ne narušavaju i ne mijenjaju njene estetske i kulturno-povijesne vrijednosti;
- parkovna arhitektura ne može se smanjivati niti prenamijeniti za druge potrebe;
- očuvanje park šuma u sklopu memorijalnih područja na način da su na istima dozvoljeni samo oni zahvati i radnje čija je svrha njihovo održavanje i uređenje, a unutar njihovih granica nije dozvoljena izgradnja, prenamjena ili smanjenje njihovih površina;
- očuvanje pojedinačnih izvornih elemenata koji su sastavni dio memorijalnog (povijesnog) područja;
- svi zahvati trebaju omogućiti očuvanje, sanaciju i obnovu izvornih obilježja memorijalnog (povijesnog) područja, uz očuvanje izvorne namjene;
- nisu dopuštene intervencije na prostoru memorijalnog (povijesnog) područja ili u njegovoj neposrednoj blizini koje mogu ugroziti njegov spomenički karakter;
- nije dopuštena primjena elemenata, materijala i opreme koji nisu primjereni povijesnom i spomeničkom karakteru memorijalnog (povijesnog) područja.
- za sve zahvate na kulturnom dobru potrebno je ishoditi posebne uvjete i prethodno odobrenje nadležnog tijela za zaštitu kulturnih dobara.

4.b. Spomen (memorijalni) objekt

Ovim su planom obuhvaćeni zaštićeni spomen (memorijalni) objekti – reprezentativni javni spomenici i fontane, značajna djela monumentalne portretne plastike, spomen-obilježja i spomenička nadgrobna plastika visoke umjetničke, kulturne, povijesne te urbanističke i arhitektonske vrijednosti.

Zaštićeni spomen objekti na području obuhvata Plana:
-Spomenik Ruđeru Boškoviću, BIJENIČKA CESTA 54, Z-3503
-Spomenik Moši Pijade u parku Doma zaklade Lavoslava Schwarza, BUKOVAČKA CESTA 55, Z-3559
-Pil sv. Šimuna Stilite i skulpturalna kompozicija sv. Pavla Pustinjaka ispred župne crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije u Remetama, ČESMIČKOGA 1, Z-3569
-Mozaik u dvorištu osnovne škole „Dragutin Domjanić“, GAJNICE 31, Z-4085
-Spomenik palim borcima narodnooslobodilačke borbe, GOSPODSKA / BOLNIČKA CESTA, Z-3562
-Spomenik „Nošenje ranjenika“ u atriju Veterinarskog fakulteta, HEINZELOVA 55, Z-3567
-Fontana sa skulpturom „Borba“ („Ribar sa zmijom“), JEZUITSKI TRG, Z-3500
-Skulptura Zlatarevo zlato, KAMENITA 3, Z-4084
-Ruka prijateljstva (Pozdrav), KNEZA BRANIMIRA / HARAMBAŠIĆEVA/ SVETICE, P-3532
-Sokolska mogila, MAKSIMIRSKI PERIVOJ (PARK MAKSIMIR), Z-4083
-Obelisk, MAKSIMIRSKI PERIVOJ (PARK MAKSIMIR), Z-0477
-Spomenik don Frani Buliću, MARULIĆEV TRG , Z-4082
-Spomenik Nikoli Tesli, MASARYKOVA 2/ PRERADOVIĆEVA/ TESLINA, Z-3502
-Spomenik fra Andriji Kačiću Miošiću, MESNIČKA / ILICA, Z-4081
-Spomenik prosinačkim žrtvama, PARK PROSINAČKIH ŽRT., Z-3565
-Spomenik Ivanu Goranu Kovačiću, PARK RIBNJAK, Z-4080
-Skulptura borca, PODSUSEDSKI TRG, Z-3563
-Skulptura "Majka i dijete", ROCKEFELLEROVA 4, Z-3506
-Zdenac Elegija, ROKOV PERIVOJ, Z-4079
-Spomenik Eugenu Kumičiću, ROOSEVELTOV TRG, Z-4078
-Spomenik "Strijeljanje talaca", STROSSMAYEROV TRG, Z-3564
-Spomenik Josipu Juriju Strossmayeru, STROSSMAYEROV TRG, Z-3501
-Spomenik palim ilegalcima „Plamen“, SVETI DUH 64, Z-3560
-Nadgrobni spomenik dr. Ante Starčevića, ŠESTINSKA CESTA, GROBLJE ŠESTINE, Z-4077
-Spomenik Andriji Meduliću, TOMISLAVOV TRG , Z-3505
-Spomenik banu Josipu Jelačiću, TRG BANA JELAČIĆA, Z-3499
-Spomenik sv. Jurja, TRG BRAĆE HRVAT. ZMAJA, Z-4076
-Skulptura Mali dječak, TRG KRALJA KREŠIMIRA 4., Z-4075
-Spomenik kralju Tomislavu, TRG KRALJA TOMISLAVA, Z-4073
-Zdenac života, TRG MARŠALA TITA, Z-3504

-Spomenik Sveti Juraj ubija zmaja, TRG MARŠALA TITA, Z-4074
-Spomenik Petru Preradoviću, TRG PETRA PRERADOVIĆA, Z-4072
-Spomenik Vladimiru Nazoru, TUŠKANAC, PARK, Z-3566
- Spomenik "Bacač diska", Maksimirska cesta / Svetice, P-4456

Zaštita spomen (memorijalnog) objekta podrazumijeva potpunu konzervatorsku zaštitu svih njegovih očuvanih izvornih elemenata, oblikovanja i namjene te povijesnih i memorijalnih obilježja.

Mjere zaštite:
- sanacija i održavanje spomen (memorijalnog) objekta u svim njegovim dijelovima, skulpturalnim, arhitektonskim i urbanističkim karakteristikama, zajedno s pripadajućom parcelom ili okolnim uređenjem, a sve u cilju njegova očuvanja i kvalitetne spomeničke prezentacije
- nužnost sustavnog praćenja i kontrole stanja spomen (memorijalnog) objekta
- preuzimanje i provođenje zakonske obveze vlasnika odnosno korisnika da se brine o kulturnom dobru
- očuvanje svih pojedinačnih izvornih elemenata koji su sastavni dio spomen (memorijalnog) objekta;
- svi zahvati trebaju omogućiti očuvanje, sanaciju i obnovu izvornih oblikovnih karakteristika spomen (memorijalnog) objekta, uz očuvanje njegovih izvorne namjene
- nisu dopuštene intervencije na spomen (memorijalnom) objektu ili u njegovoj neposrednoj blizini koje mogu ugroziti njegov spomenički karakter
- nije dopuštena primjena elemenata, materijala i opreme koji nisu primjereni povijesnom i spomeničkom karakteru spomen (memorijalnog) objekta
- za sve zahvate na kulturnom dobru potrebno je ishoditi posebne uvjete i prethodno odobrenje nadležnog tijela za zaštitu kulturnih dobara.

5. Etnološka baština

Pojedinačne etnološke građevine u najvećem su broju evidentirane unutar sačuvanih primjera povijesnih seoskih cjelina i ambijenata. Unutar ostalih naselja koja su izgubila svoja izvorna obilježja i tradicijsku strukturu nalaze se pojedinačni primjeri etnoloških građevina. Svima je zajedničko obilježje da prezentiraju najstariji način gradnje stambenih i gospodarskih, seoskih kuća, te tako čuvaju duh tradicije seoskoga drvenog graditeljstva ovog kraja. Velik dio etnoloških građevina u vrlo je lošem i zapuštenom stanju.

Posebno vrijedna etnološka baština evidentirana je kroz etnološka područja, a navedeni su i najznačajniji pojedinačni primjeri etnoloških građevina.

Za sve zahvate potrebno je ishoditi konzervatorske propozicije nadležnog tijela za zaštitu kulturnih dobara.

5.a. Etnološka područja

Zaštita etnoloških područja podrazumijeva očuvanje njihovih autentičnosti, očuvane povijesne matrice, prostorne organizacije, smještaja u prirodnom okolišu, tradicijske građevne strukture i karakteristične slike područja. Moguće intervencije u njima ponajprije se odnose na sanaciju i održavanje kako prostora u cjelini, tako i svake pojedine etnološke građevine, poštujući tradicijski način gradnje i građevinske materijale.

Zaštićena etnološka područja na području obuhvata Plana:
- Poljoprivredni krajolik - zapadna padina ulice Donji Brezinščak, Z-1532;
- Etnološko područje Oporovečki vinogradi, Z-2167;
- Etnološko područje Novoselečki vinogradi, Z-2168;
- Etnološko područje Severi u naselju Novaki Granešinski, Z-2166.

Zaštićena etnološka područja su očuvanja vrijedne prepoznatljive prostorne i ambijentalno-graditeljske cjeline za koje su sukladno provedenoj valorizaciji prostora utvrđene zone zaštite 'A', 'B' i 'C'.

Zona zaštite 'A' - područje iznimno dobro očuvane i osobito vrijedne povijesne strukture

Zona zaštite 'A' valorizacijom je utvrđena za etnološka područja iznimno izraženih kulturno-povijesnih, graditeljskih, pejsažnih i ambijentalnih vrijednosti, s očuvanom tradicijskom graditeljskom arhitekturom visoke spomeničke vrijednosti, koji pokazuje povijesni kontinuitet življenja na tom prostoru i njegovanje tradicijskog načina života i gospodarenja.

Na području zone zaštite 'A' primjenjuje se potpuna konzervatorska zaštita povijesne matrice područja, prostornih i pejsažnih obilježja te pojedinačnih etnoloških građevina.

Zona zaštite 'B' - područje različitog stupnja očuvanosti povijesne strukture

Zona zaštite 'B' valorizacijom je utvrđena za etnološka područja ili njihovih dijelova s vrijednom prostornom i pretežno očuvanom kvalitetnom tradicijskom graditeljskom strukturom.

Na području zone zaštite 'B' primjenjuje se konzervatorska zaštita očuvanih elemenata povijesne matrice područja i pejsažnih vrijednosti te očuvanih pojedinih skupina i pojedinačnih etnoloških građevina.

Zona zaštite 'C' - područje sačuvanih pojedinačnih elementa povijesne strukture

Zona zaštite "C" valorizacijom je utvrđena za etnološka područja ili njihovih dijelova s pojedinim sačuvanim elementima povijesne matrice, mjerila, tipologije i/ili ambijentalnih karakteristika, te se njome osigurava kvalitetna prezentacija vrijednosti zona zaštite 'A' i 'B'.

Na području zone zaštite 'C' primjenjuje se konzervatorska zaštita pojedinih sačuvanih elemenata osnovne povijesne strukture etnološkog područja, ponajprije radi zaštite prirodnih i kulturno-povijesnih vrijednosti, očuvanja kompozicijskih vrijednosti naselja, zaštita vizura, panorama i obrisa te drugih vrijednosti krajolika uz očuvanje karaktera gradnje i pojedinačnih očuvanih građevina, u svrhu osiguranja kvalitetne prezentacije vrijednosti zona zaštite 'A' i 'B'.

Mjere zaštite:
Mjere zaštite, uvjeti za rekonstrukciju ili novu izgradnju unutar zaštićenih etnoloških područja razlikuju se i primjenjuju ovisno o ambijentalnim i pejsažnim specifičnostima, njegovoj povijesnoj matrici te karakterističnoj tradicijskoj tipologiji izgradnje:
- očuvanje povijesne slike, gabarita i obrisa etnološkog područja, naslijeđenih vrijednosti krajolika i slikovitih pogleda-vizura;
- zaštita povijesne matrice, parcelacije i karakterističnog mjerila gradnje;
-zaštita vrijednog krajolika očuvanjem njegovog strukturnog karaktera što podrazumijeva očuvanje postojećeg prostornog odnosa između neizgrađenog i izgrađenog te šumskih, livadnih površina i površina pod vinogradima, voćnjacima i oranicama;
- u vrijednim krajolicima nije dopušteno unošenje volumena, oblika i građevinske materijale koji nisu primjereni ambijentu i tradiciji građenja uz obavezu očuvanja karakterističnih obilježja krajolika i kvalitetnih vizura;
- afirmiranje sadnje i njegovanje autohtonih biljnih vrsta;
- zaštita i sanacija vodotoka i njihovih karakterističnih krajobraznih obilježja u sastavu etnološkog područja ili njegovoj blizini, kao i sprečavanje zagađivanja i degradacije njihova prirodnog toka;
- očuvanje povijesnih oblika, trasa i dimenzija komunikacija (stare ceste, pješačke staze, putovi obilježeni raspelima i pokloncima);
- očuvanje prostornih detalja, visokog i niskog zelenila, ograda, mostića, prilaza okućnicama odnosno parcelama, zdenaca, bunara, raspela i drugih elementa opreme vanjskih prostora;
- zadržavanje i očuvanje prepoznatljivih toponima, naziva dijelova zemljišta, vodotoka, šuma, livadnih površina od kojih pojedini imaju simbolična i povijesna značenja;
- očuvanje tipične organizacije parcela sa stambenim i gospodarskim građevinama, odnosno očuvanje pojedinačnih okućnica etnološke, arhitektonske i ambijentalne vrijednosti;
- pojedinačne etnološke građevine koje su smještene unutar etnoloških područja potrebno je obnavljati i zadržati 'in situ';
- očuvanje i obnova zatečene tradicijske drvene izgradnje što podrazumijeva njezino održavanje, sanaciju i eventualno rekonstrukciju pojedinačnih građevina prema propozicijama nadležnog tijela za zaštitu kulturnih dobara;
- njegovanje tradicijskog načina oblikovanja, gradnje i materijala te sprečavanje unošenja stranih oblikovnih i građevinskih elemenata;
- zadržavanje visine izgradnje u granicama postojećeg mjerila, s uporabom uglavnom kosog krova, oblikovno usklađenog s karakterističnim postojećim krovovima naselja;
- ograničavanje širenja etnološkog područja i zadržavanje zelenih prirodnih cezura prema okolnom prostoru da bi se zadržala njegova samosvojnost i povijesni identitet.;
- nije dopušteno uklanjanje pojedinačnih kulturnih dobara te građevina koje su po svojem arhitektonsko-oblikovnim, graditeljskim, kulturno-povijesnim, morfološkim i tipološkim obilježjima povijesni sloj gradnje vrijedan očuvanja kao nositelj i prezentant prostornih obilježja i ambijentalnih osobitosti te u bitnom određuju fizionomiju prostora. Iznimno, takav zahvat moguć je isključivo prema posebnom zakonu, te uz detaljnu valorizaciju arhitektonsko-oblikovnih i graditeljskih obilježja građevina
- za sve zahvate unutar granica zaštićenih gradskih naselja potrebno je ishoditi posebne uvjete i prethodno odobrenje nadležnog tijela za zaštitu kulturnih dobara.

Za zaštićena etnološka područja potrebno je izraditi detaljne planove uređenja, koji će sadržavati detaljniju konzervatorsku dokumentaciju s posebnim uvjetima zaštite i očuvanja kulturnih dobara.

5.b. Pojedinačne etnološke građevine

Zaštićene etnološke građevine su očuvanja vrijedne pojedinačne građevine koje posjeduju specifičnu tradicijsku graditeljsko-tipološku kvalitetu i određeno kulturno-povijesno značenje. Uz stambene građevine i komore to su i gospodarske građevine različitih namjena: kuharne s krušnim pećima, koševi za kukuruz, štale, sjenici, svinjci, klijeti i mlinovi-vodenice.
Zaštićene pojedinačne etnološke građevine na području obuhvata Plana:

- Komora, Brezovička cesta 5, Z-2744
- Tradicijska kuća, Čučerska cesta 192, Z-2755
- Mlin-vodenica na potoku Dubravica, Dubravica 109, Z-2956
- Vodenica na potoku Ribnjak, Gračanski Ribnjak 20, Z-0691
- Drvena, prizemna, stambena kuća, Granešina 23, Z-0705
- Tradicijski stambeni i gospodarski objekti, Jalševečka cesta 220, Z-2748
- Tradicijska kuća, Martinci 30, Z-2753
- Tradicijski stambeni objekt i komora, Martinci 32, Z-2751
- Tradicijska okućnica, Oporovihčki dol 60 /1, Z-2749
- Tradicijska kuća, Patačići 35, selo Čugovihc, Z-2754
- Tradicijska okućnica, Patačići 37, selo Čugovihc, Z-2742
- Tradicijska stambena kuća, Peršuni 13, selo Čugovihc, Z-2746
- Stambeni tradicijski objekt, Petruševec 2. 9, Z-2739
- Stambeni tradicijski objekt, Petruševec 3. 10, Z-2743
- Stambeni tradicijski objekt i gospodarstvo, Rakaljska 4 (Vukomerec), Z-2738
- Tradicijska stambena zgrada s gospodarskom zgradom, Remete 40, Z-0693
- Tradicijsko gospodarstvo, Remetinec 40, Z-2740
- Tradicijska kuća, Resnički gaj 2. 3, Z-2752
- Stambeni tradicijski objekt, Resnički put 76, Z-2745
- Tradicijski stambeni objekt, Resnički put 78, Z-2750
- Tradicijska kuća, Resnik 1. 85 /1, Z-0700
- Tradicijsko gospodarstvo, Resnik 5. 3, Z-0701
- Drvena, prizemna, stambena kuća, Resnik 5. 6, Z-0702
- Stambeni tradicijski objekt, Trnava 1. 73, Z-2741
- Mlin-vodenica Varović, Vrapčanska 201, Z-2747

Zaštita etnološke građevine podrazumijeva potpunu konzervatorsku zaštitu svih očuvanih izvornih obilježja u vanjštini i unutrašnjosti građevine, mjerila, oblikovanja, graditeljskih i konstruktivnih elemenata kao i očuvanih vrijednih izvornih elementa oblikovanja i opreme u interijeru te izvorne namjene. Također, zaštita obuhvaća i pripadajuće parcele, odnosno okućnicu, s kojima je izvorna kvalitetna cjelina.

Mjere zaštite:

- očuvanje i sanacija etnološke građevine u svim njenim dijelovima, arhitektonskim i tipološkim karakteristikama i izvornoj namjeni; zajedno s pripadajućom parcelom ili okućnicom s kojima je kvalitetna cjelina, a sve radi očuvanja i kvalitetne spomeničke prezentacije;
- nužnost sustavnog praćenja i kontrole stanja etnološke građevine,
- svi zahvati trebaju omogućiti očuvanje, sanaciju i obnovu izvornih arhitektonskih i tipoloških karakteristika etnološke građevine te pripadajuće parcele ili okućnice, u pravilu, uz očuvanje izvorne namjene, a eventualna nova namjena mora se prilagoditi očuvanoj građevnoj strukturi;
- njegovanje tradicijskog načina oblikovanja, gradnje i materijala;
- nisu dopuštene intervencije koje mogu ugroziti spomenički karakter, bilo da se radi o rekonstrukciji, nadogradnji, preoblikovanju, preparcelaciji bilo prenamjeni u sadržaje koji nisu primjereni karakteru građevine, odnosno karakteru šireg okoliša;
- nije dopuštena ugradnja i zamjena građevnih elemenata, materijala i opreme koji nisu primjereni povijesnom i spomeničkom karakteru građevine;
- iznimno je moguće kvalitetnije primjere etnoloških građevina koje su smještene u naseljima što su izgubila svoja izvorna tradicijska obilježja, preseliti na neku drugu lokaciju;
- nije dopušteno uklanjanje građevine u svrhu gradnje zamjenskih, osim iznimno pod uvjetima propisanim člankom 64. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.
- za sve zahvate unutar granica zaštićenih gradskih naselja potrebno je ishoditi posebne uvjete i prethodno odobrenje nadležnog tijela za zaštitu kulturnih dobara.

3.2.5.2. ZAŠTITA PRIRODE

Svi dijelovi prirode upisani u Upisnik zaštićenih dijelova prirode i oni koji se štite ovim Planom čine sustav posebno vrijednih i zaštićenih dijelova prirode u cjelovitom sustavu zaštite prirodnih vrijednosti uspostavljenom Prostornim planom Grada Zagreba i Generalnim urbanističkim planom Zagreba, popunjavajući mrežu raznovrsnih zaštićenih dijelova prirode na gradskoj (lokalnoj), državnoj i međunarodnoj razini.

Sve kategorije zaštićenih dijelova prirode u obuhvatu Plana evidentirane su i sistematizirane kao park prirode, spomenici prirode, park-šume, zaštićeni krajolici i spomenici parkovne arhitekture. Zaštita se provodi radi njihove ekološke, edukativne, društvene, estetske i kulturno-povijesne vrijednosti.

Na osnovi stručne podloge upisat će se u Upisnik zaštićenih dijelova prirode ili se oni trajno štite mjerama propisanima Planom.

1. Park-šume

Planom se posebno štite park-šume kao prostori koji imaju sva obilježja šuma, uključujući i njihove općekorisne funkcije. Naglašenija rekreativna funkcija park šuma u odnosu na šume proistječe iz njihova smještaja uz ili unutar izgrađenih prostora, te ih je potrebno posebno štititi kako bi zadržale strukturu šume sa svim općekorisnim funkcijama, te osigurale prepoznatljivost i ljepotu krajobraza.

2. Zaštićeni krajolik

U prirodnoj raznolikosti zagrebačkog krajobraza općenito se prepoznaju vrlo različiti tipovi krajobraza, od planinskih, preko krajobraza pribrežja, urbanih krajobraza, krajobraza uz Savu, do tipično nizinskih krajobraza. Na području parka prirode štite se krajolici koji se posebnim vrijednostima izdvajaju iz opće slike krajobraza.

3. Spomenici prirode

Planom se štite posebno vrijedna reljefna, hidrološka i druga prirodna obilježja, pojedinačni dijelovi žive i nežive prirode koji predstavljaju posebitosti kao pojedinačni dijelovi prirode te različiti geomorfološki i hidrološki spomenici prirode i rijetki primjerci ili skupine drveća.

4. Spomenici parkovne arhitekture

Spomenici parkovne arhitekture na području Zagreba svjedoče o dugoj tradiciji parkovnog oblikovanja na ovim prostorima. Spomenici parkovne arhitekture su vegetacijska i arhitektonska kompozicija koja, sa stajališta povijesti ili umjetnosti, ima i opće društveno značenje te se kao takva smatra posebno vrijednom.

Planom se na građevinskom području grada Zagreba posebno štite drvoredi i parkovi prema popisu u posebnom elaboratu.

5. Pojedine biljne i životinjske vrste

Sukladno istraživanjima i vrednovanju prostora izradom krajobraznog plana Grada Zagreba izdvojit će se posebno vrijedne i ugrožene biljne i životinjske vrste.

6. Ekološka mreža

Ekološka mreža Republike Hrvatske proglašena je Uredbom o ekološkoj mreži, te predstavlja područja ekološke mreže Europske unije Natura 2000, a čine ju područja očuvanja značajna za ptice- POP i područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS. Za sve planove, programe i zahvate koji mogu imati značajan negativan utjecaj na ciljne vrste i staništa te cjelovitost područja ekološke mreže, potrebno je provesti postupak ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu.

ZAŠTIĆENI DIJELOVI PRIRODE

A) ZAŠTIĆENA PODRUČJA TEMELJEM ZAKONA O ZAŠTITI PRIRODE					
OZNAKA NA KART. PRILOGU	**POSEBNI REZERVAT ŠUMSKE VEGETACIJE**	OZNAKA NA KART. PRILOGU	**ZNAČAJNI KRAJOBRAZ**	OZNAKA NA KART. PRILOGU	**SPOMENIK PARKOVNE ARHITEKTURE**
	GRAČEC-LUKOVICA-REBAR (1963.) TERMOFILNE ŠUME HRASTA MEDUNCA I CRNOG GRABA		SAVICA (SLUŽBENI GLASNIK 13/91.)	4.	JUNKOVIĆEV PUT 2, DVORAC JUNKOVIĆ, PARK (650)*
				46.	JURJEVSKA ULICA 27, VRT (26)*
				47.	JURJEVSKA ULICA 30 (630)*
				34.	TRG N. Š. ZRINJSKOG (634)*
				33.	TRG J. J. STROSSMAYERA (636)*
				32.	TRG KRALJA TOMISLAVA (635)*
				31.	BOTANIČKI VRT PMF (647)*
				58.	BOTANIČKI VRT FBF (591)*
				35.	PARK RIBNJAK (628)*
				56.	MLINOVI 72, LEUSTEKOV PARK (92)*
				55.	MALLINOV PARK (31)*
				67.	PARK MAKSIMIR (172)*
				19.	PRILAZ GJ. DEŽELIĆA 14, .VRT (881)*
				53.	PAUNOVAC 7, STABLO OBALNOG MAMUTOVCA (880)*
				49.	PERIVOJ SRPANJSKIH ŽRTAVA (904)*
				50.	PARK OPATOVINA (911)*
				60.	TRG KRALJA PETRA KREŠIMIRA IV. (910)*
				29.	TRG KRALJA PETRA SVAČIĆA (912)*

EVIDENTIRANI DIJELOVI PRIRODE

ŠUMA	KRAJOLIK	OZNAKA NA KART. PRILOGU	POJEDINAČNI DIJELOVI PRIRODE	OZNAKA NA KART. PRILOGU	PARKOVNA ARHITEKTURA
B) ŠUME PREPORUČENE ZA ZAŠTITU TEMELJEM ZAKONA O ZAŠTITI PRIRODE U KATEGORIJI PARK ŠUMA	**B) KRAJOLICI PREPORUČENI ZA ZAŠTITU TEMELJEM ZAKONA O ZAŠTITI PRIRODE U KATEGORIJI ZAŠTIĆENI KRAJOLIK**		**C) POJEDINAČNI DIJELOVI PRIRODE KOJI ĆE SE ŠTITITI MJERAMA GUP-a GRADA ZAGREBA**		**B) PARKOVNA ARHITEKTURA PREPORUČENA ZA ZAŠTITU TEMELJEM ZAKONA O ZAŠTITI PRIRODE U KATEGORIJI SPOMENIK PARKOVNE ARHITEKTURE**
					CENTAR
JELENOVAC - VRHOVEC	DOLINA POTOKA RIBNJAK I OKRUGLJAK	18.	BIZEK VRTAČE BIZEK	26.	TRG MARŠALA TITA
PARK ŠUME CENTRA: TUŠKANAC-DUBRAVKIN PUT-CMROK, ZELENGAJ, KRALJEVEC, PANTOVČAK, PREKRIŽJE	DOLINA POTOKA BRANOVEC S VINOGRADIMA SJEVERNO OD OPOROVCA I NOVOSELCA	250.	PETRINJSKA ULICA 42 STABLO DIVLJEG KESTENA	27.	TRG A. I V. MAŽURANIĆA
		251.	PETRINJSKA ULICA 53 STABLO DIVLJEG KESTENA	28.	TRG MARKA MARULIĆA
				30.	TRG ANTE STARČEVIĆA
		5.	BUKOVAČKA CESTA 190/192 STABLO HRASTA	37.	PARK GRIČ
				38.	STROSSMAYEROVO ŠETALIŠTE
C) ŠUME KOJE ĆE SE ŠTITITI MJERAMA GUP-a GRADA ZAGREBA	**C) KRAJOLICI KOJI ĆE SE ŠTITITI MJERAMA GUP-a GRADA ZAGREBA**			54.	M. JANDRIĆA 21 PERIVOJ CRKVE SV. FRANJE KSAVERSKOG
SUSEDGRAD	DOLINA POTOKA KUSTOŠAK S LIVADAMA GORENCI, KRVARIĆI (DIO KRAJOLIKA ZAŠTIĆEN UNUTAR PARKA PRIRODE MEDVEDNICA) I ZAVRŠJE			57.	GROBLJE MIROGOJ S KREMATORIJEM
GRMOŠČICA	DOLINA POTOKA DUBRAVICA I KRAJOLIK UZ ZELENU MAGISTRALU			64.	LAŠČINSKA CESTA 77, VRT OČIĆ
LISIČINA	JAGODIŠĆE				
ZAMORSKI BREG	GOLJAČKI BREG				
ŠESTINSKI DOL	DOLJE - BIZEK				
MIROGOJ - ČRLENI JAREK	LISIČINA				
REMETSKI KAMENJAK - REMETE	DOLINA MEDPOTOKI - OREŠJE				
DOTRŠČINA	PERJAVICA				
MIROŠEVEČINA	DOLINA POTOKA VRAPČAK				

EVIDENTIRANI DIJELOVI PRIRODE

ŠUMA	KRAJOLIK	OZNAKA NA KART. PRILOGU	POJEDINAČNI DIJELOVI PRIRODE	OZNAKA NA KART. PRILOGU	PARKOVNA ARHITEKTURA
DANKOVEČINA	**C) KRAJOLICI KOJI ĆE SE ŠTITITI MJERAMA GUP-a GRADA ZAGREBA**				**C) PARKOVNA ARHITEKTURA KOJA ĆE SE ŠTITITI MJERAMA GUP-a GRADA ZAGREBA**
					ZAPAD
GRANEŠINA	JAČKOVINA			69.	ALEJA SELJAČKE BUNE 7 VRT SANATORIJA
OPOROVEC	DOLINA POTOKA KUSTOŠAK S LIVADAMA GORENCI, KRVARIĆI I ZAVRŠJE			1.	PODSUSEDSKI TRG 28 STABLO LIPE
ČULINEČINA	MULLEROV BREG			2.	DVORIČEK 22 VRT KURIJE DVORIČEK
NOVOSELČINA	DOLINA VELIKOG POTOKA (POTOK ČRNOMEREC) S LIVADAMA MIKULIĆI (DIO KRAJOLIKA ZAŠTIĆEN UNUTAR PARKA PRIRODE MEDVEDNICA)			3.	PODSUSEDSKI TRG PARK
	DOLINA POTOKA KUNIŠČAK			6.	BOLNIČKA UL. 3 KOMPLEKS BOLNICE VRAPČE S VRAPČANSKOM ALEJOM
	OBRONCI ZAPADNO OD POLJAČAKA			7.	VRAPČANSKA CESTA 165 CRKVA SV. BARBARE - STABLO LIPE
	KULMEROVE LIVADE - ZAŠTIĆENE UNUTAR PARKA PRIRODE MEDVEDNICA			70.	JANKOMIR 11 KOMPLEKS BOLNICE JANKOMIR
	DOLINA FUČKOV POTOK			70a.	GAJNICE-KERESTINEČKIH ŽRTAVA-M.GANDHIJA-HRVATSKIH ISELJENIKA PARK F.G. LORCE
	DOLINA DUGI DOL-REBRO-KOZJAK			71.	TRG U STENJEVCU STABLO LIPE
	DOLINA ZELENI DOL			72.	SAMOBORSKA UL. 3 VRT RESTORANA "NORIN"
	GORNJI BUKOVAC-BREZINŠČAK			73.	ŠPANSKO 53 I 55 DVA STABLA LIPE

EVIDENTIRANI DIJELOVI PRIRODE

ŠUMA	KRAJOLIK	OZNAKA NA KART. PRILOGU	POJEDINAČNI DIJELOVI PRIRODE	OZNAKA NA KART. PRILOGU	PARKOVNA ARHITEKTURA
	C) KRAJOLICI KOJI ĆE SE ŠTITITI MJERAMA GUP-a GRADA ZAGREBA				***C) PARKOVNA ARHITEKTURA KOJA ĆE SE ŠTITITI MJERAMA GUP-a GRADA ZAGREBA***
	DOLINA POTOKA BLIZNEC			8.	PREČKO 37 STABLO LIPE
	DOLINA POTOKA ŠTEFANOVEC			76.	TIJARDOVIĆEVA UL. PARK
	DOLINA POTOKA TRNAVA			77.	LJUBLJANSKA AVENIJA - JUŽNO (ZAPADNO I ISTOČNO OD UL. J. SLAVENSKOG)
	DOLINA POTOKA ČUČERSKA REKA			78.	MACANOVIĆEVA UL.-PROSENIKOVA UL. PARK
	DEŠČEVEC (DIO KRAJOLIKA ZAŠTIĆEN UNUTAR PARKA PRIRODE MEDVEDNICA)			79.	UL. M. PUŠTEKA 1 O.Š. ALOJZIJA STEPINCA
	JALŠEVEC - ČUČERJE			80.	ULICA ORANICE - MEDARSKA UL., GROBLJE ORANICE
	PRIOBALJE SAVE obuhvaća krajolike: SAVSKA OPATOVINA, MLADOLES, JARUN, SRC MLADOST, HIPODROM, BUNDEK, KOMERSKO-ŽITNJAČKA ŠUMA I POLOJ)			81.	ZAGREBAČKA UL. 78-80
				82.	PUPINOVO NASELJE PRILAZ PAVLA VUKA PAVLOVIĆA 1-15
				83.	VINKOVAČKA UL. 1 O.Š. VOLTINO
				84.	UL. VOLTINO 1-15
				74.	MARŠANIĆI 2 I 2A PARK
				75.	MARŠANIĆI - UL. ŠPANSKO STABLO LIPE

EVIDENTIRANI DIJELOVI PRIRODE

OZNAKA NA KART. PRILOGU		OZNAKA NA KART. PRILOGU	**PARKOVNA ARHITEKTURA KOJA ĆE SE ŠTITITI MJERAMA GUP-a GRADA ZAGREBA**	OZNAKA NA KART. PRILOGU	
85.	VOLTINO 1,3-VOLTINO 2,4-BAŠTIJANOVA 94 PARK	95.	NOVA CESTA 133 OŠ JULIJA KLOVIĆA	108.	ILICA 154 GRUPACIJA STABALA LIPE I DIVLJEG KESTENA
86.	KONAVOSKA-DRVINJE-BAŠTIJANOVA UL. IGRALIŠTE VIŠE TEHNIČKE ŠKOLE - PARK	96.	LJUBLJANSKA AVENIJA 2 STUDENTSKI DOM ANTE STARČEVIĆ	13.	VINOGRADI 26 VRT LJETNIKOVCA
87.	DRVINJE-KONAVOSKA UL.-KORITO POTOKA KUSTOŠAK PARK	97.	SREDNJACI-KIKIĆEVA UL.-VINCENTA OD KASTVA STABLO VRBE	14.	TRG FRANCUSKE REPUBLIKE PARK
88.	MOŠĆENIČKA UL. 2-16 TE VEPRINAČKA UL. 1-15 -PARK IZMEĐU STAMBENIH OBJEKATA-NASELJA ISTRANA I INVALIDA	98.	OMIŠKA UL. 10 CRKVA MARIJE POMOĆNICE NA KNEŽIJI STABLA PLATANE	109.	BOSANSKA ULICA OD BROJA 10 DO 24 PARK
		99.	KNEŽIJA-TINA UJEVIĆA-ROGLIĆEVA UL. PARK HRVATSKOG PROLJEĆA	110.	BUCONJIĆEVA UL. 9 STABLO LIPE
89.	LOŠINJSKA - PAZINSKA - VITEZIĆEVA UL. PARK	100.	JARUNSKA CESTA 2 STUDENTSKI DOM STJEPAN RADIĆ	112.	BOSANSKA UL. 44 VRT
90.	NASELJE I. HRVATSKE ŠTEDIONICE NA TREŠNJEVCI PARK	101.	HORVAĆANSKA 6 OŠ HORVATI	113.	ILICA 109/111 STABLO PLATANE
91.	KRAPINSKA UL. DVOREDNI DRVORED PLATANA ISPRED ZGRADE "TESLA-ERICSSON"	102.	SAVSKA UL. 183 TRI STABLA BIJELE TOPOLE KOD VESLAČKOG KLUBA	15.	HERCEGOVAČKA ULICA. 68-76 PARK
9.	OZALJSKA - NEHAJSKA ULICA PARK STARA TREŠNJEVKA	103.	ODRANSKA 8 STUDENTSKI DOM CVJETNO NASELJE	16.	ILICA 132 DVA STABLA LIPE
10.	SELSKA CESTA - ZAGORSKA ULICA PARK	104.	ILICA 222 PIVOVARA - GRUPACIJA KESTENA	17.	ILICA 85 PARK AKADEMIJE LIKOVNE UMJETNOSTI
11.	TRATINSKA ULICA-NOVA CESTA-UL.GRADA VUKOVARA PARK	105.	PRILAZ BARUNA FILIPOVIĆA 28 -CANKAREVA-PREŠERNOVA UL.	114.	KAČIĆEVA UL. 22 STABLO LIPE
92.	UL. B. ADŽIJE 12-18 PARK	106.	SELSKA CESTA 5 A,B,C,D PARK	115.	BLOK ZGRADA: KLAIĆEVA-PRIMORSKA-KAČIĆEVA-PRILAZ GJ. DEŽELIĆA PARK UZ IGRALIŠTE UNUTAR BLOKA
93.	UL. B. ADŽIJE 16/I RESTORAN "UP SAVA"-7 STABALA LIPE	12.	SELSKA CESTA NASUPROT BROJEVA 5A I 7A DVA STABLA PLATANE U KOMPLEKSU VOJARNE	116.	HOCHMANNOVA UL.- JUKIĆEVA UL. PARK
94.	NOVA CESTA 92 OŠ KRALJA TOMISLAVA	107.	SELSKA CESTA 7 A,B,C- PRILAZ BARUNA FILIPOVIĆA PARK		

EVIDENTIRANI DIJELOVI PRIRODE

OZNAKA NA KART. PRILOGU		OZNAKA NA KART. PRILOGU	**PARKOVNA ARHITEKTURA KOJA ĆE SE ŠTITITI MJERAMA GUP-a GRADA ZAGREBA**	OZNAKA NA KART. PRILOGU	
	CENTAR	123.	ZAMENHOFFOVA 1, VRT	135.	RADIĆEVO ŠETALIŠTE
43.	ROKOV PERIVOJ	124.	ZAMENHOFFOVA 17, VRT	136.	UL. RADIĆEVO ŠETALIŠTE 19 I 21 GRUPACIJA PLATANA ZAPADNO OD STAMBENIH ZGRADA
20.	KUKULJEVIĆEVA UL. - RADNIČKI DOL PARK	125.	TUŠKANAC 17, VRT	137.	MEDVEŠČAK 89 PARK
21.	TRG T.D. ROOSEVELTA	126.	TUŠKANAC 80, VRT	138.	MEDVEŠČAK 100 PARK
22.	TRG T.D. ROOSEVELTA 5 5 STABALA PLATANE ZAPADNO OD OBJEKTA MUZEJA "MIMARA"	127.	TUŠKANAC 90, VRT	139.	MALLINOVA UL. 7, VRT
23.	TRG MARŠALA TITA 14 STABLO PLATANE ISPRED ZGRADE REKTORATA SVEUČILIŠTA	51.	TUŠKANAC 100 JAKČINOV POSJED	140.	MALLINOVA UL. 11, VRT
24.	SAVSKA-JUKIĆEVA ULICA TRI STABLA PLATANE	128.	GORNJE PREKRIŽJE 71, VRT	141.	JURJEVSKA UL. 31, VRT
25.	SAVSKA 39, MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA	52.	GORNJE PREKRIŽJE 82, VRT	142.	JURJEVSKA UL. 63A, VRT
117.	PANTOVČAK 2-8 PARK	129.	ŠESTINSKI VIJENAC 54 I 56, VRT	48.	JURJEVSKA 65, VRT
118.	PANTOVČAK 178, VRT	130.	ŠESTINSKA CESTA - ŠESTINSKI VIJENAC GRUPACIJA KESTENA	143.	I.G. KOVAČIĆA 17, VRT
119.	PANTOVČAK 184, VRT	131.	ŠESTINSKI VIJENAC 1 CRKVE SV. MIRKA - GRUPACIJA LIPA	144.	I.G. KOVAČIĆA 25, VRT
117.	PANTOVČAK 2-8 PARK	132.	ŠESTINSKA CESTA BB DVA STABLA LIPE UZ RESTORAN "ŠESTINSKI LAGVIĆ"	145.	ROKOV PERIVOJ 2, VRT VILE FRANGEŠ
120.	PANTOVČAK 198, VRT	133.	ISCE 33a, CRKVA SV. MIHAELA	146.	ROKOV PERIVOJ 8, VRT
121.	NAZOROVA UL. 51 PRAVNI FAKULTET (BIVŠI SAMOSTAN MAGDALENKI)	36.	JANDRIĆEVA UL. 68 VRT VILE KALINE	147.	KAPUCINSKE STUBE BR. 1, VRT
122.	NAZOROVA UL. 61 MINISTARSTVO OBNOVE I RAZVITKA	134.	KSAVERSKA CESTA 14 DJEČJI VRTIĆ "VJEVERICA"	39.	PADINE ILICE

EVIDENTIRANI DIJELOVI PRIRODE

OZNAKA NA KART. PRILOGU		OZNAKA NA KART. PRILOGU	**PARKOVNA ARHITEKTURA KOJA ĆE SE ŠTITITI MJERAMA GUP-a GRADA ZAGREBA**	OZNAKA NA KART. PRILOGU	
40.	VISOKA 8, VRT VILE GVOZDANOVIĆ	157.	GAJEVA UL. 32, STABLO PAULOVNIJE	171.	UL. G. NINSKOG 5 GRUPACIJE DIVLJEG KESTENA UZ OBJEKT CRVENOG KRIŽA
41.	VISOKA 22, VRT PALAČE PONGRATZ	158.	GAJEVA UL. 36, VRT	172.	UGAO PALMOTIĆEVE 26 I ĐORĐIĆEVE UL. STABLO HIBISKUSA
42.	KRLEŽIN GVOZD 23, VRT	159.	A. HEBRANGA 19, VRT	173.	TRG JOSIPA LANGA
44.	DEMETROVA 7 VRT PALAČE JELAČIĆ	160.	ĐORĐIĆEVA 16-20 PARK	174.	UL. BALTAZARA DVORNIČIĆA 7,VRT
45.	VRAZOVO ŠETALIŠTE S ILIRSKIM TRGOM	161.	PRERADOVIĆEVA 14, VRT	175.	SUHINOVA UL. 1, VRT
148.	RADIĆEVA 30 STABLO DIVLJEG KESTENA	162.	PRERADOVIĆEVA 21-23 STABLO MEDVJEĐE LJESKE	176.	SUHINOVA UL. 3, VRT
149.	KOŽARSKE STUBE-MLINARSKA ULICA 6 PARK	163.	GUNDULIĆEVA 25 I 27 DVA STABLA GINKA	177.	BIJENIČKA CESTA 46-54 INSTITUT RUĐER BOŠKOVIĆ I INSTITUT ZA FIZIKU
150.	KAPTOL 2 STABLO DIVLJEG KESTENA	164.	A. KOVAČIĆA 3 STABLO LIPE	178.	VOĆARSKA UL. 106, DJEČAČKO SJEMENIŠTE DVOREDNI DRVORED LIPA
151.	KAPTOL 7 (NEKADAŠNJA KANONIČKA KURIJA) VRT	165.	PRILAZ BARUNA TRENKA 11, VRT	179.	VOĆARSKO NASELJE
152.	KAPTOL 16 O.Š. "MIROSLAV KRLEŽA" - TRI STABLA PLATANE I KESTEN	166.	FRANKOPANSKA 15,17 PARK CRKVE SV. VINKA PAULSKOGA - PARK	180.	KOMPLEKS BOLNICE ŠALATA
153.	KAPTOL 20, VRT	167.	FRANKOPANSKA 13 STABLA KESTENA U DVORIŠTU RESTAURACIJE ZAGORAC	181.	JURKOVIĆEVA-POSILOVIĆEVA UL. PARK
154.	NOVA VES 64A CRKVA SV. IVANA KRSTITELJA, VRT	168.	TRG MARŠALA TITA 14 REKTORAT SVEUČILIŠTA - PARK	182.	MARTIĆEVA UL. 14D-F PARK
155.	GAJEVA UL. 13 ATRIJ ARHEOLOŠKOG MUZEJA - STABLA DIVLJEG KESTENA	169.	VODNIKOVA 5-11 PARK UNUTAR BLOKOVA	183.	MARTIĆEVA - VOJNOVIĆEVA UL. 4 STABLA KOŠĆELE
156.	GAJEVA UL. 22 VRT (2 STABLA GINGKO BILOBA)	170.	UL. G. NINSKOG 1 DRVORED DIVLJEG KESTENA UZ RESTORAN "EUROTURIST"	184.	UL. KRALJA ZVONIMIRA 10-16 - STABLA BOŽIKOVINE UZ MINISTARSTVO OBRANE

EVIDENTIRANI DIJELOVI PRIRODE

OZNAKA NA KART. PRILOGU		OZNAKA NA KART. PRILOGU	**PARKOVNA ARHITEKTURA KOJA ĆE SE ŠTITITI MJERAMA GUP-a GRADA ZAGREBA**	OZNAKA NA KART. PRILOGU	
59.	TRG HRVATSKIH VELIKANA	197.	SAVSKA UL. 77 PEDAGOŠKA AKADEMIJA	206.	ŠUBIĆEVA UL. 12 PARK UNUTAR STAMBENOG BLOKA
185.	TRG HRVATSKIH VELIKANA 11 STUDENTSKI DOM "IVAN STARČEVIĆ" - PARK	198.	GAGARINOV PUT PARK-	61.	ŠUBIĆEVA-DERENČINOVA-ZVONIMIROVA ULICA PARK ŠUBIĆEVAC
186.	BIANKINIJEVA-BARČIĆEVA-BREŠĆENSKOGA- VOJNOVIĆEVA UL. PARK	199.	ZELENI TRG	207.	TRG BARTOLA KAŠIĆA
187.	BRANIMIROVA UL.-TRG KRALJA PETRA KREŠIMIRA IV GRUPACIJA PLATANA I KATALPI UZ TRŽNICU	200.	KRČKA UL. 3 O.Š. DAVORINA TRSTENJAKA	208.	BLOK MARTIĆEVA-HEINZELEOVA-MAKANČEVA DVOREDNI DRVORED DIVLJEG KESTENA
188.	SAVSKA UL.-KRŠNJAVOGA 1 PARK UZ HOTEL "INTERCONTINETAL"	201.	VUKOVARSKA UL. 228-236	209.	TRG OTOKARA KERŠOVANIJA
189.	SAVSKA UL. 37, PARK			210.	PETROVA ULICA 70-79-MEDOVIĆEVA UL.-KOVAČEVIĆEVA UL. GOGOLJIN BRIJEG - PARK
190.	ULICA GRADA VUKOVARA GRUPACIJE STABALA I DRVOREDI		**ISTOK**	211.	LAŠĆINSKA CESTA 32 STUDENTSKI DOM LAŠĆINA,
191.	UL. GRADA VUKOVARA 35 I 35a PARK	63.	OLIBSKA ULICA PARK	212.	LAŠĆINSKA CESTA 87, (OKO OBJEKTA VODOVODA)
192.	UL. GRADA VUKOVARA 37 PARK (ISPRED OBJEKTA "ELEKTROPRIVREDE")	202.	BOTIĆEV TRG	213.	LABUDOVAC, KRIJESNICE I ZAJČEVA ULICA PARK
193.	VRANČIĆEVA, BOŠNJAKOVA, STOŽIROVA, ALAGE I RUŽIČKINA UL.	203.	RADNIČKA CESTA 16,18, 16,a,18a-BOTIĆEV TRG 1,2- HEKTOROVIĆEVA UL. - PLINARSKO NASELJE GRUPACIJE DIVLJEG KESTENA	65.	VRHOVČEV VIJENAC PARK
194.	ULICA GRADA VUKOVARA 58 a,b PARK	204.	RADNIČKA CESTA 16-22	66.	RIM 84 VRT VILE “OLGE”
195.	TRG S. RADIĆA 1 VIJEČNICA	62.	RADNIČKA CESTA-DRŽIĆEVA AVENIJA PARK	214.	BUKOVAČKA CESTA 55 UMIROVLJENIČKI DOM ZAKLADE LAVOSLAVA ŠVARCA
196.	SAVSKA UL. 41 "ZAGREPČANKA"	205.	ULICA KNEZA LJ. POSAVSKOG 10 CENTAR SUVAG	215.	BUKOVAČKA CESTA 123, VRT LJETNIKOVCA

EVIDENTIRANI DIJELOVI PRIRODE

OZNAKA NA KART. PRILOGU		OZNAKA NA KART. PRILOGU	**PARKOVNA ARHITEKTURA KOJA ĆE SE ŠTITITI MJERAMA GUP-a GRADA ZAGREBA**	OZNAKA NA KART. PRILOGU	
216.	BUKOVAČKA CESTA 254, VRT LJETNIKOVCA	229.	VOLODERSKA-LUDINSKA-KUTINSKA UL. MOSLAVAČKI TRG	243.	NASELJE STUDENTSKI GRAD UL. VILE VELEBITA I OGRANCI
217.	BUKOVAČKA CESTA 316, SAMOSTAN SESTARA NOTERDAM VRT	230.	GETALDIĆEVA UL. 5, OPTIČKA INDUSTRIJA "MARIN GETALDIĆ"	244.	I RESNIK 70 CRKVA UZNESENJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE I GROBLJE
218.	BUKOVAČKA CESTA 341, VRT LJETNIKOVCA	231.	GETALDIĆEVA UL. 4 TEHNIČKA ŠKOLA "RUĐER BOŠKOVIĆ"		
219.	GORNJI BUKOVAC 147, VRT	232.	FERENŠĆICA I bb DJEČJI VRTIĆ "DUGA"		**JUG**
220.	ČESMIČKOGA 1 CRKVA UZNESENJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE	233.	FERENŠĆICA II bb O.Š. "AUGUST CESAREC"	68.	ULICA SAVEZNE REPUBLIKE NJEMAČKE PARK VJEKOSLAVA MAJERA
221.	MARKUŠEVAČKA CESTA 203 CRKVA SVETOG ŠIMUNA JUDE TADEJA S GROBLJEM	234.	LASTOVSKA UL. 2-16 PARK	245.	AVENIJA DUBROVNIK
222.	ALEJA ANTUNA AUGUSTINČIĆA 4 DJEČJI VRTIĆ "MAKSIMIR"	235.	AVENIJA M. DRŽIĆA 79, 79A,B I 81, 81A,B	246.	AVENIJA V. HOLJEVCA 15 GEODETSKA TEHNIČKA ŠKOLA I GRADITELJSKA TEHNIČKA ŠKOLA DRVORED SREBRNOLISNOG JAVORA
223.	TRG AUGUSTINA KAŽOTIĆA	236.	UL. MILKE TRNINE 2-16 I GAVELLINOM ULICOM PARK	247.	AVENIJA V. HOLJEVCA 20 BRODARSKI INSTITUT
224.	ZORIČIĆEV TRG	237.	BACHOVA - GAVELLINA ULICA PARK	248.	TRNSKO - SIGET PARK MLADENACA
225.	BRANIMIROVA UL. OD HEINZELOVE DO MANDLOVE	238.	SABORSKA-FOČANSKA-KAPUCINSKA-KIJEVSKA UL. PARK	249.	TRNSKO 25, 30 O.Š. TRNSKO
226.	HEINZELOVA ULICA 55 VETERINARSKI FAKULTET	240.	GROBLJE MIROŠEVAC	252.	SV. KLARA, MRKŠINA UL. 67, CRKVA SV. KLARE TRI STABLA JASENA
227.	HEINZELOVA ULICA 64 UZ OBJEKTE "ZAGREPČANKE" I KLAONICA	241.	TRG SV. MARIJE ČUČERSKE 2, CRKVA POHODA BLAŽENE DJEVICE MARIJE		
228.	K.S. ĐALSKOGA 29 O.Š. "DOBRIŠA CESARIĆ"	242.	LJEVAKOVIĆEVA ULICA 5-15 I DANKOVEČKA ULICA GRUPACIJA PLATANA		

EVIDENTIRANI DIJELOVI PRIRODE

OZNAKA NA KART. PRILOGU		OZNAKA NA KART. PRILOGU	**PARKOVNA ARHITEKTURA KOJA ĆE SE ŠTITITI MJERAMA GUP-a GRADA ZAGREBA**	OZNAKA NA KART. PRILOGU	
	DRVOREDI U ULICAMA:	264.	SV. DUH	277.	SREDNJACI
	ZAPAD	265.	DOMOBRANSKA	278.	TINA UJEVIĆA
253.	PODSUSEDSKA ALEJA	266.	ILICA	279.	KRKLECOVA
254.	ALEJA SELJAČKE BUNE	267.	BARUNA FILIPOVIĆA	280.	HORVAĆANSKA
255.	ŠKORPIKOVA	268.	GRADA MAINZA		
256.	ŠKORPIKOVA.-ODVOJAK DRVORED JABLANA UZ SKLADIŠNI PROSTOR "ŠAVRIĆA"	269.	BAŠTIJANOVA		**GORNJI GRAD I KAPTOL**
257.	LJUBLJANSKA AVENIJA-SJEVERNA STRANA OD UL. SAVSKA OPATOVINA DO UL. JANKOMIR- DRVORED JABLANA	270.	PULJSKA	281.	JURJEVSKA
258.	M. REŠETARA	271.	TRAKOŠĆANSKA	282.	TUŠKANAC
259.	UZ LJUBLJANSKU AVENIJU (ZAPADNO I ISTOČNO OD UL. J. SLAVENSKOG)	272.	KRAPINSKA	283.	DUBRAVKIN PUT
260.	JOSIPA SLAVENSKOG	273.	LOŠINJSKA	284.	DEŽMANOV PROLAZ
261.	HRGOVIĆI	274.	ANDRIJE ŽAJE	285.	KAPTOL
262.	JARUN	275.	ADŽIJINA		
263.	ČRNOMEREC	276.	BADALIĆEVA		

EVIDENTIRANI DIJELOVI PRIRODE

OZNAKA NA KART. PRILOGU		OZNAKA NA KART. PRILOGU	**PARKOVNA ARHITEKTURA KOJA ĆE SE ŠTITITI MJERAMA GUP-a GRADA ZAGREBA**	OZNAKA NA KART. PRILOGU	
	DONJI GRAD	298.	HEBRANGOVA	311.	DRAŠKOVIĆEVA
286.	ČANIĆEVA	299.	VUKOTINOVIĆEVA	312.	JURIŠIĆEVA
287.	RELJKOVIĆEVA	300.	BOŠKOVIĆEVA	313.	GAJEVA
288.	HANUŠEVA	301.	KATANČIĆEVA	314.	UL. G. NINSKOG
289.	REPUBLIKE AUSTRIJE	302.	ŽERJAVIĆEVA	315.	MEDVEŠČAK
290.	TALOVČEVA	303.	BARUNA TRENKA	316.	KSAVER
291.	PANTOVČAK	304.	PAVLA HATZA	317.	MIROGOJSKA
292.	PRILAZ GJURE DEŽELIĆA	305.	CRNATKOVA	318.	RAČKOGA
293.	TRG MARŠALA TITA (REKTORAT SVEUČILIŠTA)	306.	VODNIKOVA	319.	KNEZA MISLAVA
294.	KLAIĆEVA	307.	PERKOVČEVA	320.	KNEZA BORNE
295.	KRŠNJAVOGA	308.	SAVSKA	321.	KNEZA VIŠESLAVA
296.	JAGIĆEVA	309.	V. TENŽERE	322.	KRALJA DRŽISLAVA
297.	JUKIĆEVA	310.	BRANIMIROVA	323.	KRIŽANIĆEVA

EVIDENTIRANI DIJELOVI PRIRODE

OZNAKA NA KART. PRILOGU		OZNAKA NA KART. PRILOGU	**PARKOVNA ARHITEKTURA KOJA ĆE SE ŠTITITI MJERAMA GUP-a GRADA ZAGREBA**	OZNAKA NA KART. PRILOGU	
324.	DOMAGOJEVA	337.	LOPAŠIĆEVA	350.	STANČIĆEVA
325.	HRVOJEVA	338.	BULIĆEVA	351.	LJUDEVITA POSAVSKOG
326.	TVRTKOVA	339.	BREŠĆENSKOG	352.	CRVENOG KRIŽA
327.	ERDODYEVA	340.	BARČIĆEVA	353.	ŠIROLINA
328.	ŠVEAROVA	341.	VOJNOVIĆEVA	354.	BOGIŠIĆEVA
329.	TRPIMIROVA	342.	BAUEROVA	355.	BANJAVČIĆEVA
330.	KNEZA BORNE	343.	VLAŠKA	356.	ZAVRTNICA
331.	KRALJICE JELENE	344.	VONČININA		**ISTOK**
332.	TRG KRALJA PETRA KREŠIMIRA IV	345.	GOTOVČEVA	357.	BUŽANOVA
333.	KRUŽIĆEVA	346.	BIANKINIJEVA	358.	HEINZELOVA
334.	UL. KRALJA ZVONIMIRA	347.	VRBANIĆEVA	359.	RADNIČKA
335.	MARTIĆEVA	348.	TUŠKANOVA	360.	OŽEGOVIĆEVA
336.	TOMAŠIĆEVA	349.	MAKANČEVA	361.	ŠULEKOVA

EVIDENTIRANI DIJELOVI PRIRODE

OZNAKA NA KART. PRILOGU		OZNAKA NA KART. PRILOGU	**PARKOVNA ARHITEKTURA KOJA ĆE SE ŠTITITI MJERAMA GUP-a GRADA ZAGREBA**	OZNAKA NA KART. PRILOGU	
362.	HARAMBAŠIĆEVA	375.	JAKŠIĆEVA	388.	CVJETNA ALEJA
363.	ŽIGROVIĆEVA	376.	VIDRIĆEVA	389.	TRNJANSKA
364.	KUŠLANOVA	377.	ALBRECHTOVA	390.	BOSUTSKA
365.	ČERININA	378.	ALEJA ANTUNA AUGUSTINČIĆA	391.	MIRAMARSKA
366.	LIVADIĆEVA	379.	ZAPOLJSKA	392.	DRŽIĆEVA
367.	RUSANOVA	380.	TUROPOLJSKA	393.	RAKUŠINA
368.	PETROVA	381.	GRIŽANSKA	394.	LAURENČIĆEVA
369.	SREBRNJAK	382.	ALEJA BLAŽA JURIŠIĆA	395.	ULICA BUNDEK
370.	LAŠĆINSKA	383.	LOVRAKOVA	396.	UL. SAVEZNE REPUBLIKE NJEMAČKE
371.	BUKOVAČKA	384.	DUBEČKA (DUBEC)	397.	ISLANDSKA
372.	MAKSIMIRSKA		**JUG**	398.	VATIKANSKA
		385.	PRISAVLJE	.	
373.	BARUTANSKI JARAK	386.	SAVSKI NASIP	399.	SV. MATEJA
374.	K.Š. ĐALSKOGA	387.	VESLAČKA	400.	BAŠĆANSKE PLOČE-BREZOVAČKA

3.2.6. Područja primjene posebnih mjera uređenja i zaštite

Koliko i sam Plan u tradicionalnom smislu i zadan određenim formalnim aktima, skup posebnih mjera najvažniji je dio urbane strategije Zagreba.

One moraju potaknuti institucionalnu redefiniciju usmjerenu provođenju novog koncepta razvitka grada, povezanog s europskim partnerskim ambicijama i nacionalnim i regionalnim partnerskim zadaćama. Izostajanje zagrebačke strategije i institucionalnog okvira za njezinu provedbu marginaliziraju Zagreb u njegovim ambicijama da se uklopi u europske sustave izvrsnosti i razvojno ga postavljaju u položaj ispod onoga kakav mu je pripadao u povijesti, u razdobljima s manje znanja, veza, tehnoloških i ljudskih mogućnosti.

U europskom partnerskom okolišu prva je zadaća Zagreba da kompletiranjem prometnih pravaca ostvari pristupačnost gradu, a u gospodarskom, kulturnom i svakom drugom pogledu pomagati programe izvrsnosti koji mogu zadovoljiti oštrija mjerila od lokalnih. Izbor partnera u globalnom, europskom i lokalnom okolišu mora biti otvoren, ali i selektivan, usmjeren na ambiciozne inovacijske programe, o čemu svjedoči primjer Budimpešte i suradnje Beč – Budimpešta kojoj se na temelju već godinama razvijanih kontakata, treba pridružiti i Zagreb.

Na regionalnoj razini treba hitno organizirati sustav razvojnog dijaloga sa Zagrebačkom županijom i s drugim hrvatskim županijama.

U samome Gradu potrebno je, na temelju prostora, definirati dinamiku i sadržaj razvojnih programa u korist promocijske razvojne akterske uloge Grada.

Za takav razvitak prioritetno je hitno izraditi nacionalnu regulativu s područja upravljanja i gospodarenja gradskim prostorom, te valorizirati, poticati i verificirati brojne, već postojeće, studije urbanih prostora, tema i projekata, umjesto isključivo i neprimjereno postavljenog sustava detaljnijih prostornih planova.

Time će se onemogućiti dosadašnja praksa marginalizacije razvojne uloge Grada u korist poduzetničkih aktera koji su određivali razvitak i prostorno uređivanje grada, stupajući u dijalog s Gradom samo na razini administrativnih procedura.

Temeljna pretpostavka za provedbu urbane strategije u sustavu posebnih mjera jest depolitizacija dijela gradskoga upravljačkog sustava s izravnim poduzetničkim ovlastima i obvezama u obliku gradskog managementa. Na toj razini može početi zakašnjeli dijalog sa svim potencijalnim partnerima u razvoju.

Posebne mjere uređivanja i zaštite koje su potrebne za primjenu urbane strategije Zagreba i ovoga plana su:

na nacionalnoj razini

uređivanje područja prostornog uređenja na način koji je predložen u posebnome prijedlogu koji je sastavni dio Prijedloga Prostornog plana Grada Zagreba (u proceduri javne rasprave);

uređivanje drugih područja u pogledu razvitka Hrvatske i Zagreba – zakonski, regionalizacijom Hrvatske, i institucionalno;

na regionalnoj razini

uspostavljanje institucionalne i razvojne kooperacije na razini partnerskih programa, različitih regionalnih cjelina, posebno između Zagreba i Zagrebačke županije;

na gradskoj razini

uređenje gradske regulative, institucionalne i poduzetničke organiziranosti za provedbu mjera i oblika prostornog uređenja, a posebno gradskih projekata kao oblika reprodukcije grada;

razvojna suradnja na regionalnim razinama;

organizacija i osposobljavanje gradskih upravljačkih struktura za poduzetničko, odnosno partnersko ponašanje;

razvojna suradnja na nacionalnoj i međunarodnoj razini;

provedba anketnih urbanističko – arhitektonskih natječaja i arhitektonskih natječaja, s javnom raspravom prije verifikacije rezultata;

uređenje ZAGREBFORUMA, gradskog prostora za komunikaciju s urbanom javnošću – građanima Zagreba;

određivanje (programom mjera i proračunom Grada Zagreba) posebnih sredstava Gradskog fonda za otkup gradskog zemljišta, a posebno:

otkupa zemljišta za javne i socijalne potrebe, zaštićena područja, zemljišta s ograničenjima u korištenju

otkupa zemljišta u cilju kontrole cijena zemljišta u gradu

određivanje (Programom mjera za unapređivanje stanja u prostoru) prioriteta urbanog uređenja grada, uz provođenje javne rasprave;

određivanje cijena i instrumenata za gospodarenje zemljištem koje je u vlasništvu Grada,

provedba mjera i oblika prostornog uređenja u cilju sanacije prostora, zaštite prostora i provedbe gospodarskih i drugih programa od značenja za brži razvitak grada i poticanje zapošljavanja;

izrada detaljnijih planova za prostore i programe predviđene programom mjera;

provedba zaštite vrijednih gradskih prostora i kulturnih dobara;

na razini mjesne samouprave

formiranje jedinica mjesne samouprave preko kojih građani mogu sudjelovati u razvitku, mjerama i oblicima prostornog uređivanja grada.

ZAŠTITA OD ELEMENTARNIH NEPOGODA, RATNIH OPASNOSTI I DRUGIH IZVANREDNIH DOGAĐANJA

U Planu su ugrađeni elementi urbanističkih mjera zaštite od elementarnih nepogoda, ratnih opasnosti i zahtjevi vezani uz posebne namjene.

Mjere zaštite temelje se na postavkama polazišta i ciljeva Plana pri čemu je organizacija prostora planirana integralno s planiranjem zaštite, a što se posebno ističe namjenom površina, predloženim načinom gradnje, gustoću izgrađenosti prema stupnju konsolidiranosti prostora urbanog teritorija Zagreba koji je podijeljen na tri stupnja kosolidacije. Pojam konsolidacije urbanih područja pripada grupi kriterija kojima se procjenjuje stabilnost područja s obzirom na fizičku strukturu i aktivnosti, a u odnosu na konsolidiranost prostora definiraju se urbanističke procedure i urbanistička pravila a time i mjere zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih događaja.

Sukladno Konvenciji o prekograničnim učincima industrijskih nesreća i obvezama koje iz toga proizlaze u odlučivanju o lokaciji za opasne djelatnosti uzet će se u obzir procjena utjecaja na okoliš uključujući posljedice prekograničnih učinaka, te ocjena rizika, uključujući fizičke značajke područja.

Planom intervencija u zaštiti okoliša utvrdit će se količina i svojstva opasnih tvari, prirediti scenariji tipičnog uzorka industrijske nesreće, predvidjeti težina vjerojatnosti proširivanja štetnog djelovanja, uzimajući u obzir broj i rasprostranjenost ljudi u zoni opasnosti.

Kod nove gradnje građevina stambene, poslovne, gospodarske, javne i društvene namjene i dr. omogućava se gradnja skloništa, ovisno o gustoći gradnje, broju stanovnika i zaposlenih u prostoru obuhvata (prema propisima i normativima koji uređuju ovo područje).

U sklopu mjera zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti posebno mjesto pripada zaštiti i zbrinjavanju kulturnih dobara.

Ovim su planom osigurane pretpostavke za zaštitu od požara, ali se istodobno predlaže izrada studija za zaštitu od požara.

Mjere zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih razaranja usmjeravaju način zaštite grada time što usklađuju specifičnost grada s potrebama zaštite i karakteristikama obrane.

MJERE ZAŠTITE I SKLANJANJE STANOVNIŠTVA

Prema demografskoj prognozi na području grada Zagreba koji je obuhvaćen GUP-om (na površini 220 km^2) u 2015. živjet će oko 833.000 stanovnika (stalno) i 50.000 stanovnika (povremeno). S obzirom da na predmetnom prostoru grada Zagreba nisu u potpunosti osigurane mjere za zaštitu i sklanjanje stanovništva tj., nema dovoljno potrebnih skloništa, buduću investicijsku gradnju na tom području može pratiti gradnja skloništa (prema posebnim propisima).

Grad Zagreb, s obzirom na položaj (glavno političko, administrativno, gospodarsko i kulturno središte države) može se smatrati jako ugroženim. Stoga na području grad moguće je i nadalje graditi skloništa za potrebe zaštite stanovništva i drugih materijalnih dobara.

U tu je svrhu za područje grada Zagreba obuhvaćeno GUP-om izrađen Plan zona ugroženosti u mj. 1:25.000. Područje grada razdijeljeno je u tri zone ugroženosti. Prigodom razgraničavanja uvaženi su sljedeći element: gustoća stanovanja, gustoća izgrađenosti, gospodarske zone, magistralna komunalna infrastruktura, prometna infrastruktura i značajne pojedine lokacije i njihova namjena.

"O" zona - nulta zona je zona u kojoj se ne grade skloništa

"I" zona - je zona u kojoj se grade skloništa osnovne zaštite

"II" zona - je zona u kojoj se grade skloništa dopunske zaštite.

Na području grada Zagreba sagrađeno je manje od trećine trenutno potrebnoga sklonišnog prostora po do sada važećim propisima , što ukazuje na to da je moguće da će buduću investicijsku gradnju stambenoga, gospodarskog, javnog i društvenog prostora pratiti i gradnja skloništa.

Prednost se svakako daje dvonamjenskim, sklonišnim objektima, jer mirnodopski sadržaji u skloništima predstavljaju realizaciju takvih objekata.

Skloništa građena isključivo za sklanjanje (jednonamjenska) mogu primiti određene mirnodopske sadržaje koji ne zahtijevaju neke posebne standarde uz, s tim da se u slučaju potrebe mogu brzo isprazniti.

Na području obuhvaćenom Generalnim urbanističkim planom, određene su zone za koje se mora izraditi detaljniji urbanistički plan, detaljniji plan može sadržavati urbanističke mjere zaštite - tj. plan gradnje skloništa za potrebe stanovnika i zaposlenika ili korisnika u prostornom obuhvatu.

Na područjima na kojima je "urbanim pravilima" određeno da će se naselja dovršavati prema izvornim urbanističkim planovima odnosno koncepciji izvornog plana, ako sklonišni prostori nisu osigurani moguće ih je planirati odnosno graditi.

Investicijska gradnja, stambena ili gospodarska (ovisno o veličini i karakteru), za koju se izdaju lokacijski uvjeti, (odnosno za koju se izrađuje detaljnija urbanistička dokumentacija) za gradnju građevine ili kompleksa građevina, samo na temelju GUP-a mora može sadržavati urbanističke mjere zaštite.

Skloništa je moguće graditi, unutar zona predviđenih za javnu i društvenu namjenu (kao dvonamjenska) unutar objekta ili izdvojeno u prostoru obuhvata, što će se elaborirati u detaljnijoj urbanističkoj dokumentaciji.

U planiranim komunalnim objektima, odnosno objektima infrastrukturnog sustava ovisno, o njihovu karakteru, moguće je paralelno ugrađivati i moguće mjere zaštite, odnosno omogućiti - dvonamjensko korištenje tih prostora ili dijelova takvih prostora u svrhu sklanjanja. Javne podzemne garaže, podzemne garaže trgovačkih centara, tržnica, kolodvora i slično pružaju veliku mogućnost za organizaciju i korištenje u svrhu javnih skloništa, uz to faktor racionalnosti i ekonomičnosti nije zanemariv, a ni faktori koji utječu na ovakva rješenja; prije svega dobar odabir lokacije, veličina tih prostora, a posebno ako su smješteni u gusto izgrađenim gradskim dijelovima u kojima se teško mogu postići primjerene mjere zaštite.

Javna se skloništa mogu graditi i unutar planiranih javnih i javnih zelenih gradskih površina te u sklopu javnih objekata. Skloništa je moguće graditi samo ispod razine terena.

Skloništa mogu biti javna i kućna.

Porodična skloništa (ovisno o veličini objekta i broju članova obitelji) moguće je graditi u svim prostorima gdje prevladava individualna (rahla) gradnja, gdje konfiguracija terena ne omogućuju brz pristup javnom skloništu, u svim zonama u kojima je moguća gradnja skloništa.

Analogno opasnosti od ratnih razaranja, požara, eksplozija i ekoloških nesreća koje mogu biti praćene i trovanjem stanovništva u gradu postoje dijelom i prostori totalne zarušenosti, u kojima nije moguće organizirati učinkovite mjere zaštite (Donji grad i Gornji grad koji su pod posebnom zaštitom). Za takve će se lokacije prigodom izdavanja lokacijskih uvjeta procijeniti mogućnosti gradnje skloništa uz suglasnost nadležnog tijela.

Ovim se planom predlaže izrada Studije pokrivenosti sklonišnim prostorom za područje grada Zagreba, obzirom da se posljednjih godina prekidao kontinuitet u planiranju i izgradnji koji su bili uvjetovani i zakonskim propisima.

ZAŠTITA KULTURNIH DOBARA

U sklopu zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti posebno mjesto pripada zaštiti kulturnih dobara (nepokretna kulturna dobra - spomeničke cjeline i pojedinačni objekti) koja se stavljaju pod posebnu zaštitu. Uvjet posebne zaštite je da se kulturna dobra ne koriste u vojne svrhe i da se u neposrednoj blizini ne nalaze gospodarski objekti i slični sadržaji koji predstavljaju rizik za okolinu i vojni objekti.

Za zaštitu, pokretnih kulturnih dobara (s obzirom na vrijednost i brojnost fonda) detaljnijim urbanističkim planovima treba predvidjeti zaštitne objekte (skloništa, u pravilu, dvonamjenska) u svrhu deponiranja vrijednih predmeta i umjetnina. Za očuvanje kulturnih dobara od ugroženosti požarom, potresom, poplavom, eksplozijom i sl. treba u detaljnijim urbanističkim planovima predvidjeti mjere zaštite (preventivne) u obliku režima korištenja prostora koji isključuju blizinu zapaljivih i eksplozivnih materijala.

MJERE ZAŠTITE OD POŽARA

Za protupožarnu zaštitu grada Zagreba potrebno je osigurati uvjete opskrbe vodom i druge uvjete prema važećim zakonskim i drugim propisima.

Drugi se uvjeti posebno odnose, uz adekvatno osiguravanje crpilišnih kapaciteta, magistralnih cjevovoda, spremišnih prostora i na dostatnu uličnu prometnu mrežu, visinu stambenih i drugih objekata i na planiranje određenih prostora za smještaj objekata s lako upaljivim i eksplozivnim tvarima.

Potrebna količina vode za potrebe korisnika u normalnim okolnostima osigurat će se iz osnovnih, pomoćnih i industrijskih crpilišta, za što treba osigurati 15% rezerve u odnosu prema stvarno potrebnim maksimalnim kapacitetima.

Prema demografskoj procjeni na području grada Zagreba u 2015. će živjeti oko 833.000 stanovnika i stalno 50.000 stanovnika povremeno. Prema tehničkim normativima za vanjsku i unutarnju hidrantsku mrežu za gašenje požara potrebno je računati na planirani broj stanovnika sa tri istodobna požara, uz količinu vode od 90l/sec po jednom požaru.

Potrebna količina vode od min. 270l/sec za gašenje požara osigurat će se za gradske potrebe u trajanju od dva i više sati na dan, direktno iz crpilišta ili planirane veličine spremišnog prostora koji iznosi 50% srednje dnevne potrošnje vode. Mreža magistralnih cjevovoda postavljena je tako da se svaki dio gradskog područja može opskrbiti dovoljnom količinom vode za gašenje požara.

Mreža magistralnih cjevovoda planirana je kao cirkulacijska, prstenastog sustava, tako da omogućuje distribuciju vode u svaki dio grada barem sa dvije strane, a povezana je u smjeru sjever-jug i istok-zapad.

Profili magistralnih cjevovoda načelno su određeni, a tijekom daljnje razrade na razini detaljne tehničke dokumentacije potrebno je definirati dimenzije tih cjevovoda koje osiguravaju mjerodavnu količinu vode u skladu s propisima zaštite od požara.

U odnosu na pogonsku shemu vodovoda potrebno je osigurati minimalni tlak od pet bara u mreži radi protupožarnih uvjeta.

Radi racionalnog korištenja energije formirana je "nulta" vodoopskrbna zona sa spremnicima na koti 165 m n.m. u prostoru između crpilišta i željezničke pruge od Vrapca do Sesveta. Dio gradskog područja do visine od 150 m nam. nalazi se u prvoj vodoopskrbnoj zoni za koju su spremnici na koti 185 m nam.

U prostoru ili objektima gdje je tlak niži od dopuštenoga osigurat će se njegovo povišenje gradnjom dodatnih uređaja.

U iznimnom slučaju da se iz gradskog, sustava vodoopskrbe ne može koristiti voda za gašenje požara, planira se korištenje svih vodenih površina stajaćih voda, potoka, jezera i rijeka na području Zagreba.

Zahvati vode u svrhu gašenja požara mogu se, u pravilu, koristiti na svim mjestima navedenih površina ako su privremeni. Stalni uređaji i mjesta zahvata odredit će se planovima nižega reda.

Prigodom gradnje nove ili rekonstrukcije postojeće vodoopskrbne mreže mora se predvidjeti vanjska hidrantska mreža u svim prometnicama i u javnim prostorima gdje za to postoji opravdana potreba, tj. gdje postoji izgrađena struktura koju je nužno štititi od eventualnog požara, a ona će se definirati detaljnijom urbanističkom dokumentacijom.

Osim detaljno definiranih namjena prostorna organizacija, sadrži i zone mješovite namjene površina gdje je moguća organizacija prostora za stanovanje, rad, javne namjene, prateće i druge sadržaje, a njihovi međusobni odnosi i udaljenosti odredit će se detaljnijim urbanističkim planovima i lokacijskim uvjetima, a elementi vezani uz zaštitu od požara moraju biti ugrađeni u plan ili lokacijske uvjete.

Lokacije građevina s lako upaljivim materijalima gdje postoji potencijalna opasnost za izbijanje požara moraju udovoljavati svim posebnim propisima za zaštitu od požara.

Građevine u kojima se obavlja proizvodnja, skladištenje, promet zapaljivim tekućinama, plinovima, eksplozivom, pirotehničkim sredstvima i streljivom moraju biti udaljene od susjednih građevina prema posebnim propisima.

Radi učinkovite zaštite ljudskih života i materijalnih dobara sve građevine moraju imati osiguran vatrogasni pristup - veličina vatrogasnog pristupa i njegov položaj u odnosu na građevinu odredit će se lokacijskim uvjetima ili detaljnijom urbanističkom dokumentacijom prema posebnim propisima, uz suglasnost nadležnog ministarstva.

Opasne tvari koje ne spadaju u tehnološki otpad, a koje se zbrinjavaju na način kako je navedeno u posebnom poglavlju GUP-a, uništavat će se u objektima, a konačni produkt odložit će se na deponij za komunalni otpad, a lokacija će se odrediti i pripremiti na osnovi studije utjecaja na okoliš.

Uz postojeće vatrogasne postaje na području grada Zagreba nove je moguće locirati u svim zonama mješovite namjene.

3.2.7. Način i uvjeti gradnje

Prethodnim istraživanjima urbano gradsko područje raščlanjeno je na 26 homogenih tipova prostora koji su, prema fizionomiji i stupnju konsolidiranosti, temelj za definiranje urbanih pravila i urbane strategije.

Na temelju toga raščlanjivanja u planskoj se razradi prioriteta utvrđuju potrebne urbane intervencije javnog karaktera kao jedno od temeljnih načela urbane obnove grada. Učinke takvog pristupa treba osjetiti svaki građanin Zagreba.

Usmjeravanje planskih intervencija i određivanje prioriteta

U partnerski utvrđenom okviru suradnje javnog i privatnog sektora Grad može, u upravljačkom smislu, usmjeravati procese razvitka i urbanog uređenja, selekcionirati i kontrolirati poželjne i nepoželjne. Svim tim modalitetima suradnje zajedničko je da su usmjereni na uređenje cjelovitih zahvata u prostoru, gdje se udružuju javni interesi, nositelj kojih je Grad, i poduzetnički interesi.

“Ključevi” urbanog uređenja koje se može koristiti u procesu urbane reprodukcije u korist kako javnog sektora tako i privatnih poduzetnika su:

usmjeravanje urbanog uređenja na određene prostore i određivanje prioriteta;

usmjeravanje oblika urbane intervencije;

određivanje obuhvata urbane intervencije;

vremensko usmjeravanje urbane intervencije (Program mjera za unapređivanje stanja u prostoru).

Grad može prostorno-vremenskim usmjeravanjem urbanih intervencija i određivanjem prioriteta racionalizirati i poboljšati urbano uređivanje. Urbana strategija, nadalje, odlučuje o mjestima i vrstama urbanih intervencija koje će sinergijski potaknuti razvitak većih gradskih prostora. Odgovarajućim tempiranjem aktivnosti Grad može racionalizirati urbano uređivanje ili, u ulozi poduzetnika, na tržištu regulirati cijenu zemljišta otkupljujući pojedina zemljišta u fazi kad je cijena prihvatljiva.

Gradski projekti

Raspon motiva “gradskih projekata” je velik, a temeljni im je cilj kontrola gradskog teritorija i gospodarsko-urbana reprodukcija grada. Provode se na način koji onemogućuje pojedinačne zahvate u nekom planski određenom većem prostoru, već tek uz uvjet da su suglasni svi vlasnici nekretnina (u pravilu neizgrađenog zemljišta ili zemljišta s malom izgrađenosti). Grad tako može učinkovito kontrolirati urbano uređenje, podizati vrijednost grada i na temelju toga podizati “cijenu" njegova korištenja, akcelerirati sve (gradske) gospodarske djelatnosti, osigurati socijalne programe.

Uloga grada kao poduzetnika, odnosno gradskih službi i svih sudionika koji realiziraju projekt, jest da pri tome dobit od povećane vrijednosti gradskog prostora pravično raspodijeli svima koji su sudjelovali u toj promjeni vrijednosti, odnosno da se ostvarena dobit reinvestira u nove gradske vrijednosti. Tako vođeni gradski projekti omogućuju Gradu da investira u domenu javnog (u Grad), koristeći se sredstvima od povećavanja vrijednosti gradskog zemljišta.

Kako bi se to i ostvarilo, uz nužnu legislativnu i organizacijsku pripremu za takve projekte, programsku podlogu i kriterije definiranja gradskog projekta daje Plan.

Ovakvim se djelovanjem uravnotežuju raznoliki interesi i uklanja se mogućnost nezadovoljstva bilo kojega sudionika u zahvatu, jer se proporcionalnim udjelom investitora u opremanju uvećava vrijednost gradskog prostora bez dodatnog opterećivanja proračuna.

Smjernicama razvoja zona gradskih projekata potrebno je planirati niskougljični i energetski pozitivni dio grada kroz upotrebu inovativnih energetskih koncepcija i rješenja baziranih na obnovljivim izvorima energije (cjelovita energetska koncepcija sa mogućim izvorom energije u blizini, upotreba otpadne topline, izbjegavanje fosilnih goriva, planirana mreža toplovoda, hladnovoda i podatkovnih vodova, CTS, exergy mreže).

Sadržaji gradskih projekata:

- stanogradnja (posebno socijalno stanovanje, stanovanje na gradskom zemljištu);
- kontrola rubnih gradskih područja;
- gradnja uz velike gradske ulice,
- gradnja uz postojeće i potencijalne trase javnoga gradskog prometa (Ljubljanska, Slavonska, Branimirova i dr.);
- grad uz željezničku prugu, (javni promet!);
- gradnja uz afirmirane i planirane gradske poteze - projekti važni za sliku grada, (HBZ, Lucićeva, Savska i dr.);
- gradnja na prostorima stare industrije, i na prostorima bivših vojarni;
- projekti zelenila, sportske rekreacijske zone;
- eko-projekti - novi gradski parkovi i sl.

Osnovna polazišta za razradu gradskih projekata određuju se prema temama i područjima gradskih projekata.

Osnovna polazišta za razradu gradskih projekata prema temama su:

- javni programi stanovanja; potrebno je promovirati principe zdravog stanovanja i 'zelenog grada' te ekonomske učinkovitosti; ujedno osigurati pješačku povezanost sa susjednim naseljima te ravnomjerni raspored gradskih sadržaja;
- afirmacija gradskih linijskih sistema - poteza: Sava uključujući zaštitu vodonosnika, gradskih potoka, kontaktne zone prema Parku prirode Medvednica, koridora gradske željeznice, koridora glavnih gradskih avenija i glavnih gradskih ulica te poteza zelenila i sl; ponajprije tako da navedeni linijski sistemi grada omogućavaju bolju komunikaciju, stvaranje odnosno uvid u povijesna lica grada, zbog čega je potrebno zadržati javno korištenje navedenih otvorenih gradskih prostora - njihovu maksimalnu širinu, primjereno hortikulturno uređenje, nastavljanje poteza drvoreda, prostora pješačko-biciklističke komunikacije te ritam parkova koji se na njih vežu;
- gradnja uz gradske avenije i glavne gradske ulice što uključuju trase javnog prijevoza; osigurati održivi razvoj i identitet grada širenjem poteza urbaniteta gdje se ustraje na sadržajnoj raznolikosti i prisutnosti stambene namjene uz poštivanje lokalnih osobitosti gradnje: nadovezivanje na postojeći sistem građevinskih pravaca, poštujući vizure i mjerila, ritam fasada, koloristička obradu, način korištenja partera i sl.;
- prenamjena stare industrije; glavni su generativni projekti grada i mogu biti nosioci transformacije - razvoja i međusobnog povezivanja širih urbanističkih cjelina, neophodno je sačuvati istaknuta obilježja industrijske arhitekture i urbanizma (memoriju mjesta) da bi spoj nove i stare arhitekture bio povod za jedinstvena arhitektonska ostvarenja;
- javni sadržaji; mjesta promoviranja ponajprije zagrebačke škole urbanizma i arhitekture, hrvatske kulture i pripadnosti srednjoevropskom kulturnom krugu, s osobitom pozornošću dimenzionirati i oblikovati te zaštiti vanjske prostore da bi se omogućilo prostorno i sadržajno povezivanje sa širim okolišem kao i zaštita ovih novih mikro cjelina od naknadnih intervencija;
- površine za rekreaciju; upotpunjuju slijed javnih gradskih površina, naglašeni javni karakter imaju pristupne sekcije koje moraju osigurati prikupljanje i boravak posjetitelja bez da ometaju redovni promet na drugim javnim površinama, ograđivanje je prihvatljivo samo u dijelovima gdje to zahtijeva određena funkcija a preferira se maksimalno uklapanje u susjedne javne gradske prostore;
- novi gradski parkovi i zelene površine; osiguravaju sigurni boravak različitim dobnim skupinama i sadržaje koji omogućuju više oblika aktivnog korištenja slobodnog vremena, vežu se šetnicama, alejama s drvoredima, biciklističkim stazama na sistem pješačkih putanja koje integriraju susjedne urbanističke cjeline;
- građevine javne i društvene namjene minimalno gradskog značenja; arhitektonski program mora promovirati urbanističke vrijednosti okoliša te po mogućnosti obogatiti otvorene gradske prostore;
- nosioci identiteta pojedinih urbanističkih cjelina; projekti koji trebaju reafirmirati i uravnotežiti vrijednosti šire lokacije i simboličku snagu novog mjerila, odnosno sadržaja, što ga unose u gradsko tkivo;
- strateški (razvojni) projekti Grada; programe korištenja prostora u vezi sa strategijskim projektima Grada predlaže Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada.

Utvrđivanje intenziteta korištenja zemljišta

Pojam intenzitet korištenja zemljišta odnosom izgrađene površine i površine zemljišta utvrđuje "opterećenost" zemljišta gradnjom. Taj je odnos površina vrijednosni pokazatelj s odgovarajućim oblikovnim, ekološkim i socijalnim obilježjem.

Niski intenziteti, osobito kad su povezani s obvezama urbanog uređivanja javnih prostora i obvezama ili tradicijama oblikovanja privatnih prostora (parcela), pripadaju ekološki obzirnim oblicima urbanog uređenja i najpoželjniji su oblici stanovanja i upotrebe grada. Nasuprot tome, visoki intenziteti mogu proizvesti socijalno i ekološki rizične sredine, obilježene manjkom osjećaja identifikacije s prostorom. Stoga područja visokih intenziteta moraju biti socijalno opravdana kao zone urbaniteta, tj. gradska žarišta društvenog života.

Uz uvjet da se usklade svi elementi sustava reprodukcije grada, Zagreb će, uz očuvanje povijesne raznolikosti u intenzitetima korištenja zemljišta, odstraniti rizično visoke intenzitete i urbano obnavljati grad pretežno "srednjih intenziteta", zadržavajući i afirmirajući srednje visine i rahli raspored gradnje, s uređenim parkovnim i drugim javnim površinama, ali i određujući prostore zona niskog intenziteta zbog usklađivanja prirodne i programske atraktivnosti pojedinih prostora.

Usmjeravanje poduzetničkog ponašanja Grada

Grad nije samo organizator ili distributer prava i oblika urbanog uređenja na tuđem vlasništvu, već je i sam vlasnik gradskog zemljišta. Rekonstrukcijom vlasničke strategije Grada omogućuje se da Grad, kao posebni vlasnik, kupuje, koristi ili prodaje određena dobra, kako bi osigurao primjerene uvjete minimizacije raznovrsnih interesnih konflikata, napose, između aktera u javnoj sferi. Status Grada kao pravne osobe s posebnim vlasničkim interesom izravno utječe na lokacijsku politiku u gradu i na uvjete pod kojima se u Grad integriraju drugi vlasnički akteri.

Plan sustava gradske infrastrukture

Sustavi gradske infrastrukture temeljni su razvojni poticaj za daljnji razvitak i urbano uređenje grada. Takav je razvitak, dijelom, moguć i zbog rezervacije prostora za sustave i objekte gradske infrastrukture u više gradskih planova, što je bilo posebno važno s obzirom na neizvjesnost vremena realizacije i zato vremensku inertnost tih sustava. Plan je preispitao i zadržao prostore rezervirane za te sustave bez znatnijih odstupanja, izuzevši na mjestima dogovorenima s nositeljima pojedinih sustava. Korisnost očuvanja koridora posebno je očita u prometnom sustavu, a time i u svima drugima.

URBANA PRAVILA

Urbana su pravila definirana u skladu s prirodnim i urbanističko – arhitektonskim naslijeđem, a prema stupnju konsolidiranosti predjela i u skladu s postojećom ili planiranom namjenom prostora.

3.2.7.1. VISOKOKONSOLIDIRANI GRADSKI PODRUČJA

U visokokonsolidiranom gradskom području u njegovoj povijesnoj jezgri zadržava se mjerilo parcelacije i gradnje te postojeća urbana mreža bez uvođenja novih ulica. Onemogućena je gradnja novih kuća, osim, iznimno prema detaljno utvrđenim uvjetima, uz isključivanje sadržaja koji nisu u skladu s vrijednostima prostora, posebno onih koji traže intenzivni promet vozila, a čuva se primarna namjena i štiti stanovanje. Potpuno je onemogućena gradnja u parkovima i na drugim javnim zelenim površinama i ispod njih, uz maksimalno očuvanje postojećih slobodnih površina i uz obveznu

zaštitu kvalitetnih pojedinačnih stabala. Motorizirani promet se, uz iznimke, ograničava (javni prijevoz primjeren povijesnome prostoru, reprezentativne potrebe), onemogućuje se tranzit kroz povijesni prostor. Građevne intervencije u ovom prostoru moguće su isključivo prema detaljnim propozicijama nadležne službe zaštite, a za uličnu gradnju i za uređivanje javnih prostora obavezan je javni urbanističko-arhitektonski natječaj.

U Donjem gradu Plan respektira postojeću uličnu mrežu, uz zadržavanje mjerila parcelacije i gradnje. Ispod postojećih uređenih parkova nije moguća nikakva gradnja, zaštićuju se kvalitetna stabala na uličnim parcelama, čuvaju se i obnavljaju postojeći drvoredi i sade novi.

Na visokokonsolidiranom gradskom području u podsljemenskom predjelu Plan uvažava i uređuje prirodne cjeline i graditeljsko naslijeđe. Iznimno se omogućuje osiguravanje prostora za dopunu ulične i infrastrukturne mreže.

Na gradskom je teritoriju posebno valorizirana kvalitetna individualna i niska gradnja.

Za dovršetak naselja poteze i komplekse visoke gradnje Plan održava urbanu matricu ulica, trgova i osobito postojećih uređenih zelenih površina. Gradnja u dovršenim naseljima isključivo je u funkciji stanovanja.

Čuvaju se izvorno oblikovanje građevina, karakteristične vizure, elementi identiteta i slike kompleksa.

Plan propisuje urbana pravila u visokokonsolidiranom dijelu grada i za neizgrađene gradske površine – parkove, park- šume i zaštitno zelenilo.

3.2.7.2. KONSOLIDIRANI GRADSKI PODRUČJA

Na konsolidiranim gradskim predjelima to su područja dogradnje grada. U pravilu se predviđa uređivanje tog područja na temelju urbanih pravila. Bitna intencija je definiranje parametara gradnje i namjene toga područja u skladu s već zatečenim stanjem.

U podsljemenskoj je zoni zaštita prostora osnovni kriterij za definiranje nove gradnje, a u potezima između pruge i Save plan preciznije određuje parametre nove gradnje, posebno za nisku i visoku gradnju.

Plan je jednako restriktivan u odnosu na gradnju na neizgrađenim površinama javnog i zaštitnog zelenila i u visokokonsolidiranim gradskim zonama. Plan pretpostavlja nove javne funkcije u novoformiranim neizgrađenim javnim zonama.

3.2.7.3. NISKOKONSOLIDIRANI GRADSKI PODRUČJA

Niskokonsolidiranim urbanim područjem smatra se gradski teritorij u koji se žele unijeti promjene koje bitno mijenjaju karakter područja (morfologiju, aktivnost – namjenu, intenzitete – urbanitet).

Na predjelima transformacije postojeće izgrađene strukture, te na neizgrađenom zemljištu Generalni urbanistički plan pretpostavlja izradu detaljnijih planova koji će detaljnije definirati i namjenu i parametre gradnje.

3.2.8. Studije

U temeljnom usmjerenju Plana i nove urbane strategije Zagreba - konsolidaciji gradskih prostora - javljaju se dva različita mjerila.

Jedno je prostorno skromnije mjerilo “točkastih” intervencija u visokokonsolidiranim i dijelu konsolidiranih gradskih područja.

Drugo su intervencije većih mjerila. Dosadašnji prostorno - funkcionalni poretci unutar gradskog prostora, gradske periferije dobili su nove vrijednosti. U novim okolnostima posebnu vrijednost dobiva “periferija”, “gradski rubovi”, kvalitetno infrastrukturno opremljeni i sustavno zanemarivani u planovima i praksi u kojima se širila bespravna gradnja.

Takav je razvitak važan u rubnoj gradskoj zoni, uz obilaznicu, Radničku cestu i Savsku - Ljubljansku, uz uvjet održivog stupnja intenziteta korištenja zemljišta koje većim urbanim zahvatima može unaprijediti urbano uređenje i sliku grada.

Provjeravanje programa i usmjeravanja Generalnoga urbanističkog plana su rađena studijama područja i tema. Funkcija tih studija, osim nuđenja konkretnih vizija i rješenja, bila je i određivanje “okvira” Plana.

Ti okviri dopuštaju u pravilu i nadgradnju i korekciju tih rješenja. Pretpostavka je da je plan dovoljno otvoren da prihvati promjene programa i rješenja koje su realnost grada našeg vremena.

Javni gradski prostori

Kao što gradski projekti mogu obuhvatiti urbanu reprodukciju u obliku gradskih površina, vrijednost javnih gradskih prostora i posebno potreba usklađivanja njihove tržišne aktivnosti i socijalnih potreba podrazumijeva gradsku intervenciju koja može biti u suradnji s privatnim sektorom.

Usklađenost javnih i privatnih interesa osigurava se provođenjem urbanističko – arhitektonskih natječaja i izradom detaljnijih planova. Na taj se način omogućuje sudjelovanje javnosti.

U takvom sustavu uređenje postojećih i novih gradskih parkova i trgova i drugih javnih prostora može pokrenuti uređenje novih zagrebačkih javnih prostora, dijela zagrebačke urbane tradicije koja je u predugačkome razdoblju tehničke interpretacije grada bila zapostavljena.

Parkovni prostori i prostori s niskim intenzitetom izgrađenosti pokušaj su usklađivanja programski osmišljene niske izgrađenosti i značajno velikih površina.

3.3. Sprečavanje nepovoljna utjecaja na okoliš

Zrak

Negativni utjecaj na kakvoću zraka od gospodarskih aktivnosti spriječit će se oblikovanjem gospodarskih namjena, a pretežito gospodarsko-industrijskih na prostorima izvan pretežito stambene, javne i društvene namjene.

Visokom tehnologijom i kontrolom gospodarskih aktivnosti postići će se standardi kakvoće zraka sukladni Zakonu o zaštiti zraka.

Oblikovanjem sustava prometnica, orijentacije na javni prijevoz i bezolovna goriva osigurati će se rasterećenje urbanih i drugih naseljenih područja od intenzivnog prometa i negativnog utjecaja onečišćavanja zraka prometom. Poticanjem gradnje i korištenja biciklističke mreže i pješačkih putova dodatno će se umanjiti negativni utjecaj sustava mobilnosti na kakvoću zraka u urbanom području.

Zaštita zraka osigurat će se i proširivanjem toplinske i plinske mreže te sustavnom kontrolom rada malih kotlovnica, te omogućavanjem korištenja obnovljivih izvora energije.

Voda

Proširenjem mreže odvodnje i vodovoda smanjit će se onečišćavanje potoka koji se ulijevaju u Savu (danas pripadaju II., III. ili IV. vrsti).

Realizacijom središnjeg uređaja za pročišćavanje otpadnih voda Grada Zagreba sadržaj organskih tvari (BPK 5) i biološki pokazatelj općeg stanja kakvoće voda bit će svedeni u granice dopuštenih vrijednosti.

Definiranjem zona vodocrpilišta onemogućit će se lociranje onečišćivača unutar zona sanitarne zaštite te odrediti posebne mjere za postojeće.

Cjelovitim sustavom zbrinjavanja otpada te obveznim predtretmanom vode iz industrije i gradnjom oborinske odvodnje na prometnicama smanjit će se mogućnost zagađivanja vodotoka i vodocrpilišta pitke vode.

Provođenjem mjera zaštite savskog vodonosnika isključit će se negativni utjecaji šljunčarenja i drugih aktivnosti koji su potencijalni izvori zagađivanja podzemne vode.

Tlo

Racionalnim korištenjem prostora namijenjenog gradnji, uz ograničavanja u korištenju neizgrađenih gradskih površina i izgrađenosti parcela, a posebno javnih zelenih i zaštitnih površina, sačuvat će se tlo neizgrađenim, a time i biološka raznolikost, krajobrazne vrijednosti, te ukupna kvaliteta gradskog prostora.

Sukladno reljefnim te inženjersko – geološkim obilježjima gradski prostor odredit će se mogućnosti korištenja i sanacije nestabilnih padina te područja ugroženih erozijom.

Buka

Temeljnom kartom buke kojom su pretpostavljene dopuštene razine buke za pojedine namjene planirat će se sadržaji te odrediti praćenje i mjere sprečavanja nastajanja buke i na taj će se način ukloniti ili smanjiti buka na dopuštenu razinu.

3.4. Smjernice niskougljičnog (bezugljičnog) razvoja Grada Zagreba do 2050

Sukladno EU Direktivama i Strategijama okrenutim prema niskougljičnom razvoju, dekarbonizaciji, energetskoj tranziciji, ublažavanju i prilagodbi klimatskim promjenama i korištenju rješenja temeljenih na prirodi u gradovima.

Strateški ciljevi prostornog razvoja

Zaštita resursa (voda, zrak, šume, kvalitetno poljoprivredno zemljište, mineralne sirovine) i zdravlja ljudi

Zaštita prirodne i povijesne baštine

Niskougljični razvoj i kružno gospodarstvo

Energetska tranzicija - Upotreba obnovljivih izvora energije i energetska (visoko)učinkovitost

Ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama

Urbana regeneracija korištenjem rješenja temeljenih na prirodi (NBS)

Upravljanje rizicima

Digitalizacija i „smart city“ tehnologije

Smjernice urbanističkog razvoja - razina GUP

Dekarbonizacija i otpornost na požarno i potresno opterećenje postojećeg građevinskog fonda i obnova u energetski neutralne ili pozitivne dijelove naselja

Dekarbonizacija i unapređenje sustava mobilnosti

Renaturalizacija i regeneracija urbanog dijela naselja

Integrirano energetsko planiranje

Razvoj klimatski neutralnih i energetski pozitivnih novih dijelova grada

3.5. Procedure prostornog uređenja i izrada detaljnijih prostornih planova

Generalni urbanistički plan definira procedure elaboracije gradskog teritorija. Prikaz procedure uz kartu namjene i kartu urbanih pravila dio je normativnih dokumenata Plana.

Živom gradskom organizmu kao što je Zagreb potrebno je omogućiti raznolikiju lepezu elaboracije prostora nego što je to minimum propisan zakonom, pa se planom, osim detaljnijeg planiranja, promoviraju i studije uređivanja prostora i arhitektonsko-urbanistički natječaji kao instrumenti koji će elaborirati programe i uvjete za urbanističke dokumente.

U izradi studija u Gradski će zavod za planiranje sudjelovati eminentni gradski, a moguće i vanjski stručnjaci koji su svojim projektima i nagradama na natječajima raspisanima za pojedina gradska područja već pridonijeli rješavanju nekih gradskih tema.

Na visokokonsolidiranom i konsolidiranom gradskom teritoriju (gdje se ne mijenja karakter grada i gdje postoji zadovoljavajuća mreža javnih prostora) zahvati u prostoru definiraju se primjenjujući pravila GUP-a.

Izrada detaljnijih planova predviđa se, u pravilu, za niskokonsolidirani gradski teritorij.

Niskokonsolidirani gradski teritorij je i teritorij na kojem ne postoji ulična mreža niti mreža drugih javnih prostora ili je postojeća mreža toliko deficitarna da nije nemoguća gradnja bez planiranja novih ulica i drugih pratećih javnih prostora.

Iznimke su prostori jednog korisnika na jednoj parceli za koju se zahvat u prostoru može iznimno realizirati bez detaljnog plana.

Detaljniji se planovi izrađuju za niskokonsolidirani teritorij, posebno ako se s budućim rješenjem trebaju uskladiti novi vlasnički odnosi i tamo gdje je nužno riješiti odnose javno – privatno.

Za konsolidirane gradske dijelove, ovisno o karakteru područja, uz ove mogućnosti, u slučaju uvođenja jednostavnijih prostornih planova i jednostavnijih procedura njihova donošenja, prostorno će se uređenje regulirati planovima, sadržajem i procedurom primjerenima cilju prostornog uređenja.

Natječaj kao dio procedura prostornog uređenja

Za rješavanje prostornog uređenja gradskih prostora, za njihovo oblikovanje i za oblikovanje pojedinih građevina obavezno će se raspisivati anketni urbanističko – arhitektonski i arhitektonski natječaji.

Arhitektonsko – urbanistički natječaji raspisivat će se sa ciljem stručne ankete za prostore koje se nastoji konsolidirati na temelju kriterija:

- uređivanje prostora značajnih za sliku grada;
- uređenje javnih parkova;
- uređenje tematskih zona niskog intenziteta;
- kad se urbani zahvati financiraju iz sredstava državnog ili gradskog proračuna;
- uređivanje novih zona stanovanja, a koje su dio gradskog projekta socijalnog stanovanja.

Urbanističko – arhitektonski natječaji raspisivat će se i kad je to određeno Mjerama provedbe plana, te odlukom gradonačelnika i/ili Gradske skupštine Grada Zagreba.

Rezultati natječaja, uz participaciju javnosti, ugrađivat će se u urbanističke dokumente.

NAMJENA POVRŠINA ISKAZ

	VRSTA NAMJENE	POVRŠINA ha	%	
S	STAMBENA NAMJENA	3802,49	17,47	
M	MJEŠOVITA NAMJENA	683,89	3,14	
M1	MJEŠOVITA NAMJENA PRETEŽITO STAMBENA	2915,34	13,39	UKUPNO POVRŠINE KOJE UKLJUČUJU STANOVANJE
M2	MJEŠOVITA NAMJENA PRETEŽITO POSLOVNA	635,69	2,92	8037,39 ha 36,92%
D-	JAVNA I DRUŠTVENA NAMJENA	454,58	2,09	
D1	JAVNA I DRUŠTVENA NAMJENA UPRAVNA	42,33	0,19	
D2	JAVNA I DRUŠTVENA NAMJENA SOCIJALNA	27,90	0,13	
D3	JAVNA I DRUŠTVENA NAMJENA ZDRAVSTVENA	86,52	0,40	
D4	JAVNA I DRUŠTVENA NAMJENA PREDŠKOLSKA	79,95	0,37	
D5	JAVNA I DRUŠTVENA NAMJENA ŠKOLSKA	219,90	1,01	
D6	JAVNA I DRUŠTVENA NAMJENA VISOKO UČILIŠTE I ZNANOST TEHNOLIŠKI PARKOVI	43,49	0,20	
D7	JAVNA I DRUŠTVENA NAMJENA KULTURNA	11,30	0,05	UKUPNO POVRŠINE KOJE UKLJUČUJU JAVNE NAMJENE
D8	JAVNA I DRUŠTVENA NAMJENA SOCIJALNA	45,64	0,21	1011,60 ha 4,65%
G	GOSPODARSKA NAMJENA	387,71	1,78	
I	PROIZVODNA NAMJENA	459,52	2,11	
K1	POSLOVNA NAMJENA	723,37	3,32	
K2	TRGOVAČKI KOMPLEKSI	239,34	1,10	UKUPNO POVRŠINE KOJE UKLJUČUJU GOSPODARSKU
T	UGOSTITELJSKO TURISTIČKA NAMJENA	9,63	0,04	NAMJENU
TR	TRŽNICA	0,40	0,00	1819,97 ha 8,36%
N	POSEBNA NAMJENA	68,80	0,32	68,80 ha 0,32
R1	SPORTSKO REKREACIJSKA NAMJENA-ŠPORT S GRADNJOM	338,62	1,56	
R2	SPORTSKO REKREACIJSKA NAMJENA-ŠPORT BEZ GRADNJE	290,75	1,34	UKUPNO SPORT I REKREACIJA 698,17 ha 3,21%

	VRSTA NAMJENE	POVRŠINA ha	%	
Z	ZAŠTITNE ZELENE POVRŠINE	2788,09	12,81	
Z1	JAVNE ZELENE POVRŠINE JAVNI PARK	972,35	4,47	
Z2	JAVNE ZELENE POVRŠINE GRADSKI PARK-ŠUME	1822,00	8,37	
Z3	JAVNE ZELENE POVRŠINE TEMATSKI PARK	649,98	2,99	
Z4	JAVNE GRADSKE POVRŠINE -TEMATSKE ZONE	43,34	0,20	
IS	POVRŠINE INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA	343,20	1,58	
IS	ŽELJEZNICE	266,36	1,22	
IS	PROMETNICE	1901,94	8,74	
	GROBLJE	199,56	1,02	
V1	VODE I VODNA DOBRA POVRŠINE POD VODOM	447,56	2,06	UKUPNO NEGRADIVE POVRŠINE
V2	VODE I VODNA DOBRA POVRŠINE POVREMENO POD VODOM	776,15	3,57	10201,21 ha 46,86%
	SVEUKUPNO	**21768,35**	**100,0%**	POVRŠINA UNUTAR GRANICE GUPa

Iskazane površine je površina mjerena na karti 1:5000.

DULJINE PROMETNICA	**DULJINA (km)**
BICIKLISTIČKE STAZE	365,7
PJEŠAČKE STAZE	64,1
GLAVNA GRADSKA ULICA	329,2
GRADSKA AUTOCESTA	28,2
GRADSKA AVENIJA	115,0
GRADSKA ULICA	507,2
PRUGA I REDA	0,9
PRUGA MAGISTRALNA	81,9
TRAMVAJSKA PRUGA	102,1
TRAMVAJ PODZEMNO	5,0
TUNELI	2,4
ŽIČARA	2,3

PROMETNE POVRŠINE:	**m2**
REMIZA ZAPADNO	53390,0
TREŠNJEVKA	81615,0
JUG RANŽIRNI	111399,0
DUBRAVA	115468,0
PODNOŽJE ŽIČARE	12857,0
ZONA BEZ NOVIH GARAŽA	2259049,7

(Sve iskazane površine i iskazane duljine dobivene su izmjerom prikaza u mj. 1:5000.)

LITERATURA I IZVORI

DOKUMENTI O ODRŽIVOM UPRAVLJANJU I GOSPODARENJU PROSTOROM NA EUROPSKOJ I SVJETSKOJ RAZINI

1. Agenda 21, materijal Svjetske konferencije o zaštiti okoliša, Rio de Janeiro,1992.
2. Europska povelja o gradu, Stalna konferencija lokalnih i regionalnih vlasti Europe Vijeća Europe, Strasbourg, 1993.
3. The European City - Sustaining Urban Quality, Part 1 - 2, A working Conference, Ministry of Environment and Energy, Spatial Planning Department, Copenhagen 1995.
4. Povelja europskih gradova i mjesta o održivosti, Europska Konferencija o održivim gradovima i nasljima, Aalborg, 1994.
5. Europska komisija; Europa 2020.: europska strategija za pametan, održiv i uključiv rast; 2010.
6. Europska komisija; Operativni program konkurentnost i kohezija 2014.-2020. (Operational Programme Competitiveness and Cohesion 2014-2020); 2014.
7. Hrvatska platforma za smanjenje rizika od katastrofa; Procjena rizika od katastrofa za Republiku Hrvatsku; 2015.
8. Ministarstvo kulture Republike Hrvatske; Strategija zaštite, očuvanja i održivog gospodarskog korištenja kulturne baštine Republike Hrvatske za razdoblje 2011.-2015.; 2011.

DOKUMENTI NA RAZINI DRŽAVE I GRADA ZAGREBA

1. Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske, Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja Zagreb, Narodne novine 106/17
2. Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine
3. Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske (1997., NN 76/13),
4. Program prostornog uređenja Republike Hrvatske NN 50/99, 84/13),
5. Nacionalni program demografskog razvitka, Ministarstvo razvitka i obnove, Zagreb, 1997.
6. Krajolik - Sadržajna i metodska podloga Krajobrazne osnove Hrvatske, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja - Zavod za prostorno planiranje, Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu - Zavod za ukrasno bilje i krajobraznu arhitekturu, Zagreb, 1999
7. Program prostornog uređenja Republike Hrvatske, (NN 50/99, 84/13),
8. Strategija prometnog razvitka Republike Hrvatske, Vlada Republike Hrvatske, Zagreb, kolovoz 1999.
9. Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske (NN 143/08),
10. Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017.-2022. godine, (NN 3/17),
11. Izvješće o stanju u prostoru grada Zagreba za razdoblje 2013.-2016., lipanj 2018.,
12. Plan gospodarenja otpadom grada Zagreba za razdoblje od 2018. do 2023. godine (Sl. GZ 13/2018)
13. ZAGREBPLAN 2020
    Razvojna strategija Grada Zagreba
    Za razdoblje do 2020 g., Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj grada, 2017
14. Državni zavod za statistiku; Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011.
15. Strategija niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do 2030. godine s pogledom na 2050. godinu – u proceduri
16. Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici hrvatskoj za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. (tzv. Bijela knjiga) – u proceduri

TEMATSKE PROSTORNE STUDIJE I PROGRAMI

1. O povijesnom i urbanom razvoju Zagreba, Nada Premerl, tekst uz izložbu Zagreb - star, lijep, živ - 1094.-1994. - izložba u povodu 900. obljetnice Zagrebačke nadbiskupije, Umjetnički paviljon, 1994.
2. Darja Radović Mahečić i Sanja Štok: Regulatorne osnove Zagreba 1850. do 1950., Zagreb, 1996.
3. Tko je Zagreb - prinos sociološkoj analizi identiteta grada Zagreba, dr.sc. Ivan Rogić, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 1997.
4. Novi društveni čimbenici u kontinuitetu promjena Generalnoga urbanističkog plana Zagreba - utjecaj društvenih promjena na ciljeve Prostornog plana Zagreba i Generalnoga urbanističkog plana Zagreba, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb, 1998.
17. KONZERVATORSKA PODLOGA / Opći i posebni uvjeti zaštite i očuvanja nepokretnih kulturnih dobara, zaštićene prirodne vrijednosti s mjerama zaštite, Gradski zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode, Zagreb, revizija 2010., dopuna 2012.
5. RKT Župe Grada Zagreba (u kontekstu raščlanjivanja jedinica mjesne samouprave), Gradski zavod za planiranje razvoja Grada i zaštitu okoliša, Zagreb, 1998.
6. Topografija integralnog sustava športske infrastrukture grada Zagreba . osnovna programska i prostorna studija sustava športskih građevina –Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, studeni 1999.
18. Društveno ekonomski razvitak Grada Zagreba kao osnovica za donošenje izmjena i dopuna Prostornoga plana Grada Zagreba, Ekonomski institut i Gradski zavod za planiranje razvoja i zaštitu čovjekova okoliša, Zagreb 1993.
19. Studija o gospodarstvenom razvoju Grada Zagreba u razdoblju 2001.-2005. godine, Ekonomski institut, Zagreb, 2001.
20. Demografski razvitak Grada Zagreba, Gradski zavod za planiranje razvoja Grada i zaštitu okoliša, Zagreb 1998.
21. Pristup procjenama i prognozama aktualnih demografskih kretanja u Gradu Zagrebu, prilog za izradu Prostornog plana Grada Zagreba i

    Generalnog urbanističkog plana, dr. sc. Stanko Žuljić, Zagreb 1998.
22. Cjeloviti sustav gospodarenja otpadom na području Grada Zagreba, ZGO Zagreb, 1999.
23. Koncepcija razvoja vodoopskrbnog sustava Grada Zagreba (materijal za izradu Generalnog urbanističkog plana Grada Zagreba), Vodoopskrba i odvodnja, Zagreb, 1999.
24. Planirani novi kapaciteti pošta za naredno plansko razdoblje, Hrvatska pošta, Zagreb, 1999.
25. Plinski distribucijski sustav Grada Zagreba, Gradska plinara Zagreb, 1999.
26. Program izgradnje i revitalizacije sustava za opskrbu električnom energijom i toplinom na širem području Grada Zagreba do 2010. godine (prilog za izradu Prostornog plana Grada Zagreba), HEP, Zagreb, 1999.
27. Razvoj sustava odvodnje Grada Zagreba, Vodoopskrba i odvodnja, Zagreb, 1999.
28. Sprečavanje nepovoljna utjecaja buke na okoliš, SONUS d.o.o., Zagreb, 1999.
29. Telekomunikacijski sustavi - prilog za izradu prostornog plana Grada Zagreba, Hrvatske telekomunikacije, Zagreb, 1999.
30. Zaštita od štetnog djelovanja voda i zaštita voda, Hrvatske vode, 1999.

STUDIJE PROMETNIH SUSTAVA

1. Potrebe i mogućnosti izgradnje metroa u Zagrebu, 1997. Autori: Dr. Radovan Miščević, Orsat Pucić i Zdenko Levar

2. Osnovna mreža cestovnih prometnica Grada Zagreba, 1997. Autori: Orsat Pucić o prof.dr. Aleksandar Klemečić

3. Osnovna koncepcija prostornog rješenja zagrebačkog željezničkog čvora, 1988, Svezak 1 i 2. Autori: Šukrija Berberović, Davorin Desselbruner, Zdenko Levar i Orsta Pucić.

4. Redefiniranje koncepcije razvoja željezničkog čvora Zagreb, 1999. Autori: Arcadis, Den Haag, Nizozemska u suradnji s Željezničkim projektnim društvom, Zagreb

5. Prometna studija Zagreba, 1999. MVA

STUDIJE S CILJEM KOORDINACIJE S RAZVITKOM ZAGREBAČKE ŽUPANIJE

1. Grad Zagreb i Zagrebačka županija - temeljna zajednička polazišta za planiranje prostora, Gradski zavod za planiranje razvoja Grada i zaštitu okoliša, Zagreb, 1999.
2. Smjernice za korištenje vodozaštitnih područja Grada Zagreba, Vodopskrba i odvodnja, Zagreb, 1999.
3. Stanje gospodarstva Zagrebačke županije, Županijski upravni odjeli i uredi Zagrebačke županije, Zagreb, 1999.

DRUGI DOKUMENTI I STUDIJE

1. Vodoprivredna osnova Grada Zagreba - Kompleksno vodoprivredno rješenje, Elektroprojekt, Zagreb, prosinac 1981. god. u tekstu ODLUKE o vodoprivrednoj osnovi Grada Zagreba, odnosno u poglavlju II Uređivanja rijeke Save u istom dokumentu
2. Stanovati i biti - rasprave iz sociologije stanovanja, dr. sc. Ivan Rogić, Sociološko društvo Hrvatske, Zagreb, 1990.
3. Sustav gospodarenja otpadom IVO, Usporedba postupaka zbrinjavanja otpada Grada Zagreba, V. Potočnik, K. Grabowsky, Elektroprojekt Zagreb, Zagreb, lipanj 1991.
4. Ekološki projekt Zagreb, I. dio, Osnova, Zagreb, 1992.
5. Integralni razvoj komunalnih djelatnosti i zaštite okoliša u funkciji ukupnog razvoja, Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređivanja i stambeno komunalnih djelatnosti, Zagreb 1992.
6. Periferijski puls u srcu od grada - zamka revitalizacije, dr. sc. Ivan Rogić, Sociološko društvo Hrvatske, Zagreb, 1992.
7. Procjena rizika i mogućnosti smanjenja opasnosti za ljudsko zdravlje i okoliš od energetskih i drugih kompleksnih gospodarskih sustava na području grada Zagreba", Ekonerg, Zagreb 1992.
8. Vodoprivredna osnova Grada Zagreba - izmjene i dopune 1992. god. knjiga 11 - Uređivanje i zaštita od štetnog djelovanja voda Save i pritoka - Zagreb 1992. god. JVP "Hrvatska vodoprivreda" Zagreb
9. Osnovne smjernice budućeg razvitka Grada Zagreba, Ekonomski institut Zagreb i Gradski zavod za planiranje razvoja i zaštitu čovjekova okoliša, Zagreb 1993.
10. Polazne osnovice organizacije i funkcioniranja Grada Zagreba, Ekonomski institut Zagreb, Zagreb, 1993.
11. Studija izvodljivosti Integralnog koncepta gospodarenja otpadom i otpadnim muljem u gradu Zagrebu - Hrvatska, konzorcij ARGE (Radna zajednica SFC-Salzburg, TBU-Innsbruck i ITU-Berlin, u suradnji sa Elektroprojekt Zagreb), studeni 1993.
12. "Studija izvodljivosti integralnog sustava gospodarenja zdravstvenim otpadom grada Zagreba", IPZ-Uniprojekt, Zagreb 1993.
13. "Projekt uspostave katastra emisija u okoliš", Zavod za informatičku djelatnost Hrvatske, Zagreb 1994.
14. Program razvitka informacijske infrastrukture za gospodarenje prostorom i okolišem - Prijedlog, Zagreb 1994.
15. Strateški marketinški plan turizma Grada Zagreba, Institut za turizam, Zagreb 1994.
16. Sustav financiranja i unapređenja zaštite okoliša u Gradu Zagrebu, Ekonomski institut Zagreb u suradnji s Gradskim zavodom za planiranje razvoja i zaštitu čovjekova okoliša, JP ZGO-om i drugim gradskim institucijama, Zagreb 1994.
17. Saţetak studije - Analiza osjetljivosti i ekonomske usporedbe varijanti iz studije Arge, Cjeloviti sustav gospodarenja otpadom i otpadnim muljem u Gradu Zagrebu, V. Potočnik, mr. K. Grabowsky, J. Grabowsky, Zagreb, 1995.
18. Teze i stručni stavovi za izradu Odluke o izmjenama i dopunama Vodnogospodarske osnove Grada Zagreba, Zagreb, ožujak 1995. - poglavlje II - UREĐIVANJE I ZAŠTITA OD ŠTETNOG DJELOVANJA VODA, ad a). Uređivanje i zaštita od štetnog djelovanja voda rijeke Save i pritoka
19. Gospodarenje šumama i šumskim prostorom na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije, Sveučilište u Zagrebu - Šumarski fakultet, Zagreb, 1997. (po narudžbi Gradskog ureda za poljoprivredu i šumarstvo)
20. Katastar tehnološkog otpada na području grada Zagreba, Ekonerg, Zagreb 1997.
21. Perspektive gospodarskog razvitka Zagreba - materijali za raspravu na konferenciji u HGK - Gospodarska komora Zagreb, svibanj 1997.
22. Projekcija razvitka poljoprivrede na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije, Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 1997. (po narudžbi Gradskog ureda za poljoprivredu i šumarstvo)
23. Vodič za inozemne i domaće investitore (Poslovni identitet grada Zagreba), Gradsko poglavarstvo Grada Zagreba, Zagreb, 1997. i 1999.
24. Hrvatsko sveučilište za 21. stoljeće - Idejno rješenje razvoja Sveučilišta u Zagrebu, Sveučilišni vjesnik, Universitatis Zagrabiensis Informationes, Vol. XLIV., posebni broj, Zagreb,1998.
25. Strategija energetskog razvitka Republike Hrvatske - Prijedlog, Ministarstvo gospodarstva Republike Hrvatske i Energetski institut "Hrvoje Požar", Zagreb, 1998.
26. Projekt kompleksnih geotehničkih i seizmičkih istraživanja za potrebe planiranja i građenja na području Grada Zagreba - radni materijal, Institui građevinarstva Hrvatske, Zavod za geotehniku, Zagreb, Zagreb, ožujak 1999.
27. Nacionalna strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti (NSAP), Pregled stanja i zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti u Hrvatskoj - nacrt, Državna uprava za zaštitu prirode i okoliša, Zagreb, 1999.
28. Prometna studija Grada Zagreba, MVA, Zagreb, 1999.
29. Novelacija "Osnovnog rješenja elektrodistributivne mreže 110 kV i i 30 kV grada Zagreba", Energetski institut "Hrvoje Požar", Zagreb, 1996.

SURADNJA S TIJELIMA DRŽAVNE UPRAVE, PRAVNIM OSOBAMA S JAVNIM OVLASTIMA I DRUGIM PRAVNIM OSOBAMA U TIJEKU IZRADE IZMJENA I DOPUNA PLANA

U tijeku izrade Nacrta prijedloga izmjena i dopuna Generalnoga urbanističkog plana grada Zagreba i sudjelovali su:

1. MINISTARSTVO KULTURE, Runjaninova 2, 10000 Zagreb
2. MINISTARSTVO OBRANE, Uprava za materijalne resurse, Služba za nekretnine, graditeljstvo i zaštitu okoliša, Zvonimirova 4, 10000 Zagreb
3. MINISTARSTVO GOSPODARSTVA, Uprava za energetiku, Ulica grada Vukovara 78, 10000 Zagreb
4. MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA, POLICIJSKA UPRAVA ZAGREBAČKA, Sektor upravnih inspekcijskih i poslova civilne zaštite, Inspektorat unutarnjih poslova, Petrinjska 30, 10000 Zagreb
5. MINISTARSTVO REGIONALNOG RAZVOJA I FONDOVA EUROPSKE UNIJE, Račkoga 6, 10000 Zagreb
6. MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I PRIRODE, Uprava za zaštitu okoliša i održivi razvoj, Radnička cesta 80, 10000 Zagreb
7. MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I PRIRODE, Uprava za zaštitu prirode, Radnička cesta 80, 10000 Zagreb
8. DRŽAVNI ZAVOD ZA ZAŠTITU PRIRODE, Radnička cesta 80/7, 10000 Zagreb
9. MINISTARSTVO GRADITELJSTVA I PROSTORNOG UREĐENJA, Uprava za prostorno uređenje, pravne poslove i programe Europske unije, Ulica Republike Austrije 14, 10000 Zagreb
10. HRVATSKI ZAVOD ZA PROSTORNI RAZVOJ, Ulica Republike Austrije 20, 10000 Zagreb
11. MINISTARSTVO GRADITELJSTVA I PROSTORNOG UREĐENJA, Uprava za inspekcijske poslove, Vinogradska cesta 25, 10000 Zagreb
12. MINISTARSTVO POMORSTVA, PROMETA I INFRASTRUKTURE, Prisavlje 14, 10000 Zagreb
13. MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, Ulica grada Vukovara 78, 10000 Zagreb
14. MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, Uprava vodnog gospodarstva, Ulica grada Vukovara 220, 10000 Zagreb
15. MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I SPORTA, Donje Svetice 38, 10000 Zagreb
16. MINISTARTVO PODUZETNIŠTVA I OBRTA, Ulica grada Vukovara 78, 10000 Zagreb
17. DRŽAVNA UPRAVA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE, Područni ured za zaštitu i spašavanje Zagreb, Odjel za zaštitu i spašavanje, Nehajska 5, 10000 Zagreb
18. DRŽAVNI HIDROMETEOROLOŠKI ZAVOD, Grič 3, 10000 Zagreb
19. JAVNA USTANOVA MAKSIMIR, Maksimirski perivoj bb, 10000 Zagreb
20. USTANOVA ZOOLOŠKI VRT GRADA ZAGREBA, Maksimirski perivoj bb, 10000 Zagreb
21. HRVATSKE ŠUME - UPRAVA ŠUMA ZAGREB, Ulica Vladimira Nazora 7, 10000 Zagreb
22. HRVATSKE CESTE d.o.o., Vončinina 3, 10000 Zagreb
23. HRVATSKE AUTOCESTE, Širolina 4., 10000 Zagreb
24. HRVATSKE ŽELJEZNICE, Mihanovićeva 12., 10000 Zagreb
25. HRVATSKE VODE, Vodnogospodarski odjel za slivno područje Grada Zagreba, Ulica grada Vukovara 220, 10000 Zagreb
26. HEP - PRIJENOS d.o.o., Sektor za tehničku potporu, Odjel za izgradnju i pripremu izgradnje, Ulica grada Vukovara 37, 10000 Zagreb
27. HEP TOPLINARSTVO d.o.o., Mišević 15a, 10000 Zagreb
28. HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA, DP Elektra Zagreb, Služba za tehničke poslove, Gundulićeva 32, 10000 Zagreb
29. HRVATSKA AGENCIJA ZA POŠTU I ELEKTRONIČKE KOMUNIKACIJE, Ulica Roberta Frangeša Mihanovića 9, 10000 Zagreb
30. HRVATSKA POŠTA, Jurišićeva 13, 10000 Zagreb
31. HRVATSKI OLIMPIJSKI ODBOR, Trg Krešimira Ćosića 11, 10000 Zagreb
32. STRUČNA SLUŽBA GRADSKE SKUPŠTINE GRADA ZAGREBA, Ulica sv. Ćirila i Metoda 5, 10000 Zagreb
33. GRADONAČELNIK GRADA ZAGREBA, Trg S. Radića 1, 10000 Zagreb
34. URED GRADONAČELNIKA, Trg S. Radića 1, 10000 Zagreb
35. URED ZA JAVNU NABAVU, Avenija Dubrovnik 15, 10000 Zagreb
36. URED ZA PROGRAME I PROJEKTE EUROPSKE UNIJE, Đorđićeva 26, 10000 Zagreb
37. STRUČNA SLUŽBA GRADONAČELNIKA, Trg S. Radića 1, 10000 Zagreb
38. GRADSKI URED ZA PROSTORNO UREĐENJE, IZGRADNJU GRADA, GRADITELJSTVO, KOMUNALNE POSLOVE I PROMET, svi sektori, Trg S. Radića 1, 10000 Zagreb
39. GRADSKI ZAVOD ZA ZAŠTITU SPOMENIKA KULTURE I PRIRODE, Kuševićeva 2, 10000 Zagreb
40. GRADSKI URED ZA STRATEGIJSKO PLANIRANJE I RAZVOJ GRADA, Ul. Republike Austrije 18, 10000 Zagreb
41. GRADSKI KONTROLNI URED, Šubićeva 38, 10000 Zagreb
42. GRADSKI URED ZA IMOVINSKO-PRAVNE POSLOVE I IMOVINU GRADA, Trg Stjepana Radića 1, 10000 Zagreb
43. GRADSKI URED ZA GOSPODARSTVO, RAD I PODUZETNIŠTVO, Trg Stjepana Radića 1, 10000 Zagreb
44. GRADSKI URED ZA POLJOPRIVREDU I ŠUMARSTVO, Avenija Dubrovnik 12, 10020 Zagreb
45. GRADSKI URED ZA OBRAZOVANJE, KULTURU I SPORT, Ilica 25, 10000 Zagreb
46. GRADSKI URED ZA ZDRAVSTVO, Draškovićeva 15, 10000 Zagreb
47. GRADSKI URED ZA BRANITELJE, Vodnikova 14, 10000 Zagreb
48. GRADSKI URED ZA SOCIJALNU ZAŠTITU I OSOBE S INVALIDITETOM, Trg Stjepana Radića 1, 10000 Zagreb
49. GRADSKI URED ZA KATASTAR I GEODETSKE POSLOVE, Ulica grada Vukovara 58, 10000 Zagreb
50. GRADSKI URED ZA ENERGETIKU, ZAŠTITU OKOLIŠA I ODRŽIVI RAZVOJ, Dukljaninova 3, 10000 Zagreb
51. URED ZA UPRAVLJANJE HITNIM SITUACIJAMA, Ulica kneza Ljudevita Posavskog 48, 10000 Zagreb
52. HOPS, Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Sektor za razvoj, investicije i izgradnju, Kupska 4, 10000 Zagreb
53. ZAGREBAČKI HOLDING d.o.o., Ulica grada Vukovara 41, 10000 Zagreb
54. ZAGREBAČKI HOLDING d.o.o., Podružnica Zrinjevac, Remetinečka cesta 15, 10000 Zagreb
55. ZAGREBAČKI HOLDING d.o.o., Podružnica Gradska groblja, Aleja Hermana Bollea 27, 10000 Zagreb
56. ZAGREBAČKI HOLDING d.o.o., Podružnica Zagrebačke ceste, Donje Svetice 48, 10000 Zagreb
57. VODOOPSKRBA I ODVODNJA d.o.o., Tehnički sektor, Služba razvoja, Odjel razvoja vodoopskrbe, Folnegovićeva 1, 10000 Zagreb
58. VODOOPSKRBA I ODVODNJA d.o.o., Tehnički sektor, Služba razvoja, Odjel razvoja odvodnje, Folnegovićeva 1, 10000 Zagreb
59. GRADSKA PLINARA ZAGREB d.o.o., Odjel strateškog planiranja i razvoja, Radnička cesta 1, 10000 Zagreb
60. ZAGREBAČKI HOLDING d.o.o., Podružnica Čistoća, Radnička cesta 82, 10000 Zagreb
61. ZAGREBAČKI HOLDING d.o.o., Podružnica Zagrebački električni tramvaj, Ozaljska 105, 10000 Zagreb
62. ZAGREBAČKI HOLDING d.o.o., Podružnica Tržnice Zagreb, Šubićeva 40, 10000 Zagreb
63. ZAGREBAČKI HOLDING d.o.o., Podružnica Zagrebački digitalni grad, Avenija Dubrovnik 15, 10000 Zagreb
64. ZAGREBAČKI HOLDING d.o.o., Podružnica Upravljanje sportskim objektima, poslovna jedinica Jarun, Trg Krešimira Ćosića 11, 10000 Zagreb
65. ZAGREBAČKI HOLDING d.o.o., Podružnica ZGOS d.o.o., Zeleni trg 3, 10000 Zagreb
66. ZAGREBAČKA STANOGRADNJA d.o.o., Jankomir 25, 10000 Zagreb
67. APIS IT d.o.o., Paljetkova 18, 10000 Zagreb
68. SLUŽBA ZA MJESNU SAMOUPRAVU, Ulica grada Vukovara 56a, 10000 Zagreb
69. VIJEĆE GRADSKE ČETVRTI DONJI GRAD, Ilica 25, 10000 Zagreb
70. VIJEĆE GRADSKE ČETVRTI GORNJI GRAD - MEDVEŠČAK, Draškovićeva 15, 10000 Zagreb
71. VIJEĆE GRADSKE ČETVRTI TRNJE, Ulica grada Vukovara 56a, 10000 Zagreb
72. VIJEĆE GRADSKE ČETVRTI MAKSIMIR, Petrova 116, 10000 Zagreb
73. VIJEĆE GRADSKE ČETVRTI PEŠČENICA - ŽITNJAK, Zapoljska 1, 10000 Zagreb
74. VIJEĆE GRADSKE ČETVRTI NOVI ZAGREB - ISTOK, Avenija Dubrovnik 12, 10000 Zagreb
75. VIJEĆE GRADSKE ČETVRTI NOVI ZAGREB - ZAPAD, Avenija Dubrovnik 12, 10000 Zagreb
76. VIJEĆE GRADSKE ČETVRTI TREŠNJEVKA - SJEVER, Park Stara Trešnjevka 2, 10000 Zagreb
77. VIJEĆE GRADSKE ČETVRTI TREŠNJEVKA - JUG, Park Stara Trešnjevka 2, 10000 Zagreb
78. VIJEĆE GRADSKE ČETVRTI ČRNOMEREC, Trg Francuske Republike 15, 10000 Zagreb
79. VIJEĆE GRADSKE ČETVRTI GORNJA DUBRAVA, Dubrava 49, 10000 Zagreb
80. VIJEĆE GRADSKE ČETVRTI DONJA DUBRAVA, Dubrava 49, 10000 Zagreb
81. VIJEĆE GRADSKE ČETVRTI STENJEVEC, Sigetje 2, 10000 Zagreb
82. VIJEĆE GRADSKE ČETVRTI PODSUSED - VRAPČE, Sigetje 2, 10000 Zagreb
83. VIJEĆE GRADSKE ČETVRTI PODSLJEME, Ilica 25, 10000 Zagreb
84. VIJEĆE GRADSKE ČETVRTI BREZOVICA, Brezovička cesta 100, 10257 Brezovica
85. VIJEĆE GRADSKE ČETVRTI SESVETE, Područni ured Gradske uprave Sesvete, Trg Dragutina Domjanića 4, 10360 Sesvete
86. DRUŠTVO ARHITEKATA ZAGREBA, Trg bana J. Jelačića 3/1, 10000 Zagreb
87. UDRUŽENJE HRVATSKIH ARHITEKATA, Trg bana J. Jelačića 3/1, 10000 Zagreb
88. HRVATSKA KOMORA ARHITEKATA, Ulica grada Vukovara 271, 10000 Zagreb
89. SVEUČILIŠTE U ZAGREBU, ARHITEKTONSKI FAKULTET, Kačićeva 26, 10000 Zagreb
90. SVEUČILIŠTE U ZAGREBU, GRAĐEVINSKI FAKULTET, Kačićeva 26, 10000 Zagreb
91. SVEUČILIŠTE U ZAGREBU, FAKULTET PROMETNIH ZNANOSTI, Vukelićeva 4, 10000 Zagreb

92. DRUŠTVO KRAJOBRAZNIH ARHITEKATA, Mesnička 1, 10000 Zagreb
93. HRVATSKI SAVJET ZA ZELENU GRADNJU, Ulica grada Vukovara 274, 10000 Zagreb
94. NADBISKUPSKI DUHOVNI STOL, Kaptol 31, 10000 Zagreb
95. BAHAI ZAJEDNICA HRVATSKE, Vrbnička 22, 10000 Zagreb
96. BUDISTIČKA VJERSKA ZAJEDNICA DHARMALOKA, Đorđićeva 23, 10000 Zagreb
97. BUGARSKA PRAVOSLAVNA CRKVA U HRVATSKOJ, Jurjevska ulica 33, 10000 Zagreb
98. CRKVA CJELOVITOG EVANĐELJA, Branimirova 29, 10000 Zagreb
99. CRKVA ISUSA KRISTA SVETACA POSLJEDNJIH DANA, Svačićev trg 3, 10000 Zagreb
100. CRKVA RADOSNE VIJESTI, Trg Marka Marulića 17, 10000 Zagreb
101. EVANGELIČKA CRKVENA OPĆINA ZAGREB, Gundulićeva 28, 10000 Zagreb
102. EVANĐEOSKA (PENTEKOSTNA) CRKVA U RH, Kosirnikova 76, 10000 Zagreb
103. HINDUISTIČKA VJERSKA ZAJEDNICA HRVATSKE, Jurišićeva 3, 10000 Zagreb
104. HRVATSKA STAROKATOLIČKA CRKVA, Branimirova 11, 10000 Zagreb
105. ISLAMSKA ZAJEDNICA U HRVATSKOJ, Tomašićeva 12, 10000 Zagreb
106. JEHOVINI SVJEDOCI - KRŠĆANSKA VJERSKA ZAJEDNICA, Štrokinec 28, 10000 Zagreb
107. KOORDINACIJA ŽIDOVSKIH ZAJEDNICA U RH, Palmotićeva 16, 10000 Zagreb
108. KRISTOVNA DUHOVNA CRKVA "MALOKRŠTENIH", Ogrizovićeva 20, 10000 Zagreb
109. KRISTOVE CRKVE U HRVATSKOJ, Kušlanova 21, 10000 Zagreb
110. KRISTOVA ADVENTISTIČKA CRKVA U RH, Prilaz Gjure Deželića 77, 10000 Zagreb
111. KRŠĆANSKA NEOPENTEKOSTALNA CRKVA U RH, Gortanova 9, 10000 Zagreb
112. KRŠĆANSKA PROROČKA CRKVA, Kotopirska 70, 10000 Zagreb
113. MAKEDONSKA PRAVOSLAVNA CRKVA U HRVATSKOJ, Masarykova 16/I, 10000 Zagreb
114. NOVOAPOSTOLSKA CRKVA U RH, Starotrnjanska 28, 10000 Zagreb
115. REFORMNI POKRET ADVENTISTA SEDMOG DANA, Ribnička 12, 10000 Zagreb
116. SAVEZ BAPTISTIČKIH CRKAVA U RH, Radićeva 30, 10000 Zagreb
117. SAVEZ CRKAVA "RIJEČ ŽIVOTA", Karašićka 33 b, 10000 Zagreb
118. SAVEZ KRISTOVIH PENTEKOSTNIH CRKAVA U RH, Ilica 200, 10000 Zagreb
119. SLOBODNA KATOLIČKA CRKVA, Mesnička 10, 10000 Zagreb
120. SRPSKA PRAVOSLAVNA CRKVA EPARHIJA ZAGREBAČKO-LJUBLJNSKA, Ilica 7, 10000 Zagreb
121. UNIVERZALNI ŽIVOT, Martićeva 67, 10000 Zagreb
122. VAIŠNAVSKA VJERSKA ZAJEDNICA U RH, II. Bizek 36, 10000 Zagreb
123. ŽIDOVSKA OPĆINA ZAGREB, Palmotićeva 16, 10000 Zagreb
124. ŽIDOVSKA VJERSKA ZAJEDNICA BET ISRAEL U HRVATSKOJ, Mažuranićev trg 6, 10000 Zagreb
125. MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA, PU zagrebačka, Sektor policije, Služba za sigurnost cestovnog prometa, Petrinjska 20, 10000 Zagreb
126. HEP d.d., Sektor za strategiju i razvoj, Ulica grada Vukovara 37, 10000 Zagreb
127. HEP-Operator distribucijskog sustava d.o.o., Ulica grada Vukovara 37, 10000 Zagreb".

KARTOGRAMI

Broj	Naziv
1	POVIJESNI SLOJEVI
2	ZAGREB U ŠIRIM URBANIM SUSTAVIMA
3	GRANICA GRAĐEVINSKOG PODRUČJA I GRADSKIH ČETVRTI
4	URBANISTIČKI PLANOVI - STANJE
5	BESPRAVNA GRADNJA
6	NISKO KONSOLIDIRANA PODRUČJA
7	URBANE JEDINICE
8	NAMJENA POVRŠINA
9	STANOVANJE
9A	STANOVANJE - Javni promet
10	GOSPODARSKE DJELATNOSTI
10A	GOSPODARSKE DJELATNOSTI - Glavne prometnice i javni promet
11	JAVNE I DRUŠTVENE DJELATNOSTI
11A	JAVNE I DRUŠTVENE DJELATNOSTI - Javni promet
12	SPORT, REKREACIJA, JAVNE ZELENE I VODNE POVRŠINE
12A	SPORT, REKREACIJA, ZELENE I VODNE POVRŠINE - Sport, rekreacija i javni promet
12B	SPORT I REKREACIJA - Biciklističke staze i pješački potezi
12C	SPORT I REKREACIJA - Javni promet
13	PROMETNE MREŽE - Integralni promet
13A	PROMETNE MREŽE - Osnovna ulična mreža
13B	MINIMALNI POPREČNI PROFILI OSNOVNE ULIČNE MREŽE - Načelni raspored površina
13C	PROMETNE MREŽE – Zona bez novih javnih garaža
13D	PROMETNE MREŽE - Šinski podsustavi
13E	PROMETNE MREŽE - Biciklističke staze
14	INFRASTRUKTURNE MREŽE - Plinoopskrba
15	URBANA PRAVILA
16	ZAŠTITA KULTURNE BAŠTINE
17	ZAŠTITA PRIRODNE BAŠTINE
18	ZAŠTITA OD BUKE
19	POVRŠINE ZA GRADNJU
20	PROCEDURE

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN
GRADA ZAGREBA

NAZIV KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

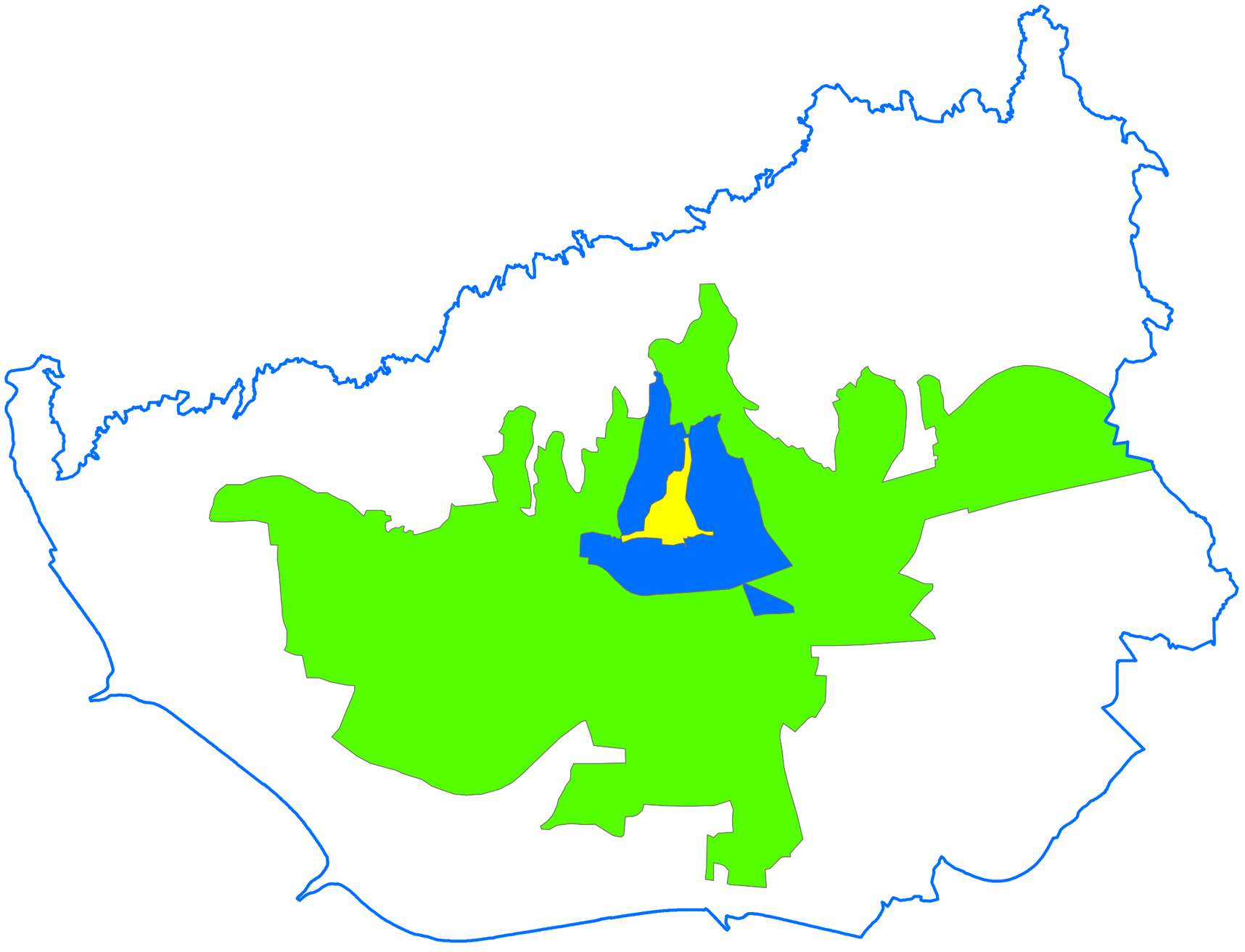
POVIJESNI SLOJEVI

BROJ KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

1

M 1:80,000

LEGENDA:

GRANICA GENERALNOG URBANISTIČKOG PLANA

SREDNJOVJEKOVNI DIO

GRAD PRVE MODERNIZACIJE

GRAD DRUGE MODERNIZACIJE

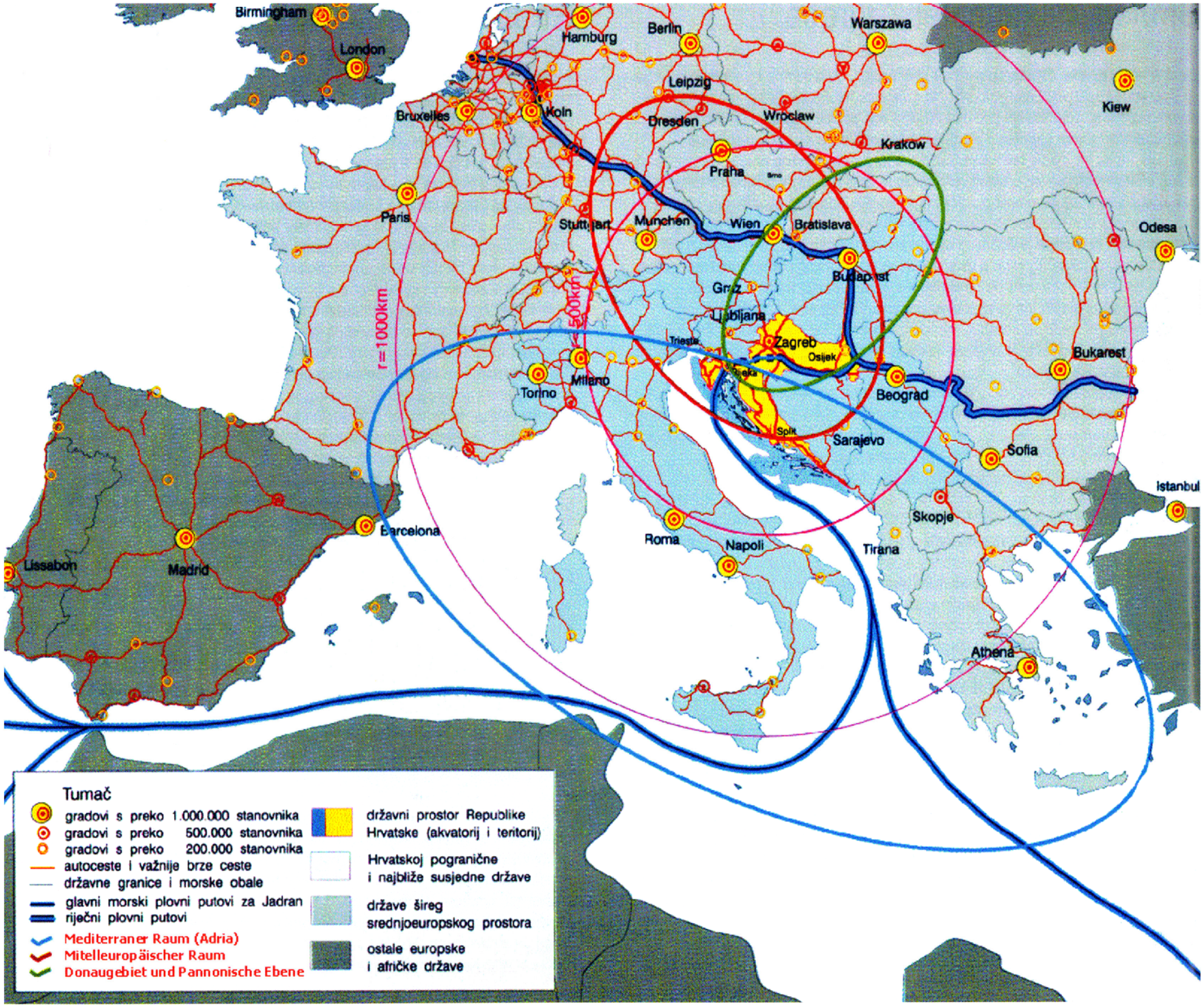
GENERALNI URBANISTIČKI PLAN
GRADA ZAGREBA

NAZIV KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

ZAGREB U ŠIRIM URBANIM SUSTAVIMA

BROJ KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

2

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN
GRADA ZAGREBA

NAZIV KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

GRANICA GRAĐEVINSKOG PODRUČJA I GRADSKIH ČETVRTI

BROJ KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

3

M 1:80,000

LEGENDA:

GRANICA GENERALNOG URBANISTIČKOG PLANA

GRANICA GRADSKIH ČETVRTI

PODSLJEME
GORNJA DUBRAVA
SESVETE
ČRNOMEREC
MAKSIMIR
PODSUSED - VRAPČE
GORNJI GRAD - MEDVEŠČAK
DONJA DUBRAVA
DONJI GRAD
TREŠNJEVKA - SJEVER
STENJEVEC
TRNJE
PEŠČENICA - ŽITNJAK
TREŠNJEVKA - JUG
NOVI ZAGREB - ISTOK
NOVI ZAGREB - ZAPAD
BREZOVICA

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN
GRADA ZAGREBA

NAZIV KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

URBANISTIČKI PLANOVI - STANJE

BROJ KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

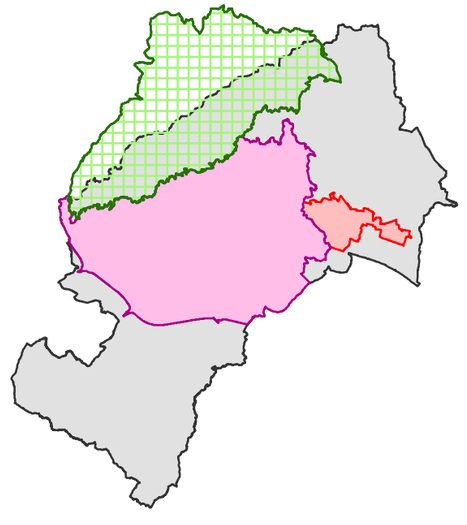
4

M 1:80,000

LEGENDA:

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN GRADA ZAGREBA

URBANISTIČKI PLANOVI UREĐENJA

PROSTORNI PLAN PARKA PRIRODE MEDVEDNICA

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN GRADA ZAGREBA

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN SESVETA

PROSTORNI PLAN GRADA ZAGREBA

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN
GRADA ZAGREBA

NAZIV KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

BESPRAVNA GRADNJA

BROJ KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

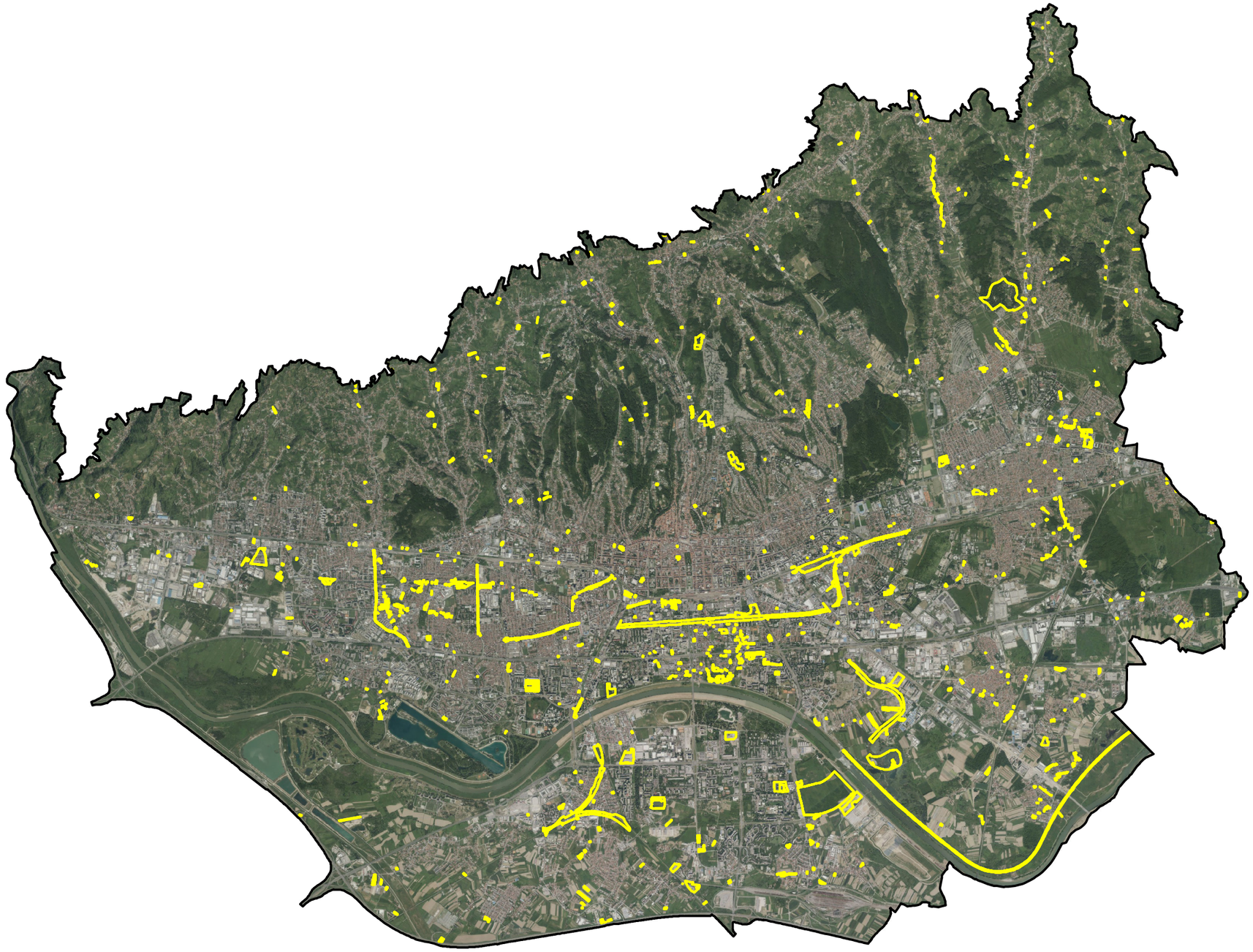
5

M 1:80,000

LEGENDA:

GRANICA GENERALNOG URBANISTIČKOG PLANA

BESPRAVNA GRADNJA - zahtjevi za ozakonjenje nezakonitih objekata i obrađeni u postupku izmjena i dopuna 2016.

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN
GRADA ZAGREBA

NAZIV KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

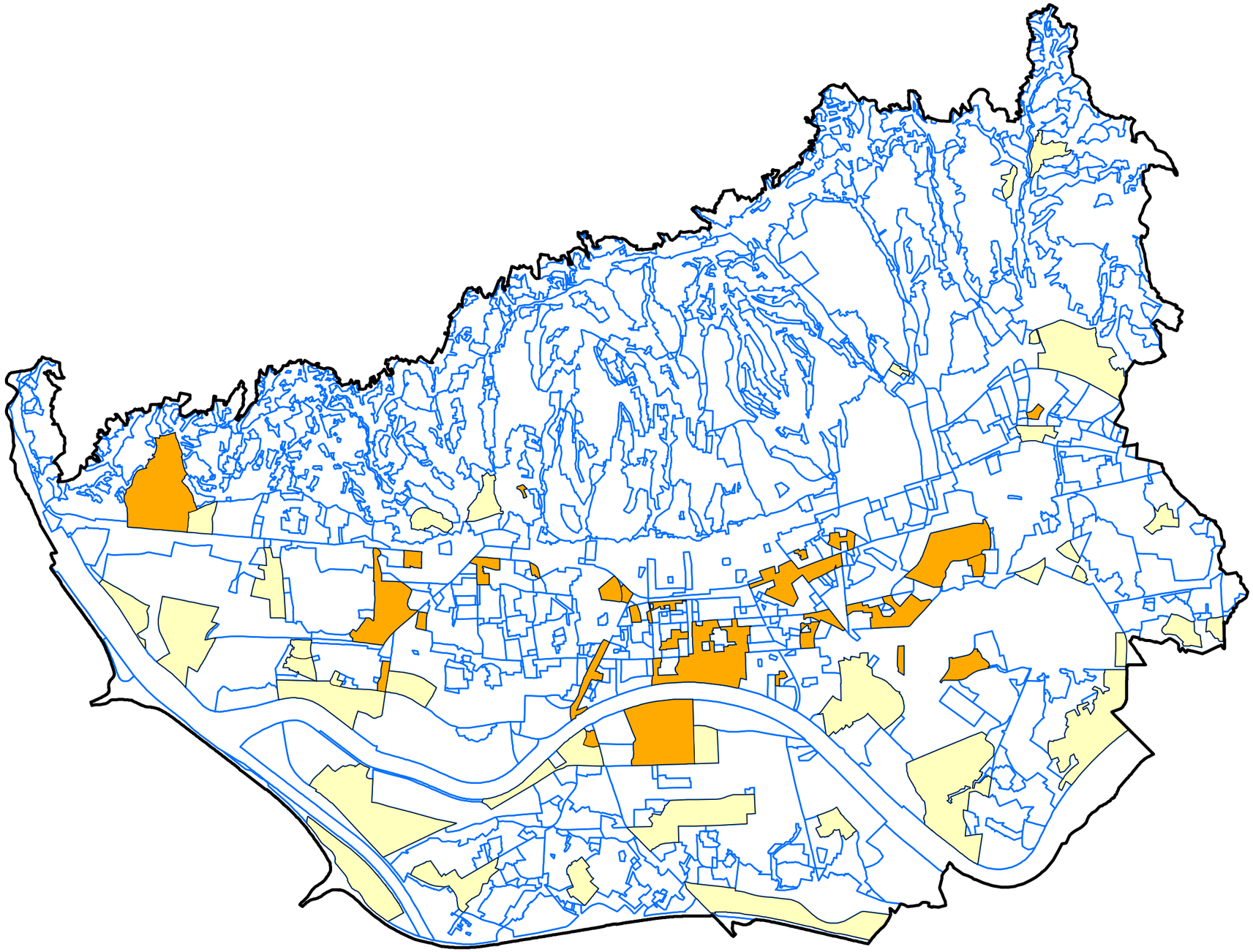
NISKOKONSOLIDIRANA PODRUČJA

BROJ KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

6

M 1:80,000

LEGENDA:

- GRANICA GENERALNOG URBANISTIČKOG PLANA
- 3.1. NISKOKONSOLIDIRANA PODRUČJA - URBANA PREOBRAZBA
- 3.2. NISKOKONSOLIDIRANA PODRUČJA - NOVA REGULACIJA NA NEIZGRAĐENOM PODRUČJU
- GRANICA ZONA URBANIH PRAVILA

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN
GRADA ZAGREBA

NAZIV KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

URBANE JEDINICE

BROJ KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

7

M 1:80,000

LEGENDA:

GRANICA GENERALNOG URBANISTIČKOG PLANA

GRANICA GRADSKIH ČETVRTI

GRANICA URBANIH PRAVILA

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN
GRADA ZAGREBA

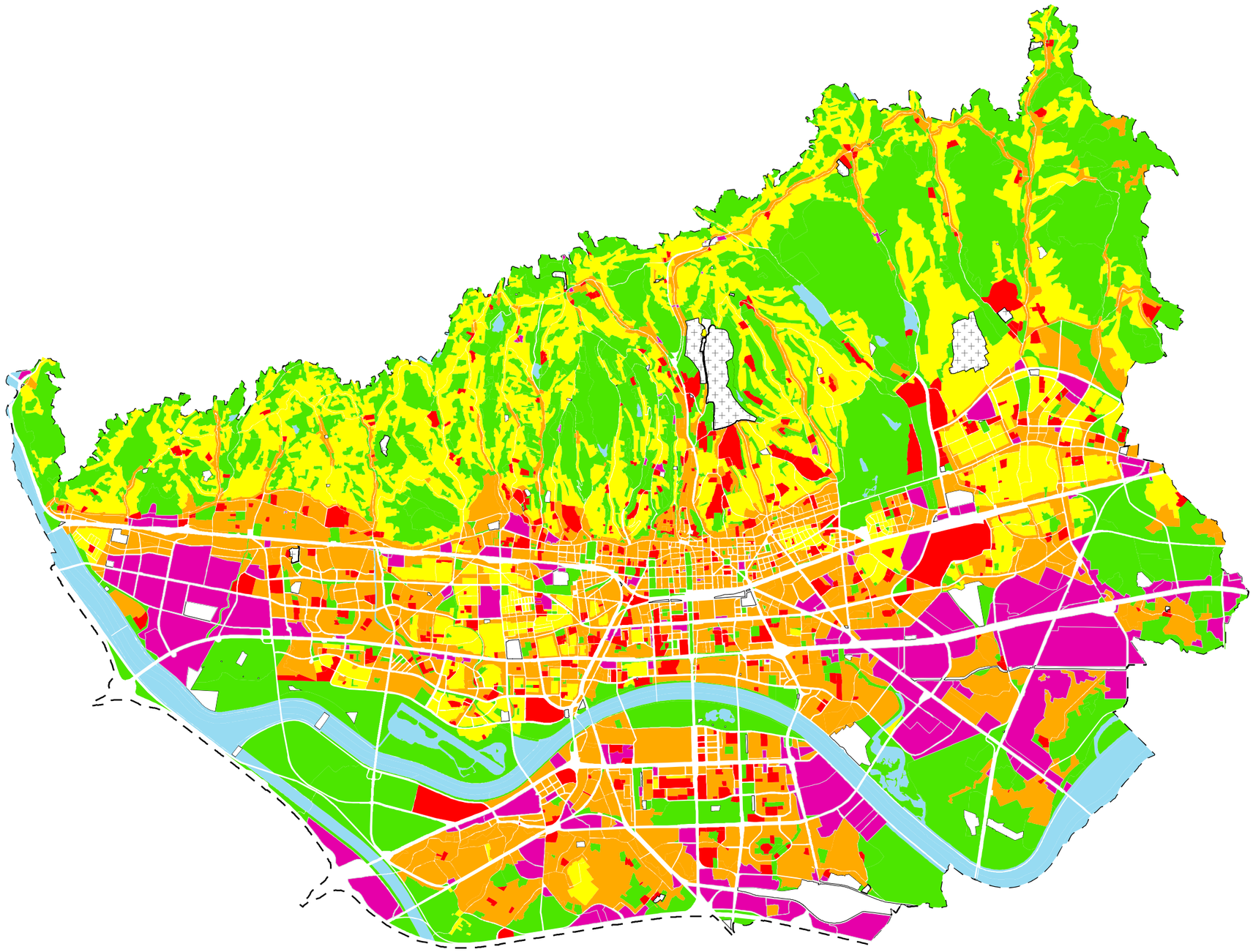
NAZIV KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

NAMJENA POVRŠINA

BROJ KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

8

M 1:80,000

LEGENDA:

- JAVNA I DRUŠTVENA NAMJENA
- GOSPODARSKA NAMJENA, POSEBNA NAMJENA
- GROBLJE
- POVRŠINE INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA
- MJEŠOVITA NAMJENA
- SPORTSKO-REKREACIJSKA NAMJENA, ZELENE POVRŠINE
- STAMBENA NAMJENA
- VODE I VODNA DOBRA - POVRŠINE POD VODOM
- GRANICA GENERALNOG URBANISTIČKOG PLANA

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN
GRADA ZAGREBA

NAZIV KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

S T A N O V A N J E

BROJ KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

9

M 1:80,000

LEGENDA:

GRANICA GENERALNOG URBANISTIČKOG PLANA

MJEŠOVITA NAMJENA (M)

MJEŠOVITA NAMJENA - PRETEŽITO STAMBENA (M1)

MJEŠOVITA NAMJENA - PRETEŽITO POSLOVNA (M2)

STAMBENA NAMJENA (S)

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN
GRADA ZAGREBA

NAZIV KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

S T A N O V A N J E
J a v n i p r o m e t

BROJ KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

9A

M 1:80,000

LEGENDA:

TRAMVAJ I LAKOŠINSKA ŽELJEZNICA

ŽELJEZNICKA PRUGA

ŽIČARA

STANOVANJE / MJEŠOVITA NAMJENA

GRANICA GENERALNOG URBANISTIČKOG PLANA

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN
GRADA ZAGREBA

NAZIV KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

G O S P O D A R S K E D J E L A T N O S T I

BROJ KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

10

M 1:80,000

LEGENDA:

GRANICA GENERALNOG URBANISTIČKOG PLANA

GOSPODARSKA NAMJENA (G)

GOSPODARSKA NAMJENA - PROIZVODNA (I)

GOSPODARSKA NAMJENA - POSLOVNA (K1)

GOSPODARSKA NAMJENA - TRGOVAČKI KOMPLEKSI (K2)

GOSPODARSKA NAMJENA - UGOSTITELJSKO TURISTIČKA (T)

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN
GRADA ZAGREBA

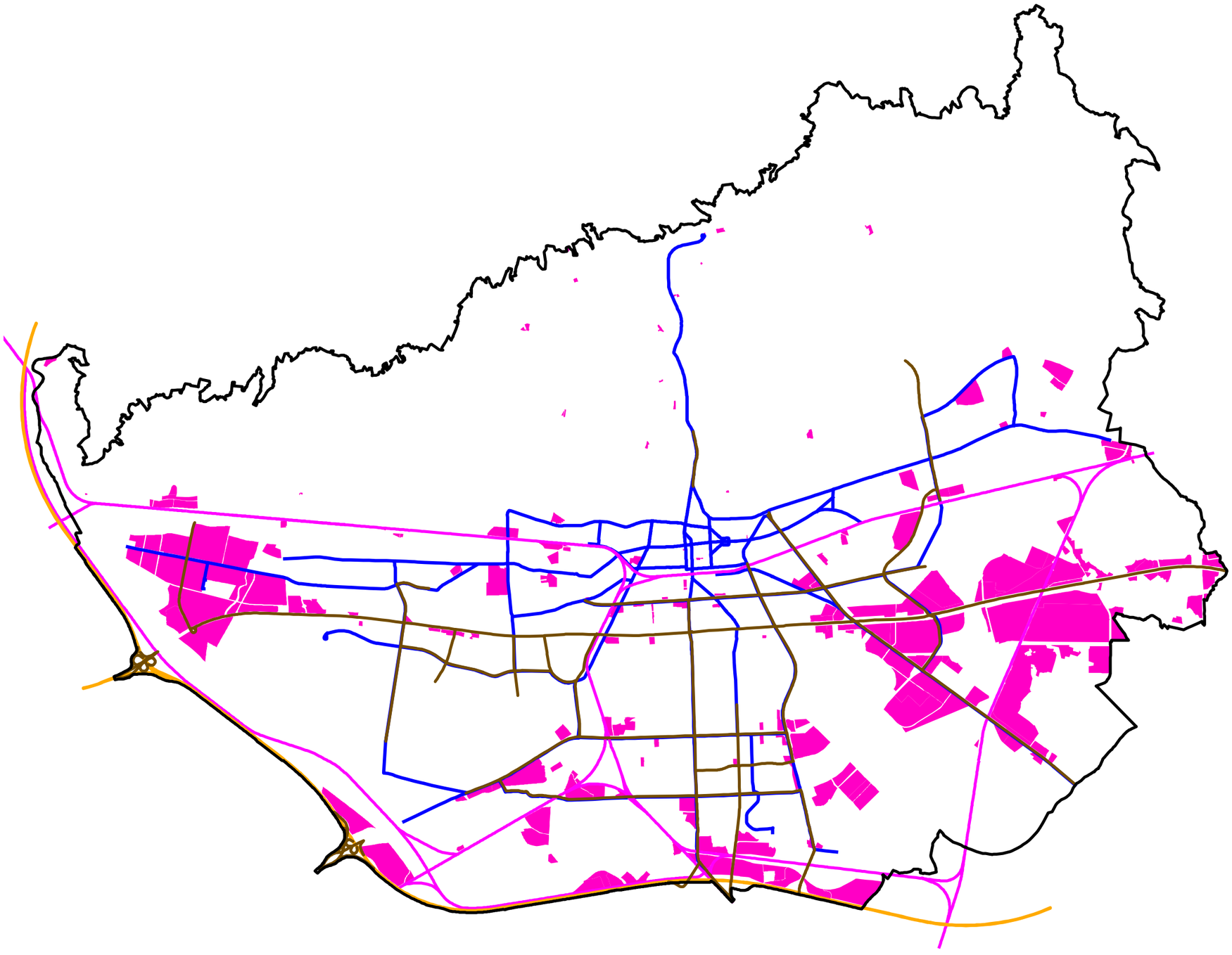
NAZIV KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

GOSPODARSKE DJELATNOSTI
Glavne prometnice i javni promet

BROJ KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

10A

M 1:80,000

LEGENDA:

- GRADSKA AUTOCESTA
- GRADSKA AVENIJA
- TRAMVAJ I LAKOŠINSKA ŽELJEZNICA
- ŽELJEZNICKA PRUGA
- GOSPODARSKA NAMJENA
- GRANICA GENERALNOG URBANISTIČKOG PLANA

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN
GRADA ZAGREBA

NAZIV KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

JAVNE I DRUŠTVENE DJELATNOSTI

BROJ KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

11

M 1:80,000

LEGENDA:

- D - JAVNA I DRUŠTVENA NAMJENA
- D1 - JAVNA I DRUŠTVENA NAMJENA - UPRAVNA
- D2 - JAVNA I DRUŠTVENA NAMJENA - SOCIJALNA
- D3 - JAVNA I DRUŠTVENA NAMJENA - ZDRAVSTVENA
- D4 - JAVNA I DRUŠTVENA NAMJENA - PREDŠKOLSKA
- D5 - JAVNA I DRUŠTVENA NAMJENA - ŠKOLSKA
- D6 - JAVNA I DRUŠTVENA NAMJENA - VISOKO UČILIŠTE I ZNANOST
- D7 - JAVNA I DRUŠTVENA NAMJENA - KULTURNA
- D8 - JAVNA I DRUŠTVENA NAMJENA - VJERSKA
- GRANICA GENERALNOG URBANISTIČKOG PLANA

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN
GRADA ZAGREBA

NAZIV KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

JAVNE I DRUŠTVENE DJELATNOSTI
Javni promet

BROJ KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

11A

M 1:80,000

LEGENDA:

TRAMVAJ I LAKOŠINSKA ŽELJEZNICA

ZELJEZNICKA PRUGA

ŽIČARA

D - JAVNA I DRUŠTVENA NAMJENA

GRANICA GENERALNOG URBANISTIČKOG PLANA

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN
GRADA ZAGREBA

NAZIV KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

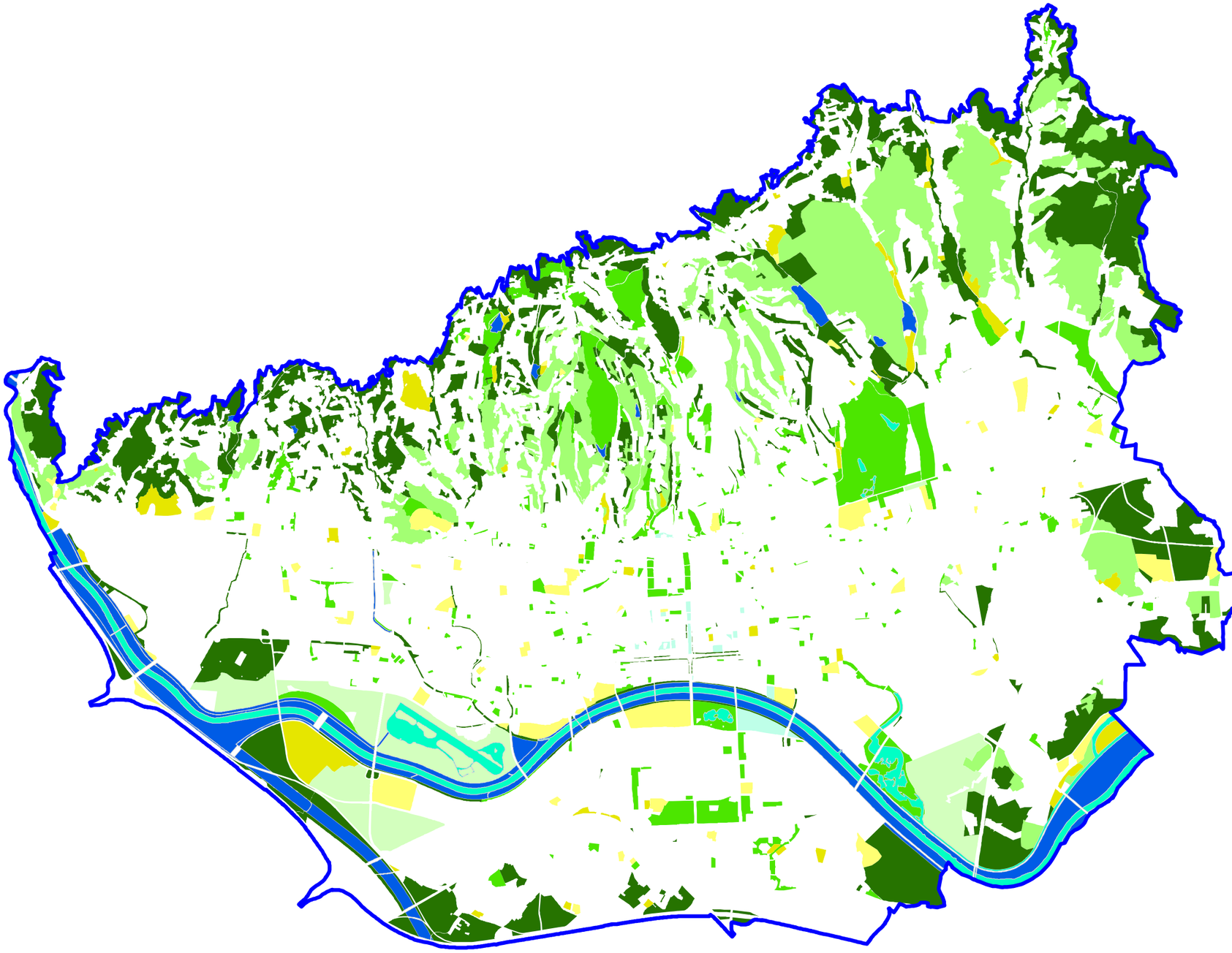
**SPORT, REKREACIJA,
JAVNE ZELENE I VODNE POVRŠINE**

BROJ KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

12

M 1:80,000

LEGENDA:

- Z - ZAŠTITNE ZELENE POVRŠINE
- Z1 - JAVNE ZELENE POVRŠINE - JAVNI PARK
- Z2 - JAVNE ZELENE POVRŠINE - PARK ŠUME
- Z3 - JAVNE ZELENE POVRŠINE - TEMATSKI PARK
- Z4 - JAVNE ZELENE POVRŠINE - TEMATSKE ZONE
- V1 - VODENE POVRŠINE - POVRŠINE POD VODOM
- V2 - VODENE POVRŠINE - POVRŠINE PRIVREMENO POD VODOM
- R1 - PORTSKO-REKREACIJSKA NAMJENA - SPORT S IZGRADNJOM
- R2 - SPORTSKO-REKREACIJSKA NAMJENA - SPORT BEZ IZGRADNJE
- GRANICA GENERALNOG URBANISTIČKOG PLANA

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN
GRADA ZAGREBA

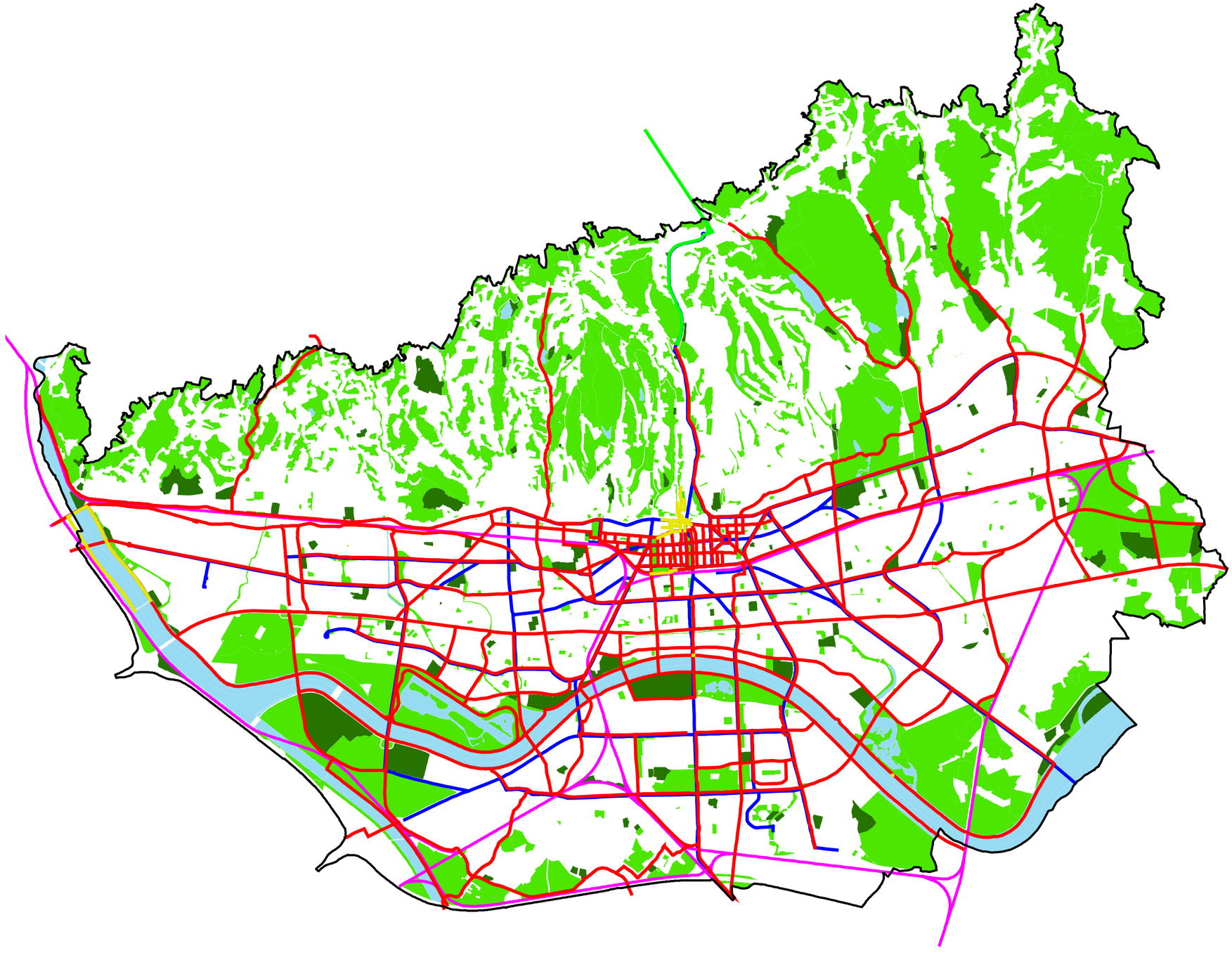
NAZIV KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

SPORT, REKREACIJA,
ZELENE I VODNE POVRŠINE
Sport, rekreacija i javni promet

BROJ KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

12A

M 1:80,000

LEGENDA:

- BICIKLISTIČKA STAZA
- PJEŠAČKE POVRŠINE
- TRAMVAJ I LAKOŠINSKA ŽELJEZNICA
- ŽELJEZNICKA PRUGA
- ŽIČARA
- JAVNE I ZAŠTITNE ZELENE POVRŠINE
- VODENE POVRŠINE
- SPORTSKO - REKREACIJSKA NAMJENA
- GRANICA GENERALNOG URBANISTIČKOG

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN
GRADA ZAGREBA

NAZIV KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

SPORT, REKREACIJA
Biciklističke staze i pješački potezi

BROJ KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

12B

M 1:80,000

LEGENDA:

BICIKLISTIČKA STAZA

PJEŠAČKE POVRŠINE

SPORTSKO - REKREACIJSKA NAMJENA

GRANICA GENERALNOG
URBANISTIČKOG PLANA

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN
GRADA ZAGREBA

NAZIV KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

SPORT I REKREACIJA
Javni promet

BROJ KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

12C

M 1:80,000

LEGENDA:

TRAMVAJ I LAKOŠINSKA ŽELJEZNICA

ŽELJEZNICKA PRUGA

ŽIČARA

SPORTSKO - REKREACIJSKA NAMJENA

GRANICA GENERALNOG URBANISTIČKOG PLANA

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN
GRADA ZAGREBA

NAZIV KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

PROMETNE MREŽE
Integralni promet

BROJ KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

13

M 1:80,000

LEGENDA:

- BICIKLISTICKA STAZA
- GLAVNA GRADSKA ULICA
- GRADSKA AUTOCESTA
- GRADSKA AVENIJA
- GRADSKA ULICA
- PJEŠACKE POVRŠINE
- PRUGA TRAMVAJA I LAKOŠINSKE ŽELJEZNICE
- ŽELJEZNICKE PRUGE
- ŽIČARA
- GRANICA GENERALNOG URBANISTIČKOG PLANA

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN
GRADA ZAGREBA

NAZIV KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

PROMETNE MREŽE
Osnovna ulična mreža

BROJ KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

13A

M 1:80,000

LEGENDA:

GLAVNA GRADSKA ULICA

GRADSKA AUTOCESTA

GRADSKA AVENIJA

GRADSKA ULICA

GRANICA GENERALNOG URBANISTIČKOG PLANA

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN
GRADA ZAGREBA

NAZIV KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

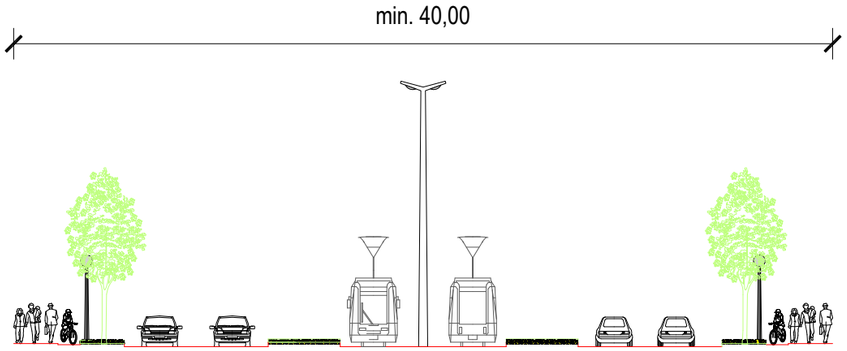
MINIMALNI POPREČNI PROFILI ULIČNE MREŽE
Načelni raspored površina

BROJ KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

13B

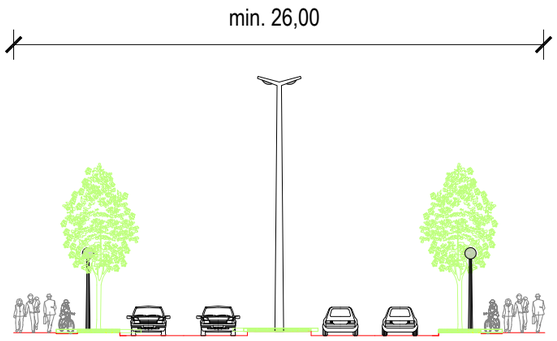
M 1:300

GRADSKA AVENIJA

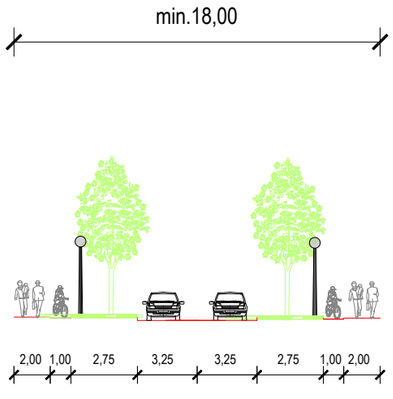
INSTALACIJA	Tk	E	T	V	K	P		P	K	V	T	E	Tk
ŠIRINA POJASA	1,0	2,0	3,50	2,00	3,00	2,00	13,00	2,00	3,00	2,00	3,50	2,0	1,0

GLAVNA GRADSKA ULICA

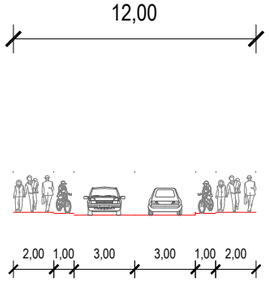
INSTALACIJA	Tk	E		P	V		T	K		V	P		E	Tk
ŠIRINA POJASA	1,00	2,00	1,50	2,00	2,00	1,00	3,00	3,00	1,00	2,00	2,00	1,50	2,00	1,00

GRADSKA ULICA

INSTALACIJA	Tk	E		V		K		P		E	Tk
ŠIRINA POJASA	1,00	2,00	1,00	2,00	1,50	3,00	1,50	2,00	1,00	2,00	1,00

SABIRNA ULICA

INSTALACIJA	Tk	E		V	K	P	E	Tk
ŠIRINA POJASA	1,00	1,50		2,00	2,00	2,00	1,00	1,00

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN
GRADA ZAGREBA

NAZIV KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

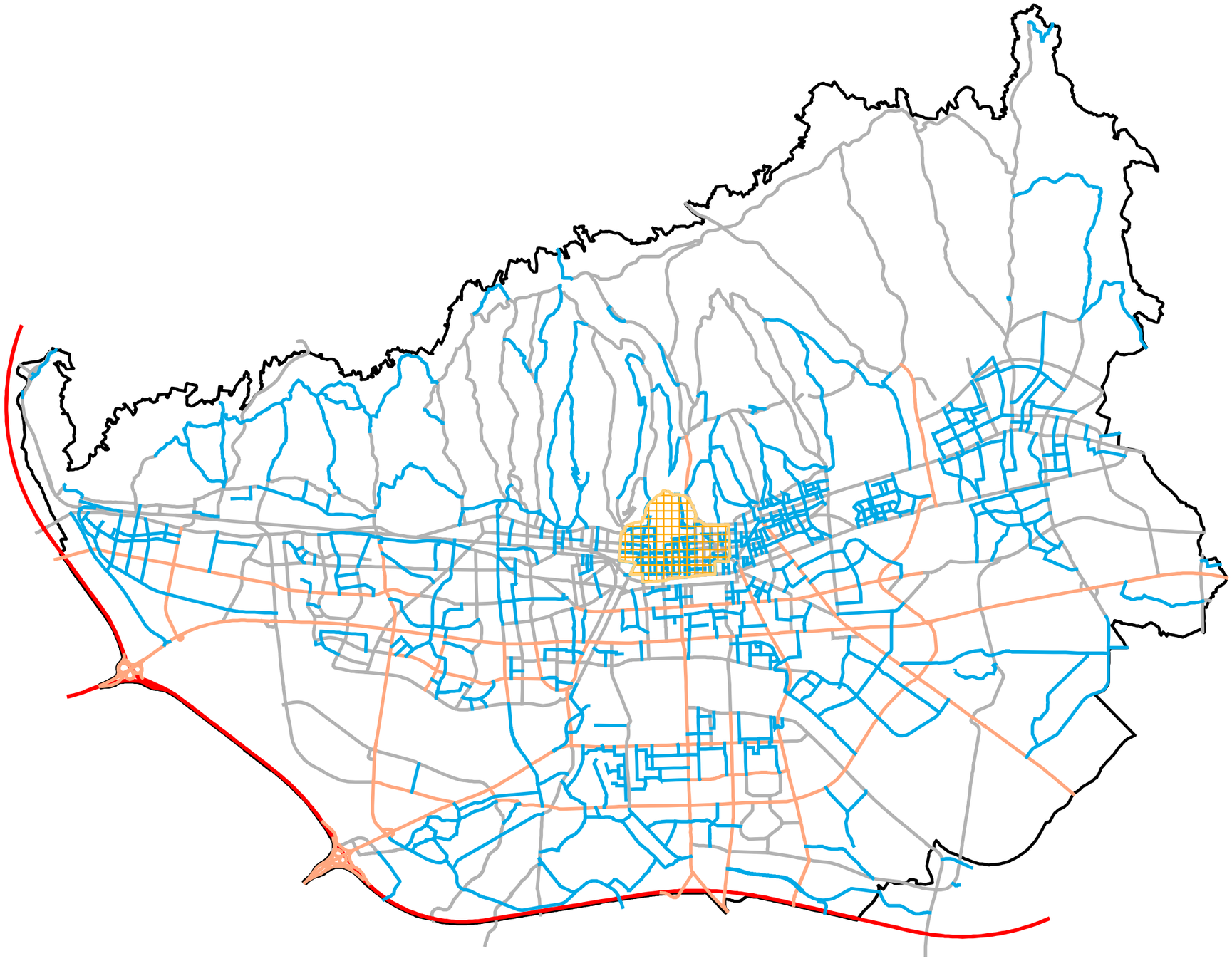
PROMETNE MREŽE
Zona bez novih javnih garaža

BROJ KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

13C

M 1:80,000

LEGENDA:

GLAVNA GRADSKA ULICA

GRADSKA

GRADSKA

GRADSKA ULICA

ZONA BEZ NOVIH JAVNIH GARAŽA

GRANICA GENERALNOG URBANISTIČKOG

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN
GRADA ZAGREBA

NAZIV KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

PROMETNE MREŽE
Šinski podsustavi

BROJ KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

13D

M 1:80,000

LEGENDA:

TRAMVAJ I LAKOŠINSKA ŽELJEZNICA

ZELJEZNICKA PRUGA

ŽIČARA

GRANICA GENERALNOG URBANISTIČKOG PLANA

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN
GRADA ZAGREBA

NAZIV KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

PROMETNE MREŽE
Biciklističke staze

BROJ KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

13E

M 1:80,000

LEGENDA:

BICIKLISTIČKA STAZA

GRANICA GENERALNOG URBANISTIČKOG PLANA

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN
GRADA ZAGREBA

NAZIV KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

INFRASTRUKTURNE MREŽE
Plinoopskrba

BROJ KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

14

M 1:80,000

LEGENDA:

VISOKOTLAČNI PLINOVODI

SREDNJETLAČNI PLINOVODI

SREDNJETLAČNI PLINOVODI

GRANICA GENERALNOG
URBANISTIČKOG PLANA

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN
GRADA ZAGREBA

NAZIV KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

URBANA PRAVILA

BROJ KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

15

M 1:80,000

LEGENDA:

URBANA PRAVILA

IZNIMKA URBANOG PRAVILA

GRANICA GENERALNOG URBANISTIČKOG PLANA

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN
GRADA ZAGREBA

NAZIV KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

ZAŠTITA KULTURNE BAŠTINE

BROJ KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

16

M 1:80,000

LEGENDA:

PROSTORNE MEĐE KULTURNOG DOBRA:

- POVIJESNA GRADITELJSKA CJELINA - GRADSKA NASELJA
- POVIJESNA GRADITELJSKA CJELINA - SEOSKA NASELJA
- GRADITELJSKI SKLOP
- MEMORIJALNO I POVIJESNO PODRUČJE
- ETNOLOŠKO PODRUČJE
- ARHEOLOŠKO POFRUČJE

POJEDINAČNI LOKALITETI

- ARHEOLOŠKI POJEDINAČNI LOKALITETI

SUSTAV ZAŠTITE:

- SUSTAV ZAŠTITE A
- SUSTAV ZAŠTITE B
- SUSTAV ZAŠTITE C
- VIZURNI KORIDOR

POVIJESNO GRADSKO SREDIŠTE - DETALJNE MJERE:

- GORNJI GRAD I KAPTOL
- DONJI GRAD
- PODRUČJE PLANSKI REGULIRANE REZIDENCIJALNE IZGRADNJE DO POL. 20 ST.
- ZONE I POTEZI UNUTAR KOJIH NIJE DOPUŠTENA GRADNJA VISOKIH OBJEKATA
- ZONE I POTEZI UNUTAR KOJIH NIJE DOPUŠTENA GRADNJA VISOKIH OBJEKATA
- GRANICA GENERALNOG URBANISTIČKOG PLANA

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN
GRADA ZAGREBA

NAZIV KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

ZAŠTITA PRIRODNE BAŠTINE

BROJ KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

17

M 1:80,000

LEGENDA:

PARK PRIRODE MEDVEDNICA GRANICA PODRUČJA

A* ZAŠTIĆENI DIJELOVI PRIRODE

ŠV POSEBNI REZERVAT ŠUMSKE VEGETACIJE

ZK ZNAČAJNI KRAJOBRAZ

PA PA SPOMENIK PARKOVNE ARHITEKTURE

A** PODRUČJA EKOLOŠKE MREŽE

A** PODRUČJA EKOLOŠKE MREŽE

A** Potok Dolje

B PRIRODNA PODRUČJA PREPORUČENA ZA ZAŠTITU

PŠ PARK ŠUMA

ZK ZNAČAJNI KRAJOBRAZ

PA PA SPOMENIK PARKOVNE ARHITEKTURE

C DIJELOVI PRIRODE KOJI SE ŠTITE MJERAMA GUP-a

Š GRADSKE PARK ŠUME

K KRAJOBRAZ

PA PA PARKOVNA ARHITEKTURA

P POJEDINAČNI DIJELOVI PRIRODE

GRANICA GENERALNOG URBANISTIČKOG PLANA

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN
GRADA ZAGREBA

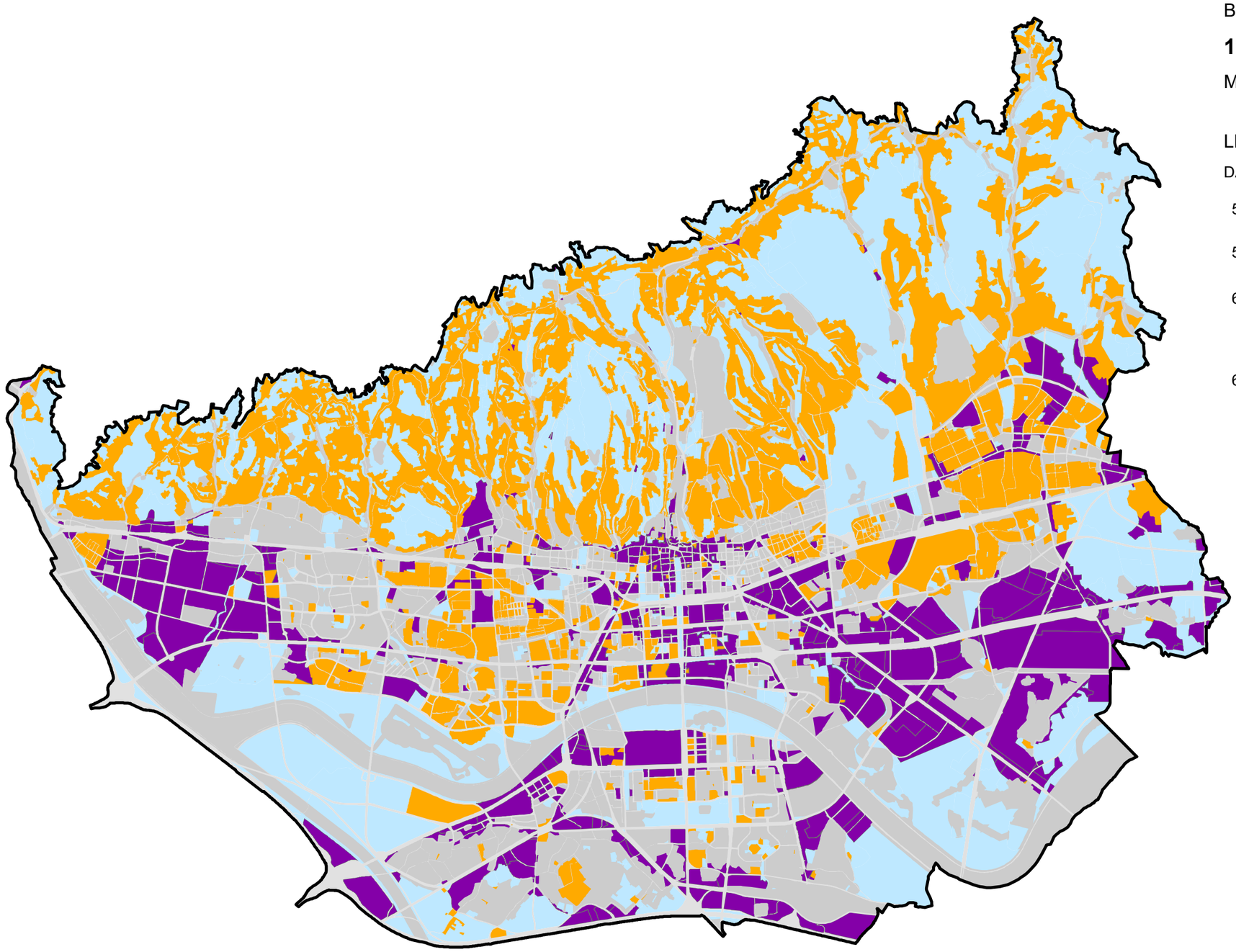
NAZIV KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

ZAŠTITA OD BUKE

BROJ KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

18

M 1:80,000

LEGENDA:

DAN	NOĆ	
50	40	GRANICA GENERALNOG URBANISTIČKOG PLANA
55	45	D2; D3; R1; R2; Z; Z1; Z2; Z3; Z4
65	50	D; D1; D4; D5; D6; D7; D8; S
/	/	G; I; K1; K2; M; M2; T
60	50	M1

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN
GRADA ZAGREBA

NAZIV KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

POVRŠINE ZA GRADNJU

BROJ KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

19

M 1:80,000

LEGENDA:

- JAVNA I DRUŠTVENA NAMJENA
- GOSPODARSKA NAMJENA, POSEBNA NAMJENA
- MJEŠOVITA NAMJENA
- SPORTSKO REKREACIJSKA NAMJENA
- STAMBENA NAMJENA
- GRANICA GENERALNOG URBANISTIČKOG PLANA

GENERALNI URBANISTIČKI PLAN
GRADA ZAGREBA

NAZIV KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

P R O C E D U R E

BROJ KARTOGRAFSKOG PRIKAZA:

20

M 1:80,000

LEGENDA:

OBAVEZNA PROVEDBA JAVNIH NATJEČAJA

OBAVEZNA IZRADA URBANISTIČKIH PLANOVA UREĐENJA

GRANICA GENERALNOG URBANISTIČKOG